

ІСТОРІЯ

ОДЕСЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЮРИДИЧНОЇ
АКАДЕМІЇ

Сорогуні
Плорі
завбокою побарою ма
наікраиини побатанчанн
президент акадємі
професор

ІСТОРІЯ

ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЮРИДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Одеса
«Юридична література»
2002

ББК 74.583(4Укр-4Од-20)

I-907

УДК 378.094(477.74-25)

Присвячується 155-річчю Одеської юридичної школи, яку репрезентує Одеська національна юридична академія. На широкому фактичному матеріалі розкривається навчальний процес, наукова діяльність, культурні і міжнародні зв'язки академії.

Редакційна колегія:

професор С. В. КІВАЛОВ (головний редактор),
професор А. І. ПАНЬКОВ (заступник головного редактора),
професор Л. І. КОРМИЧ (заступник головного редактора),
професор Ю. Є. ПОЛЯНСЬКИЙ,
професор П. П. МУЗИЧЕНКО,
професор М. О. БАЙМУРАТОВ,
професор М. П. ОРЗІХ

I 4302000000-040 Без оголош.
7694-2002

ISBN 966-7694-93-3

© Одеська національна
юридична академія, 2002

155-річчю становлення юридичної освіти
в Одесі та 5-й річниці її новітнього етапу —
Одеській національній юридичній академії
присвячується ця книга.

ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

**Сергій Васильович
КІВАЛОВ**

*Президент Одеської національної юридичної академії, Голова
Вищої ради юстиції України, народний депутат України,
член-кор. АПН України, доктор юридичних наук, професор*

Наша академія існує порівняно не так багато років за історичним виміром, проте не тільки за контуром, але і за змістом академія все більше перетворюється на сучасний ВНЗ, відповідає параметрам найкращих європейських університетів. Це позначається найперше на високому рівні підготовки фахівців, активній інтеграції на міжнародному рівні, у суспільному визнанні. Ми знаходимося сьогодні на такому етапі руху вперед, коли реформування освіти, яке колектив розпочав 5 років тому, стало давати відчутні результати. За цей період академія набула значного досвіду впровадження інноваційних технологій в організацію навчального процесу, зуміла збагатити зміст навчання з урахуванням сучасних вимог та світової практики.

Це стосується як науково-теоретичної, так і практичної підготовки, і пов'язане, насамперед, з високопрофесійним викладацьким складом, а також із досконалою матеріальною базою вищої школи. Поєднання науки, навчання, виховання – необхідна умова комплексного підходу до фахової підготовки сучасних юристів. Рання професійна орієнтація, ступенева підготовка – все це складові освіти XXI століття.

Фахова підготовка має поєднуватись зі всебічним розвитком особистості студентів, чому має сприяти підтримка занять спортом, художньою творчістю тощо.

Саме такі підходи до організації підготовки юридичних кадрів в Одеській національній юридичній академії висвітлені у цій книзі.

Рішельєвський ліцей

В історію Одеси особливу сторінку вписав 1817 рік. Саме тоді на Півдні Російської імперії було вирішено створити престижний навчальний заклад закритого типу — ліцей (ліцей — від давньогрецького *Lykeion* — так звався сад в Афінах поблизу храму Аполлона Лікейського, де дискутував зі своїми учнями Аристотель; у царській Росії ліцеями називали привілейовані навчальні заклади, в яких поєднувалась середня школа з вищими юридичними курсами). Назвали його на честь генерал-губернатора краю герцога Армана Емманюеля де Плюссі Рішельє — Рішельєвським. “За важливим, у комерційному відношенні, місцезнаходженням м. Одеси, — писав у 1807 році міністр народної освіти князь О. М. Голіцин у доповідній записці на ім’я Олександра І, — за великим населенням його і далекою відстанню від університету та вищих училищ настала потреба в особливому інституті або ліцеї, який містив би у собі ступеневі класи освіти навчальної. Такий особливий вищий заклад

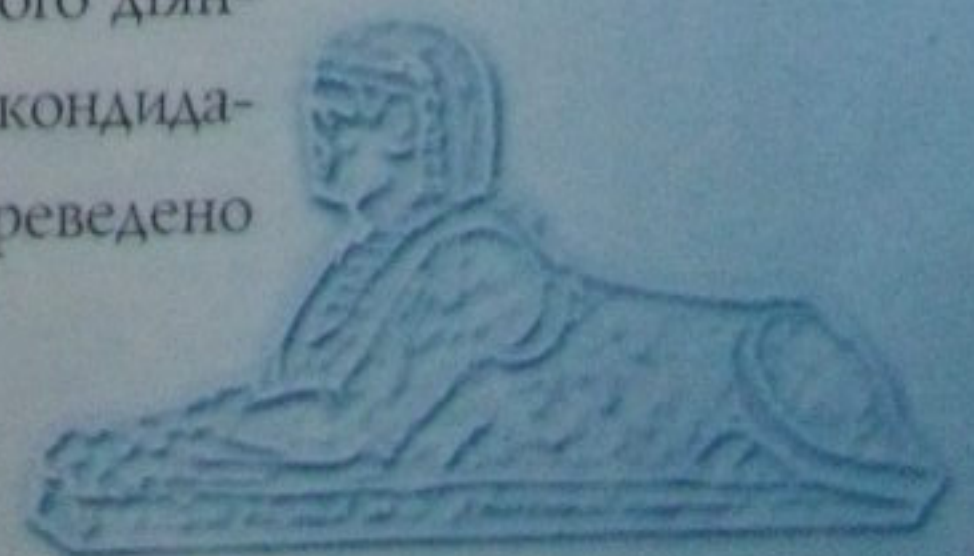

з найменуванням “Рішельєвський”, названий так з поваги до Дюка де Рішельє... [який], керуючи краєм довгий час ... не припиняє й нині брати особливу участь в освіті юнацтва тих місць і визначив від себе на утримання передбачуваного ліцею значну суму щорічного прибутку, йому належну”. В Україні у XIX столітті були три ліцеї, які мали характер вищих шкіл: Безбородьківський у Ніжині (1832—1875), Рішельєвський в Одесі (1817—1865) і Кременецький у Польщі (1819—1831).

Урочисте відкриття ліцею відбулося 6 (19) січня 1818 року. В Одеському обласному архіві зберігається цікавий документ. Ось лише декілька рядків з нього. “Січня 7 числа 1818 р. відбулося тут урочисте відкриття Рішельєвського ліцею. Акт розпочався промовою генерал-губернатора графа Ланжерона. При акті були присутні багато громадян міста, всього близько 500 осіб, у тому числі духовенство, чиновники та інші почесні громадяни”. Закінчується цей документ словами: “Таким чином Одеса, яка швидко входить у змагання з найпершими містами Росії, вміщує у системах своїх цей заклад, який служить їй найкращою прикрасою.” Варта уваги і промова, виголошена Новоросійським військовим губернатором і Одеським градоначальником графом О. Ф. Ланжероном. У ній він сказав: “Закладення ліцею у країні, яка недавно вийшла із невідомості, в країні, яка багато віків була необробленою і ненаселеною, є подія, настільки славна для Росії, якій свідчить вона про успіхи і могутність, настільки і корисна для тутешнього краю, який вона зміцнить добробутом; разом із цим вона важлива і для слави наук, щасливий вплив яких довершать блаженість нової Росії”. На закінчення він звернувся до ліцеїстів: “Але знайте, любі діти, що до цих очікуваних подій ви зможете приєднатися тільки невсипущою старанністю до наук, повагою і безмежною покірністю гідним вашим наставникам, яких ви повинні вважати другими батьками вашими, і які так багато заслуговують на вашу довіру і любов”. Ще до офіційного відкриття ліцею 2 (15) травня 1817 року було затверджено його Статут, а 15 травня вийшов указ про відрахування на користь ліцею з кожної чверті пшениці, що вивозилась за кордон, по 2,5 к. сріблом.

Першим директором Рішельєвського ліцею (1817—1820) став абат Шарль Ніколь, особа надто примітна у громадських колах міста. Він народився у Франції, переїхав до Петербурга, де здобув репутацію відомого викладача. У його школі отримали виховання брати Орлови, Голіцини, Нарішкіни, Гагаріни, Меншикови, Волконські. “Власне школа — це моє життя,” — любив повторювати Шарль Ніколь.

Герцог Рішельє добре знав абата Ніколя, уважно стежив за його діяннями в Росії і зупинив на ньому свій вибір, коли зайшла мова про кандидатуру директора ліцею. Завдяки турботам Рішельє абата було переведено

у смоленські каноніки і призначено на посаду візитатора латинських церков на Півдні.

Час управління абата Ніколя був щасливою епохою для ліцею. А. П. Сумароков у своїх спогадах називає цей час “золотим віком” Рішельєвського ліцею. “Зовнішність абата Ніколя, — пише про нього його вихованець, — була приваблива, викликала довіру, мова м'яка — доброта неописанна; не чути було, щоб він гримнув на когось; траплялось, якщо він робить вихованцю зауваження або оголошує догану, то так тихо, що той, до кого звертається, ледве чує, отже для своїх вихованців він був чуйним батьком та турботливою матір'ю”. Відомий поет К. М. Батюшков пише: “Ліцей у квітучому стані, і діти тут щасливі; вони в добрих руках. Дай Бог здоров'я абату Ніколю, який готує корисних людей для держави; він невтомний та метода його прекрасна.” Імператор Олександр I відвідав ліцей, залишився ним надзвичайно задоволений, дякував абатові Ніколю та нагородив його орденом Анни II ступеня з діамантами.

Згодом директорами ліцею були: Жиле Ремі Аксиф'євич (1820—1821); Гейнлет Йосиф Алоїз Іванович (1821—1825); Орлай Іван Семенович (1826—1829); Сініцин Микола Іванович (1832—1844); Петров Олександр Григорович (1844—1852); Мурзакевич Микола Никифорович (1853—1857) та ін.

Навчальні плани ліцею не передбачали спеціалізації, термін навчання становив 8 років. До 1820 року викладання велось французькою мовою. За директора І. С. Орлая були удосконалені навчальні програми, до них було включено математику, фізику, хімію, біологію, географію, історію та інші предмети; були поліпшені методи викладання, було відкрито педагогічне відділення (згодом педінститут) для підготовки педагогічних кадрів для повітових та комерційних шкіл, при якому створена кафедра педагогіки. У 1837 році були організовані фізико-математичне і юридичне відділення, інститут східних мов, який готував перекладачів для військових закладів.

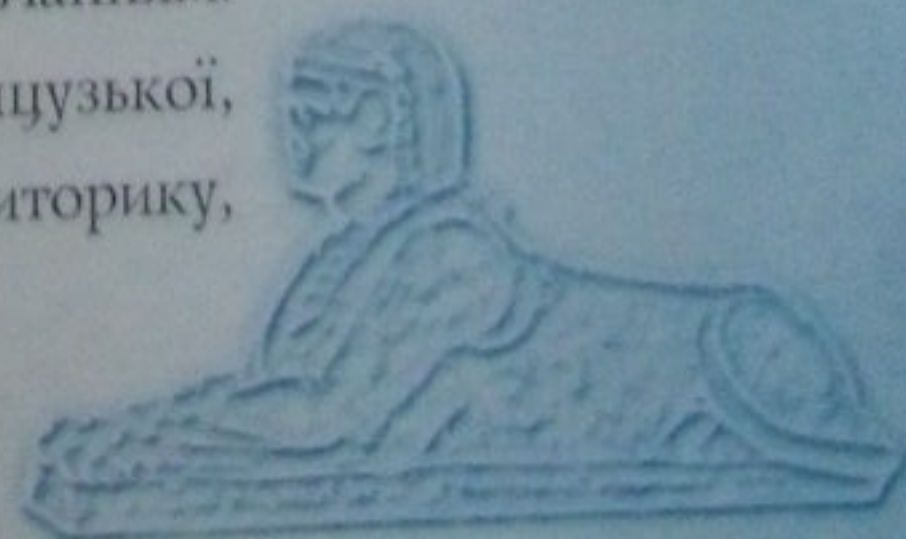
Під час перебування в Одесі відвідували ліцей О. С. Пушкін, К. М. Батюшков, Адам Міцкевич. У різні роки в ліцеї викладали видатні вчені: хімік Д. І. Менделєєв, історик С. В. Єжевський, мовознавець В. В. Григор'єв, математики Г. П. Віард і В. В. Петровський.

Історію ліцею можна поділити на два періоди: перший — охоплював 1817—1837 роки, коли навчальний заклад був близьким до середнього типу; другий — 1837—1864 роки, коли за структурою, програмами, системою викладання ліцей став повністю вищим навчальним закладом. Проте невірно було б думати, що саме з цього розпочала своє піднесення вища юридична освіта в нашому великому приморському місті... Освіта залежить в першу чергу від викладачів, їхньої наукової і педагогічної зрілості. Саме цього в 1837 році в Одесі бракувало. Протягом першого десятиліття після 1837 року сталися суттєві зрушення у суспільстві і в юридичній освіті. Благотворно впливали на її зрушення такі освітньо-юридичні центри Росії, як юридичні факультети Петербургу, Москви, Варшави і особливо Києва і Харкова. Із закордонних науково-викладацьких центрів, які сприяли розвитку юридичної освіти в Одесі, слід зазначити Сорбонський університет, який був провідним вищим навчальним закладом Франції — країни, своєрідного лідера в розвитку тогочасної цивілізації. На пожертвування своїх меценатів і за допомогою ззовні в бібліотеках Одеси почали складатись унікальні фонди юридичної літератури, стан яких у середині 40-х років поступово почав відповідати університетським вимогам. Викладачі та студенти отримали можливість використовувати багату російську і зарубіжну літературу. Багатий фонд юридичної літератури, створений у бібліотеці університету, стає безцінним здобутком інтелектуального життя міста і краю.

У 1847 році юридична освіта в Рішельєвському ліцеї набула статусу вищої на державному рівні. Випускники юридичного відділення Рішельєвського ліцею вперше отримали дипломи і значки державного зразка про вищу юридичну освіту. Таким чином, отримання вищої юридичної освіти в Одесі і на всьому Півдні України сталося в 1847 році. У жовтні 2002 року вищій юридичній освіті на Півдні України виповнилося 155 років» (Ківалов С. В. Вища юридична освіта на Півдні України: вчора, сьогодні, завтра//Юридична освіта і правова держава: 36. наук. праць. — Одеса: Астропринт, 1997. — С. 4-5). Ліцей складався, по суті, з чотирьох закладів:

1) початкового підготовчого училища, в якому було три класи. Тут навчались два роки, вивчали читання і письмо на грецькій, італійській, німецькій, французькій мовах, а також отримували початкові знання щодо релігії, арифметики, російської мови;

2) суто ліцею, в якому було п'ять класів, з дворічним навчанням. Тут вивчали граматику російської, латинської, грецької, французької, німецької, італійської мов, а також літературу (словесність), риторичку,

географію, статистику, математику, фізику, військову справу та “приємні мистецтва” (танці, фехтування);

3) четвертим закладом, який входив до ліцею, був так званий педагогічний інститут. Його вихованці, закінчивши курс, залишались у ліцеї на шість років: перші чотири роки — в ролі наглядачів і два роки — ад’юнктами при професорах.

Студенти Рішельєвського ліцею носили формений одяг, а з 25 жовтня 1838 року отримали ще й право на носіння шпаги та трикутних капелюхів: “Государь Імператор найвище побажати ізволив: дозволити студентам Рішельєвського ліцею носити при мундирах і мундирних сюртуках шпаги та трикутні капелюхи за формою, створеною для університетських студентів і педагогічного інституту”. За успіхи студенти нагороджувались спеціальною медаллю “за малюнком, затвердженим імператором 22 листопада 1836 року і 13 липня 1837 року для медалей, які видавались студентам університетів”.

Усі учні поділялись на пансіонерів (так званих внутрішніх) та тих, що приходять (так званих зовнішніх). До речі: Рішельєвський ліцей став настільки популярним, що сюди посилали своїх дітей на навчання не тільки дворяни Півдня України, але і сім’ї аристократів з Петербурга, Москви та інших міст. У ліцеї навчались сини князя Волконського, графа Сен-Прі, князя Четвертинського та інших відомих осіб Російської імперії.

Треба особливо відмітити, що дисципліна в ліцеї була найсуворішою. У правилах для студентів, затверджених попечителем Одеського навчального округу 5 грудня 1853 року, передбачалось: а) за відсутність на 6 лекціях впродовж місяця без поважної причини — догана директора; б) за відсутність на 12 лекціях — ув’язнення в карцері.

Якщо подібні прогули повторювались, то “поверх встановленого за вищезгадані штрафи студент позбувається наприкінці року права на іспит і залишається на тому ж курсі, або виключається з ліцею”.

Видатні сторінки історії ліцею пов’язані з іменами попечителів Одеського навчального округу Д. М. Княжевича і М. Г. Пирогова. Останній — видатний вчений-хірург, прогресивний громадський діяч і викладач — невтомно доводив необхідність реорганізації ліцею в університет. Це за його ініціативою ліцею

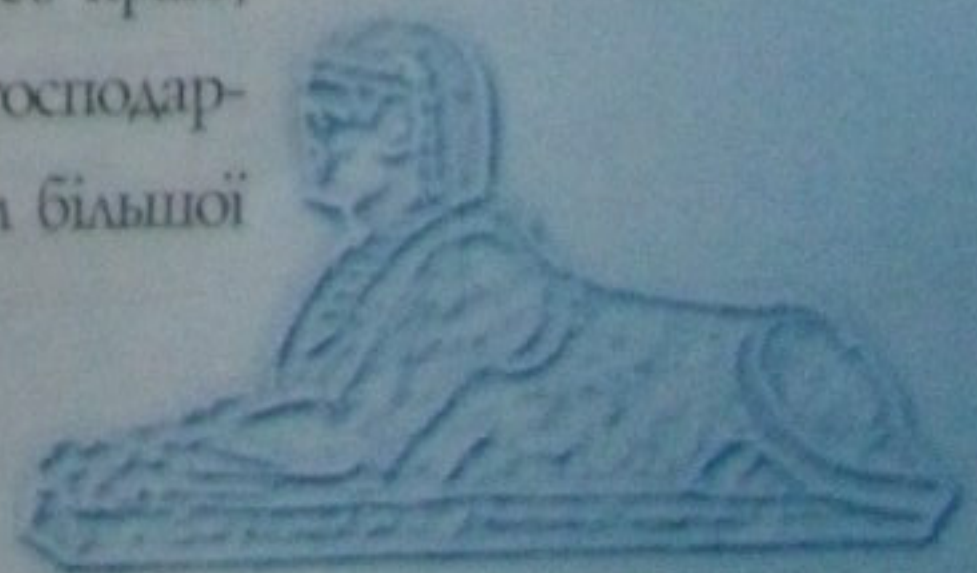
було передано газету “Одесский вестник”, яку редагували професори-правознавці О. М. Богдановський і А. Г. Георгієвський.

Цікава й така деталь. Ліцей, як у навчальній, так і в господарській частині мав своє внутрішнє правління, головою якого був одеський градоначальник, а членами — батьки, діти яких навчались у ліцеї. Їх обов'язком було піклування за точним дотриманням правил Статуту, але вони не мали права самостійно ухвалювати постанови, не спитавши на це дозволу вищого керівництва. Вони стежили за поведінкою та успіхами учнів, наприкінці кожного тижня подавали звіт про навчання і поведінку вихованців, були присутні на іспитах, підтверджували рахунки економа ліцею, обирали професорів, ад'юнктів і наглядачів, і подавали їх кандидатури на затвердження міністру народної освіти.

На юридичному відділенні Рішельєвського ліцею викладали римську словесність, енциклопедію та історію правознавства, російське законодавство і практичне судочинство. Крім того, читались загальні предмети: філософія, російська словесність, історія, статистика, а також обов'язкові для всіх студентів — богослов'я, церковна історія та церковне право.

Викладали юридичні науки відомі правознавці: П. М. Протопопов, П. В. Архангельський, В. А. Ліоновський, К. К. Цин та ін. Багато з них друкували свої праці в “Одесском альманахе” та “Новороссийском календаре”, які були популярні не тільки в Росії, а й за кордоном. “Одесский альманах” видавався під редакцією попечителя Одеського навчального округу Д. М. Княжевича. Як пише професор І. Міхневич, “за вибором статей, що торкались переважно місцевих інтересів, та витонченістю видання альманах цей здобув загального схвалення. Усі його екземпляри негайно розкуповувались і читались з підвищеним інтересом. У подальшому Новоросійський генерал-губернатор М. С. Воронцов доручив видання альманаха ліцею.

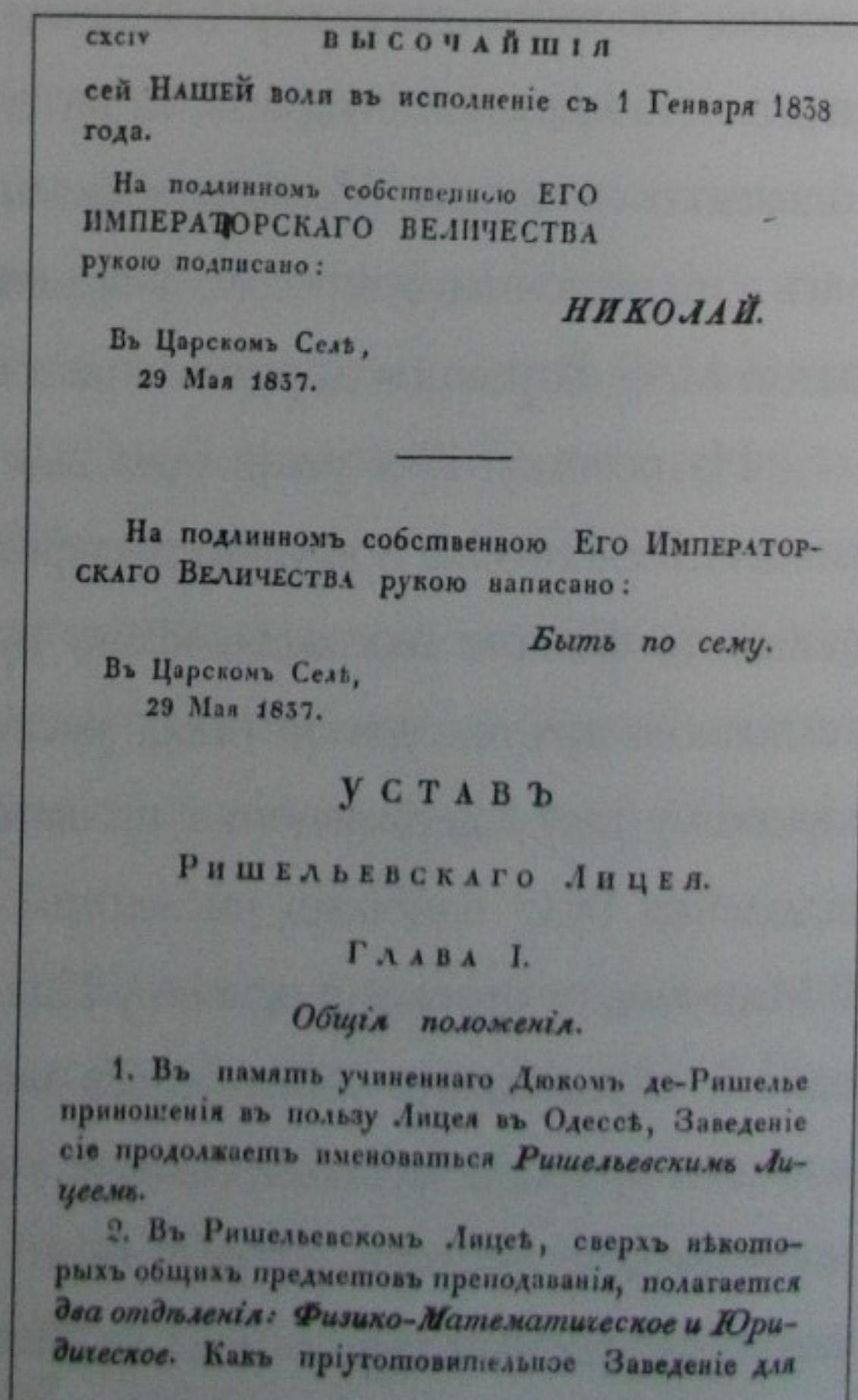
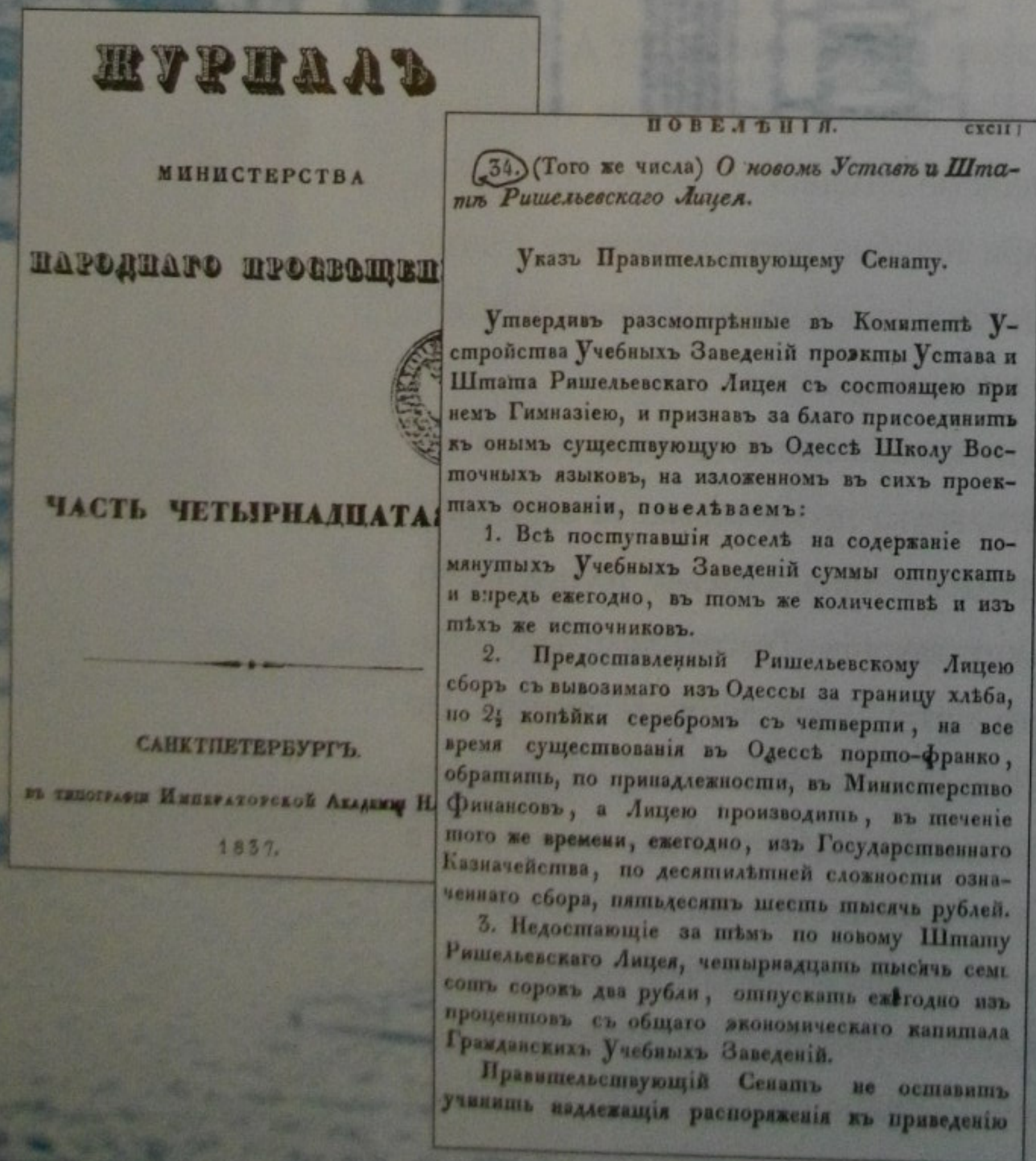
На початку 40-х років було відкрито камеральне відділення, на якому вивчались економіка з наукою про фінанси, наука про торгівлю та комерцію, фізика та фізична географія, хімія, природна історія, сільське господарство, технологія, архітектура та огляд російських законів. Тут готували фахівців-юристів у галузі державного і приватного права, державних службовців. Це відділення було найбільш численним. “Камеральне відділення, — як пише І. Міхневич, — отримало основи у Рішельєвському ліцеї у той час, коли ще ні в одному з російських університетів не було факультетів, зайнятих винятково науками природно-господарськими, і пристосоване до місцевих потреб краю, найголовнішу і суттєву потребу якого складає державне і приватне господарство, мало благотворний вплив і на інші відділення ліцею, додаючи їм більшої

повноти, стрункості та єдності". Воно "залишило помітні сліди вищої освіти в усіх галузях державної служби і суспільного життя Новоросійського краю".

Історично склалось так, що камеральне і юридичне відділення, які одержали згідно зі Статутом 1837 року статус "університетських факультетів" (а слухачі — звання університетського студента), стали попередниками спеціалізованої підготовки з публічно-правових наук на юридичному факультеті Новоросійського (потім — Одеського) університету. З його відкриттям з'явилося 11 кафедр (не враховуючи ліквідованої до початку роботи кафедри іноземних законодавств). Чотири з одинадцяти кафедр були орієнтовані на публічно-правові науки і відповідні навчальні дисципліни: державне право (включало порівняльне державознавство), фінансове право, поліцейське право і міжнародне право.

Публічно-правовий цикл навчальних дисциплін включав також кримінальне право з кримінальним судопровадженням і судоустроєм, але за предметом регулювання, дидактичними особливостями, роллю в публічно-правовій підготовці юристів ці навчальні дисципліни та їхні наступниці заслуговують на детальнішу їхню характеристику у наступних розділах.

ЖУРНАЛЪ

МИНИСТЕРСТВА

1859.

НАРОДНАГО ПРОСВѢЩЕНІЯ.

ЧАСТЬ ДВАДЦАТЬ

САНКТ-ПЕТЕРБУРГЪ

ВЪ ТИПОГРАФИИ ИМПЕРАТОРСКОГО

1858.

ЖУРНАЛЪ

МИНИСТЕР

НАРОДНАГО ПРО

2. МИНИСТЕРСКІЯ
РАСПОРЯЖЕНІЯ.

(За Генварь мѣсяць)

1. (5 Генваря) *Объ опредѣленіи*
ропольской Гимназіи Бухгалтера.

Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія, въ представленію Г. Попечителя Одесскаго Учебнаго Округа, разрѣшилъ опредѣлить при Симферопольской Гимназіи Бухгалтера, съ жалованьемъ по пяти сотъ рублей въ годъ изъ экономическихъ суммъ оной.

2. (13 Генваря) *О ситаніи преобразованія*
Ришельевского Лицея по новому Уставу и Шта-
ту, Высочайше утвержденнымъ 25 Мая ми-
нувшаго года, съ 1 Генваря сего года, а курса
ученія съ 1 Сентября истекшаго года.

Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія, согласно представленію Г. Попечителя Одесскаго Учебнаго Округа, изъявилъ согласіе, чтобы преобразование Ришельевского Лицея, по новому Уставу и Штату, Высочайше утвержденнымъ 29 Мая минувшаго года, было считаемо съ 1 числа текущаго Генваря, а курсъ ученія въ ономъ съ 1 Сентября истекшаго года, сообразно съ курсомъ ученія по Учебному Округу.

ПОВЕЛѢНІЯ.

xxx

наго сбора съ вывозимаго изъ Одессы за границу хлѣба, за прежнее время, удовлетворивъ изъ сего оклада и занимающаго нынѣ сію должность 8 класса *Дикта*, сколько слѣдовало ему будетъ со дня опредѣленія.

62. (18 Октября) *О переименованіи состоя-*
щаго при Инспекторѣ Студентовъ Московскаго
Университета Канцелярскаго Служителя Пись-
моводителемъ.

Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Высочайше повелѣнь соизволилъ: состоящаго при Инспекторѣ Студентовъ Московскаго Университета Канцелярскаго Служителя высшаго оклада именовать впредь Письмоводителемъ съ причисленіемъ его по должности къ XIV классу, по пенсіи къ IX и по мундиру къ X разряду.

63. (25 Октября) *О дозволеніи Студентамъ*
Ришельевского Лицея носить шапки и треу-
гольные шляпы.

Въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, Высочайше повелѣнь соизволилъ: дозволить Студентамъ Ришельевского Лицея носить при мундирахъ и мундирныхъ сюртукахъ шапки и треугольные шляпы по формѣ, изданной для Университетскихъ Студентовъ и Главнаго Педагогическаго Института.

ПОВЕЛѢНІЯ.

xlv

67. (13 Ноября) *О содержаніи въ Пансіонѣ*
при Гимназіи Ришельевского Лицея, сверхъ поло-
женнаго по Уставу числа Казенныхъ Воспи-
танниковъ, еще до семи человѣкъ, на счетъ Госу-
дарственнаго Казначейства, изъ дѣтей недоста-
тъныхъ Чиновниковъ.

По Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія о достиженіи Одесскому Учебному Округу бѣды способы въ увеличеніи учебнаго количества учащихся въ Училищѣ Училищамъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣнь соизволилъ: въ Пансіонѣ при Гимназіи Ришельевского Лицея, назначенномъ онымъ Положеніемъ во всѣхъ Гимназическихъ Пансіонатахъ 5 255 Училищъ Учебнаго Округа, въ Декабрѣ 1858 г. Казенныхъ Воспитанниковъ, сверхъ еще до семи Воспитанниковъ на счетъ Государственнаго Казначейства, еще дѣтей недостаточныхъ Училищамъ и другихъ Чиновниковъ, для приобщенія къ Воспитанникамъ въ службу воспитанни въ Учебномъ Владѣніи, съ тѣмъ, чтобы они, по назначеніи курсъ ученія, обязаны были приобщены ко сему Владѣнію и по окончаніи Училищаго Испытанія не могли выйти оныя.

68. (15 Ноября) *О медалькахъ для награжденія*
Служащихъ Ришельевского Лицея.

Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Высочайше повелѣнь соизволилъ: медаль для

xlv

ВЫСОЧАЙШІЯ

награжденія Студентовъ Ришельевского Лицея приготовлялись по рисунку, Высочайше утвержденному 22 Ноября 1835 и 13 Іюля 1837 годовъ для медалей, выдаваемыхъ Студентамъ Университетовъ.

69. (23 Ноября) *Объ упраздненіи должности*
Помощника Рижскаго Директора Училищъ и объ
опредѣленіи при Рижской Гимназіи Инспектора
и Письмоводителя.

Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Высочайше повелѣнь соизволилъ: упразднить должность Помощника Рижскаго Директора Училищъ, назначать при Рижской Гимназіи Инспектора, съ жалованьемъ по 2250 руб. и квартирными деньгами по 650 руб., а всего по 2900 руб. въ годъ, и сверхъ того опредѣлять при Директорѣ Письмоводителя съ жалованьемъ по 700 руб. и квартирными по 250 руб., а всего по 950 руб. въ годъ. На содержаніе сего Человѣка обращать производимые должнѣ Помощнику Директора 1800 рублей въ годъ, а недостаточнѣ до сего 2050 руб. въ годъ отпускаемы изъ Государственнаго Казначейства.

70. (25 Ноября) *О постройкѣ Обсерваторіи*
въ Кіевѣ, отдѣленіи отъ Университетскаго сада,
и о предоставленіи для оной казеннаго остро-
вольнаго сада.

По представленію Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Государь Импера-

ЖУРНАЛЪ

МИНИСТЕРСТВА

НАРОДНАГО ПРОСВѢЩЕНІЯ

ЧАСТЬ XXVIII

САНКТ-ПЕТЕРБУРГЪ,

въ типографіи Императорской Академіи

1840.

I.

ДѢЙСТВІЯ
ПРАВИТЕЛЬСТВА.

ВЫСОЧАЙШІЯ ПОВЕЛѢНІЯ

за Августъ мѣсяцъ 1840.

① (13 Августа) *О дозволеніи Студентамъ Ришельевскаго Лицея, окончившимъ полный курсъ ученія, вступать въ Домашніе Наставники.*

Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Высочайше повелѣть соизволилъ: Студентамъ Ришельевскаго Лицея, окончившимъ съ успѣхомъ полный курсъ ученія и удостоеннымъ похвальныхъ аттестатовъ, дозволить, если пожелаютъ заниматься воспитаніемъ въ частныхъ домахъ, вступать въ Домашніе Наставники, на томъ же основаніи, какъ сіе разрѣшено, § 9 Высочайше

1*

4

ОТД. I. — ВЫСОЧАЙШІЯ

утвержденнаго въ 1 день Іюля 1834 года Положенія о Домашнихъ Наставникахъ и Учителяхъ, Студентамъ Университетовъ.

2. (20 Августа) *О преобразованіи Благороднаго Пансіона при Пензинской Гимназіи въ Дворянскій Институтъ.*

Г. Управляющій Министерствомъ Внутреннихъ Дѣлъ уведомилъ Г. Управляющаго Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія, что Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, Высочайше повелѣть соизволилъ: 1) Предположенный постановленіемъ Общаго Губернскаго Собранія Дворянства Пензинской Губерніи, утвержденнымъ гораздо болѣе нежели двумя третями всѣхъ присутствовавшихъ въ Собраніи Дворянъ, дополнительный на преобразование Пансіона при Гимназіи въ Дворянскій Институтъ денежный сборъ изъ собственныхъ доходовъ помѣщиковъ, по числу владѣмыхъ каждымъ крестьянъ, въ первые два года по 1¹/₂ коп., а въ послѣдующіе за тѣмъ годы по 2¹/₂ коп. серебромъ съ ревизской души ежегодно, привести въ дѣйство, съ тѣмъ, чтобы сборъ сей былъ начатъ, согласно съ предположеніемъ Попечителя Казанскаго Учебнаго Округа, съ будущаго 1841 года, производился порядкомъ, установленнымъ въ дополненіи къ 512 статьѣ 4 тома Свода Законовъ, и чтобы, по точному смыслу 1 пункта 89 статьи Свода Законовъ о Состояніяхъ, постановленіе сіе было равно обязательно для всѣхъ Дворянъ Пензинской Губерніи.

и 2) Къ преобразованію Благороднаго Пансіона при Пензинской Гимназіи въ Дворянскій Институтъ при-

ЖУРНАЛЪ

МИНИСТЕР

НАРОДНАГО ПРО

ЧАСТЬ

САНКТ-ПЕТЕР

въ типографіи Императорской

1841.

48

ОТД. I. — ВЫСОЧАЙШІЯ

ствомъ, по особому акту, пожертвованіе, на случай временнаго помѣщенія въ городѣ Россіенахъ Крожской Гимназіи.

⑤ (7 Генваря) *О введеніи въ Ришельевскомъ Лицеѣ преподаванія Судебной Медицины и объ опредѣленіи Профессоромъ сего предмета Доктора Медицины и Акушера Рафаловича.*

Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Высочайше повелѣть соизволилъ: въ Ришельевскомъ Лицеѣ, для Студентовъ Юридическаго Отдѣленія, ввести преподаваніе Судебной Медицины: для чего опредѣлить въ Лицеѣ принимающаго на себя это преподаваніе безмездно, Доктора Медицины и Акушера Рафаловича, но съ тѣмъ, чтобы преимущества, званію Профессора присвоенныя, были ему предоставлены по выслугѣ имъ при Лицеѣ не менѣе 6 лѣтъ.

6. (14 Генваря) *О раздѣленіи преподаванія въ Варшавскихъ Юридическихъ классахъ.*

Въ слѣдствіе представленія Г. Попечителя Варшавскаго Учебнаго Округа, Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія, принявъ въ уваженіе, что преподаваніе въ Юридическихъ классахъ, при Варшавской Губернской Гимназіи учрежденныхъ, Постановленіемъ объ Инспекціи, Нотариатѣ, Уложеніи Коммерческаго и другихъ мѣстныхъ установленій Царства, по обширности своей, можетъ быть удобнѣе раздѣлено между двумя

ЖУРНАЛЪ

МИНИСТЕР

НАРОДНАГО ПРО

ЧАСТЬ X

САНКТ-ПЕТЕР

въ типографіи Императорской

1842.

4

ОТД. I. — ВЫСОЧАЙШІЯ

по Второй С. Петербургской Гимназіи, предоставить симъ уроженцамъ еще четыре мѣста въ этой Гимназіи, но съ тѣмъ, чтобы поступающіе на сіи послѣднія мѣста воспитывались на счетъ Финляндскихъ суммъ.

② (11 Ноября) *О новомъ распредѣленіи учебныхъ предметовъ въ Ришельевскомъ Лицеѣ.*

Въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія и по Положенію Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ:

1. Учебные предметы Ришельевскаго Лицея, вмѣсто двухъ, нынѣ существующихъ, раздѣлить на три Отдѣленія, въ слѣдующемъ видѣ:

Физико-Математическое Отдѣленіе.

Чистая Математика.
Прикладная Математика.
Астрономія.
Физика и Физическая Географія.
Химія.
Естественная Исторія.
Обзорныя Русскихъ Законовъ.

Камеральное Отдѣленіе.

Государственное Хозяйство и Торговля.
Физика и Физическая Географія.
Химія.
Естественная Исторія.

ПОВЕЛІНІЯ.

5

Сельское Хозяйство.
Технологія.
Архитектура, для желающихъ.
Обозрѣніе Русскихъ Законовъ.

Юридическое Отдѣленіе.

Церковное Право.
Римская Словесность.
Энциклопедія и Исторія Правовѣдѣнія.
Россійское Законовѣдѣніе.
Практическое Судопроизводство.
Римское Законовѣдѣніе.
Судебная Медицина.
Государственное Хозяйство.

Общіе для всѣхъ Отдѣленій предметы.

Догматическое и Нравственное Богословіе и Церковная Исторія.
Философія.

Россійская Словесность.

Всеобщая Исторія и Статистика, съ принадлежавшими къ ней Сравнительною Географіею и Исторіею Путешествій и Открытій.

Русская Исторія и Статистика, съ отдѣльнымъ преподаваніемъ Русскихъ Древностей.

Языки Французскій и Нѣмецкій.

Примѣчаніе. Независимо отъ сего раздѣленія, кафедра Восточныхъ языковъ остается при Лицеѣ на прежнемъ основаніи.

6

ОТД. I. — ВЫСОЧАЙШІЯ

2. Предоставить усмотрѣнію Министерства Народнаго Просвѣщенія сообразное съ симъ раздѣленіемъ распределеніе учебныхъ предметовъ между преподавателями.

3. Мѣру эту допустить въ видѣ опыта на три года, по истеченіи коихъ Министру Народнаго Просвѣщенія представить оную, установленнымъ порядкомъ, на окончательное Высочайшее утвержденіе, съ тѣмъ измѣненіями, которыя признаетъ нужными.

3. (11 Ноября) О сборѣ суммы на постройку въ Г. Симбирскѣ дома для тамошнѣго Благороднаго Пансіона.

Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ увѣдомилъ Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, что Государь Императоръ, въ слѣдствіе его представленія и по Положенію Комитета Гг. Министровъ, Высочайше повелѣлъ соизволилъ.

1. Разрѣшить приведеніе въ дѣйство предположенія Симбирскаго Дворянства о составленіи капитала въ 14,185 руб. 71½ к. сер. на постройку новаго каменнаго дома для Симбирскаго Благороднаго Пансіона возлѣ Гимназіи, посредствомъ сбора изъ собственныхъ доходовъ помѣщиковъ, по числу владѣемыхъ ими крестьянъ, въ теченіе 2 лѣтъ, по 2 коп. сер., и въ теченіе 3 года по 1½ коп. сер. съ каждой ревизской души.

2. Къ капиталу, который такимъ образомъ составитъ, присоединить и ту сумму, какая выручена будетъ отъ продажи стараго дома Пансіона.

Михневич И. Исторический обзор — сороклетіе Ришельевского лицея 1857

105

Тогда окончили въ Философскомъ отдѣленіи и утверждены въ правахъ на чинъ 12-го класса: Протопоповъ, и 14-го класса — Мейеръ, Лоранъ, Мойсеевъ и Юсифъ Шершеневичъ. Изъ нихъ Протопоповъ, какъ педагогическій воспитанникъ, былъ отправленъ на счетъ Лицея въ С.-Петербургскій Университетъ, для дальнѣйшаго усовершенствованія въ наукахъ.

Одинадцатый выпускъ, послѣдній по старому Уставу, былъ 1837 года. Тогда окончили курсъ: Михаилъ Пятницкій — съ правомъ на 12-й классъ; Шумлянский Песторъ, Павлій Третьякъ, Мейеръ Константинычъ, Михайловскій Василій, Нижскій, Звингнъ Александръ и Трентенъ Франкъ — съ правомъ на 14-й классъ.

Новый Уставъ 29 Мая 1837 года отдѣлилъ учащихся въ Лицеѣ отъ учениковъ Гимназіи, давъ первымъ званіе Университетскаго Студента со всѣми, свойственными этому званію, правами и преимуществами. Въ 94 статьѣ этого Устава относительно Студентовъ Лицея постановлено: «Студентамъ, окончившимъ полный курсъ ученія и удостоившимъ похвальнымъ аттестатомъ, предоставляется при вступленіи въ гражданскую службу 12-й классъ, а при опредѣленіи въ службу военную, имѣютъ они одинаковое право съ Студентами Университетовъ, если знаменъ арміи будутъ ими достижимы». Другою статьєю этого Устава предоставлено Студентамъ Лицея, такъ же какъ и Студентамъ Университетовъ, право на соисканіе наградъ жемчужны или серебряныя медали за удовлетворительныя труды, предложенныя Комитетомъ Лицея. Студентамъ Лицея съ Студентами Университетовъ и съ студентами высшей форы, въ 1838 году при вступленіи въ службу имъ дарованъ съ

106

Студентами Университетовъ, и, при первой раздачѣ шпаль, Попечителемъ Княжевичемъ была сказано Студентамъ Лицея привѣтственно-наставительная рѣчь, а Профессоромъ Богословія, протоіереемъ Павловскимъ, произнесено слово о нравственномъ и духовномъ значеніи сего оружія. Въ послѣдствіи вреніи допущены Правительствомъ икоторыя мѣры, клонящіяся къ улучшенію быта Студентовъ, какъ во время ученія ихъ въ Лицеѣ, такъ и при вступленіи ихъ въ службу. Такъ, въ 1845 году, при введеніи положенія о взиманіи платы съ достаточныхъ Студентовъ за слушаніе лекцій, дозволено Министромъ Народнаго Просвѣщенія назначать получаемыя изъ сего источника деньги на вспоможеніе бѣднѣйшимъ изъ Студентовъ, отличныхъ по ученію и поведенію. Тогда же Министерство Государственныхъ Имуществъ предположило принимать на службу по своему вѣдомству тѣхъ Студентовъ Университетовъ, въ аттестатахъ коихъ будетъ значиться, что, сверхъ предметовъ своего факультета, они съ успѣхомъ слушали и курсъ агрономическихъ наукъ. Для содѣйствія сему предположенію, по распоряженію г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Студенты, коп. сверхъ предметовъ своего факультета, будутъ обучаться агрономическимъ наукамъ, сверхъ аттестатовъ должны быть снабжены особыми свидѣтельствами объ успѣхахъ въ слухъ наукъ, каковыя выдаются и Студентамъ Ришельевскаго Лицея, выполняющимъ сіе условіе. Съ этою цѣлью г. Министръ Народнаго Просвѣщенія разрѣшилъ допускать въ слушаніе лекцій агрономическихъ наукъ въ Лицеѣ окончившихъ курсъ Студентовъ Юридическаго и Математическаго факультетовъ, отличныхъ начальству хорошимъ поведеніемъ

107

и благопріеміемъ, съ правомъ полученія, по выдержаніи экзамена, установленныхъ свидѣтельствъ.

Рѣзкое отдѣленіе Лицея отъ Гимназіи, произведенное Уставомъ 1837 года, останавливаетъ теперь взоръ нашъ исключительно на одномъ Лицеѣ, какъ главный предметъ нашего изслѣдованія, и потому, не касаясь Гимназіи, какъ это мы дѣлали доселѣ, по невозможности отдѣлить ее отъ Лицея, — будемъ говорить теперь собственно о Студентахъ Лицея, и покажемъ число ихъ со дня введенія новаго Устава по настоящій 1857-й годъ.

Всѣхъ Студентовъ въ Лицеѣ было: въ отдѣленіяхъ

Въ 1837/38 учебномъ году	Юридич. Математ. Камер.		
	26	14	—
• 1837/38	25	14	—
• 1838/39	38	14	—
• 1839/40	35	20	—
• 1840/41	48	33	—
• 1841/42	48	24	32
• 1842/43	48	31	54
• 1843/44	47	40	82
• 1844/45	40	52	82
• 1845/46	71	48	103
• 1846/47	63	50	100
• 1847/48	63	46	107
• 1848/49	76	51	98
• 1849/50	65	49	82
• 1850/51	52	33	88
• 1851/52	25	28	63
• 1852/53	19	19	51
• 1853/54	24	33	53

Число этихъ лѣтъ опредѣляется и число выпускныхъ Студентовъ Лицея, окончившихъ полный курсъ наукъ

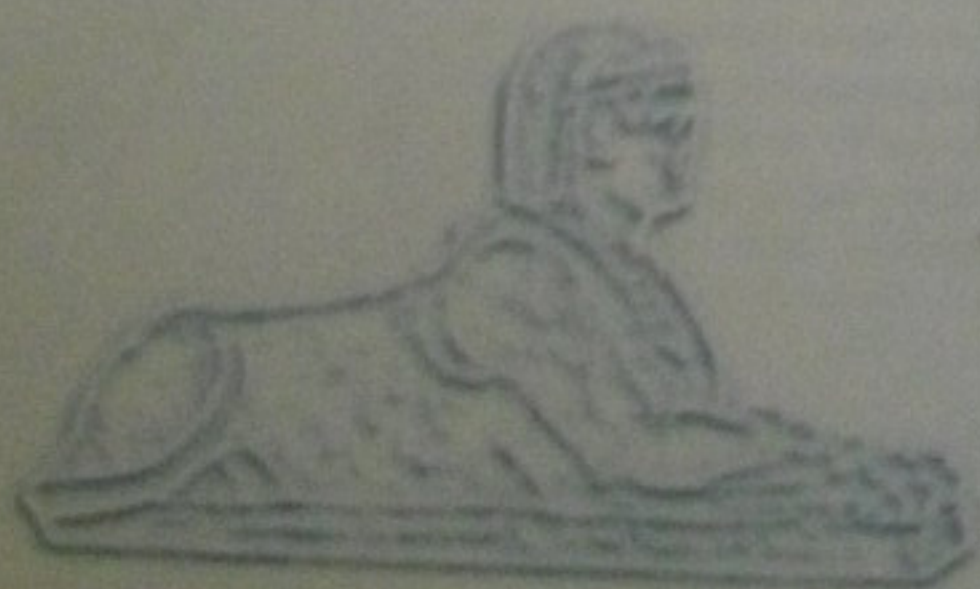

Імператорський Новоросійський університет

Влітку 1861 року Олександр II, який проїздом зупинився в Одесі, було подано прохання про відкриття тут університету. Цар погодився на реформування Рішельєвського ліцею на Новоросійський університет, проте офіційний дозвіл надійшов лише у червні 1862 року. Між дозволом і його втіленням у життя пройшло ще три роки.

Урочисте відкриття Новоросійського університету відбулося 1(13) травня 1865 року.

Перший навчальний рік у Новоросійському університеті розпочався 7 вересня 1865 року на трьох факультетах: фізико-математичному, історико-філологічному і юридичному — найбільш численному. Четвертий факультет — медичний — було відкрито у 1900 році. Першим ректором університету став професор І. Д. Соколов.

Першим деканом юридичного факультету став дійсний статський радник О. М. Богдановський.

Юридичний факультет у 1865 році у своєму складі мав наступні кафедри:

1) енциклопедії права; 2) історії важливих законодавств, давніх і нових (згодом ліквідована); 3) історії російського права; 4) історії слов'янського законодавства; 5) римського права; 6) державного права; 7) цивільного права з цивільним судоустроєм і судочинством; 8) кримінального права з кримінальним судоустроєм і судочинством; 9) поліцейського права; 10) фінансового права; 11) міжнародного права; 12) економіки і статистики; 13) церковного законодавства (канонічного права).

У 1865 році рада університету визнала за корисне ввести на юридичному факультеті допоміжний предмет — російську історію.

На відміну від інших факультетів, які ніколи не відчували нестачі викладачів, на юридичному відчувалась гостра потреба у висококваліфікованих фахівцях: майже десятиріччя не була заміщена посада завідуючого кафедрою державного права, біля 20 років — посада завідуючого кафедрою міжнародного права. Не зважаючи на складне становище з науково-педагогічними кадрами, викладання публічно-правових наук здійснювалося багатьма відомими вітчизняними вченими-юристами, талановитими лекторами, юристами-практиками.

З 1869 до 1877 року ректором університету був відомий правознавець Ф. І. Леонтович, який закінчив юридичний факультет університету Св. Володимира у Києві і з квітня 1861 року став в.о. ад'юнкта кафедри державного права, історії російського права Рішельєвського ліцею. Згодом, попрацювавши три семестри приват-доцентом Київського університету, в 1865 році він повертається до Новоросійського університету і працює завідувачем кафедри історії російського права. У лютому 1868 року в університеті відбувся захист докторської дисертації Ф. І. Леонтовича за темою “Давнє хорвато-долматське законодавство”. Він працює екстра ординарним, а потім ординарним професором історії російського права, відмовившись від запрошення перейти на роботу в Київський університет.

Ф. І. Леонтович був чуйним до студентів, але разом із тим вимогливим викладачем. Талановитий вчений та викладач, він мав адміністративні здібності, які послідовно проявилися на посадах декана юридичного факультету, проректора і ректора Новоросійського університету. Особливу увагу він приділяв підготовці і вихованню нових викладачів і науковців, зберігаючи при цьому старі кадри. За його ініціативи очолили кафедри фізіології та зоології відповідно І. М. Сеченов та І. І. Мечников.

Юридическій факультетъ.

Ординарные профессеры :

По кафедрѣ уголовного права и судопроизводства, заслуженный профессоръ и деканъ факультета Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Александръ Михайловичъ Богдановскій.

По кафедрѣ исторіи русскаго права, заслуженный профессора Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Θεодоръ Ивановичъ Леонтовичъ.

По кафедрѣ государственнаго права, Статскій Совѣтникъ Владиміръ Викторовичъ Сокольскій.

По кафедрѣ уголовного права и судопроизводства, Статскій Совѣтникъ Владиміръ Николаевичъ Палаузовъ.

Экстраординарные профессеры :

По кафедрѣ энциклопедіи и исторіи права, Коллежскій Совѣтникъ Николай Ефимовичъ Чиновъ.

По кафедрѣ римскаго права, Надворный Совѣтникъ Иванъ Григорьевичъ Табашниковъ.

По кафедрѣ церковнаго права, магистръ богословія Александръ Ивановичъ Алмазовъ.

По кафедрѣ политической экономіи и статистики, Леонъ Васильевичъ Федоровичъ.

По кафедрѣ международнаго права, магистръ Игнатій Александровичъ Ивановскій.

По кафедрѣ торговаго права, магистръ Александръ Федоровичъ Федоровъ (и. д.).

Преплатъ-доценты.

По кафедрѣ финансоваго права, Сергій Ивановичъ Иловайскій.

По кафедрѣ полицейскаго права, Петръ Николаевичъ Шейминъ.

По кафедрѣ гражданскаго права, Александръ Львовичъ Боровиковскій.

По той же кафедрѣ, Василій Михайловичъ Нечаевъ.

По кафедрѣ римскаго права, Конрадъ Конрадовичъ Дыновскій.

По кафедрѣ судебной медицины, докторъ медицины Александръ Всеволодовичъ Коршъ.

Ф. І. Леонтович був автором багатьох праць з “задружньої” теорії Російської держави, з історії слов’янського, староукраїнського і литовсько-руського права, серйозних наукових досліджень правової системи у слов’ян і калмиків. Ним було написано ряд популярних підручників, зокрема, “Історію руського права”. В останні роки життя Ф. І. Леонтович працював у Варшавському університеті.

Вітчизняна юридична наука пов’язана з іменами багатьох викладачів Новоросійського університету. Ось деякі з них.

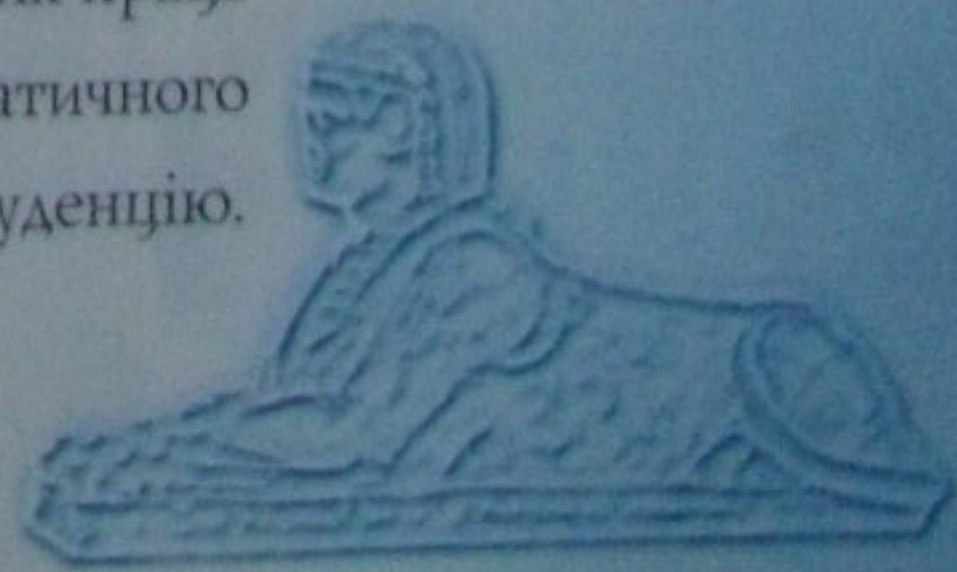
Випускник Московського університету О. М. Богдановський, будучи директором Рішельєвського ліцею, доклав чимало зусиль для організації університету взагалі і юридичного факультету зокрема. У листі попечителя Одеського навчального округу П. О. Лавровського міністрові охорони здоров’я відзначалося: “О. М. Богдановський — один з найпопулярніших людей в Одесі, про якого не може бути двох думок. Викладач він дійсно досвідчений, талановитість його видатна... Подібно професорам Брушту і Григоровичу, він знав усе, що хоч скільки-небудь стосувалось його предмета, та своїми знаннями і досвідом завжди готовий допомогти студентській праці”. У квітні 1870 року в актовій залі юридичного факультету він блискуче захистив докторську дисертацію на тему “Молоді злочинці. Питання кримінального права та кримінальної політики”, яка отримала схвальний відгук правознавців багатьох країн. У званні ординарного професора О. М. Богдановський читав курс лекцій з кримінального права. Варто відзначити громадську активність професора. Він був почесним мировим суддею, головою педагогічної громади, членом Одеського товариства історії і старожитностей, видавцем щоденної газети “Южный вестник”.

Не менш яскравою фігурою на кафедрі кримінального права університету був викладач кримінального судоустрою і судочинства В. М. Палаузов. До речі, виховання він отримав у Рішельєвському ліцеї, а з 1868 року навчався на юридичному факультеті Новоросійського університету, який закінчив у 1872 році і був залишений в університеті “для готування до професорства з кримінального права”. У 1878 році В. М. Палаузов захистив у Новоросійському університеті магістерську дисертацію

“До питання про форму участі народного елементу в кримінальній юстиції”. Ця робота вперше у вітчизняній юридичній літературі містила фундаментальну розробку проблеми участі народних представників у кримінальному судочинстві. У 1865 році він захистив докторську дисертацію “Постановка питань присяжним засідателям з російського права. Зміст питань” і став ординарним професором. Після відставки професора О. М. Богдановського він як єдиний професор — представник кафедри, викладав студентам не тільки кримінальний процес, але і кримінальне право. Наукові інтереси його належали до сфери кримінального права та судочинства. Він першим з науковців розробив проблему участі народних представників у кримінальному судочинстві. В. М. Палаузов відомий як перекладач з чеської мови “Історії болгар”, виданої в Одесі у 1878 році, а також як укладач кримінального та цивільно-процесуального кодексів.

Вчені-юристи Новоросійського університету внесли чимало нового в юридичну науку і практику. Професор П. П. Цитович брав участь у розробці проекту вексельного статуту, ряду законів про акціонерні товариства; він опублікував “Підручник торгового права” (1891). Значний внесок в юридичну науку вніс професор А. Ф. Федоров. Свою службову діяльність він почав чиновником у департаменті поліції Міністерства зовнішніх справ Російської імперії. А. Ф. Федоров працював у комісії з перегляду Статуту фабричної і заводської промисловості. Згодом він завідував кафедрою торгового права і торгового судочинства Новоросійського університету. Відомий А. Ф. Федоров і як фахівець у галузі міжнародного права. Його тритомне фундаментальне дослідження “Загальні адміністративні союзи держав” (1897) і “Підручник міжнародного права” (1901) отримали загальне визнання, вважались кращими дослідженнями в цій галузі, а працю “Морське право” було рекомендовано використовувати усім ВНЗ Російської імперії. В ній вперше були глибоко і всебічно розроблені і введені в науковий обіг такі поняття, як “страхування аварійних збитків”, “подвійне страхування”, “каботаж”, “власивість загрожуючої небезпеки”, “сфера відповідальності страхувальника”, “період ризику по відношенню до судна”, “зовнішня сторона договору” тощо.

У Новоросійському університеті склалась шанована і популярна у наукових колах школа цивілістів. Одним з найвидатніших представників цієї школи був професор М. А. Дювернуа. Особливість його наукових праць полягала у відмові від пануючого на той час формально-догматичного підходу, у прагненні посилити вплив науки на практичну юриспруденцію.

Нерідко вчені-юристи Новоросійського університету вступали у полеміку із грандами вітчизняної науки і чиновниками вищого рангу. Наприклад, професор В. І. Курдиновський у монографії “Договори про право наслідування” (1912) критикував праці графа М. М. Сперанського, відомого державного і політичного діяча (члена Державної Ради, який керував виданням “Повного зібрання законів Російської імперії” і “Зводу законів Російської імперії”), чия думка свого часу ніхто не смів заперечувати.

У 1911 році вийшов “Курс цивільного права” відомого цивіліста професора Ю. С. Гамбарова. У ньому автор виступив проти догматичного підходу в юридичній науці, який, на думку вченого, включав критичне ставлення до позитивного права і гальмував творчий розвиток законодавства.

Неординарною особистістю був професор О. Л. Боровиковський, який писав вірші і поеми, нерідко друкувався в престижних “Отечественных записках”. Його робота “Закони громадянські з поясненням і рішенням Сенату” і “Статут цивільного судочинства”, а також ряд праць із сімейного права принесли йому заслужену популярність.

Високоосвіченим, ерудованим викладачем був магістр О. П. Пригара, наукові інтереси якого зосереджувались у галузі теорії та історії федеративних відносин. З 1885 року державне право читав магістр В. В. Сокольський — випускник університету, автор одного з перших навчальних посібників з державного права (1890).

Курс поліцейського права розробляли і читали екстраординарний професор В. Н. Ренненкампф, приват-доцент П. Н. Шеймін. Неперевершеним спеціалістом у цій галузі був М. М. Шпилевський — випускник Московського університету, який захистив дисертацію на звання доктора поліцейського права з фундаментальної проблеми “Поліцейське право як самостійна галузь правознавства”.

З вересня 1869 року його обирають магістром та виконуючим обов'язки доцента, а потім — доцента кафедри поліцейського права Новоросійського університету. Він був секретарем юридичного факультету, засновником Юридичної громади.

Розробка проблем міжнародного права пов'язана з такими іменами, як професор М. В. Васильєв, приват-доцент М. Р. Кантакузен. У 1884 році в університет був запрошений магістр міжнародного права І. О. Івановський, пізніше автор двотомного “Збірника діючих договорів Росії з іноземними державами”. Надзвичайно популярною стала його наукова робота “Про підготовку осіб, які присвятили себе консульській кар'єрі, і роль у цьому вищих комерційних шкіл”.

Слід відзначити і науково-методичні роботи екстраординарного професора П. Є. Казанського про постановку викладання міжнародного права на юридичних факультетах вищих навчальних закладів Російської імперії, які були рекомендовані усім ВНЗ країни. Істинно енциклопедичними стали його монографія “Влада Всеросійського Імператора”, “Нарис діючого російського права”, ряд праць про порядок формування і роботи Державної Думи. У “Владі” П. Є. Казанський вперше для визначення влади государя-імператора вживає два терміни: “верховна самодержавна влада” і “влада управління”. Перший передбачав розгляд внутрішніх істинних властивостей імператорської влади, другий — зовнішніх проявів цієї влади в дії. Цілком актуально звучить і така його думка: “Спостерігаючи за сучасними державами в різні періоди їхнього існування, ми бачимо, що під проявом загальної, державної або народної волі завжди розумілись рішення або прагнення тих чи інших діячів народного або державного життя, тобто окремих осіб або груп осіб, які підносяться над його рівнем. Народні маси або свідомо йшли за ними як за кращими виразниками моральних переконань, історичних сподівань і національних прагнень, що живуть у цих масах, або були залучені ватажками за допомогою засобів суспільного впливу на маси, у тому числі, звичайно, і обманом, і терором. Перше мало місце, звичайно, тоді, коли відкрито затверджувався Вождь народу, друге тоді, коли під прапором народної волі з'являлась можливість захопити владу в державі яким-небудь політичним діячем, який виявив достатньо спритності у зверненні до мас”.

Дуже різноманітними були і наукові інтереси професора В. Д. Каткова. Його перу належать такі роботи, як “Нариси статистики економічної і культурної”, “Передача векселя за надписом”. Та чи не найпопулярнішою стала його праця, присвячена мовознавству. “Мовознавство вчить, — писав він, — що домогтися розуміння своєї мови іншими не так просто і легко. Цей процес не має нічого спільного із перекладанням думки зі своєї голови до чужої подібно до того, як зі своєї кишені перекладаєш речі до кишені іншого. Своєю мовою ми можемо лише розбудити

аналогічні думки у іншого, якщо в тому чи іншому вигляді ці думки у нього вже є.”

Проблема зв'язку мислення з мовою очевидна і не є новою. Нею займалися в різні часи філософи Д. Берклі, І. Кант, Г. Гегель, А. Шопенгауер, фізіолог І. М. Сеченов, мовознавець Ф. Ф. Фортунатов. Професор В. Д. Катков вів дослідження проблем зв'язку юриспруденції з логікою. Його думки і сучасні, і повчальні. Ось деякі з них: “Шлях, яким йшла римська юриспруденція, — творчий. Ерудиція в сучасному значенні слова не могла бути властива римським юристам. Такої численної літератури, яку має у своєму розпорядженні сучасний юрист, римські юристи мати не могли. Вже одна відсутність книгодрукування позбавляла багатьох можливості користуватися працями інших. Та це мало і свою позитивну сторону. Користування книгою дає позитивні результати тільки тоді, коли книга не виключає самотійної роботи думки”.

В. Д. Катков у цьому зв'язку наводить думку англійського філософа Т. Гоббса: “Якби я читав так багато, як інші, я був би таким само дурним, як і інші”. “Не те важливо, щоб уміти читати, — підсумовує автор, — а те, щоб мислити при цьому”. Професор В. Д. Катков категорично виступав проти того, щоб механічно запам'ятовувати терміни і фрази, а потім “промовляти їх, наче папуга”. Він писав: “Свого людина не знає. Чужого не розуміє. Освіта подібного роду не збагачує здоровими поняттями про речі, а спотворює їх”. І закінчував свою думку так: “Мовознавство висуває до цивілістики вимоги розвитку свідомого, самотійного, критичного і в доброму розумінні вільного мислення”. Спираючись на досвід римських юристів, він писав, що зовнішніх панівних авторитетів в юриспруденції у них зовсім не було, а до авторитету “власних великих юристів вони ставились з тією розумною свободою, яка не виключає критики і власної творчості”. І далі: “Якби римські юристи воскресли і подивились на російську школу, ... де на вивчення римського права відводилось 48 годин, а на вивчення російської мови — тільки 8-12 годин, із чотирирічного курсу вони б сказали, що така школа ніколи не підготує власного мислення, не розвине здібності орієнтуватися серед завжди індивідуальних і конкретних обставин свого часу”.

Багато хто з викладачів юридичного факультету, хто мав світову славу, згадуються в “Енциклопедичному словнику” Брокхауза і Ефрона.

Випускник Петербурзького університету Д. І. Азаревич ще у студентські роки прославився своєю працею “Про договір довіреності” і після закінчення університету з золотою медаллю залишився на кафедрі римського права. У 1872 році він склав екзамен на магістра і захистив дисертацію, а в 1877 році в Новоросійському університеті захистив докторську дисертацію на тему “Прекаріум з римського права”, потім стажувався за кордоном. У 1889 році Дмитро Іванович обирається ординарним професором кафедри римського права в Новоросійському університеті, очолює кафедру римського і цивільного права. У 1886—1887 рр. — декан юридичного факультету, а потім — ординарний професор Варшавського університету. Працюючи в Одесі, а згодом в університетах Європи, читаючи лекції англійською, німецькою, італійською мовами, він успішно поєднував наукову і педагогічну роботу, розробив підручник із догми римського права.

М. С. Власьєв прийшов до Новоросійського університету із Рішельєвського ліцею, де був професором кафедри державного права і законів державного упорядкування і благочинства. Викладав енциклопедію та історію філософії права, а потім — міжнародне право. У 1868 році був обраний суддею університетського суду. Читав лекції у різних європейських університетах, відзначався освіченістю і гострим розумом.

М. І. Малінін виховувався в духовній семінарії, потім закінчив юридичний факультет Новоросійського університету. За студентські твори отримав золоту медаль, витримав іспит на магістра цивільного права, захистив докторську дисертацію. Стажувався в Парижі та Мюнхені. Там видав ряд цікавих праць. Після повернення до Одеси був обраний деканом юридичного факультету університету. Автор 15 праць російською, французькою та німецькою мовами.

М. М. Абрашкевич розпочинав свою кар’єру криміналістом, юрисконсультом Міністерства юстиції. Стажування пройшов у Франції і Німеччині, де і видав монографію “Замітки про попереднє провадження у кримінальних справах” (1901). Відомий як автор багатьох праць із кримінального права.

В архівах юридичного факультету часто згадується прізвище декана професора О. В. Куніцина. Вдалося встановити, що Олексій Васильович Куніцин — фігура досить неординарна. Він був вихідцем “із духовного стану”, навчався у Тверській семінарії і С.-Петербурзькій духовній

академії. Там його було зараховано до тих вихованців, які були рекомендовані за пропозицією М. М. Сперанського, “для отримання знань російського законодавства”. М. М. Сперанський покладав на цю групу особливу надію, оскільки хотів залучити її до розробки російського законодавства. Їхніми наставниками були кращі викладачі столиці, а також досвідчені чиновники II відділення Канцелярії Його Величності. Після завершення навчання та іспитів, які приймав М. М. Сперанський особисто, О. В. Куніцина і його товаришів було направлено до Берлінського університету, де вони продовжили навчання під безпосереднім керівництвом славнозвісного професора Савіньї, який дав схвальний відгук про здібності О. В. Куніцина і його товаришів. Після повернення до Росії молоді юристи пройшли випробування за особливою програмою, затвердженою Його Величністю. Професор О. І. Маркевич пише: “Мало того, з огляду на якнайшвидше заміщення юридичних кафедр, було дозволено цим юристам захищати замість дисертацій тільки тези з законознавства, ними ж обрані. До числа тих, хто скористався цими пільгами, увійшов і О. В. Куніцин, який отримав таким чином у 1834 році в Петербурзькому університеті ступінь доктора права”.

У подальшому О. В. Куніцин затверджувався екстраординарним, а потім ординарним професором Харківського університету, викладав цивільне право, виконуючи водночас і обов'язки декана юридичного факультету, проректора і ректора. У 1866 році його було обрано ординарним професором Новоросійського університету. О. В. Куніцин опублікував багато праць, які здобули світову славу. Серед них — “Про заходи щодо запобігання неправосуддя за російським законодавством” (1859), “Про силу договору найму майна” (1861), “Духовні заповіти неповнолітнім” (1861) та ін.

Енциклопедію права читали такі відомі викладачі, як М. С. Власьєв і О. П. Пригара., М. Ю. Чижов, який входив до складу “стипендіатів для підготовки до професорства енциклопедії і історії філософії права, разом з тим, помічником бібліотекаря Варшавського університету”. Він автор праць, які отримали велику популярність: “Засвоєння особистістю права” (Москва), “Джерела права” (Варшава), “Нариси вчень

руських юристів про право" (Варшава) та ін. На його лекції, як згадує професор О. І. Макаревич, студенти йшли натовпами.

Кафедрі слов'янського законодавства ставилось завдання вивчити право ряду слов'янських держав, взяти все найкраще, що в них є. Для читання лекцій з цього предмета нерідко запрошувалися вчені з інших країн. Так, один з них Балтазар Власович Богішич, наприклад, навчався в Мюнхені, Берліні, Парижі, Віденському університеті, де і отримав ступінь доктора філософії і права, служив по навчальному відомству в австрійських південно-східних (слов'янських) провінціях, був шульратором Сербсько-Банатського військового кордону (що відповідало посаді начальника навчальної дирекції), очолював бібліотеку Загребської академії. Б. В. Богішич з 1869 року завідував кафедрою історії слов'янських законодавств, потім був ординарним професором Новоросійського університету до грудня 1889 року. Згодом виїхав за кордон, де брав участь у складанні збірки законів для Чорногорії, яку було видано у 1888 році, був міністром юстиції Чорногорії. Немає потреби говорити про те, що лекції викладачів відзначалися великою кількістю інформації, були доступними, а головне, знайомили студентів з багатющим слов'янським законодавством. Від викладача кафедри римського права, крім знання предмета у повному обсязі, вимагалось ще й знання латинської і європейських мов. Тут підбір кадрів проводився особливо ретельно. Помітною фігурою на кафедрі був І. Г. Табашніков. Одесит, навчався у Рішельєвському ліцеї, закінчив С.-Петербурзький університет. Вільно володів французькою та німецькою мовами, чудово знав латинь. У 1875 році був зарахований до Міністерства юстиції. Магістерську дисертацію захистив у Московському університеті, був суддею, із суду був запрошений на кафедру римського права на посаду екстраординарного професора.

Приват-доцентом, одним із найпопулярніших викладачів кафедри римського права був Конрад Конрадович Диновський. Закінчив Київський університет ім. Св.Володимира і за твір "Давність як засіб набуття права власності за римським правом" був нагороджений у 1885 році золотою медаллю і премією М. І. Пирогова. Був відряджений Міністерством народної освіти до Інституту римського права при Берлінському університеті для читання лекцій. Привіз прекрасні відгуки про свою діяльність.

У 1864 році, коли в країні тривала підготовка до судової реформи, на юридичному факультеті виникла ідея створення Юридичної громади. Її членами-засновниками були професори О. М. Богдановський, М. А. Дювернуа, Ф. І. Леонтович, М. І. Малінін, М. І. Патаєвський, А. С. Посніков,

М. М. Шпилевський, П. П. Цитович та ін. Проект статуту громади склав спеціаліст в галузі кримінального права професор О. М. Богдановський. Головою Юридичної громади обрали професора Ф. І. Леонтовича, секретарем — професора М. І. Малініна, були обрані 18 дійсних членів громади.

На засіданнях обговорювалися такі, наприклад, актуальні реферати як “Наша судова практика і законодавство у кримінальних справах, що проводяться в порядку приватного звинувачення”, “Удосконалення договору найму судна під вантажем” тощо. У 1882—1883 роках відбулось 16 засідань Юридичної громади з метою розробки питань стосовно громадського укладу. Вона зробила значний внесок у становлення юридичної науки і практики на півдні Російської імперії, сприяла росту авторитету одеських юристів, консолідації зусиль юристів — теоретиків і практиків — у розвитку вітчизняного права, посіла значне місце серед інших наукових громад міста.

В університеті працювали відомі професори: у галузі історії руського права О. Я. Шпаков, фінансового права — С. І. Іловайський, цивільного права — Ю. С. Гамбаров, Є. В. Васьковський, В. І. Адамович та інші фахівці.

Тривалий час, перебуваючи в Одесі, співпрацював з правниками та іншими представниками інтелігентських кіл Українського національного руху С. П. Шелухин. Закінчивши юридичний і фізико-математичний факультети університету ім. Св. Володимира у Києві, він майже тридцять років, з 1889 до 1917 року, обіймав прокурорські і суддівські посади в різних містах України. Брав активну участь у діяльності одеської “Прогресу”.

Після революційних зрушень 1917 року, більшість викладачів покинули університет: одні назавжди, емігрували за кордон, інші — були звільнені не за власним бажанням.

У пореволюційний період сформувалася плеяда яскравих та талановитих лекторів. Так, відомим фахівцем з кримінального права був Е. Я. Немировський.

У березні 1917 року рада факультету одностайно рекомендувала магістра кримінального права, приват-доцента Е. Я. Немировського на посаду екстраординарного професора кафедри кримінального права та судочинства. Вченого обрали

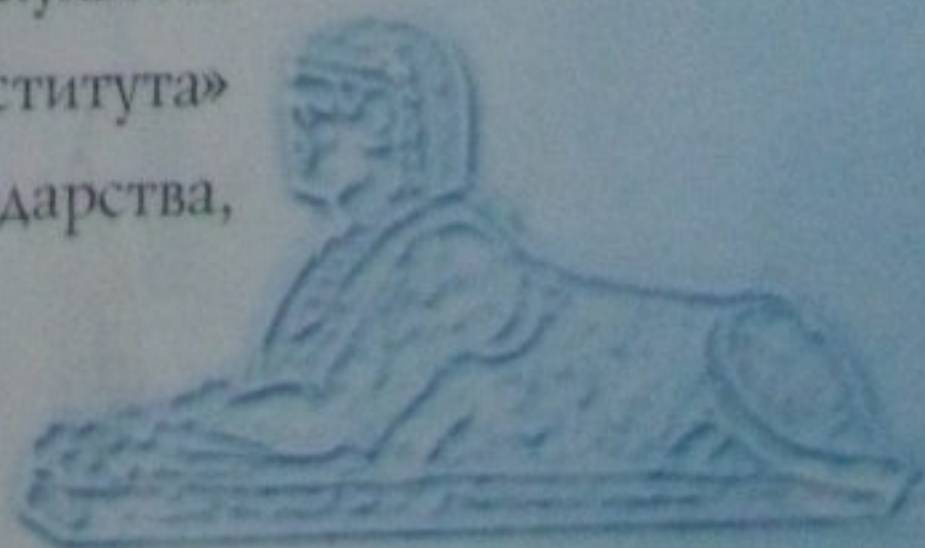
також і секретарем юридичного факультету. У 1920 році Е. Я. Немировський був деканом факультету та членом ради Новоросійського університету. У цей час це був найбільший факультет, на якому навчалися 988 студентів.

Після реорганізації вищої школи, з вересня 1921 року Е. Я. Немировський — професор та декан адміністративно-консультативного (пізніше юридичного) факультету Одеського інституту народного господарства. Майже протягом всієї діяльності ОІНГ Е. Я. Немировський був деканом (1921—1929). Увесь цей час він входив до правління інституту, керував науково-дослідною роботою кафедр, читав курси кримінального права та процесу. Він зробив значний внесок у розвиток кримінального процесу та права, був автором багатьох статей у “Новому енциклопедичному словнику” Брокгауза і Ефрона та двох монографій з кримінального процесу.

З 1920 р. починається новий період в історії юридичного факультету. Згідно з телеграфним розпорядженням «Наркомпроса» 1 травня 1920 р. юридичний факультет Новоросійського університету було закрито, студенти розпущені. Викладачам «подходящим для новых занятий советского строительства в деле высшей школы» запропоновано залишитися на службі робітничо-селянського уряду. Разом із викладачами здійснювався відбір серед студентів юридичного факультету, яких можливо було використовувати для нової Радянської вищої школи.

Наказами №10 і №13 від 1920 р. вищих навчальних закладів м. Одеси з 1 липня 1920 р. при Радянській вищій школі м. Одеси відкрився новий Суспільно-Гуманітарний інститут з 3-річним навчанням в об'ємі 2 перших років. Студенти юридичних та історико-філологічних факультетів колишнього Новоросійського університету та одеських Вищих жіночих курсів, економічного факультету Одеського політехнікуму та інших при вступі користувалися правом переважного зарахування на I семестр. Цей інститут підрозділявся на 6 відділень із секціями: соціально-правове, соціалістично-економічне, наукової філософії, історико-соціологічне з секціями історії, російської і загальної, ідейно-літературне з секціями російської і української літератури, філолого-лінгвістичне з секціями філології і лінгвістики слов'яно-російської і романо-германської. Перше засідання нового інституту скликалося деканами юридичного та історико-філологічного факультетів університету за згодою.

На базі «гуманитарного общественного института» та «факультета социалистического хозяйства Одесского Политехнического института» 1 вересня 1921 р. утворено Одеський інститут народного господарства,

до складу якого фактично увійшов юридичний факультет з ухилами: а) судовий; б) господарчий; в) адміністративний.

1 вересня 1930 р. на підставі постанови Раднаркому від 12/VI 1930 р. та наказу Наркомосвіти з 13/VII 1930 р. юридичний факультет Одеського інституту народного господарства увійшов до складу Харківського інституту права та Радянського будівництва. Лише в 1947 р. факультет відновили у складі Одеського державного університету. Його першим деканом став криміналіст доцент М. А. Кравцов, а згодом — І. О. Середа (фахівець у галузі колгоспного права) і доцент Ф. Г. Ліханов (державознавець). Викладачами юридичного факультету в ті роки були І. В. Шерешевський, І. Ю. Фінн, В. Т. Олієвський, Ю. Я. Баскін, В. П. Шахматов, Б. В. Поклонський та ін.

На юридичному факультеті до 1954 року працювали три кафедри: державного і адміністративного права (завідувач кафедри доцент Ф. Г. Ліханов, з вересня 1962 року — декан факультету); цивільного, колгоспного і земельного права (завідувач кафедри доцент І. О. Середа); кримінального права, процесу і криміналістики (завідувач кафедри доцент М. А. Кравцов).

Перший післявоєнний випуск студентів юридичного факультету відбувся в 1952 році. У числі випускників був А. В. Багрій-Шахматов, який пізніше завідувачем кафедри кримінального права.

У 1954 році юридичний факультет Одеського держуніверситету було знову закрито, а студентів “передали” Львівському університету. В Одесі продовжував працювати філіал Всесоюзного юридичного заочного інституту (ВЮЗІ), директорами якого в різні роки були П. К. Чебаненко, Р. І. Степанова, І. В. Михайлов. Крім того, в Одесі була і середня юридична школа, директорами якої в різні роки були Е. Н. Калініна, І. В. Михайлов, заступник директора — М. А. Абрамов.

У 1960 році Одеський філіал ВЮЗІ став філіалом юридично-економічного факультету Київського державного університету. Заступниками декана по Одеському філіалу працювали І. В. Михайлов, потім Ю. С. Червоний.

Одеський філіал ВЮЗІ закінчили А. М. Стрельцов — офіцер штабу Одеського військового округу, в подальшому — зав.

кафедрою, професор; Ю. С. Вайсбейн — військовий журналіст, пізніше — викладач юрфаку ОДУ; А. І. Іванов — заступник начальника УВС Одеської області; А. А. Васильченко — полковник, воєнком Приморського району м. Одеси. У 1961 році закінчив юридичний факультет І. А. Дегтярьов — начальник УВС м. Києва, а пізніше — заступник міністра внутрішніх справ України, генерал, начальник вищої школи МВС.

Декан юридичного
факультету
(1961–1965), доцент
Ю. С. Червоний

У липні 1961 року юридичний факультет (заочне і вечірнє відділення) Одеського університету був відновлений, а деканом юридичного факультету було обрано доцента Ю. С. Червоного (1961–1965), а потім доцента К. І. Удалих (1965–1967).

Роки становлення юридичного факультету були нелегкими. Тим більше цінним був результат: подальший розвиток заочної і вечірньої форм навчання, відновлення денної форми навчання (1966), чітка організація навчального процесу за всіма формами навчання.

Слід відзначити, що ліквідація денної форми навчання була великою помилкою: не враховувався попит народного господарства, правоохоронних органів, судів, адвокатури на юридичні кадри. Більше того, поширювалися чутки про те, що, мовляв, і так досягнуте “перевиробництво” юристів і потрібно скорочувати їхній випуск. Необхідно було прикласти багато зусиль і виявити велику громадянську сміливість, щоб протистояти думці “зверху” і довести протилежне. Серед тих, хто відважився на це — ректор університету професор О. І. Юрженко, проректор С. М. Ковбасюк, які доклали немало зусиль до того, щоб відновити денне навчання юридичного факультету. Безпосередню участь у створенні факультету брали І. О. Середа, Ю. С. Червоний, І. А. Греков.

Юридичний факультет було відновлено у складі двох кафедр: державних і правових дисциплін (завідувач доцент А. І. Греков) та соціально-правових дисциплін (завідувач доцент І. О. Середа). У подальшому з'явилися і нові кафедри — цивільного права і процесу (завідувач доцент Ю. С. Червоний); державного і адміністративного права (завідувач професор І. М. Пахомов, пізніше — професор Л. М. Стрельцов); теорії та історії держави і права (завідувач доцент І. А. Греков, потім — професор О. В. Суріков); з 1967 року — кафедра криміналістики, кримінального права і процесу (завідувач професор В. П. Колмаков, пізніше — доцент І. В. Михайлов, доцент Є. В. Додін, професор А. В. Багрій-Шахматов).

Перший набір на відновлене у 1966 році денне навчання склав

25 осіб. Викладачі і до сьогоднішнього дня згадують цей курс працелюбних і допитливих студентів, які зберегли на довгі роки студентську дружбу.

У 1967 році з приїздом до міста Одеси видатного фахівця-криміналіста, доктора юридичних наук, професора В. П. Колмакова від кафедри спеціальних юридичних дисциплін відпочувалась кафедра криміналістики, кримінального права і процесу, на якій почали викладатися усі дисципліни кримінального профілю. У той час на кафедрі працювали доцент І. В. Постіка; доцент В. В. Тищенко, доцент І. В. Михайлов; доцент К. І. Удалих; професор Є. В. Додін; старший викладач О. К. Білявська.

Зростав авторитет юридичного факультету, одночасно підвищувався авторитет його вихованців, які працювали в різних сферах народного господарства України і багатьох країнах світу — Ефіопії і Марокко, Ємені та В'єтнамі, Сирії та Афганістані, Німеччині та Ізраїлі, Пакистані і Тунісі, Китаї і Камбоджі. Про роботу багатьох наших випускників університет отримував найкращі відгуки. А це означало, що праця великого колективу давала добрі результати.

Нового імпульсу юридичній освіті надало проголошення України у 1991 році незалежною демократичною державою.

У зв'язку з реформою правової системи та зміцненням демократичних основ державності України, особлива роль належить підготовці юридичних кадрів, які були б спроможні працювати в нових умовах. Зміни в економіці, а також новий етап розвитку соціальних і політичних відносин зумовили необхідність кардинальної зміни як організації, так і змісту юридичної освіти, орієнтованої на підготовку спеціалістів, які в змозі працювати не тільки в державному апараті і правоохоронних органах, але й на підприємствах малого бізнесу, в акціонерних товариствах, у структурах місцевого самоврядування тощо. Виникла необхідність створення нових освітніх структур, які включали в себе як традиційні структурні навчальні підрозділи, так і інші інститути підвищення кваліфікації, відділення післядипломної підготовки, підготовчі відділення тощо.

З цією метою з 1 вересня 1993 року на основі рішення вченої ради Одеського державного університету юридичний

факультет був перетворений на Юридичний інститут (Юридичний інститут ОДУ — створено наказом ректора Одеського держуніверситету № 19-02 від 30 липня 1993 року і зареєстровано рішенням виконкому Одеської міської Ради народних депутатів № 592 від 1 липня 1993 року.), який став не тільки спадкоємцем кращих традицій факультету, але і отворив умови для введення конкретних спеціалізацій з урахуванням інтересів спеціалістів різних галузей юридичних знань, а також попиту юридичних кадрів.

У відповідності зі своїм Статутом Юридичний інститут ОДУ в складі університету став автономним навчальним, науковим та культурним закладом, що об'єднував факультети, кафедри, науково-дослідницькі лабораторії, допоміжні служби, які забезпечували підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації у сфері державознавства та правознавства. Інститут став юридичною особою. Його створенню передувала велика організаційно-підготовча робота.

Ректором Юридичного інституту ОДУ було призначено доктора юридичних наук, професора, академіка Академії правових наук України А. С. Васильєва, першим проректором — професора Є. Л. Стрельцова, проректором з учбової роботи — доцента С. В. Ківалова, проректором з наукової роботи — професора І. В. Постіку.

У Статуті Юридичного інституту ОДУ були визначені такі основні завдання Інституту:

- підготовка висококваліфікованих спеціалістів у сфері загального правознавства, державного управління, правової роботи у державних і підприємницьких структурах, консультантів з питань управління, менеджерів, спеціалістів для роботи в державному апараті, органах внутрішніх справ, юстиції, прокуратури, суду та адвокатури;

- перепідготовка і підвищення кваліфікації спеціалістів за спеціальностями, які забезпечуються Інститутом з урахуванням потреб замовників;

- організація і проведення фундаментальних, пошукових та прикладних наукових досліджень у галузі права і управління з метою поглиблення теоретичних знань та вирішення практичних юридичних, економічних, виробничих і соціально-політичних проблем;

- розробка науково-обґрунтованих рекомендацій і здійснення експертних та консультаційних робіт у галузі правової, економічної та підприємницької діяльності за замовленням державних органів, установ приватних і державних підприємств, кооперативів, інших організацій;

- підготовка кандидатів та докторів наук у галузі права, економіки, соціології та політичних наук;

- видавницька діяльність, підтовка навчальних посібників і підручників, науково-дослідницької, методичної та іншої літератури у відповідності з програмою діяльності Інституту;

- сприяння розвитку традицій української національної школи юристів, розширенню наукових знань; культурно-просвітницька робота;

- здійснення різноманітних форм господарської, підприємницької та іншої діяльності.

Значною мірою було змінено підхід до організації юридичної освіти, визначення її змісту і соціальної орієнтації. Основними напрямками реформи юридичної освіти були:

- введення в юридичну освіту пріоритету загальнолюдських цінностей, потреб, інтересів і прав людини;

- поступовий перехід від вивчення галузей права до вивчення наукових теорій, які відбивають досягнення світової цивілізації в галузі права;

- формування юридичного мислення і політико-правових переконань на основі визнання пріоритету міжнародного права і поваги прав кожного народу;

- забезпечення пріоритетного вивчення “юридичної діяльності” замість механічного оволодіння знанням правових норм. В основу вивчення юридичної науки покладено принцип “діяльності через діяльність”;

- здійснення фундаментальної спеціалізації юридичної освіти з урахуванням дійсних потреб практики, яка знаменує розширення і поглиблення зв'язків юридичної науки з різними галузями гуманітарних, природних і технічних наук.

Змінилась також і спеціалізація студентів. Для найповнішого вирішення всіх проблем, пов'язаних з підготовкою спеціалістів широкої спеціалізації, за ініціативою Юридичного інституту в його структуру було додано три факультети: державного будівництва і управління (декан доцент Б. А. Пережняк); правосуддя і правової роботи в народному господарстві (декан професор О. О. Погрібний); прокурорсько-слідчий (декан — доцент Н. А. Мирошніченко, а з 1 вересня 1994 року — доцент Ю. Є. Полянський). З травня 1997 року деканом прокурорсько-слідчого факультету знову призначається доцент Н. А. Мирошніченко.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
Одеський державний університет ім.І.І.Мечникова

30.06.93

НАКАЗ
м.Одеса

№ 19-02

*Про реорганізацію юридичного факультету
в Юридичний інститут при Одеському
державному університеті*

Потреба молодій державі України в підготовці висококваліфікованих фахівців в галузі народного господарства, державного будівництва, правоохоронних органів, прокуратури, суду, адвокатури тощо, перепідготовка в цьому напрямку військовослужбовців, отримання другої спеціальності перевищують можливості факультету. Виникла необхідність створення додаткових структур: факультету підвищення кваліфікації, факультету підготовки з другої спеціальності та інше.

У зв'язку з означеним

НАКАЗУЮ

I. Створити з 1 вересня 1993 року на базі юридичного факультету Юридичний інститут в складі Одеського державного університету.

II. Затвердити Статут Юридичного інституту Одеського державного університету згідно додатку 1.

III. Всі кафедри, структурні підрозділи юридичного факультету з їх штатним розкладом вважати кафедрами і структурними підрозділами Юридичного інституту.

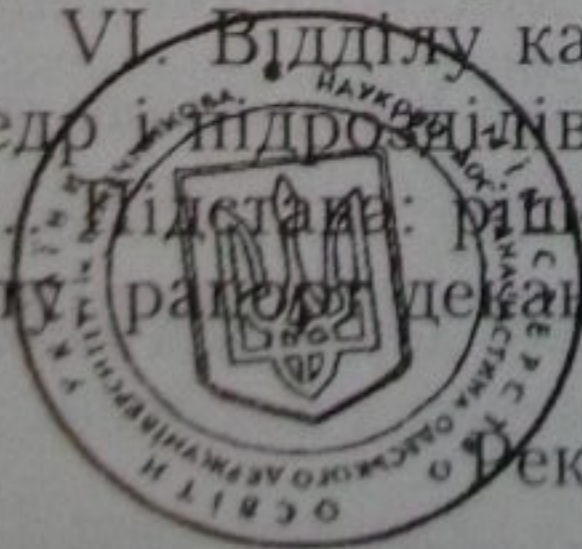
IV. Призначити виконуючим обов'язки ректора Інституту проф. Васильєва А.С. до укладення контракту.

V. Ректору Інституту проф. Васильєву А.С.:

— зареєструвати підрозділ в установленому порядку до 1 липня цього року;

— подати склад Вченої ради Інституту мені на затвердження до 15 липня 1993 року.

VI. Відділу кадрів: до 1.09.1993 р. перевести співробітників кафедр і підрозділів юридичного факультету до Юридичного інституту. Підставою: рішення Вченої ради Одеського державного університету, рапорт декана юридичного факультету, резолюція ректора.

Ректор

І.П.Зелінський

І.П.Зелінський

Спеціалізований вищий юридичний заклад – Одеська національна юридична академія

У 1998 році до Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти України головами Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської обласних державних адміністрацій та Головою Кабінету Міністрів Автономної Республіки Крим було внесено пропозицію про нагальну необхідність створення на базі Юридичного інституту Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова нового навчального закладу — Одеської державної юридичної академії.

Створення академії було продиктоване об'єктивною необхідністю впорядкування юридичної освіти в регіоні та задоволення зростаючої потреби у підготовці фахівців для Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Митної служби

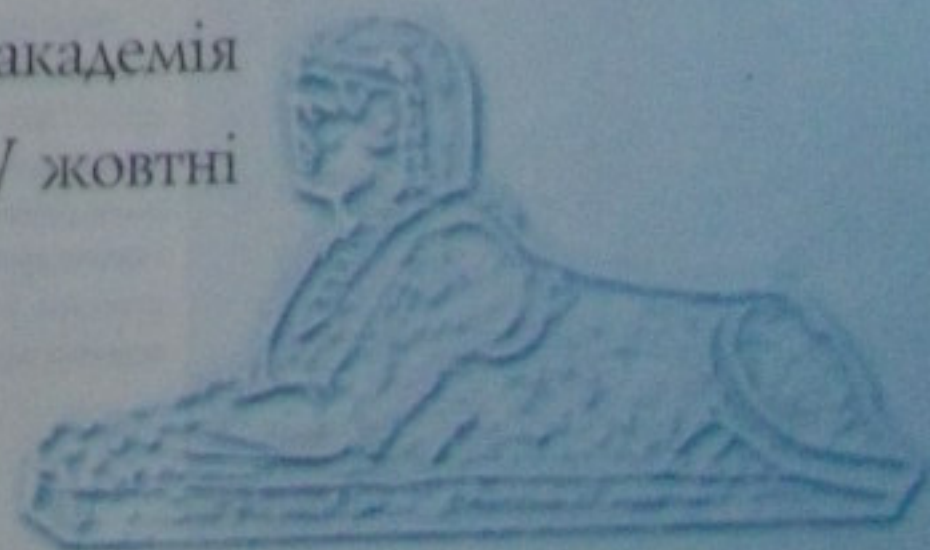
України, владних структур областей півдня України. Ця мета була реалізована постановою Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1997 року № 1350 “Про утворення Одеської державної юридичної академії”. Академія стала наступницею традицій, які склалися з початку існування Рішельєвського ліцею, юридичного факультету, а згодом — Юридичного інституту ОДУ, студенти і викладачі якого у повному складі перейшли до нової структури.

Одеська національна юридична академія має у своєму складі 7 факультетів: державного управління і міжнародно-правових відносин, цивільного права та підприємництва; судово-прокурорський; заочного та очно-заочного навчання, післядипломного навчання, юридичної журналістики, соціально-правовий факультет, 3 інститути: європейського права; адвокатури та муніципального управління; підготовки професійних суддів, магістратуру державного управління, докторантуру і аспірантуру, відділення зарубіжних зв'язків, а також три училища. В академії діють 24 кафедри. Остання — правової інформатики відкрита у 2002 році. Академія володіє сучасною матеріально-технічною базою розтошованою у 38 будівлях і спорудах: десятиповерховим навчальним корпусом (вул. Піонерська, 2), двоповерховим корпусом (вул. Піонерська, 5), чотириповерховим і одноповерховим корпусами (вул. Піонерська, 7, 9), навчально-допоміжними будівлями по вул. Кленовій, 8, гуртожитками, бібліотекою, спортивними спорудами.

У навчальному процесі використовується понад 100 обладнаних, комфортних навчальних аудиторій, 2 спортивні зали, бібліотека з найновішими виданнями з юридичних дисциплін, яка за кількістю і значимістю юридичної літератури перетворюється на одну із кращих бібліотек міста. Обладнано комп'ютерні класи, лінгафонні кабінети. За ініціативою викладачів та студентів академії на чолі з її президентом С. Ківаловим будується храм Св. Тетяни.

Сьогодні ОНЮА — центр юридичної освіти, культури, науки України, провідний вищий навчальний заклад з правознавства. Згідно з рішенням Державної акредитаційної комісії Міністерства освіти України академія здійснює підготовку фахівців за вищим — IV рівнем акредитації. У жовтні

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

18.08.1997

м. Київ

№ 489-К

Враховуючи рішення Вченої ради Юридичного Інституту ОДУ, протокол № 3 від 11.04.97 р. та рішення Вченої ради Одеського державного університету, протокол № 8 від 25.04.97 р. про рекомендацію на укладання трудової угоди на посаду ректора Юридичного Інституту ОДУ в Ківаловим Сергієм Васильовичем терміном на п'ять років

НАКАЗУЄ:

1. Призначити професора Ківалова Сергія Васильовича ректором Юридичного Інституту ОДУ терміном на п'ять років.

2. Затвердити прийнятий рішенням Вченої ради Юридичного Інституту ОДУ /протокол № 6 від 30.06.97 р./ Статут Юридичного Інституту ОДУ.

Перший заступник
міністра

В.П. Андрущенко

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Колективу Юридичного інституту
Одеського державного університету
ім.І.І.Мечникова

Шановні друзі!

Сердечно вітаю студентів і професорсько-викладацький склад зі славним ювілеєм - 150-річчям започаткування юридичної освіти в Південному регіоні України.

За цей час в Одеському університеті сформувалась ефективна система підготовки висококваліфікованих правознавців.

Упевнений, що колектив інституту зробить усе можливе, щоб зберегти і примножити авторитет закладу як осередку формування сучасної системи юридичних знань і політико-правової культури.

Щиро зичу вам нових творчих пошуків у втіленні в життя положень, визначених Конституцією України, на шляху розбудови правової і демократичної держави.

Добра і щастя вам, успіхів у добрих починаннях.

Л. КУЧМА

Прем'єр-міністру України
В.П. Пустовойтенку

Вельмишановний Валерію Павловичу!

Реалізація ідеї суверенної, демократичної, соціальної, правової України вимагає посилення теоретичної та професійної підготовки юристів, їх уміння правильно застосовувати чинне законодавство, виявляти активність і цілеспрямованість у дотриманні конституційного принципу законності. Таку підготовку і одержують фахівці-юристи в Юридичному інституті ОДУ, який став своєрідним центром Півдня України по підготовці фахівців із спеціальності "Правознавство" за освітньо-кваліфікаційними рівнями: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

Юридичний інститут, який у жовтні 1997 року відзначити своє 150-річчя, має славетні навчальні, наукові та культурно-освітні традиції. Випускники інституту успішно працюють в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, правоохоронних органах, народному господарстві республіки і переважно в її південному регіоні.

На базі Юридичного інституту створений навчальний комплекс:

Ліцей - Коледж права та муніципального управління - Юридичний інститут, основною метою якого є рання професійна орієнтація учнів, ступенева підготовка фахівців за наскрізними навчальними планами і програмами.

Зараз в Юридичному інституті функціонують 4 факультети: державного будівництва та управління; правосуддя та правової роботи у народному господарстві; прокурорсько-слідчий; другої вищої (юридичної) освіти, на

яких за денною, заочною та очно-заочною формами навчаються понад 4 тисячі студентів. За останні роки значно збільшився набір на перший курс інституту.

На цей час інститут має міцну матеріально-технічну базу; поліпшилося житлово-побутове забезпечення студентів. Для здійснення навчального процесу інститут має 9-поверховий навчальний корпус та 6 навчально-допоміжних будівель.

Викладання в інституті здійснюють 9 академіків, 7 членів-кореспондентів, 21 професор та 64 доценти. В інституті працює докторантура (8 докторантів) і аспірантура (117 аспірантів та понад 300 пошукачів). З 1996 року інститут за замовленням Головного управління державної служби при Кабінеті Міністрів України здійснює підготовку магістрів державного управління за спеціалізацією "Право". В інституті функціонують дві вчені спеціалізовані ради: одна рада з юридичних наук по захисту докторських та кандидатських дисертацій; одна рада з політичних та юридичних наук по захисту кандидатських дисертацій.

Тенденції суспільного розвитку та розвитку правової системи України сприяли введенню нових навчальних дисциплін: правові основи підприємницької діяльності; правові основи зовнішньоекономічної діяльності; дипломатичне і консульське право; морське право; митне право; муніципальне право; міжнародне приватне право; банківське право; податкове право; фінансовий менеджмент тощо. Юридична підготовка поєднується з загальнокультурною. У зв'язку з цим створена кафедра соціальних теорій, де викладаються історія світової та вітчизняної культури, історія України, політологія, соціологія, філософія права, релігієзнавство тощо.

Інститут є солідним науковим осередком, де досліджуються актуальні проблеми державно-правового будівництва суверенної України. Наукові

її академії пропонуються здійснювати у межах у кадрів, що передбачаються Міністерством ому інституту.

Юридичний інститут робить належний внесок у розбудову правової держави. Провідні вчені інституту беруть активну участь у розробці, рецензуванні та проведенні правової експертизи проектів нормативно-правових актів. Вчені інституту зробили значний внесок у розробку концепцій і основних положень проекту нової Конституції України. Багато вчених надають консультативну допомогу центральним та місцевим органам виконавчої влади.

Інститут має учбово-науковий центр у м. Миколаїві, філії у містах Херсоні, Кривому Розі. Планується відкриття філій інституту у Криму та Кіровограді.

Таким чином, на цей час Юридичний інститут здійснює підготовку фахівців з вищою освітою за освітньо-професійними програмами всіх рівнів в галузі правознавства, проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є провідним науково-методичним центром у сфері юридичної діяльності на Півдні України, має високий рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Враховуючи те, що Юридичний інститут став справжнім центром юридичної освіти, науки і правової культури в південному регіоні України, з метою підготовки висококваліфікованих фахівців із спеціальності "Правознавство" для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та народного господарства Півдня України, ефективного розвитку юридичної науки в регіоні, вважаємо за доцільним реорганізувати Юридичний інститут у Південно-Українську державну юридичну академію.

З Міністерством освіти України погоджено.

Голова Ради міністрів

Автономної Республіки Крим

вих. № 01-00/1159

М.А. Франчук

Голова Одеської обласної

державної адміністрації

вих. № 01-16-3049

Р.Б. Болелан

Голова Херсонської обласної

державної адміністрації

вих. № 11/72

М.П. Громовий

Голова Миколаївської обласної

державної адміністрації

вих. № 11/72

М.П. Круглов

Голова Кіровоградської обласної

державної адміністрації

вих. № 11/72

М.М. Кунігерієв

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

№ 1350

2 грудня 1997 р.

Київ

Про оголошення постанови Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1997 року № 1350

Оголошую Постанову Кабінету Міністрів України:

"ПОСТАНОВА

від 2 грудня 1997 р. № 1350

Київ

Про утворення Одеської державної юридичної академії

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

Прийняти пропозицію Міністерства освіти, погоджену з Міністерством фінансів, Міністерством економіки та Одеською областною державною адміністрацією, про утворення Одеської державної юридичної академії на базі Юридичного інституту Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, що ліквідується.

Утворення зазначеної академії здійснити в межах асигнувань, передбачених Міністерству освіти на підготовку кадрів.

Президент України **В. Пустовойтенко"**

На виконання наказу Кабінету Міністрів України № 1350 від 2 грудня 1997 р.

Утворити Одеську державну юридичну академію на базі Юридичного інституту Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, що ліквідується. Вважати Одеську державну юридичну академію правонаступником Юридичного інституту ОДУ.

Затвердити на посаді ректора Одеської державної юридичної академії доктора юридичних наук, професора Кивалова С.В.

Ректору Одеського державного університету імені І.І. Мечникова в.в.а.:

До 30.12.97 р. перенести згідно з поданнями заявками усіх асистентів, асистентів, студентів, учнів та службовців юридичного інституту до Одеської державної юридичної академії.

Перекласти Одеській державній юридичній академії дисципліну на виконання, передбачену в статуті, та підняти кваліфікаційні фахівців всіх кваліфікаційних рівнів та спеціальностей «правознавство».

Ректору Одеської державної юридичної академії Кивалову С.В.:

Сформувати професорсько-викладацький і науково-педагогічний, викладацький та адміністративно-господарський персонал.

До 10.12.97 р. розробити організаційну структуру та Статут Одеської державної юридичної академії і подати його на затвердження до Кабінету Міністрів України.

Провести реорганізацію необхідних підрозділів та управлінських функцій.

Провести необхідну роботу по переформуванню навчально-документальних та інших матеріальних засобів студентів.

Забезпечити виготовлення печаток, штампів та бланкової та іншої академії.

Здійснити координацію діяльності по підготовці фахівців за спеціальностями «правознавство» в усіх навчальних закладах незалежно від форм власності та форм власності.

Головному, Управлінню керівних та науково-педагогічних кадрів в.в.а. виступити з пропозицією до укладення з ректором контракту на виконання посадових обов'язків викладацького персоналу.

Начальнику Головного управління економіки розвитку та інфраструктури (Грушкова І.М.) створити ліквідаційну комісію з ліквідації передачі майна та будівель від Одеського

Одеського державного університету імені І.І. Мечникова до Одеської державної юридичної академії до 30 грудня 1997 року. Акт прийому-передачі майна в балансу Одеського державного університету на баланс Одеської державної юридичної академії представити на розгляд Кабінету Міністрів України.

Майно, що належало юридичному інституту ОДУ (навчальні, адміністративні, житлові будівлі по вул.Піонерській, 2, вул.Піонерській, 5, навчальні будівлі по вул.Кленовій, 8 та вул.Піонерській, 7, будівля №9 по Шампанському пров. 2 з їх обладнанням та матеріальними цінностями, а також обладнання бібліотеки, колекції, інформаційного центру, центру юридичної підготовки (в тому числі вогнепальної зброї), відділення для підготовки, коледжу права і муніципального управління, видання та інше майно, необхідне для виконання завдань академії згідно з її статутом), вважати таким, що належить Одеській державній юридичній академії.

Бібліотечні фонди наукової бібліотеки Одеського державного університету імені І.І. Мечникова залишити у спільному використанні з Одеською державною юридичною академією та університетом. Бібліотечний фонд, що складає юридична бібліотека, передати з балансу Одеського державного університету на баланс Одеської державної юридичної академії.

Головному управлінню, управлінню Міністерства освіти врахувати в роботі зміну статусу навчального закладу до 10 грудня 1997 року Кабінету Міністрів.

В.з. начальника управління економіки і фінансування в.в.а. в зв'язку з ліквідацією юридичного інституту ОДУ та зобов'язаність по зарплаті, пенсії та стипендіях, пенсії, спадкоємцям, студентам, асистентам, докторантам.

Управлінню ліцензування та акредитації (Корвайченко) виступити з пропозицією до державного реєстру вищих навчальних закладів.

Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника начальника управління економіки і фінансування в.в.а. М.З. Гуровський

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

Одеський державний університет ім. І.І. Мечникова

ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Україна, 270058, м. Одеса, Французької бульвару, 24/26

Тел. (0482) 68-25-81

Телефакс (0482) 32-42-25

№ 1350 від 2 грудня 1997 р.

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

05.12.97р. №1

загальних зборів трудового колективу

Одеської державної юридичної академії

СЛУХАЛИ: Про рекомендацію на посаду ректора Одеської державної юридичної академії доктора юридичних наук, професора С.В. Кивалова

Виступили: проф. Л.В. Багрий-Шахматов, доц. І.А. Дришлюк, доц. Н.А. Мірошніченко.

Зазначили, що в зв'язку з створенням на базі юридичного інституту ОДУ Одеської державної юридичної академії, трудовий колектив порушує клопотання перед Міністерством освіти України щодо укладення контракту на посаду ректора Одеської державної юридичної академії з доктором юридичних наук, професором С.В. Киваловим терміном на 5 років.

ГОЛОСУВАЛИ: одностайно.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2 грудня 1997 р. № 1350

Київ

Про утворення Одеської державної юридичної академії

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

Прийняти пропозицію Міністерства освіти, погоджену з Міністерством фінансів, Міністерством економіки та Одеською областною державною адміністрацією, про утворення Одеської державної юридичної академії на базі Юридичного інституту Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, що ліквідується.

Утворення зазначеної Академії здійснити в межах асигнувань, передбачених Міністерству освіти на підготовку кадрів.

Президент України **В. ПУСТОВОЙТЕНКО**

Зак. 039650_0.doc 1997.12.28

ГОЛОВУЮЧИЙ НА ЗБОРАХ

доцент

СЕКРЕТАР ЗБОРІВ

доцент

Ю.С. Полянський

В.В. Дудченко

Міністерство освіти України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

Україна, 279009, м. Одеса, вул. Пилипівська, 2

Тел. (0482) 63-34-04, факс (0482) 22-42-25

№ 2-21-16-01 1998 р.

НАКАЗ

По особовому складу

Відповідно до п.42 Положення про державний вищий заклад освіти, статуту державної юридичної академії та для вирішення основних питань діяльності академії

НАКАЗУЮ:

1. Створити ректорат, як робочий орган в такому складі:

1. Аліфанова Л.І. - начальник учбового відділу
2. Білик С.В. - головний бухгалтер
3. Волик М.П. - проректор з учбово-виховної роботи
4. Дришук І.А. - декан ф-ту цивільного права та підприємництва
5. Ківалов С.В. - ректор
6. Корміч Л.І. - директор коледжу
7. Мірошніченко Н.А. - декан судово-прокурорського ф-ту
8. Мисакін В.Ф. - проректор АГЧ
9. Озернюк Л.А. - начальник відділу кадрів
10. Орзіх М.П. - проректор із зарубіжних зв'язків
11. Паньков А.І. - проректор з навчально-методичної роботи
12. Пережняк Б.А. - декан державного управління та міжнародно-правових відносин
13. Подлінов С.Д. - директор ліцею
14. Полянський Є.Є. - проректор з навчальної роботи
15. Постіка І.В. - проректор з наукової роботи

2. Положення про ректорат, як робочий орган та його функції подати мені на затвердження до 15 січня 1998 року.

РЕКТОР

С.В. КІВАЛОВ

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

252024, м. Київ-24, Т.СП, вул. П.Орлика, 4

12.11.98 № 4/421

на № _____ від _____

Президенту України

Л.Д. КУЧМІ

Шановний Леоніде Даниловичу!

Одним із провідних юридичних вищих учбових закладів України, який має більш ніж 100 років наукових традицій, є Одеська державна юридична академія.

Сьогодні академія стала найсучаснішим навчальним закладом, що готує фахівців для правових та судових органів України.

Якість підготовки кадрів ґрунтується на високому професійному рівні викладацького складу, наявності провідних наукових шкіл в академії, сучасній матеріально-технічній базі навчального процесу.

Випускники академії, працюючи в судових інстанціях всіх рівнів, підтвердили високу якість теоретичної і практичної підготовки.

Це кадри, що здатні активно впроваджувати судову реформу в Україні, забезпечуючи виконання конституційних положень про надійний судовий захист прав і свобод громадян України.

Верховний Суд України підтримує клопотання про надання Одеській державній юридичній академії статусу національної і просить Вас, шановний Леоніде Даниловичу, прийняти позитивне рішення з цього питання.

З глибокою повагою

Голова Верховного Суду

В.Ф. Бойко

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Київ

+29 березня

2000 р.

№ І-1255/2

ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Л.Д. КУЧМІ

Шановний Леоніде Даниловичу!

Кабінет Міністрів України подає на Ваш розгляд проект Указу Президента України "Про надання Одеській державній юридичній академії України статусу національної", погоджений з Міністерством юстиції України, Міністерством освіти України, Міністерством фінансів України, Державною митною службою України, Верховним Судом України і Верховною Радою України.

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про надання Одеській державній юридичній академії статусу національної

Ураховуючи значний внесок Одеської державної юридичної академії у розвиток національної вищої освіти і юридичної науки, а також беручи до уваги загальнодержавне і міжнародне визнання результатів її діяльності, постановляю:

Надати Одеській державній юридичній академії статус національної і надалі іменувати її - Одеська національна юридична академія.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ
20 квітня 2000 року
№ 601/2000

України

В.

Вашмишановний Сергію Васильовичу!

Одеський державний університет ім. І.І. Мейнкова вітає Вас і весь колектив Юридичної академії з наданням їй статусу національного вищого навчального Закладу. Ми вболіємо в цій події не тільки визнанням успіхів Юридичної академії в підготовці висококваліфікованих фахівців у галузі права, але й ролі Одеського університету в створенні нового навчального Закладу в м. Одеса, який, як Афродіта з піни морської, з'явився на світ з уламків антикити ВПК високої якості. ОДЮ вітає Вас і всіх співробітників академії (і в першу чергу - наших випускників) подальшими успіхами, прагнучи долати, вивчаючи, примушувати до поставлених цілей.

Ректор

В.А. Смирнов

Одеський національний юридичний академії

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 29 листопада 2000 р. № 1761

Київ

Про затвердження складу наглядової ради
Одеської національної юридичної академії

Кабінет Міністрів України постановляє:

Затвердити склад наглядової ради Одеської національної юридичної академії згідно з додатком.

 Прем'єр-міністр України **В. ЮЩЕНКО**

Інд. 28

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 29 листопада 2000 р. № 1761

СКЛАД
наглядової ради Одеської національної юридичної академії

КІВАЛОВ Сергій Васильович	— народний депутат України, президент Одеської національної юридичної академії, голова наглядової ради (за згодою)
ГАРНИК Микола Васильович	— перший заступник Генерального прокурора України (за згодою)
КОЛЯДА Петро Васильович	— заступник Міністра внутрішніх справ
КУЛИКОВ Петро Мусійович	— начальник департаменту МОН
КУРАС Іван Федорович	— віце-президент Національної академії наук
МАЛЯРЕНКО Василь Тимофійович	— заступник Голови Верховного Суду України (за згодою)
МАРЧУК Євген Кирилович	— Секретар Ради національної безпеки і оборони України (за згодою)
ПІДПАЛОВ Леонід Васильович	— заступник Глави Адміністрації Президента України (за згодою)
ПРИТИКА Дмитро Микитович	— Голова Вишого арбітражного суду (за згодою)
СОЛОВКОВ Юрій Петрович	— Голова Держмитслужби
СТАНІК Сюзанна Романівна	— Міністр юстиції
СТЕПКО Михайло Філімонович	— заступник Міністра освіти і науки

CRE
1211 Geneva 4
Tel. +41 22 329 26 44
Fax +41 22 329 28 21
e-mail cre@uni2a.unige.ch
http://www.unige.ch/cre/
N° TVA 434 740

MEMBERSHIP CERTIFICATE

Переклад з англійської та французької мов на українську мову

АСОЦІАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ "CRE"
Швейцарія 1211, м. Женева 4, Консейл-Женераль, 10
Тел. + 41-22 - 329 26 44, 329 22 51, Факс 329 28 21
e-mail cre@uni2a.unige.ch
http://www.unige.ch/cre/
N° TVA 434 740

Усім, кого це стосується

СВІДОЦТВО ПРО ПРИЙНЯТТЯ В ЧЛЕНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Цим підтверджується, що Одеська державна юридична академія в листопаді 1998 року стала членом Асоціації Європейських університетів (CRE).

Як член Асоціації цей вищий навчальний заклад повинен сплатити Асоціації щорічний членський внесок за 1999 рік у розмірі 2750 швейцарських франків. Зазначена сума складається з готівкового внеску в розмірі 1375 швейцарських франків, що становить половину всієї суми щорічного внеску, а друга половина суми у розмірі 1375 швейцарських франків визнається боргом і може бути використана Асоціацією Європейських університетів в Україні.

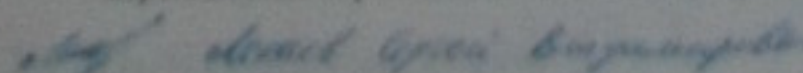
Примірник Статуту Асоціації Європейських університетів додається.

Підпис
Доктор Андріс Барблан
Генеральний Секретар
м. Женева, 10 грудня 1998 року.

Цим засвідчується справжність підпису пана А.Барблан б
відповідальності за зміст цього документу.
м. Женева, 10 грудня 1998 року

Підпис
Гер-Ів Йорін, начальник управління
Печатка Кантону Женеви
Гербовий збір стягнутий

Текст документа з англійської та французької мов на українську мову
перекладений перекладачем Лопасвим Сергієм Володимировичем.

 місто Одеса

са, Одеська область, Україна

Двадцять восьмого січня двохтисячного року

Я, Шепелюк Ріта Юріївна,

державний нотаріус Першої Одеської державної нотаріальної контори,
засвідчую справжність підпису, зробленого особисто мені відомим
перекладачем Лопасвим Сергієм Володимировичем.

Зареєстровано в реєстрі за № 10 932

Знятого державного мита тридцять чотирь коп.

Державний нотаріус

Всього прошнуровано та скріплено
печаткою два аркуша

Державний нотаріус

1999 р. ОНЮА визнана переможцем у номінації — кращий юридичний навчальний заклад України.

Навчання студентів здійснюється згідно з державними стандартами освіти, інструктивними документами Міністерства освіти та науки України. Всього в академії навчається понад 6000 студентів.

У 1998 р. академія у якості самостійного вищого навчального закладу здійснила перший випуск 436 фахівців. Розподіл випускників денної форми навчання показав, що із 161 випускника-спеціаліста були розподілені 145 чоловік. Найбільше замовлень має судово-прокурорський факультет, 100% випускників якого отримали робочі місця.

Проголосивши основні напрями реформування юридичної освіти відповідно до Указу Президента України, в академії визначені наступні підходи щодо організації та змісту освіти:

- введення в юридичну освіту пріоритету загальнолюдських цінностей, потреб, інтересів і прав особистості;
- поступовий перехід від вивчення галузей права до вивчення наукових теорій, які відображають досягнення світової цивілізації в області права;
- здійснення фундаментальної спеціалізації юридичної освіти з урахуванням реальних потреб практики, яка знаменує розширення і поглиблення зв'язків юридичної науки з різними галузями гуманітарних, природничих і технічних наук.

В академії працюють понад 150 висококваліфікованих викла-

дачів, докторів наук, професорів та кандидатів наук, доцентів. Більшість з них мають більш як 15-річний досвід роботи у вищій школі. Колектив академії постійно поповнюється талановитою молоддю, що захищає кандидатські дисертації в спеціалізованих вчених радах ОНЮА та інших вищих навчальних закладів.

Серед викладачів відомі в Україні та за її межами фахівці, керівники наукових шкіл, доктори наук, професори: С. В. Ківалов,

Ю. С. Червоний, М. П. Орзіх, Л. В. Багрій-Шахматов, М. О. Баймуратов Є. В. Додін, Л. І. Кормич, Д. С. Шелест, В. О. Туляков, О. О. Погрібний, І. М. Сирота, Є. О. Харитонов, Ю. П. Аленін, І. О. Саніахметова, Г. І. Чанишева, О. А. Івакін доценти Д. А. Бекерська, М. Ю. Черкес, В. А. Глиняний та інші.

Крім штатних викладачів, в академії працюють практичні працівники, серед яких — відомі юристи, депутати Верховної Ради України, керівники органів державної влади, судових, правоохоронних органів та ін.

Викладачі Академії були відзначені високими державними нагородами. Професор С. В. Ківалов — орденами “За заслуги” I, II та III ступеня, йому присвоєне почесне звання “Заслужений юрист України”. Професор М. П. Орзіх нагороджений орденом “За заслуги” III ступеня, професор Л. І. Кормич — орденом Княгині Ольги III ступеня. Професорам Є. В. Додіну, О. В. Сурілову присвоєне почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України”. Раніше цього звання було удостоєно академіка Л. В. Багрій-Шахматова. Професорам Г. М. Ясинському, І. М. Сироті, О. М. Червоному, доценту М. Ю. Черкесу, професору Ю. Е. Полянському присвоєне почесне звання “Заслужений юрист України”, доценту К. М. Вітману — “Заслужений працівник освіти України”.

Навчання організоване за ступеневою системою. Академія готує студентів всіх кваліфікаційних рівнів: молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів, магістрів. Це потребує чіткої організації навчального процесу, злагодженої роботи всього колективу академії.

Основні напрями діяльності академії визначені Статутом Академії. Керівництво академією здійснює її президент — доктор юридичних наук, професор С. В. Ківалов.

До складу ректорату входять: президент академії професор С. В. Ківалов виконуючий обов'язки ректора професор А. І. Паньков, перший проректор професор Ю. Є. Полянський, проректор з наукової роботи професор М. О. Баймуратов, проректор з міжнародних зв'язків професор М. П. Орзіх, проректор з адміністративно-господарської роботи М. Ф. Крикливий.

ФАКУЛЬТЕТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Декан факультету
державного
управління
та міжнародно-
правових відносин,
кандидат юридичних
наук, доцент,
академік УАННП
**Борис Аркадійович
ПЕРЕЖНЯК**

Факультет державного управління та міжнародно-правових відносин Одеської національної юридичної академії створений у грудні 1997 року на базі факультету державного будівництва та управління Юридичного інституту Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова.

Факультет державного управління та міжнародно-правових відносин ОНЮА готує фахівців, які зможуть обіймати посади працівників: органів апарату центральної та місцевої виконавчої влади; органів місцевого самоврядування; юридичних служб виконкомів місцевих рад; контрольно-інспекційних органів; митних органів; дипломатичних представництв і консульських установ; апарату державних органів і об'єднань громадян; податкової служби; служби зайнятості та працевлаштування населення; спеціальних інспекцій; консультативних служб управління; у сфері страхової та біржової діяльності; прес-служб правоохоронних і митних органів, органів центральної та місцевої виконавчої влади; служб загального нагляду органів прокуратури; адміністративних служб правоохоронних органів тощо.

Нині на стаціонарі навчаються 567 студентів, у тому числі 14 — іноземці.

До складу факультету входять 6 кафедр:

- теорії держави і права (завідувач — доцент Ю. М. Оборотов);
- конституційного права (завідувач — професор М. П. Орзіх);
- адміністративного і фінансового права (завідувач — професор С. В. Ківалов);
- морського та митного права (завідувач — професор Є. В. Додін);
- міжнародного права та міжнародних відносин (завідувач — доцент М. Ю. Черкес);
- соціальних теорій (завідувач — професор Л. І. Кормич);

Факультет здійснює науково-педагогічну та виховну діяльність відповідно до Статуту ОНЮА, Положення про факультет ОНЮА

та інших нормативних документів, факультет державного управління та міжнародно-правових відносин досяг певних успіхів в організації навчального процесу, виховної та науково-дослідної роботи.

Так, популярністю у студентів користуються підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, підготовлені викладачами факультету. Протягом 1998—2001 років було надруковано 22 методичні посібники.

З метою збагачення навчального процесу, з урахуванням новітніх напрямів розвитку юридичної науки і практики, кафедрами факультету розроблена система спеціальних дисциплін обов'язкового та факультативного (за вибором студентів) характеру, зокрема:

«Конституційна реформа в Україні»; «Муніципальне право України»; «Митне право»; «Міжнародне приватне право»; «Морське право»; «Дипломатичне і консульське право»; «Податкове законодавство і відповідальність за його порушення»; «Організація державної служби»; «Військове право»; «Ораторське мистецтво»; «Адміністративна деліктологія»; «Міжнародно-правові стандарти і права людини в Україні»; «Громадські об'єднання в Україні»; «Теорія та історія міжнародних відносин»; «Митна політика України»; «Міжнародні морські організації»; «Правове регулювання морського та річкового судноплавства»; «Організація управління морським та річковим транспортом» тощо.

Зусиллями колективу кафедри конституційного права, за участю кафедри адміністративного і фінансового права, оформлена спеціалізована аудиторія публічного права — ауд. № 415.

Успішно працює філіал кафедри конституційного права при Одеському міськвиконкомі.

Створені Навчальний центр і навчальна лабораторія кафедри морського та митного права на навчальному судні ОНЮА «Лесозаводск».

Проведені заходи організаційно-виховного характеру дали можливість забезпечити досить високі показники під час державної атестації студентів. У звіті голови ДЕК—2001 року завідуючого відділом Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, члена-кореспондента Академії правових наук України, професора В. Б. Авер'янова відзначаються високий рівень теоретичної і практичної підготовки студентів, їхнє розуміння сучасних етапів державно-правового будівництва в Україні, парламентської, адміністративної, судової та муніципальної реформ, зокрема, уміння студентів аналізувати правові ситуації та приймати необхідні рішення при застосуванні правових норм у різних сферах життєдіяльності суспільства.

Успішне виконання державного замовлення і підготовки спеціалістів для організацій стало можливим завдяки зусиллям факультету з укладання довгострокових договорів з підготовки спеціалістів для митних органів — з Державною митною службою України, для органів місцевої державної виконавчої влади — з Одеською, Херсонською, Кіровоградською та Вінницькою обласними державними адміністраціями тощо.

Засідання ДЕК факультету

Нині факультет державного управління та міжнародно-правових відносин здійснює підготовку фахівців за п'ятьма спеціалізаціями: державна та муніципальна служба; міжнародне право та міжнародні відносини; організаційно-правове забезпечення управлінської діяльності; морське право; митне право.

Активізувалася робота кураторів академгруп. На початку кожного семестру з ними проводяться інструктивно-методичні семінари. За затвердженням деканатом графіком напередодні кожної екзаменаційної сесії за участю кураторів групи проводяться збори студентів усіх курсів. Стало доброю традицією заслуховування на засіданнях кафедр звітів викладачів-кураторів щодо проведеної роботи.

На факультеті практикуються різноманітні форми організації дозвілля студентів. Щороку група кращих студентів-відмінників навчання й активістів — в період зимових канікул заохочується путівками на бази відпочинку в Карпатах.

Студенти факультету взяли активну участь в організації та проведенні конкурсу-фестивалю команд КВК академії. Команда факультету на чолі з Артемом Скоробогатовим та Дмитром Танцюрою посіла перше місце, отримавши перехідний приз. «Міс Академія — 2001» обрано Ганну Дашковську — студентку II курсу факультету державного управління та міжнародно-правових відносин. Вона ж завоювала титул “Перша віце-міс Україна — Південь 2002 року”

Студентські команди факультету беруть участь у всіх видах

програми Спартакіади ОНЮА. У загальнокомандній першості серед підрозділів академії факультет посів III місце.

Понад 160 чоловік навчаються у таких спортивних секціях, як: волейбол, баскетбол, футбол, дзюдо, кульова стрільба, теніс, настільний теніс, плавання, легка атлетика, бокс, аеробіка, рукопашний бій, художня гімнастика.

Традиційною стала участь студентів факультету в обласних студентських іграх та Універсіаді України. Кращими серед них визнані: Грек Георгій — III місце, майстер спорту України, срібний призер літньої Універсіади України з вільної боротьби; Стасюк Владислав — II місце, кандидат у майстри спорту, срібний призер молодіжного Чемпіонату Європи з боротьби САВАТ.

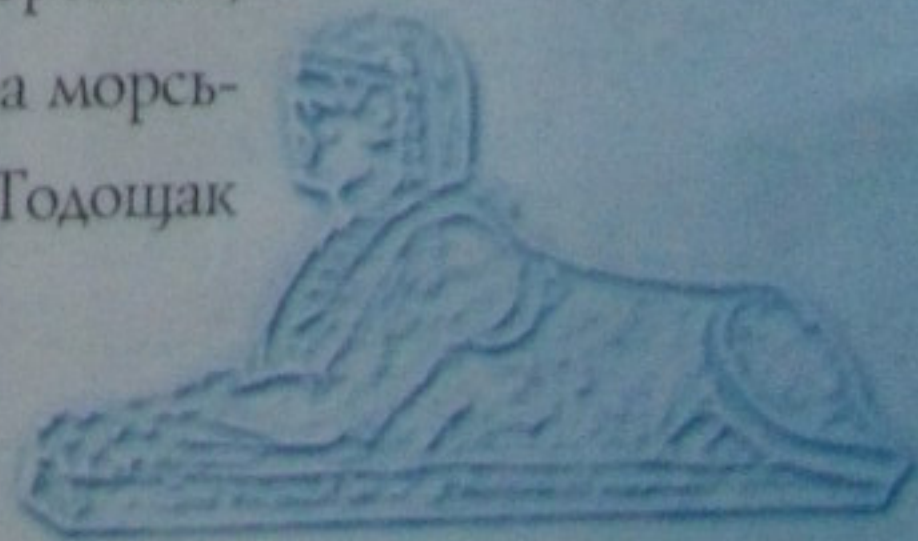
У 1999 році студент I курсу В'ячеслав Шанько завоював чемпіонський титул на Відкритому чемпіонаті Києва, Чемпіонаті України. Потім став срібним призером Міжнародного турніру «Кубок Братислави» і Чемпіонату Європи з кікбоксінгу.

Студент IV курсу Магомед Магдієв на IV літній Універсіаді України зайняв 6-е місце, а потім став бронзовим призером Чемпіонату Європи з тайського боксу.

Позитивного значення у навчально-виховному процесі набуло заснування іменних стипендій академії для кращих студентів-відмінників навчання, які виявили себе в науковій і громадській роботі. Першими отримав стипендію імені професора М. А. Нуделя у 1998 р. студент IV курсу Борис Кормич. У 1999 році цієї стипендії удостоєний студент IV курсу Ростислав Герасимов, у 2000 р. — студентка IV курсу Наталія Якубовська, у 2001 р. — студентка IV курсу Ганна Потапчук. Іменної стипендії Президента України були удостоєні: студент IV курсу Георгій Харченко (1997), студент V курсу Борис Кормич (1998), студент V курсу Вадим Стрельников (1999), студент V курсу Ростислав Герасимов (2000), студентка V курсу Марія Тараненко (2001).

Підвищенню якості та рівня викладання загально-теоретичних і спеціальних дисциплін сприяє ефективна науково-дослідна робота професорсько-викладацького складу кафедр факультету.

За останні 4 роки кандидатські дисертації захистили Д. Я. Гараджаєв і А. Р. Крусян (кафедра конституційного права), В. В. Гаверський, Н. М. Серієєва, Ю. В. Серієєв, В. В. Серафімов, Б. А. Кормич (кафедра морського та митного права), І. О. Картузова, А. Й. Іванський, О. В. Тодощак

(кафедра адміністративного і фінансового права), С. П. Кравченко, С. М. Стременовський (кафедра теорії держави і права), Т. С. Ківалова (кафедра міжнародного права та міжнародних відносин), А. В. Пехнік, Л. В. Діденко (кафедра соціальних теорій).

Викладачами факультету видані 49 монографій і навчальних посібників, опубліковано понад 120 наукових робіт (статей, тез доповідей і повідомлень тощо).

Успішно працює науково-методологічний семінар викладачів факультету, який очолює доцент М.Ю. Черкес.

У жовтні 1998 року в Києві напередодні професійного свята — Дня юриста — було вперше проведено республіканський конкурс на краще юридичне видання 1997 — 1998 рр. Серед переможців конкурсу — вчені факультету державного управління та міжнародно-правових відносин ОНЮА: професори М. П. Орзіх, Є. В. Додін, С. В. Ківалов, доценти Б. А. Пережнюк і Г. Й. Пузанова — автори колективної монографії «Державне управління: теорія і практика» (за заг. ред. професора В. Б. Авер'янова. — К.: Юрінком Інтер, 1998), яка отримала другу премію у номінації «Монографічні видання».

На IV конкурсі (2001) підручник «Муніципальне право України» (за заг. ред. В. Ф. Погорілка та О. Ф. Фрицького. — К.: Юрінком Інтер, 2001), співавторами якого є професор М. О. Баймуратов і доцент Б. А. Пережнюк, отримав спеціальну відзнаку в номінації «Юридичні підручники».

Лише в одному, четвертому номері журналу «Юридический вестник», присвяченому 50-річчю Всесвітньої Декларації прав людини, вийшли з друку статті чотирьох студентів факультету державного управління та міжнародно-правових відносин: Петра Бритченка, Ростислава Герасимова, Ірини Залюбовської та Сергія Максименка.

З метою підвищення ефективності процесу юридичної освіти широко використовуються різні форми і методи навчання. Так, традиційним є використання в системі юридичної освіти методу безпосереднього спілкування з практичними працівниками правоохоронних органів — суду, прокуратури, МВС, СБУ, митних служб, місцевих державних адміністрацій тощо.

Під час безпосереднього спілкування з ними передається їхній особистий досвід, виявляються недоліки підготовки вчорашніх випускників-юристів.

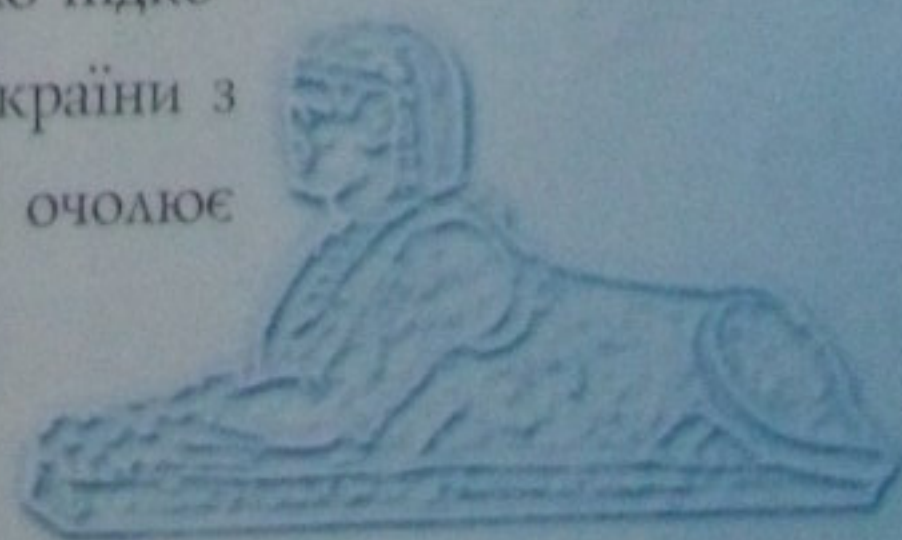
Так, протягом 1998—2001 рр. гостями студентів факультету державного управління та міжнародно-правових відносин були голова Одеської обласної державної адміністрації С. Р. Гриневецький, народний депутат України, голова Комітету по боротьбі з організованою злочинністю та корупцією Верховної Ради України Ю. О. Кармазін, голова Військового суду Південного регіону генерал-майор юстиції В. К. Іртегов, прокурор Одеської області М. В. Косюта, начальник Управління юстиції в Одеській області М. М. Лесогоров, начальник Чорноморської регіональної митниці В. А. Онишкевич, прокурор міста Одеси А. М. Мєденцев, заступник Одеського міського голови О. А. Прокопенко, начальник Одеської обласної податкової інспекції І. М. Губко та ін.

Систематично працює при кафедрі конституційного права науково-дискусійний студентський клуб публічного права (президент клубу — ст. викладач В. О. Куранін), на засіданнях якого студенти під керівництвом досвідчених викладачів ведуть жваве обговорення актуальних проблем державотворення в Україні.

Цікавими були зустрічі, організовані кафедрою соціальних теорій з генеральним директором Всесвітнього Духовного університету Брахма Кумаріс (Індія) доктором Б. Чакрадхарі, директором Програми позасудового розгляду спорів, професором Ховардом Зехром (США), координатором від України Програми економічного розвитку жіночого консорціуму ННД США пані Безсоновою.

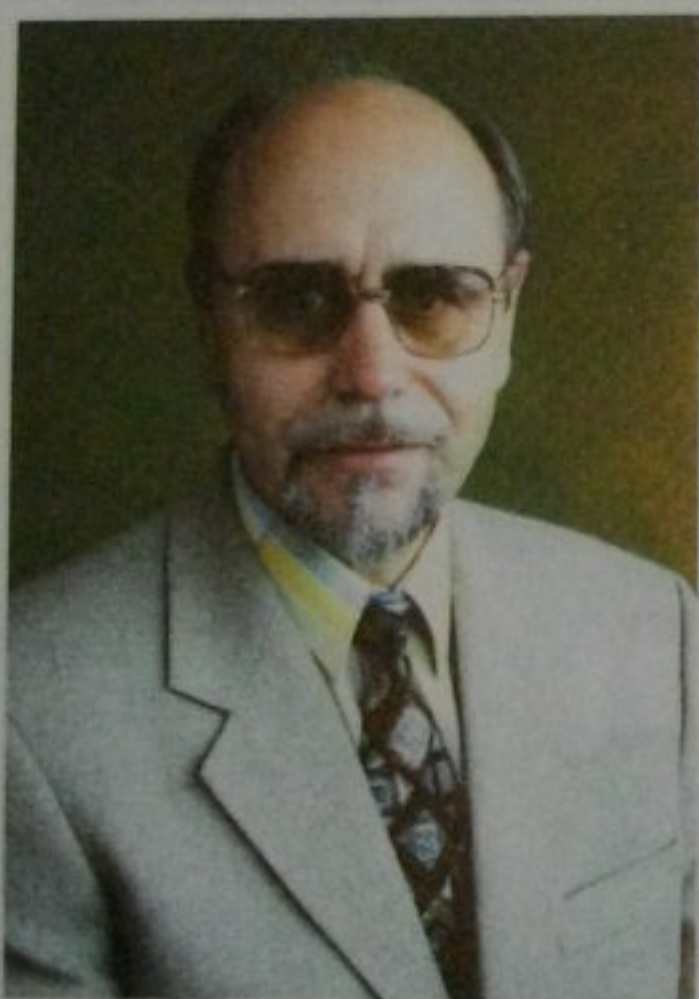
Провідні викладачі кафедр факультету державного управління та міжнародно-правових відносин беруть активну участь у розробці, рецензуванні, проведенні правової експертизи проектів нормативно-правових актів України, працюють науковими консультантами в комітетах Верховної Ради України, є членами редколегій провідних фахових видань, виконують іншу громадсько-політичну роботу.

С. В. Ківалов обраний народним депутатом України, головою підкомітету з парламентського контролю Комітету Верховної Ради України з питань правової реформи, головою Вищої Ради юстиції. Він очолює

редакційні колеги збірника наукових праць ОНЮА «Актуальні проблеми держави і права», інформаційно-аналітичного журналу «Митна справа», є членом редколегій журналу «Юридический вестник», збірника наукових праць ОНЮА «Актуальні проблеми політики». Указом Президента України С. В. Ківалов затверджений членом Робочої комісії при Президентові України з проведення адміністративної реформи. С. В. Ківалов представляє Україну у Раді Європи в Комітетах — юридичному, по сільському господарству та екології.

Кафедра теорії держави і права

Завідувач
кафедри теорії
держави і права,
кандидат юридичних
наук, доцент
**Юрій Миколайович
ОБОРотов**

Кафедра утворена в грудні 1998 р. внаслідок поділу кафедри теорії та історії держави і права, яка свого часу, була однією з перших, що були сформовані в 1961 році разом із відродженим юридичним факультетом. Завідувач кафедри теорії держави і права — кандидат юридичних наук, доцент Ю. М. Оборотов.

З 1961 року кафедру очолював кандидат юридичних наук, доцент Ігор Олексійович Греков, висококваліфікований фахівець з історії держави і права. Чимало зусиль доклав він до відродження юридичного факультету, створення кафедри, забезпечення її нормального функціонування та розвитку.

У 1968 році кафедру очолив доктор юридичних наук, професор Олексій Васильович Сурілов. Він був відомим у правовій науці вченим, видатним фахівцем талановитим організатором. Його величезну організаційну, наукову та просвітницьку діяльність важко переоцінити. Вищеназвану кафедру він очолював понад 20 років.

Наукові праці (понад 70) професора О. В. Сурілова є вагомим внеском в наукову розробку актуальних проблем державотворення, політико-правових та культурологічних процесів суспільного розвитку. Вони присвячені дослідженню фундаментальних проблем теорії держави і права, зокрема методології юридичної науки, категоріям сутності, змісту та форми держави, праворозумінню, відрізняються суттєвою науковою

новизною й отримали визнання широкої юридичної громадськості не тільки в Україні, а й за її межами.

О. В. Сурілов проводив велику роботу з підготовки науково-педагогічних кадрів, під його безпосереднім керівництвом отримали шлях у науку понад 25 кандидатів та докторів юридичних наук. Його учні працюють у Німеччині, Йорданії, Молдові, Непалі, Росії, Сирії.

Професор О. В. Сурілов відзначався високою ораторською майстерністю. Його лекціям притаманна теоретична глибина та зразкова методика, в них поєднувався інформативний і проблемний характер викладання матеріалу з умінням довести до слухачів найскладніші наукові проблеми. Пам'ять про нього як про високоерудовану, гармонійну людину назавжди залишиться серед вчених-правознавців та фахівців-практиків.

У різні роки на кафедрі теорії та історії держави і права працювали професор М. П. Орзіх, доценти В. К. Дябло, В. П. Ващенко, І. А. Білий.

Багато років працював на кафедрі доктор юридичних наук, професор Г. О. Петухов, спеціаліст із загальної історії держави і права, автор численних наукових праць, який нині проживає в США.

Доцент П. Ю. Єфімов, що також проживає нині у США, досить недовго працював на кафедрі, але він брав активну участь у написанні історії Юридичного інституту Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, що видана в 1996 році.

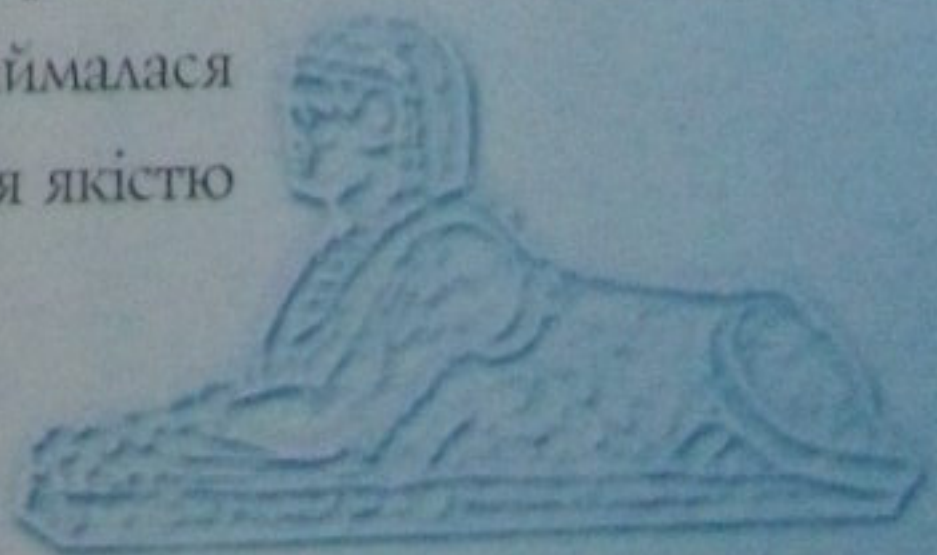
Добру пам'ять про свою наукову та педагогічну діяльність залишили старший викладач В. В. Ніконов та доцент М. Д. Орєхов, які вже пішли з життя. Їхній багатий життєвий досвід, чуйне ставлення до колег та студентів викликали до них на факультеті величезну повагу. У багатьох у пам'яті залишився Клуб цікавих зустрічей, створений за ініціативою та безпосередньою участю В. В. Ніконова.

У середині 70-х років на кафедру приходить нове покоління викладачів: Л. Д. Долгополова, Ю. М. Оборотов, П. П. Музиченко, Н. І. Долматова, які згодом стають провідними лекторами з ряду дисциплін, що викладаються на кафедрі. З 1986 року на кафедрі працює В. В. Дудченко, а з 1991 року — В. В. Завальнюк та Х. Бехруз.

З 1979 року кафедра обрала основною науковою темою проблему державно-правового управління якістю навколишнього природного середовища. На кафедрі виникла наукова школа природоохорони, яка займалася розробкою питань з історії та теорії державно-правового управління якістю

Професор, доктор
юридичних наук,
заслужений діяч
науки і техніки
України
О. В. Сурілов

навколишнього середовища. Під керівництвом професора О. В. Сурілова над цією проблемою працювали доценти П. П. Музиченко, Л. Д. Долгополова, Н. І. Долматова. За природоохоронною тематикою захищено ряд кандидатських дисертацій та видано монографії “Государственно-правовое управление качеством окружающей среды” (1983) та “Государственно-правовое управление качеством прибрежных вод моря” (1986), близько сотні статей та наукових повідомлень. Через кафедральну школу природоохорони пройшли також викладачі кафедри В. В. Дудченко та В. В. Завальнюк.

У цей же час на кафедрі діє семінар культури, який користується величезною популярністю серед студентів. Вела його доцент Л. Д. Долгополова.

У 1991—1992 роках кафедру поповнюють кандидати історичних наук, доценти: В. П. Глиняний, К. М. Вітман, А. Л. Піщевський.

У забезпеченні навчального процесу активну участь брали лаборанти кафедри М. К. Ірза (працювала на кафедрі майже 20 років), Л. Д. Тулякова, в останні роки — Н. В. Єфремова, Т. О. Санжарук.

Напередодні створення Одеської державної юридичної академії кафедра теорії та історії держави і права налічувала: 1 професора (доктора юридичних наук), 8 доцентів (з них 5 кандидатів юридичних наук та 3 — історичних), 1 ст. викладача (доктора філософії та права), 2 лаборантів.

З утворенням Одеської державної юридичної академії відбувся розподіл кафедри на кафедру теорії держави і права та кафедру історії держави і права. Кафедру теорії держави і права очолив доктор юридичних наук, професор О. В. Сурілов. До новоствореної кафедри увійшли: доктор історичних наук, професор М. Д. Дихан, доценти, кандидати юридичних наук (Ю. М. Оборотов, Л. Д. Долгополова, В. В. Дудченко, В. В. Завальнюк), старший викладач, доктор філософії і права Х. Бехруз, асистенти С. М. Стременовський і С. П. Кравченко, лаборанти — Г. М. Голубєва і Т. О. Санжарук.

З березня 1999 року завідувачем кафедри став кандидат юридичних наук, доцент Юрій Миколайович Оборотов.

Кафедра теорії держави і права є однією з провідних

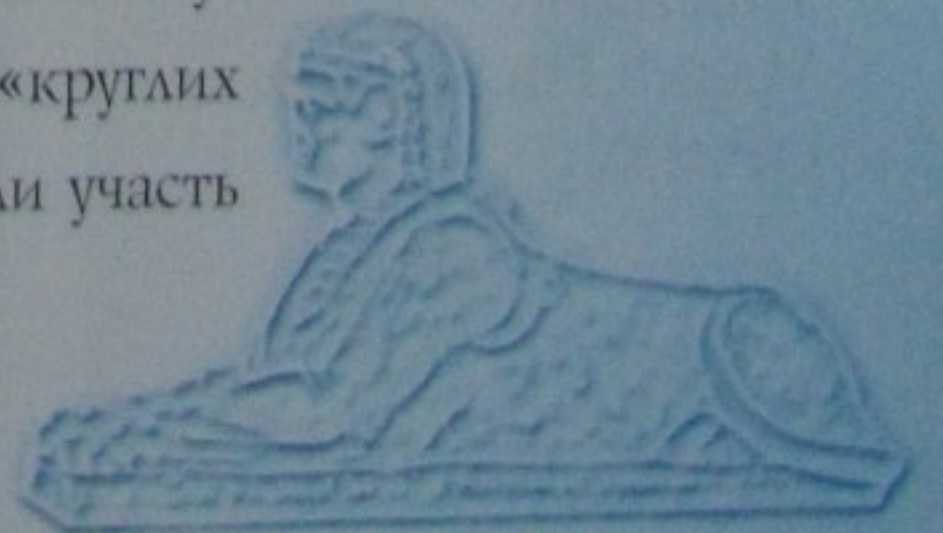
кафедр, яка забезпечує цикл дисциплін, що входять до числа початкового опанування. Перш за все це теорія держави і права, проблеми теорії держави і права, історія політичних та правових вчень. Саме ці курси є ключовими, використовуючи знання яких студенти опановують спеціальні юридичні дисципліни. За їх допомогою вирішується проблема виведення юридичних кадрів на розуміння закономірностей розвитку держави та права, забезпечується підвищення рівня правової культури та удосконалення професійної юридичної діяльності. Названі дисципліни є ефективним засобом формування світогляду та методологічної орієнтації спеціалістів юридичного профілю. Відображенням нових вимог до підготовки фахівців стало введення в навчальний процес дисципліни “Порівняльне правознавство”, яке забезпечується кандидатом юридичних наук, доцентом Ю. М. Оборотовим і ст. викладачем доктором філософії і права Х. Бехрузом. Новий імпульс одержала навчальна дисципліна “Ораторське мистецтво”, яке з 1999 року забезпечується кандидатом мистецтвознавства, доцентом А. П. Овчинніковою.

Нині кафедрою теорії держави і права забезпечуються наступні наукові дисципліни і спецкурси: “Теорія держави і права”, “Проблеми теорії держави і права”, “Історія політичних і правових вчень”, “Порівняльне правознавство” і “Ораторське мистецтво”. Ведеться розробка нових спецкурсів, що відповідають більш поглибленому засвоєнню студентами особливостей сучасної держави і права. Серед них спецкурси: “Сучасна держава”, “Правова культура”, “Теорія мови права”.

Колектив кафедри з 2001 року проводить наукові дослідження за темою: “Традиції і новації в правовому розвитку (теоретичний аспект)”, що припускає наукові дослідження з трьох розділів: перший розділ — “Наступність у правовому розвитку”; другий розділ — “Механізм дії права”; третій розділ — “Динаміка правової культури”. За результатами наукових досліджень уже в 2001 р. опублікована одна монографія “Традиції і новації в правовому розвитку” (Ю. М. Оборотов), три навчальних посібники і дванадцять наукових статей, у тому числі одна в зарубіжному журналі.

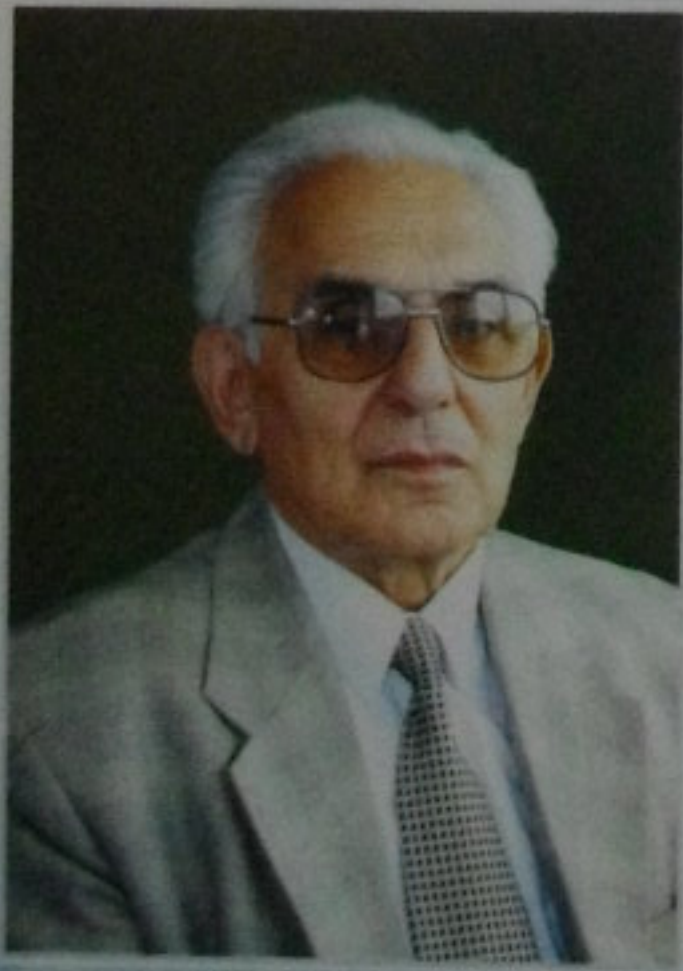
Кафедра бере активну участь в атестації науково-педагогічних кадрів, веде підготовку аспірантів і здобувачів. У 1999—2000 р. по кафедрі було захищено три дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук.

Члени кафедри беруть участь у міжнародних, республіканських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах і засіданнях «круглих столів». Тільки в першому півріччі 2001 р. викладачі кафедри взяли участь

у п'ятьох конференціях, одному семінарі й одному симпозиумі. Виділимо серед них другу щорічну міжнародну науково-практичну конференцію “Право і суспільство: актуальні проблеми взаємодії” (Д. Г. Манько), республіканську науково-практичну конференцію “Боротьба з організованою злочинністю” (Н. М. Крестовська, А. Ф. Крижанівський), міжнародний симпозіум “Права людини і сучасні проблеми розвитку українського суспільства” (Ю. М. Оборотов).

Наукова студентська робота проводиться на кафедрі в рамках дискусійного клубу “Право і цивілізація”. Учасники дискусійного клубу беруть активну участь у студентських наукових конференціях і конкурсах студентських наукових праць. Так, на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових праць 2001 р. були відзначені спеціальними дипломами дві студентські роботи (А. В. Проданаки, О. М. Тарасишина), виконані по кафедрі теорії держави і права. Щорічно викладачі кафедри ведуть підготовку студентів до участі у Всеукраїнській студентській олімпіаді. Доцент Ю. М. Оборотов є керівником секції “Право” Малої академії наук України, у якій ведеться робота з учнями гімназій і середніх шкіл, з підготовки ними конкурсних робіт для II етапу Всеукраїнського конкурсу науково-дослідних робіт учнів з правознавства.

Кафедра конституційного права

Історичним попередником теперішньої кафедри конституційного права було камеральне відділення Рішельєвського ліцею, яке було “пристосоване до місцевих потреб краю, головнішу та суттєву потребу якого складає державне і приватне господарство” (І. М. Міхневич, 1857). По аналогії з першим у Російській імперії Олександрівським ліцеєм — основним джерелом вищого чиновництва — на камеральному відділенні здійснювалася спеціалізована підготовка державних службовців з поглибленим вивченням таких наук як “Державні установи”, “Закони благоустрою та благочиння державного” тощо. Це відділення вже через п'ять років після його створення (1837) не тільки стало найбільш численним за складом студентів

Завідувач
кафедри консти-
туційного права,
доктор юридичних
наук, професор,
академік АПН
України
Марко Пилипович
ОРЗІХ

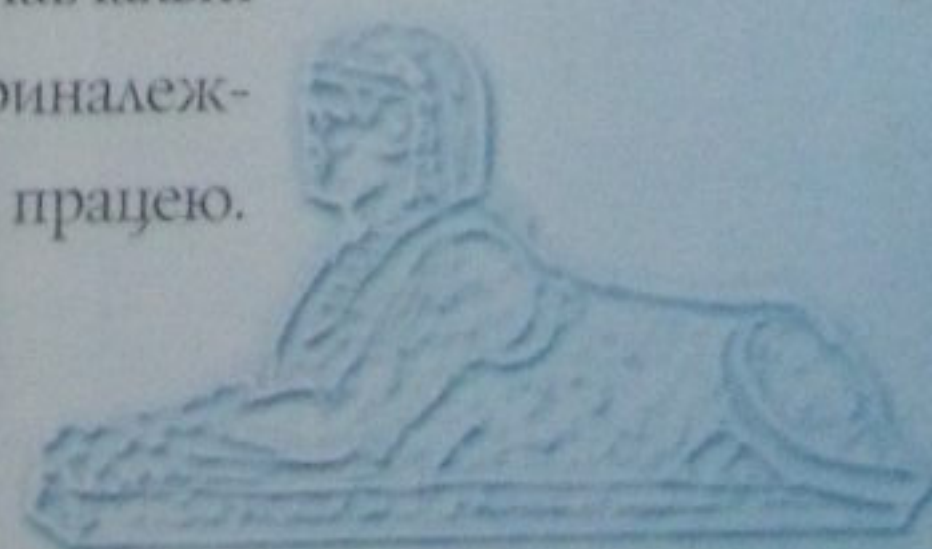
(більше ніж вдвічі у порівнянні з фізико-математичним і на 1/3 більше складу юридичного відділення), але й “мало благодійний вплив і на інші два відділення ліцею, передавши їм більш повноти, стрункості, єдності”, сприяло тому, що діяльність ліцею відзначена “корисністю для науки і залишила помітні сліди вищої освіти у всіх галузях державної служби і громадського життя Новоросійського краю” (І. Міхневич, 1857).

Відразу з відкриттям Імператорського Новоросійського університету була створена спеціалізована кафедра державного права, яка включала порівняльне державознавство. І хоча посада завідувача кафедри залишалась вакантною протягом майже десятиліття, викладання відповідних навчальних дисциплін проводилося на високому рівні багатьма відомими вітчизняними ученими-юристами, талановитими лекторами, практикуючими юристами. Серед них — професор Ф. І. Леонтович, який викладав державне право до заміщення в 1869 році посади ректора університету і продовжував читання цього курсу з перервами протягом 1874/75—1884/85 навчальних

років. Високоосвіченим, ерудованим лектором був магістр А. П. Пригара, який одержав юридичну освіту в Харківському університеті і за кордоном. Його наукові інтереси були зосереджені в галузі теорії й історії федеративних установ. З 1885 року викладання державного права забезпечував магістр В. В. Сокольський — випускник Дерптського університету, автор одного з перших навчальних посібників з цього предмету — “Краткого учебника русского государственного права” (Одесса, 1890). Він сумістив викладання державного права із заняттями з поліцейського права. У 90-і роки до читання курсу і проведення практичних занять з державного права приступає талановитий учений, екстраординарний професор В. М. Ренненкампф, який опублікував ряд фундаментальних робіт з історії державного права, російського державного устрою, а також подав цікаві дослідження, присвячені політиці «як самостійній науці в галузі державних знань» (В. Ренненкампф, 1893).

Взагалі характерним для двох перших десятиріч функціонування кафедри було те, що через нестачу науково-викладацьких кадрів навчальні предмети забезпечувалися викладачами незалежно від їхньої приналежності до кафедри. Ще більше це виявилось в заняттях науковою працею.

Так, професори Ф. І. Леонтович і В. В. Сокольський, забезпечуючи викладання державного права, основні наукові праці присвятили історії російського права. Професор В. М. Ренненкампф, захистивши дисертацію в галузі міжнародного права (про право огляду кораблів під час війни), опублікувавши ряд робіт з енциклопедії права й історії державно-правових вчень, забезпечував в університеті курс державного права і періодично — поліцейського права. Відомий фахівець міжнародного права професор П. Е. Казанський залишив, крім праць в галузі міжнародного права, фундаментальну монографію «Власть Российского Императора. Очерки действующего русского права», ряд робіт про устрій і порядок формування Державної Думи.

У 1931 році юридичний факультет був закритий і відновлений вже у складі Одеського державного університету в 1947 р. Через 5 років (1952) була утворена кафедра державного та адміністративного права — практично це було відродження науково-освітньої структури і традицій Імператорського Новоросійського університету, початком нового, майже півсторічного, етапу (з перервою в 1954 — 1960 р.) функціонування кафедри до її реорганізації у зв'язку зі створенням у 1997 р. Одеської державної юридичної академії.

Завідувачем кафедри на початку цього етапу був декан юридичного факультету доцент Ф. Г. Ліханов — державознавець, у центрі наукових інтересів якого були проблеми державного будівництва й організації органів Радянської влади до першої Радянської Конституції.

З 1960 р. починає функціонувати кафедра: державно-правових дисциплін (завідувач кафедрою — доцент І. О. Греков) і у 1966 р. відкривається кафедра державного й адміністративного права, на посаду її завідувача обирається професор І. М. Пахомов — адміністративіст, який присвятив свої праці в період роботи на факультеті (1966—1972) проблемі радянської державної служби. У 1972—1979 р. кафедрою завідував професор Л. М. Стрельцов, який досліджував правове положення союзних республік на матеріалах Української РСР і пов'язане з цим питання державного і національного суверенітету в радянській державі. З 1979 р. кафедрою керує професор

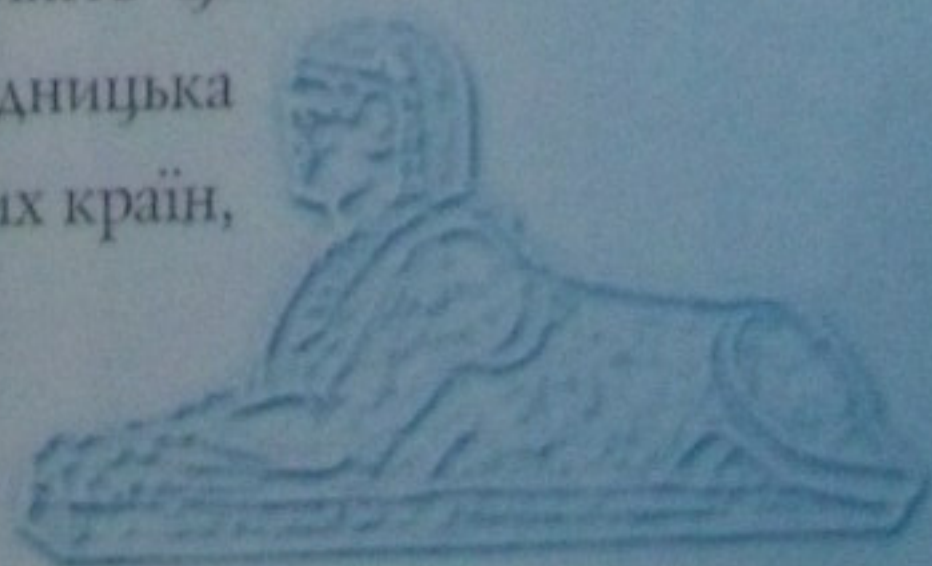
М. П. Орзіх, фахівець із загальної теорії права і політології, державного (конституційного) права, державного будівництва й управління. Його наукові інтереси складаються в основному за напрямком особистісної проблематики правознавства і правового забезпечення державного управління, пізніше — і місцевого самоврядування.

Основні напрями наукових досліджень від наукових парадигм до створення наукових шкіл: людське вимірювання права та державного управління (60 — 80-і р.); правове забезпечення місцевого самоврядування (90-і р.). Результати наукових досліджень одержали державне визнання, сертифіковані у відомих міжнародних центрах науки і освіти, відображені в майже 400 публікаціях, у тому числі монографічних, енциклопедичних, академічних та зарубіжних виданнях.

З радянським державним правом, яке у навчальному, науково-методичному і дослідницькому напрямках забезпечували завідувачі кафедри, а також доцент С. В. Ківалов, ст. викладач Т. М. Пахомова і асистенти М. О. Баймуратов, О. Д. Кутателадзе, О. А. Лодочников, О. В. Медведєв, В. О. Міхальов, органічно пов'язане радянське будівництво, яке вели доцент О. Г. Олексєнко, ст. викладач Т. М. Пахомова. З 1985 року ведучий викладач цього курсу (згодом перетвореного на спеціальну частину державного права, потім — муніципальне право) — доцент Б. А. Пережнюк, наукові інтереси якого складаються в галузі управління соціально-культурним будівництвом і соціально-культурними правами громадян.

Кафедра забезпечувала також цикл управлінських спецкурсів, що вели професори М. П. Орзіх, А. С. Васильєв, доценти С. В. Ківалов, Б. А. Пережнюк.

Читання курсів державного права буржуазних країн і міжнародне право в післявоєнний період, як правило, доручалися одному ведучому лектору. Нетривалий час працював на факультеті і вів ці курси широко ерудований професор Д. Б. Левін, наукові заняття якого були присвячені міжнародно-правовим аспектам державного суверенітету, міжнародному співробітництву, дипломатичному імунітету, а також розробці визначення міжнародно-правових засобів заборони агресії. Великою популярністю у студентства користувалися лекції з цих курсів, що блискуче читав у 60—70-ті роки професор М. А. Нудель. Його дослідження в галузі буржуазного конституціоналізму завершилися фундаментальними монографічною і дисертаційною роботами з конституційного контролю в капіталістичних державах. З 1979 року протягом майже двох десятиліть ці навчальні дисципліни забезпечував доцент М. Ю. Черкес, дослідницька робота якого присвячена в основному державному праву зарубіжних країн,

викладачі А. Є. Євгенін і М. О. Баймуратов. Так науковий інтерес останнього складається з проблем міжнародного співробітництва місцевих Рад народних депутатів. Довгий час на кафедрі працював доцент М. Г. Ємелін.

Курс “Державне право закордонних соціалістичних країн” (у 1990 р. його перейменовано: “Державне право соціалістичних і східноєвропейських країн”, а в 1992 р. — включено у частину II Державного права зарубіжних країн) вів професор М. А. Нудель, а з 1980 року — доцент М. Г. Смола, науковий інтерес якої складався у галузях державного права, державного будівництва, порівняльного державознавства.

У 80-і роки колектив кафедри багато уваги приділяє навчальній і науково-методичній роботі, моральному і професійному вихованню студентства. При кафедрі в цей час почали функціонувати спеціалізована аудиторія державознавства, організація і робота якої велась у режимі навчально-методичного кабінету з покладанням відповідних обов'язків на ст. лаборанта кафедри (А. Є. Євгеніна і, після його обрання в 1990 році на посаду асистента, Л. С. Черкасову), студентський дискусійний клуб «Юрист 90-х років: яким йому бути?», гурток державного, адміністративного і міжнародного права (з 1990 року — гурток публічного права й управління). Функціонують постійно діючі науковий і психолого-педагогічний семінари професорсько-викладацького складу і навчально-допоміжного персоналу.

Кафедра бере активну участь у правопропагандистській роботі, перепідготовці кадрів державної служби, підвищенні кваліфікації викладачів права вищих і середніх спеціальних навчальних закладів. Завідувач кафедри неодноразово обирався головою Правління організації товариства «Знання» університету і Центральної районної організації, був призначений заступником голови ради з правової просвіти населення при Управлінні юстиції в Одеській області. З ініціативи кафедри, підтриманої ректоратом університету, місцевими Радами народних депутатів, у 1989 році спільним наказом Міністерства юстиції і Міністерства освіти України в університеті створений факультет підвищення кваліфікації працівників радянських органів і юридичних служб народного господарства з наданням права на перепідготовку викладачів юридичних дисциплін (у 1992 р.

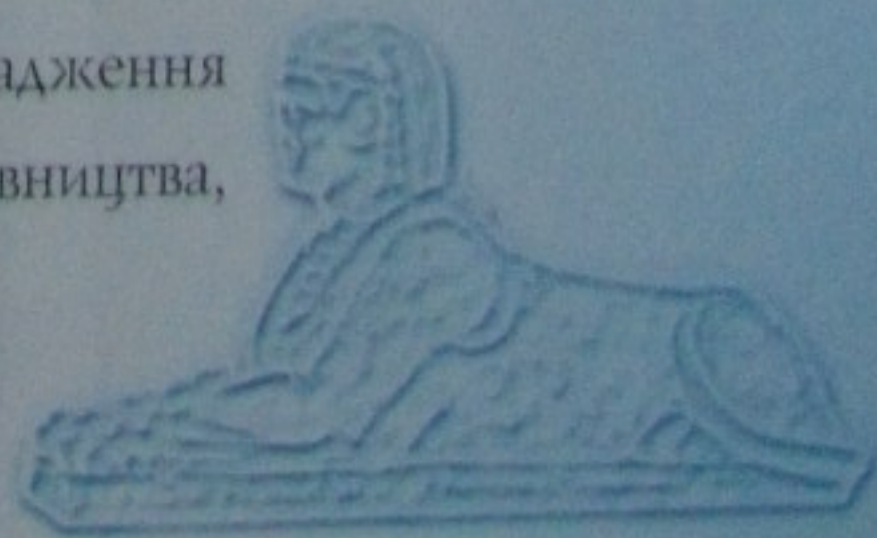
реорганізований у факультет підвищення кваліфікації працівників державної адміністрації, управління і юридичної служби господарських організацій із включенням структурного підрозділу — курсів економічної, політичної і юридичної просвіти на базі колишнього Центру підвищення кваліфікації політичних працівників Інституту політології). Деканом факультету призначений М. П. Орзих.

Наукова робота на кафедрі здійснюється за фундаментальними проблемами і в пошуково-прикладному режимі дослідницької діяльності. Монографічні праці були опубліковані М. О. Баймуратовим, А. С. Васильєвим, Є. В. Додіним, С. В. Ківаловим, М. П. Орзих, І. М. Пахомовим, А. М. Стрельцовим. Поряд з індивідуальними монографіями вчені кафедри беруть участь як співавтори у написанні монографій академічних інститутів України і СРСР, в інших академічних і енциклопедичних виданнях.

У 1979 році кафедра почала роботу з республіканських і регіональних цільових комплексних програм, найважливіших республіканських тем, виконує замовлення державних органів і господарських організацій, громадських організацій, планові завдання за договором співробітництва з Одеською обласною Радою народних депутатів, веде госпдоговірні роботи зі значним соціальним і економічним ефектом по особистісній проблематиці державо- і правознавства, науково-прикладних проблемах державного управління, залучаючи до цієї роботи членів кафедри цивільного права і процесу, кафедри трудового, сільськогосподарського і природоохоронного права. Виконані у цей час дві госпдоговірні роботи на замовлення державних органів та господарських організацій одержали статус науково-технічного досягнення (з відповідними дипломами та республіканською реєстрацією).

На розвиток традицій кафедри, що мала у своєму складі (наприкінці 60-х років) науково-дослідну лабораторію з проблем державного будівництва, була створена група наукових співробітників — штатних (у т. ч. психологів, соціологів, юристів) та з числа викладачів і студентів факультету, яка проводила на підставі паспортизованих (тематичних) можливостей колективу прикладні і пошуково-дослідницькі роботи. З 1993 р. почалась робота за проектом “Муніципальне самоуправління в умовах формування правової держави” державної науково-технічної програми, затвердженої Держкомітетом з питань науки та технологій України.

Широко використовуються на кафедрі такі форми впровадження результатів наукової праці в практику державно-правового будівництва,

як участь у робочих і експертних групах по законопроектах, надання концептуальних нарабітків і проектів нормативно-правових актів, підготовка доповідних записок, пропозицій. Так, у 1986—1990 р. науково-дослідною групою у складі практично всіх членів кафедри, штатних наукових співробітників, студентів було виконано низку господарських робіт з проблем господарського управління, у 1991 р. за замовленням Одеської міської Ради народних депутатів відповідно до Концепції, розробленої завідувачем кафедри, група вчених факультету підготувала Положення про розподіл компетенції між міською Радою та органами інших рівнів місцевого самоврядування, у 1992 р. завідувач кафедри за дорученням Адміністрації Президента України підготував концептуально-нормативну модель нового державного устрою України, у 1994 р. за замовленнями Одеської міської ради народних депутатів для Асоціації міських рад в Україні — Концепцію правового статусу самоврядних територій і органів місцевого самоврядування в Україні.

Кафедра бере участь в атестації науково-педагогічних кадрів, має аспірантуру. За фахом, який забезпечується кафедрою (12.00.02.: державне право і управління; радянське будівництво; адміністративне право; фінансове право), діяла спеціалізована рада по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Вища атестаційна комісія СРСР затвердила (1990), а Вища атестаційна комісія України перереєструвала (1992) склад спеціалізованих рад з цієї спеціальності і спеціальностей 23.00.01. — 23.00.03.: теорія та історія політичної науки; політичні інститути і процеси; політична культура та ідеологія (голова ради — завідувач кафедри, який одночасно є членом інших спецрад в Україні, Росії, Азербайджані).

Наприкінці 80-х — на початку 90-х років кафедра активно включається в міжнародне наукове співробітництво: мала ефективні договірні відносини з юридичними науковими і навчальними центрами Угорщини. На цій базі підготовлена спільна колективна монографія порівняльно-правового характеру «Социалистическое право и личность» (1984, співкерівники авторського колективу: Президент асоціації угорських

юристів Д. Анталффі, М. П. Орзіх), такого ж типу монографічна робота видана в Угорщині «Конституционные основы дальнейшего развития социалистического государственного управления» (1985, співкерівники авторського колективу: Й. Сюч, М. П. Орзіх). Розвиваються міжнародні наукові зв'язки також з американськими, болгарськими, канадськими, кубинськими, німецькими, польськими і японськими юристами. З'являється ряд зарубіжних публікацій М. П. Орзіх і зарубіжні рецензії на його роботи. З середини 90-х років на базі кафедри функціонує Міжнародна освітня програма прикладного державознавства й управління (Public Policy), в реалізації якої беруть участь професори Мерилендського університету й Університету Дж. Хопкінса (США), Дніпропетровського інституту управління і Сімферопольського університету, декілька американських навчальних та наукових центрів.

Зростає авторитет кафедри в університеті, одеському регіоні і за його межами. У складі Вченої ради університету — професори А. С. Васильєв (голова комісії з правових питань) і М. П. Орзіх (голова комісії перспективного планування розвитку університету), вони є членами республіканської експертної ради з юридичних наук і науково-методичної комісії при Міністерстві освіти і науки України. Завідувач кафедри призначається науковим радником Комітету з питань правової політики і судово-правової реформи Верховної ради України, керівником експертно-консультативного центру Одеської обласної Ради народних депутатів, радником голови міста Одеси, обирається членом Правління Союзу викладачів вищої школи і науковців в Україні, членом Президії Радянської асоціації політичних наук, а з 1991 року — виконкому Української асоціації політологів. З початку роботи Одеської регіональної організації Радянської асоціації політичних наук (1984), а з 1991 року — Одеського регіонального відділення Української Асоціації політологів і регіональної організації Союзу юристів (1989) головами цих організацій обрані, відповідно, М. П. Орзіх і А. С. Васильєв. Вони і С. В. Ківалов є членами комісій Одеської обласної ради народних депутатів з реалізації програми переходу до ринкових відносин, Тимчасової комісії, заснованої Кабінетом Міністрів України (1992) для підготовки Одеської спеціальної (вільної) економічної зони. Депутатами місцевих рад обираються А. С. Васильєв і С. В. Ківалов (з 1992 року — член виконкому районної ради, з 1995 року — депутат і голова постійної комісії Одеської міської ради), членами обласної і міської виборчих комісій — М. Г. Смола і В. О. Міхальов. На Установчих зборах юридичної громадськості України (1992) у перший склад дійсних членів Академії правових наук України

і Президію Академії обрані А. С. Васильєв, М. П. Орзіх. Одночасно А. С. Васильєва обраний академіком-секретарем Одеського регіонального відділення Академії, а М. П. Орзіх — академіком-секретарем галузевого відділення державно-правових наук Академії. У цьому ж році М. П. Орзіх одержав почесне звання — «Заслужений діяч науки і техніки України», його обирають дійсним членом (академіком) Академії політичних наук України і Української академії наук національного прогресу.

В останнє десятиріччя ХХ століття кафедра вступила з розгорнутою програмою удосконалення наукової і навчальної роботи, підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) фахівців з державно-правової спеціалізації, що за поданням кафедри реорганізована Вченою радою університету у спеціалізацію державного будівництва й управління. Одночасно відкривається філія кафедри при Одеській міській раді народних депутатів.

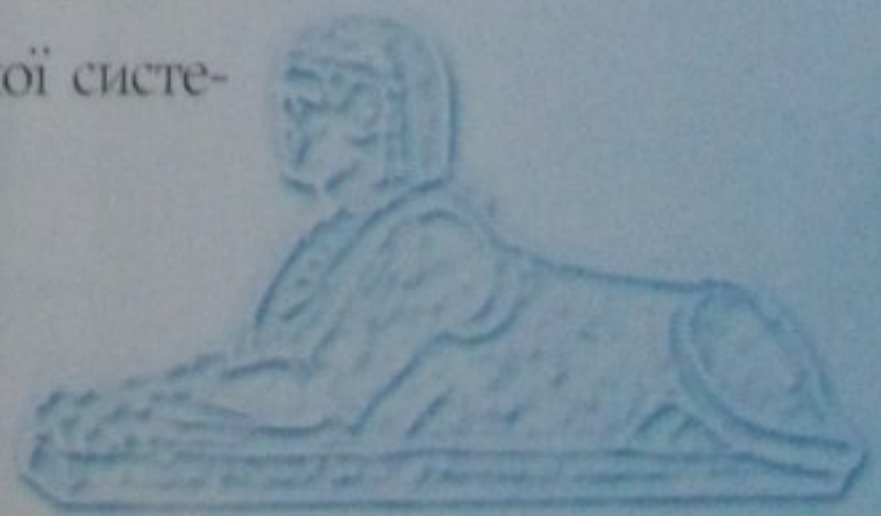
Кафедра розробила «Концепцію розвитку на 1990—2000 рр. підготовки і перепідготовки фахівців з вищою освітою за фахом: 02.11. — «Правознавство», спеціалізація — «Державна адміністрація і управління» та надала матеріали до Концепції розвитку юридичної науки і юридичної вищої освіти в Україні (прийнята загальними зборами Академії правових наук України 9 грудня 1992 року як проект для уряду України), і одночасно взяла участь у підготовці нового Статуту Одеського державного університету, підготувала Пропозиції Одеського державного університету до обрунтування університетської автономії в Україні.

Сучасний етап розвитку кафедри почався зі створенням Одеської державної юридичної академії (1997). Кафедру було перейменовано на кафедру конституційного права. Відповідно були передані на інші кафедри академії адміністративно-, фінансово- та міжнародно-правові навчальні дисципліни. Незважаючи на це, колектив кафедри залишився одним із найбільших в академії, має кваліфікований професорсько-викладацький склад та молодіжний потенціал (більше 35% викладачів — до 30 років): на кафедрі працюють професори М. П. Орзіх, В. Ф. Погорілко, О. Ф. Фрицький, доценти А. Ф. Крижанівський, Ю. В. Крилов, А. Р. Крусян, Б. А. Пережняк, старші викладачі

В. О. Міхальов, В. О. Куранін, асистенти О. М. Алікова, Ю. Ю. Бальцій, В. Р. Барський, С. Б. Ларіонов, Н. В. Мішина, А. Т. Назарко, В. М. Панасюк, С. С. Сон, а також начальник Управління юстиції в Одеській області М. М. Лєсогоров. Організаційно-методичне забезпечення роботи колективу здійснює лаборантський склад: Д. Є. Волкова, І. В. Істратова, К. М. Кох.

Організаційні перетворення, зміцнення кадрового складу кафедри надали можливість в умовах переходу академії до нового статусу національної зберегти та успішно розвинути давні традиції кафедри і, одночасно, започаткувати нові напрямки роботи в усіх сферах діяльності колективу. Практично була збережена вся навчально-методична та наукова спадщина кафедри державного й адміністративного права університету. На цьому ґрунті виявилась потреба втілення в практику навчального процесу результатів науково-дослідної та прикладної роботи багаторічної праці колективу. У навчальний процес введено 16 новітніх спеціальних курсів з конституційного права, державного управління та муніципального права, чотири з них розроблено як результат зарубіжного стажування викладачів та під впливом міжнародних стандартів вищої юридичної освіти. Два магістерські курси з відповідним дидактичним забезпеченням, розроблені завідувачем кафедри, одержали міжнародну сертифікацію (у спеціалізованих організаціях Ради Європи).

Використання нетрадиційних дидактичних методів навчання, підготовка та видання понад 10 навчально-методичних та навчальних посібників обумовили можливість включення кафедри до реформування вищої юридичної освіти у масштабах академії та країни. Кафедра бере участь у розробці статутних документів Одеської державної юридичної академії, а потім — відповідно до її національного статусу (2000), у проектних роботах по Державній програмі розвитку вищої юридичної освіти в Україні, підготувала проект Концепції діяльності Одеської національної юридичної академії щодо підготовки фахівців з напрямку 6.06.01. “Право” фахової спрямованості 8.060.101. “Правознавство”. Науково-методичний досвід колективу дозволив надати концептуальні доповіді на міжнародну конференцію — “Право в системі гуманізації сучасної науки і освіти на порозі III тисячоліття” (2000) та на республіканську конференцію — “Імітаційно-ігрове моделювання — універсальний засіб онтодидактики вищої юридичної освіти” (2001). Робота колективу знайшла визнання у Подяці Кабінету Міністрів України (№ 0599, 2001) на адресу завідувача кафедри “за вагомий особистий внесок у створенні та розвитку загальнонаціональної системи” освіти.

У 2000 р. завершено десятирічну науково-дослідну роботу за державною програмою з проблеми місцевого самоврядування. У результаті кафедра одержала визнання як відомий центр науково-дослідної та прикладної розробки відповідної проблеми, наукової школи правового забезпечення місцевого самоврядування. Двом публікаціям (монографія та підручник), які були підготовлені у складі авторських колективів Інституту держави і права НАН України за участю кафедри (М. П. Орзіх, Б. А. Пережнюк) присуджені відповідно премія та спеціальна відзнака за конкурсними номінаціями Спілки юристів України. Було успішно захищено одну докторську (М. О. Баймуратов) та 2 кандидатські (Д. Я. Гараджаєв, А. Р. Крусян) дисертації. Наукові досягнення кафедри були визнані перш за все муніципальним рухом України — розвинутим у всій країні громадським об'єднанням. Завідувача кафедри обирають членом Правління та експертом Фонду сприяння місцевому самоврядуванню при Президентові України, Координаційної ради з питань місцевого самоврядування при Президентові України, членом Муніципального клубу України, академіком та членом першої Президії Української муніципальної академії, членом редакційних колегій (рад) часописів “Право України” та “Місьцеве самоврядування”. Крім того, він працює у складі робочих груп щодо підготовки нової Конституції України, інших законопроектів, у Комісії по втіленню Конституції України в державно-правове будівництво, його включено до науково-методичної ради Центральної виборчої комісії, призначено експертом Конституційного Суду України, заступником голови Національного комітету України “Юрист року”. Доцент Б. А. Пережнюк є членом Консультативної ради з питань державної реєстрації нормативно-правових актів при Управлінні юстиції в Одеській області.

Органічною частиною роботи кафедри є організація наукової студентської праці, позааудиторного спілкування зі студентами. Тут перш за все перевертає увагу діяльність Дискусійного клубу публічного права (керівником якого були послідовно — В. О. Міхальов, Є. Д. Гараджаєв, В. О. Куранін), на базі якого готуються студентські наукові праці, конкурсні роботи, тестові та інші матеріали для участі студентів у гран-

товій системі в країні та за рубежом, щорічно проводяться звітні студентські конференції. Тільки за останні три роки понад десять студентів вигравали республіканські та міжнародні гранти, одержували премії та сертифікати, почесні і заохочувальні дипломи, почесні грамоти.

Підвищується інтерес колективу до міжнародного співробітництва. Члени кафедри беруть участь у міжнародних акціях в Україні та за кордоном, були організаторами та учасниками першої в академії після одержання статусу національної міжнародної науково-практичної конференції з проблем сучасного конституціоналізму, виграють престижні гранти. Так, наприклад, за програмою “Демократична освіта” (Канада) майже чверть складу кафедри пройшли стажування за кордоном, Кабінетом Міністрів України завідувачою кафедрою було призначено експертом практично по першій справі щодо України в Європейському Суді з прав людини. Започаткована та має перспективу робота колективу з низки міжнародних програм: Tacis “Інституційне вдосконалення державної служби” (ведуча організація — Європейський Союз), “Public Policy” (ведуча країна — США), “Стажкування молодих викладачів юридичних факультетів вищих навчальних закладів республік колишнього Радянського Союзу та Монголії” та “Юридичні клініки” (ведуча країна — Угорщина), “Демократична освіта” (ведуча країна — Канада), “Міжнародне гуманітарне право” (ведуча країна — Швейцарія), “Гармонія” (ведуча країна — США). Встановлені плідні зв'язки із Бакинським державним університетом (Азербайджан), Кишинівським державним університетом та ULIM (Молдова), Інститутом конституційної та законодавчої політики, Інститутом відкритого суспільства та Центральним Європейським університетом (Угорщина), Центром конституційних досліджень у Східній Європі (Прага, Москва), Університетом Квінз (Канада), Університетом Меріленд (США).

У ХХІ століття кафедра вступає з якісно новими програмами розвитку її навчальної та науково-дослідної роботи. Зокрема, це торкається розширення зони використання нетрадиційних методів навчання, імітаційно-ігрових та тренінгових форм, юридичних клінік, комп'ютеризації навчального процесу. Започатковано новий напрямок науково-дослідної роботи, присвяченої конституційному реформуванню в Україні.

Кафедра адміністративного та фінансового права

Завідувач кафедри
адміністративного
та фінансового права,
доктор юридичних
наук, професор,
член-кореспондент
АПН України
**Сергій Васильович
КІВАЛОВ**

Кафедра адміністративного та фінансового права є правоприємницею кафедри адміністративного права та управління Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. Після створення Одеського державної юридичної академії кафедра адміністративного права та управління увійшла до складу академії, зумівши зберегти свій основний професорсько-викладацький склад, який продовжив наукові традиції, започатковані ще на кафедрах фінансового права та поліцейського права Новоросійського університету. Говорячи про нинішню кафедру, не можна не згадати ті основні історичні події, які започаткували і продовжили розвиток адміністративної та фінансової науки в південному регіоні України.

У 1865 році в Новоросійському університеті були створені самостійні кафедри поліцейського права та фінансового права. На кафедрі поліцейського права викладали доценти П. Н. Шеймін і А. Ф. Федоров, який у 1885 році одержав ступінь магістра поліцейського права, а починаючи з 1887 року, перебував на посадах приват-доцента та екстраординарного професора Новоросійського університету. Він є автором підручника зі статистики.

Кафедру фінансового права юридичного факультету Новоросійського університету очолював приват-доцент С. І. Іловайський. Пізніше він одержав вчене звання професора. Його основними роботами були: “Определение, содержание и значение науки финансового права в связи с кратким очерком финансового положения главнейших государств” (Одесса, 1887); “Косвенное обложение в теории на практике”, Вып. 1-2 (Одесса, 1892); “Казенные монополии как способ обложения предметов потребления” (Одесса, 1896); і в 1912 році — підручник з фінансового права, в якому всебічно досліджені питання державного бюджету та державного права. Вони стали гідним внеском у розвиток науки фінансового права. На цій кафедрі працювали: професор І. Ю. Патлаєвський, запрошений із С.-Петербурзького університету, який в 1885 році опублікував Курс фінансового права; приват-доцент В. Н. Твердохліб, який

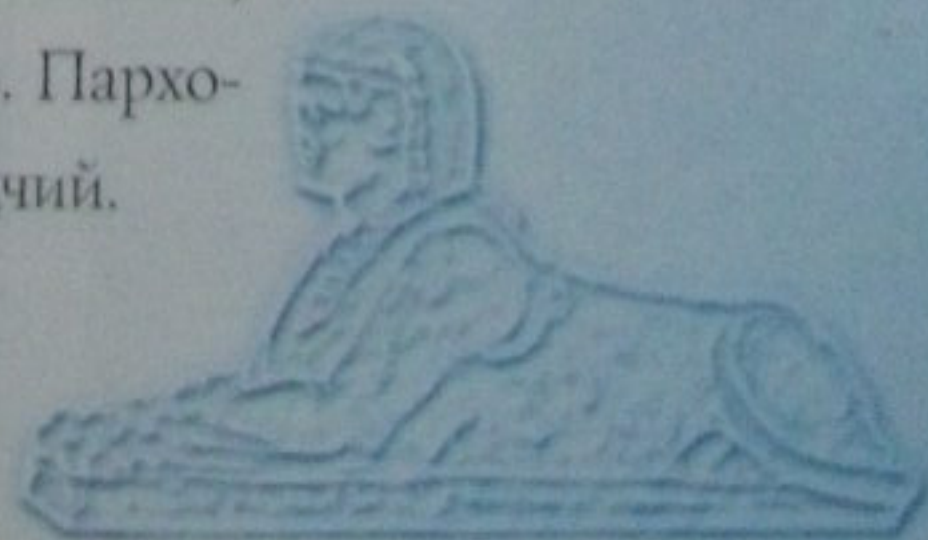
опублікував роботу “Специальные сборы с домовладельцев в России” (Одесса, 1903); “Обложение городских недвижимостей на Западе” Ч. 1-2. (Одесса, 1906-1909), а також доценти Г. Ф. Кнапп, який опублікував роботу “Очерки государственной теории денег” (Одесса, 1913) та Г. Віттерс — “Денежный рынок” (Одесса, 1914).

У 1917 році юридичний факультет було закрито і відновлено в 1920 р. в складі інституту народного господарства. Цикли лекцій з адміністративного та фінансового права читались по загальній кафедрі публічного права без створення спеціалізованої кафедри.

Після жовтневих подій 1917 року радянська влада, вважаючи, що адміністративне право та фінансове право — це буржуазні галузі права, галузі, які не сумісні з революційною правосвідомістю, заборонила їх викладання у вищих навчальних закладах. Адміністративне та фінансове право було “репресовано” з двадцятих років до другої половини сорокових років. У 1947 році у складі відновленого юридичного факультету Одеського державного університету було створено кафедру державного та адміністративного права, на якій читались курси адміністративного та фінансового права. З 1961 до 1966 р. цю кафедру очолював доцент І. А. Греков, з 1975 до 1979 р. — процесор А. М. Стрельцов, з 1979 до 1989 р. — професор М. П. Орзіх. У 1989 році на базі цієї кафедри було створено кафедри державного та міжнародного права й адміністративного права та управління. Останню очолив професор А. С. Васильєв.

З 1 січня 1998 року кафедру адміністративного права й управління ОДЮА очолив доктор юридичних наук, професор Сергій Васильович Ківалов. У відповідності з рішенням Вченої ради ОДЮА від 10 квітня 1998 року кафедру було перейменовано на кафедру адміністративного та фінансового права.

На кафедрі працюють 3 професори: доктор юридичних наук С. В. Ківалов, доктор юридичних наук І. М. Пахомов, кандидат юридичних наук Д. А. Бекерська; 6 доцентів — кандидати юридичних наук: А. К. Царьова, А. Р. Біла, О. І. Харитонова, С. Д. Подлінев, І. О. Каргузова, А. Й. Іванський; 7 викладачів — В. Я. Постолатій, Д. В. Балух, О. В. Тодошак, С. В. Пархоменко-Цироциянц, І. К. Залюбовська, Д. В. Кравцов, А. Ю. Осадчий.

Кафедра має докторантуру, аспірантуру та групу пошукувачів. У докторантурі навчається доцент О. І. Харитонова та С. О. Примаченко. Вони проводять надто цікаві наукові дослідження в галузі цінних паперів та біржового ринку й антимонопольного законодавства. Аспіранти Є. Є. Додіна, І. К. Залюбовська в 2002 році захистили кандидатські дисертиції. Ними проводяться наукові дослідження в області фінансового права, податкового законодавства, адміністративного права, державної служби. Науковими керівниками аспірантів та пошукувачів є професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська, доцент Л. К. Царьова, доцент А. Р. Біла, доцент О. І. Харитонова.

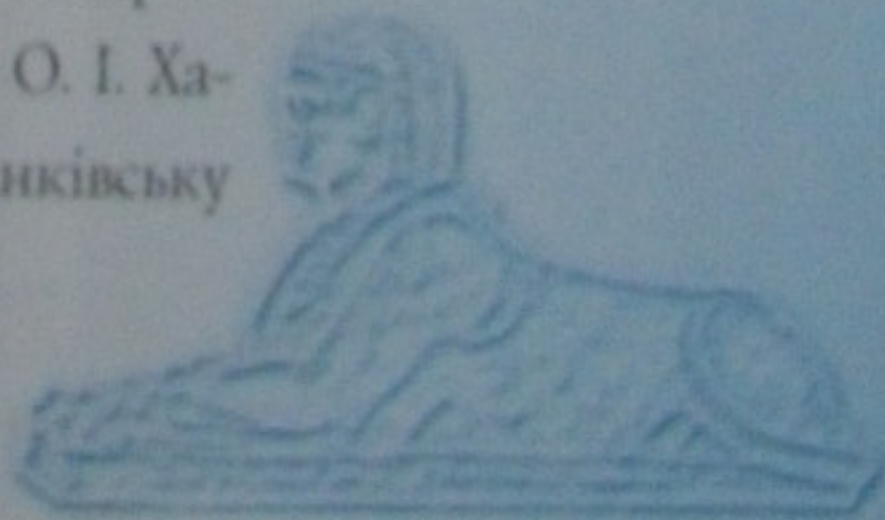
Основними фундаментальними курсами кафедри є адміністративне право, яке до 1998 р. викладав доктор юридичних наук, професор Є. В. Додін (нині — завідувач кафедри морського та митного права академії), з 1995 року — кандидат юридичних наук, доцент А. Р. Біла, з 1998 року — професор С. В. Ківалов, доцент О. І. Харитонова, а з 2000 року — доцент І. О. Картузова, та фінансове право, яке викладають з 1965 року кандидат юридичних наук, професор Д. А. Бекерська та з 1990 р. кандидат юридичних наук, доцент Д. А. Царьова.

Побудова незалежної правової демократичної держави України, проведення адміністративної реформи, реформування адміністративного права обумовили необхідність, бережно ставлячись до попередніх наукових надбань кафедри, внести зміни в науковий та навчальний напрямки діяльності кафедри. Протягом останніх років на кафедрі викладаються спецкурси: “Адміністративна деліктологія”; “Антимонопольне законодавство”, “Податкове право і податкове законодавство”, “Біржове право”, “Банківське право”, “Організаційно-правові засади державної служби”, “Організаційно-правові засади державного контролю в Україні”, “Господарське процесуальне право”, “Адміністративно-процесуальне право”, “Порівняльна адміністративістика”, “Правові основи кредитування”, “Управління в адміністративно-політичній сфері в Україні”, “Бюджетне право і бюджетний процес”, “Регуляторна політика й управління обігом цінних паперів в Україні”. Крім того, кафедрою читається прикладний курс “Судова бухгалтерія” на всіх видах навчання.

З метою підвищення рівня навчальної роботи, активізації навчального процесу викладацький склад кафедри систематично займається навчально-методичною роботою. За останні роки розроблена ділова гра з бюджетного процесу в органах місцевого самоврядування “Складання бюджету району”, яка схвалена учбово-методичним кабінетом Міністерства освіти і науки України (автор — професор Д. А. Бекерська); професором С. В. Ківаловим опубліковані навчальні посібники: “Организационно-правовые основы таможенного дела в Украине (1994), “Средства осуществления таможенной политики Украины” (1995), “Таможенное право (административная ответственность за нарушение таможенных правил)” (1996); у співавторстві розроблено підручник “Митна політика” (2001).

У 1995 році за редакцією професора Л. К. Воронової і доцента Д. А. Бекерської вийшов перший в Україні навчальний посібник “Финансовое право (По законодательству Украины)”, рекомендований Міністерством освіти і науки України для студентів юридичних вузів і факультетів України. У 1998 році названий посібник перевидано.

Необхідність правового забезпечення адміністративної реформи та реформи адміністративного права обумовили потребу вибору нових наукових орієнтацій кафедри. З 1998 року кафедра працювала над такими важливими науковими темами, як “Правові основи адміністративної реформи в Україні” і “Правове забезпечення податкової політики і податкової реформи в Україні”. У рамках вказаних тем проводилися дослідження за такими напрямками, як адміністративна юстиція (професор С. В. Ківалов, доцент Л. Р. Біла), фінансовий контроль (доцент Л. К. Царьова), юридична відповідальність державних службовців (доцент Л. Р. Біла, доцент О. І. Харитонова, доцент С. Д. Подлінець, доцент І. О. Картузова), теоретичні основи політики оподаткування в Україні (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська, доцент Л. К. Царьова, доцент А. Й. Іванський), адміністративно-правові аспекти оподаткування в Україні (доцент Л. Р. Біла, доцент О. І. Харитонова, доцент С. Д. Подлінець). Результатами наукових досліджень стали представлені в Інститут законодавства зауваження і доповнення до проекту Кодексу України про адміністративні правопорушення (професор С. В. Ківалов, доцент Л. Р. Біла, доцент О. І. Харитонова); у Верховну Раду України — пропозиції щодо проектів законів: “Про валютне регулювання”, “Про Національний банк України” та “Про податок на доходи фізичних осіб” (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська), “Про державну підтримку малого підприємництва” (доцент О. І. Харитонова), “Про податок на додану вартість” та “Про банки та банківську

діяльність” (доцент А. Й. Іванський); Податкового кодексу України (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська, доцент Л. К. Царьова); Кодексу правил поведінки державних службовців (професор С. В. Ківалов, доцент Л. Р. Біла); “Про Національний банк України” (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська); “Про валютне регулювання” (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська); “Про податок на прибуток фізичних осіб” (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська); “Про протидію легалізації коштів та майна, здобутих злочинним шляхом” (професор Д. А. Бекерська); “Про державну підтримку малого підприємництва” (доцент О. І. Харитонова); “Про податок на додану вартість” (доцент О. І. Харитонова); “Про банки та банківську діяльність” (доцент А. Й. Іванський); “Про державний контроль у сфері діяльності органів державної виконавчої влади та їх посадових осіб” (доцент О. І. Харитонова).

З 2000 року кафедра працює над розробкою таких наукових тем, як “Правове забезпечення механізму реалізації адміністративної реформи в Україні” та “Удосконалення податкової системи України і механізм правового забезпечення”.

Одним із пріоритетних напрямків наукових досліджень кафедра вважає “Удосконалення податкової системи України та механізм правового забезпечення”. Основна увага викладачів кафедри зосереджена на створенні проекту Податкового кодексу України (науковий керівник проекту професор С. В. Ківалов).

Враховуючи те, що одним із основних напрямків адміністративної реформи є реформування системи державного управління, в 1998 році вийшла колективна монографія “Державне управління: теорія і практика” (К.: Юрінком Інтер, 1998), за редакцією доктора юридичних наук, професора В. Б. Авер'янова, співавтором якої є професор С. В. Ківалов. Саме йому належить розділ “Правове регулювання митної політики в Україні”. Ця монографія на конкурсі кращих юридичних видань 1997–1998 рр. з номінації монографічних видань одержала другу премію.

Колектив кафедри адміністративного та фінансового права бережно ставиться до наукових досягнень попередніх поколінь в області адміністративного права і продовжує традиції “одеської школи” адміністративістів. Зокрема, саме на цій кафедрі вперше

в Україні було проведено наукові дослідження і захищені дисертації на теми: “Адміністративна відповідальність підприємця” (В. М. Туманов), “Фінансовий контроль за діяльністю виробничих кооперативів в Україні” (Л. К. Царьова), “Організаційно-правові аспекти зовнішньоекономічної діяльності” (Г. Й. Пузанова), “Адміністративна відповідальність за порушення антимонопольного законодавства в Україні” (Л. Р. Біла), “Організаційно-правові засади митної справи в Україні” (С. В. Ківалов).

З 1998 року серйозна увага викладачами кафедри приділяється питанням організації і розвитку державної служби в Україні як одного з основних механізмів реформування системи державного управління. У руслі цих досліджень було захищено дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук асистентом В. В. Гаверським (1998), асистентом І. О. Картузовою (2000), асистентом О. В. Тодошак (2001). Крім того, проводяться дослідження в області адміністративної відповідальності за корупцією (Ю. С. Коджебаш), муніципальної служби (О. І. Бєдний).

Науковий потенціал кафедри широко використовується в області конкретних науково-практичних розробок для органів прокуратури, суду, митних органів, податкової адміністрації. Згідно з планом спільної роботи ОНЮА та обласної прокуратури викладачі кафедри працюють над методичними посібниками та науково-практичними рекомендаціями щодо нагляду за виконанням законодавства у сфері податкового законодавства, банківської та кредитно-фінансової діяльності (професор С. В. Ківалов, професор Д. А. Бекерська, доцент Л. К. Царьова, ас. А. Й. Іванський).

Вищою атестаційною комісією України ОНЮА включено до переліку вищих навчальних закладів з правом бути провідною організацією щодо кандидатських і докторських дисертацій, у тому числі за спеціальністю 12.00.07 — теорія управління, адміністративне право та процес, фінансове право, банківське право. Викладачами кафедри протягом останнього року було прорецензовано 12 дисертаційних досліджень.

На кафедрі працюють два наукових студентських гуртки: фінансового права (керівник — професор Д. А. Бекерська) і банківського права (керівник доцент Л. К. Царьова). Студенти беруть активну участь у роботі цих гуртків, виступаючи з доповідями та співдоповідями.

Кафедра соціальних теорій

Завідувач кафедри соціальних теорій, доктор історичних наук, професор, академік УАННП
Людмила Іванівна КОРМИЧ

Кафедру соціальних теорій створено в Юридичному інституті ОДУ ім. І. І. Мечникова у травні 1994 р. з метою забезпечення комплексного підходу до навчальних програм та наукових розробок, координації процесу вивчення правознавчих та соціальних дисциплін.

Кафедру очолила доктор історичних наук, професор Людмила Іванівна Кормич, фахівець з 25-річним стажем науково-педагогічної діяльності. Вона має історичну і юридичну базові освіти, спеціалізується на проблемах теорії й історії державотворення, з яких опублікувала понад 130 наукових робіт, у тому числі 12 індивідуальних та колективних монографій. Професор Л. І. Кормич очолює наукову школу "Політико-правові проблеми державотворення", в рамках якої діє аспірантура з ряду спеціалізацій, плідно працює спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата політичних та юридичних наук. Кафедра отримала визнання нашої країни за кордоном як центр науково-дослідної роботи з відповідної проблематики.

Тоді, до складу кафедри увійшли провідні спеціалісти з відповідних галузей соціальних наук, які мали не лише високий рівень фахової підготовки, а й великий досвід науково-педагогічної діяльності. Це фахівці-історики — кандидат історичних наук, доцент Анатолій Іванович Сушко і кандидат історичних наук, доцент Петро Олексійович Валігурський; фахівці-економісти — кандидат економічних наук, доцент Валерій Володимирович Гаверський і кандидат економічних наук, доцент Віктор Миколайович Штуца. Філософський та соціальний аспекти вів кандидат філософських наук, доцент Олександр Іванович Некрасов, а зв'язок із загальноправознавчими дисциплінами забезпечив кандидат юридичних наук, доцент Юрій Миколайович Оборотов.

Об'єднання в рамках однієї кафедри всього циклу соціальних наук: політичних, філософських, соціологічних, економічних дозволило впровадити компаративістику (порівняльні методи) в навчальні та дослідницькі методики.

На кафедрі було розроблено і впроваджено у навчальний

процес нові навчальні курси, які відтворювали специфіку викладання соціальних дисциплін для спеціалістів юридичного профілю, дозволили відійти від стереотипів і шаблонів навчальних програм, відкрили шлях для творчості викладачів, викликали зацікавленість студентів в оволодінні знаннями на стикові спеціальних і загальнотеоретичних курсів.

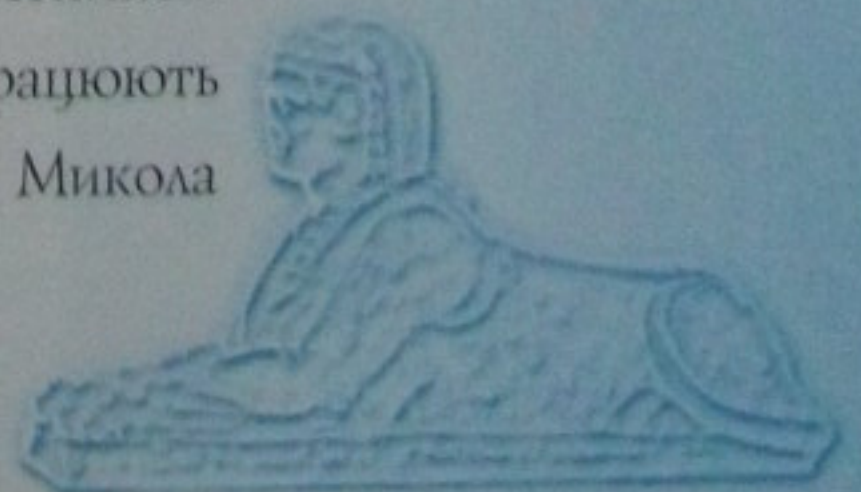
Викладачі кафедри започаткували нові учбові курси та спецкурси: теорія політики, генезис українського конституціоналізму, політико-правові аспекти еміграції, політико-правові аспекти зовнішньополітичних зв'язків України (професор Л. І. Кормич); філософія права, професійна етика державного службовця; правові системи сучасності (доцент Ю. М. Оборотов); багатопартійність в Україні; політико-правові засади економічних програм політичних партій (доцент П. О. Валігурський); цивілізація та культура, культура та релігія (доцент А. І. Сушко. У системі магістратури нові курси з урахуванням сучасного дидактичного забезпечення розробили професор Л. І. Кормич, доценти А. І. Сушко, О. І. Некрасов, М. А. Польовий.

Нового змісту набули традиційні курси — історія України, політологія, соціологія, в яких акцент робився на нормативноправову базу та політико-правові наслідки дій та рішень. У відповідності до цих вимог були видані і навчальні посібники, зокрема: Л. І. Кормич, В. В. Багацький «Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття.» — Х., 2001; Л. І. Кормич, Д. С. Шелест, С. І. Бабій «Формування партійної системи сучасної України» — Одеса, 2000; Д. С. Шелест, М. М. Юрченко «Політико-правові основи етнодержавотворення в Україні» — Одеса, 1999.

Все це посилювало інтерес студентів, магістрів до вивчення циклу соціальних наук, що проявилось не лише в показниках якості навчання студентів, але і в їхній участі у наукових конкурсах, конференціях, в обранні кафедральної тематики для дипломних робіт, у конкурсі в аспірантуру кафедри.

У 1997 році відбулись деякі зміни викладацького складу кафедри.

До штату кафедри увійшли — професор Дмитро Сергійович Шелест, кандидат історичних наук, доцент Володимир Варламович Багацький, після захисту кандидатської дисертації став штатним співробітником Микола Анатолійович Польовий. За сумісництвом на кафедрі працюють доктори філософських наук, професори Ема Августівна Гансова, Микола

Павлович Лукашевич, кандидати історичних наук, доценти Анатолій Іванович Кормич, Людмила Василівна Петришина.

Протягом всього періоду на кафедрі плідно працював старшим лаборантом Анатолій Кузьмич Юрій, що нині обійняв посаду завідувача лабораторією інформаційних технологій. З 2000 р. старшим лаборантом стала О. О. Санжарук, лаборантами — Д. О. Вербицька, В. Є. Андрияшина, які беруть участь у методичному забезпеченні учбового процесу, допомагають в організації наукової роботи викладачів та аспірантів.

Колектив кафедри активно проводить наукові дослідження в рамках комплексних кафедральних і держбюджетних тем з пріоритетних наукових програм, визначених Міністерством освіти і науки України та Держкомітетом з науки і техніки України. Протягом 1994—2000 рр. під науковим керівництвом професора Л. І. Кормич завершено розробку чотирьох держбюджетних тем, у виконанні яких брали участь всі викладачі та аспіранти кафедри. З 2000 р. колектив викладачів працює над проектом “Роль громадських та політичних об'єднань в етнонаціональних трансформаційних процесах в Україні”, який включено до тем плану Міністерства освіти і науки України. За результатами наукових розробок цієї тематики опубліковано понад 160 робіт, загальним обсягом понад 80 друкованих аркушів.

Щорічно кафедра проводила регіональні, всеукраїнські та міжнародні наукові та науково-практичні конференції з публікацією матеріалів та направленням практичних рекомендацій державним структурам, зацікавленим організаціям. Так, наприклад, у 1995 році було проведено міжнародну конференцію “Українське національне відродження: проблеми, прогнози, державна політика”, у 1996 р. — міжнародну конференцію “Культурно-історичні, соціальні та правові аспекти державотворення в Україні”, у 1998 р. — міжнародну конференцію “Сім'я в системі соціальних інститутів”, а в 2001 р. — науково-практичний симпозіум “Права людини та сучасні проблеми розвитку українського суспільства” тощо. Участь у них брали провідні науковці України, Росії, Білорусі, Молдови, Польщі, Німеччини.

З 1997 року на базі кафедри організовано випуск наукового збірника “Актуальні проблеми політики” (головний редактор

професор А. І. Кормич), який увійшов до переліку фахових видань ВАК України з юридичних, політичних, соціологічних наук. На сторінках збірника виступають провідні фахівці — юристи, історики, філософи, соціологи, а також аспіранти та студенти. Широкий спектр тематики дозволяє акцентувати увагу на найбільш актуальних питаннях політики держави, формування громадянського суспільства, вдосконалення правової системи.

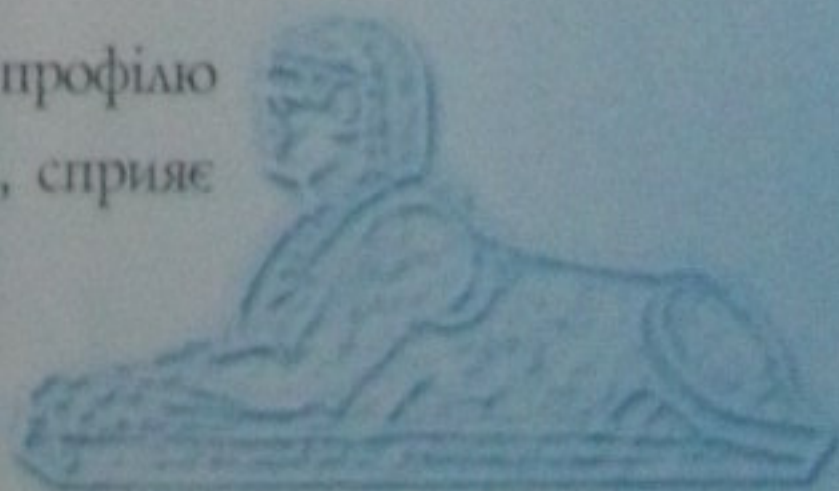
Фундаментальні дослідження з пріоритетних напрямків науки проводяться в тісній взаємодії з практикою навчального процесу, допомагають підвищити до рівня міжнародних стандартів вищої освіти викладання дисциплін, науково-методичну роботу.

На кафедрі створена аспірантура за спеціальностями 23.00.02 — політичні інститути та процеси, 23.00.04 — політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, 12.00.13 — правові проблеми політичних інститутів та процесів. Остання — нова спеціальність, за якою кафедра єдина в Україні має аспірантуру і спецраду. В аспірантурі нині навчаються 20 аспірантів — випускників академії та інших вузів регіону. Наукове керівництво здійснюють професор А. І. Кормич, професор Д. С. Шелест, професор Е. А. Гансова, доцент А. І. Сушко, доцент В. В. Багацький.

На базі кафедри діє спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата політичних та юридичних наук за чотирма спеціальностями: 23.00.01 — теорія та історія політичної науки, 23.00.02 — політичні інститути та процеси, 23.00.04 — політичні проблеми міжнародних систем і глобального розвитку, 12.00.13. — правові проблеми політичних інститутів і процесів. Голова ради — доктор історичних наук, професор А. І. Кормич, вченим секретарем був кандидат історичних наук, доцент А. І. Сушко, нині — кандидат юридичних наук, доцент В. О. Дудченко

За період 1997–2001 р. у раді захищено понад 40 дисертацій аспірантами, здобувачами кафедри соціальних теорій ОНЮА та інших вузів Одеси, Києва, Херсона, Миколаєва, Севастополя, Харкова. Тематика захищених дисертацій охоплює найважливіші політологічні та правові проблеми сучасної України та системи міжнародних відносин. Так, протягом 2001 р. було захищено дисертації 8 аспірантами та здобувачами кафедри. Це дозволило забезпечити склад кафедри висококваліфікованими спеціалістами. Зі студентами плідно працюють А. В. Пехнік, А. В. Діденко, Р. М. Мацкевич.

До діяльності ради залучаються провідні фахівці відповідного профілю з усіх регіонів України, що розширює наукові контакти кафедри, сприяє

підвищенню рівня наукової роботи колективу. Сьогодні вчорашні здобувачі — це викладачі вузів, народні депутати, керівники державних і громадських інституцій.

Колектив кафедри веде активну громадсько-просвітницьку діяльність. Зокрема, лише протягом 1998 р. кафедра ініціювала і провела наукові читання “Права жінок” для керівників жіночих організацій області, бізнес-семінар для підприємців-початківців, семінар-практикум для студентів з питань несудового вирішення конфліктів за участю американських фахівців, науково-практичну конференцію “Права людини в сучасній Україні” за участю студентів та представників громадських організацій України та США. Подібні заходи стали традиційними в роботі кафедри. Співробітники постійно беруть участь у телевізійних та радіопрограмах з питань історичної, політичної та правової освіти. Наприклад, професор А. І. Кормич, професор Д. С. Шелест, доцент А. І. Сушко брали участь у циклі радіопередач “Історичні постаті України”, радіо- та телемарафонах “Допоможи дітям”, у циклі телепередач з питань прав людини, “круглих столах” з актуальних проблем політики тощо.

Кафедра виступає ініціатором наукової розробки проблематики ролі жінок в українському суспільстві, впровадження гендерних підходів в державну політику. Враховуючи, що завідувача кафедрою професор А. І. Кормич очолює обласну організацію партії “Жінки України” та “Південноукраїнський центр гендерних проблем”, кафедра проводить активну діяльність з впровадження результатів та рекомендацій у практику жіночого руху.

У 1999 році при кафедрі створено лабораторію соціологічних досліджень. Силами її співробітників — доктора філософських наук, професора Е. А. Гансової, інженера В. С. Ніколаєва, соціолога-лаборанта Н. М. Юрій, викладачів та аспірантів кафедри із широким залученням студентів ведуться дослідження, в яких оцінюються рейтинги політичних діячів, політичних партій; аналізується стан громадської думки щодо проблем захисту прав людини, конкретних напрямків державної політики, виявляється рівень політичної, правової свідомості населення. Результати досліджень використовуються в науковій, методичній та учбовій роботі кафедри.

При кафедрі працює студентський науковий гурток. У центрі його уваги політико-правові, соціальні проблеми історії та сучасності. На базі цього гуртка (керівник — старший викладач А. В. Пехник) проводиться робота з підготовки до звітних студентських конференцій. Студенти — члени цього об'єднання ставали переможцями та призерами конкурсів, олімпіад та конференцій. Розширюються можливості позааудиторного спілкування викладачів зі студентами.

У цілому колектив кафедри плідно працює в науковій, виховній, освітній, громадській сферах діяльності. Розширюється та зміцнюється матеріальна база, цілеспрямовано впроваджується комп'ютеризація навчального процесу, активно використовуються інші методи та форми навчання.

Кафедра морського та митного права

У 1996 р. при Юридичному інституті Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова було створено кафедру морського та митного права, ініціатором створення кафедри та її першим завідувачим був доктор юридичних наук, професор С. В. Ківалов. У той час на кафедрі працювали професор Є. В. Додін, доцент С. О. Кузнецов, доцент М. Ю. Черкес. Створення такої кафедри (в учбових закладах України аналогічних кафедр немає) було обумовлене необхідністю підготовки як фахівців морського права для багатьох судноплавних компаній, що виникли завдяки процесу ринкових перетворень в Україні, для правоохоронних органів, так і фахівців з митних операцій на транспорті з урахуванням специфіки регіону діяльності академії.

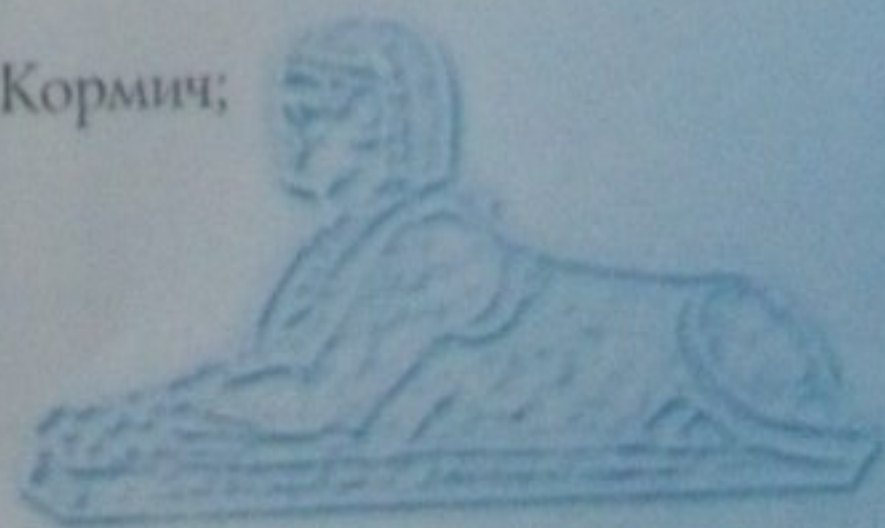
З грудня 1997 року завідує кафедрою професор Євген Васильович Додін.

Провідними дисциплінами кафедри морського та митного права є:

- митне право України — дисципліну читають професор Є. В. Додін, доцент В. В. Гаверський, викладач В. В. Прокопенко;
- морське право — доцент С. О. Кузнецов, доцент В. В. Серафімов, доцент Ю. В. Сергєєв, доцент Н. М. Сергєєва;
- митна політика України — професор Є. В. Додін, доцент Б. А. Кормич;
- міжнародне митне право — доцент Б. А. Кормич;

Завідувач кафедри
морського та
митного права,
доктор юридичних
наук, професор
**Євген Васильович
ДОДІН**

- міжнародне морське право — доцент Ю. В. Сергєєв.
Читаються спецкурси:
- організація управління морським та річковим транспортом — доцент С. О. Кузнецов;
- захист прав підприємців у сфері морського транспорту — доцент С. О. Кузнецов;
- митні операції на повітряному транспорті — викладач В. В. Прокопенко;
- митні операції на морському транспорті — професор Є. В. Додін;
- організація митної служби — професор Є. В. Додін;
- основи управління в митних органах — професор Є. В. Додін;
- відповідальність за порушення митних правил — викладач В. В. Прокопенко;
- відповідальність за контрабанду — доцент В. В. Гаверський;
- організаційно-правові засади державного нагляду безпеки мореплавства — доцент С. О. Кузнецов.

З 1998 року кафедра має навчальний центр, який розташований на навчально-тренажерному судні “Лесозаводск”, де проводяться практичні заняття з морського та митного права. У тому ж році при кафедрі створена проблемна лабораторія, яку очолює О. В. Попов. Основними завданнями проблемної лабораторії

є провадження фундаментальних пошукових досліджень (аналіз, експертиза, порівняльно-правові дослідження) у галузі морського та митного права на підставі вивчення, порівняння основ теорії права, міжнародних правових норм, закордонних правових актів, національного законодавства в галузі морського та митного права, розробка пропозицій щодо вдосконалення національної правової бази, внесення проектів національних правових актів, поправок до них у галузі морського та митного права.

При кафедрі діє консультаційний пункт з питань вступу до вищих навчальних закладів (спеціалізація — митне та морське право).

Академія є засновником журналу “Митна справа” та однойменної республіканської газети. Практична реалізація цього процесу забезпечує кафедра. Заступником голови редакційної ради є Є. В. Додін. З 2001 р. журнал “Митна справа” є фаховим, що сприяє підвищенню його теоретичного та практичного рівня.

Кафедра також представляє академію в редколегії журналу “Торговецьке судноплавство”. Професор Є. В. Додін є науковим редактором цього журналу, а доцент С. О. Кузнецов, доцент Ю. В. Сергєєв та доцент В. В. Серафімов — редакторами серії посібників “Митні операції на морському та річковому транспорті”.

З 1 вересня 1998 р. при кафедрі працює студентський науково-публіцистичний клуб, який на своїх зборах заслуховує виступи керівних працівників практичних органів, доповіді студентів та аспірантів.

Враховуючи високий науковий потенціал кафедри, закордонні та вітчизняні наукові та практичні установи направляють своїх фахівців для стажування на кафедрі, тоді як окремі викладачі та аспіранти кафедри проходять стажування за кордоном. У 1998 році на кафедрі пройшов стажування Карло Ло Касто (Італія); викладачі — доцент В. В. Серафімов стажувався у Великобританії, а доцент Б. А. Кормич — у Канаді.

Викладачі кафедри здійснюють керівництво аспірантами, в тому числі іноземними. За період існування кафедри захистили дисертації викладачі кафедри: В. В. Гаверський, Ю. В. Сергєєв, Н. М. Сергєєва, В. В. Серафімов, Б. А. Кормич. Були захищені дисертації співробітниками Чорноморської регіональної митниці С. І. Пахомовим та В. М. Шевченко. Також було захищено дисертації іноземними аспірантами та пошукувачами, а саме: Чжан Шуйбао (КНР), В. О. Стольников (Росія).

Кафедра міжнародного права та міжнародних відносин

Завідувач кафедри
міжнародного права
та міжнародних
відносин, кандидат
юридичних наук,
доцент
**Марко Юхимович
ЧЕРКЕС**

Кафедру було засновано одночасно з утворенням ОНЮА, її формування завершилось до 1 січня 1998 року. Кафедра — нове структурне утворення, що не має попередників у післявоєнній історії юридичної освіти Одеси. Колектив очолює кандидат юридичних наук, доцент, Заслужений юрист України М. Ю. Черкес.

Міжнародне право стало однією з дисциплін на юридичному факультеті з моменту його утворення у 1947 році. Слід підкреслити, що цей курс читали видатні вчені, які по праву є гордістю юридичної науки: Ю. Я. Баскін — молодий вчений, який захистив кандидатську дисертацію в Ленінграді, а потім став відомим вченим-міжнародником. Він ніколи не розривав зв'язків з Одесою і друзями, які в ній залишились; доктор юридичних наук, професор Д. Б. Левін — автор багатьох відомих праць з міжнародного права таких як «Дипломатический иммунитет», написаної на замовлення МЗС СРСР. Цю дисципліну також читав М. А. Нудель, пам'ять про якого зберігають сотні його вихованців з ОДУ та інших вузів Одеси. Крім міжнародного права в перші повоєнні роки на факультеті читались курси: «Історія міжнародних відносин», «Міжнародне приватне право». Але ці курси, на жаль, читались недовго. Так, міжнародне приватне право в ті роки було чисто теоретичною дисципліною. Міжнародні економічні зв'язки з іноземними партнерами реалізовувалися лише як зовнішня торгівля. Вони поступово відмирили в умовах холодної війни, а відносини з країнами соціалістичного табору перебували на початковій стадії.

На кафедрі вивчаються всі вищевказані дисципліни, які зусиллями її співробітників поступово з теоретичних переростають на прикладні — міжнародне публічне та міжнародне приватне право, сучасні проблеми міжнародних відносин, у т. ч. взаємовідносин між великими державами в першій половині ХХ століття, теорії і практики міжнародних відносин. Ряд спецкурсів мають на меті поглиблене вивчення проблем міжнародного публічного права, зокрема, дипломатичного та консульського права.

На кафедрі розробляється загальнокафедральна тема, націлена на захист інтересів України міжнародно-правовими засобами. Члени кафедри беруть активну участь в обговоренні проблем міжнародного права на різних конференціях та симпозіумах, а також у розгляді складних проблем взаємовідносин з іншими, зокрема, з сусідніми державами. Так, завідувач кафедри М. Ю. Черкес брав участь в обговоренні проблем розмежування континентального шельфу між Україною та Румунією в районі о. Зміїний у зв'язку з підписанням договору між цими країнами. Кафедра встановила наукові зв'язки з дипломатичними представництвами ряду держав, а між представництвом МЗС України і кафедрою укладено договір про співробітництво. Згідно з домовленістю у цьому представництві здійснюються виробничу практику студенти і проходять стажування викладачі кафедри.

На кафедрі видано 2 підручники з міжнародного права (М. Ю. Черкес, М. О. Баймуратов) і колективну монографію. М. Ю. Черкес підготував перший в Україні навчальний посібник з міжнародного публічного права, який написано з широким використанням надбань української юриспруденції та дипломатії. На 2001 р. колектив кафедри нараховує 12 осіб, у тому числі 10 викладачів, які постійно підвищують науковий та методичний рівень. Так, у 2001 році викладач Т. С. Ківалова захистила дисертацію на здобуття ступеня кандидата юридичних наук.

На базі кафедри утворена Одеська регіональна асоціація міжнародного права, яку очолює М. Ю. Черкес. Він же є членом Президентської ради Української асоціації міжнародного права і членом редколегії "Українського ежегодника международного права".

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Декан факультету
цивільного права
і підприємництва,
кандидат юридичних
наук, доцент
**Мінас Рамзесович
АРАКЕЛЯН**

Динаміка розвитку сучасного громадянського суспільства характеризується необхідністю якісно нового сприйняття такої важливої сфери суспільних відносин як приватноправова сфера відносин. У цьому аспекті правове регулювання приватного сектора життєдіяльності суспільства ставить завданням підготовку висококваліфікованих юристів у галузі цивільного права. Це завдання досить не просте, оскільки сфера цивільно-правових відносин знаходиться на свого роду вершині піраміди суспільних відносин, де одночасно стикаються держава і право з одного боку, і громадянське суспільство як сукупність вільних індивідів — з іншого. У цьому ракурсі особливого значення набуває якісний освітній процес, спрямований на формування і розвиток у студентів глибоких знань у галузі юриспруденції, оскільки саме без глибоких теоретичних знань, без всебічного вивчення правових основ неможлива плідна практична діяльність майбутнього юриста.

Перші роки самостійного розвитку Одеської національної юридичної академії стали періодом становлення та подальшого розвитку факультету цивільного права і підприємництва. Цей факультет було утворено у грудні 1997 р. на базі факультету правосуддя та правової роботи в народному господарстві Юридичного інституту ОДУ. Першим деканом факультету був кандидат юридичних наук, доцент І. А. Дришлюк, який очолював цей підрозділ академії з моменту утворення і до вересня 2000 р. Далі керівництво факультетом здійснює кандидат юридичних наук, доцент М. Р. Аракелян. Факультет цивільного права та підприємництва готує фахівців у галузі судової діяльності, адвокатури, нотаріату, органів юстиції, служб соціального захисту, податкової служби та правового забезпечення підприємництва. Підготовка спеціалістів на факультеті здійснюється за денною, очно-заочною та заочною формами навчання. Завдяки тому, що ОНЮА забезпечена висококваліфікованими викладачами як із загальноосвітніх, так і спеціальних дисциплін, має достатню кількість професорів і доцентів, на факультеті

створені всі умови для якісної підготовки майбутніх юристів. Майбутній цивіліст має можливість отримати за час навчання в ОНЮА не тільки міцні знання, але й виробити правові ідеали. А це можливо здійснити тільки на основі глибокого вивчення, перш за все, вітчизняної історії, тому що соціально значимою функцією історії є формування світогляду громадянина, патріота своєї Батьківщини. На підставі вивчення діючого права молодий спеціаліст-цивіліст має скласти собі чітке уявлення про можливості розвитку права у майбутньому. Він повинен буде вивчити право з погляду політичного, оцінити його суспільне значення. Тобто молодий фахівець у галузі права має отримати спеціальну освіту, яка буде просякнута глибоким науковим духом. Без знання загальної системи права не може бути юриста. Право може бути зрозумілим тільки як логічне ціле. Це основна частина юридичної освіти. Отже, завдання теоретичного вивчення юриспруденції — загальне систематичне та догматичне ознайомлення з правом у світлі історії, філософії, політології шляхом вивчення вітчизняного права у порівнянні з зарубіжним.

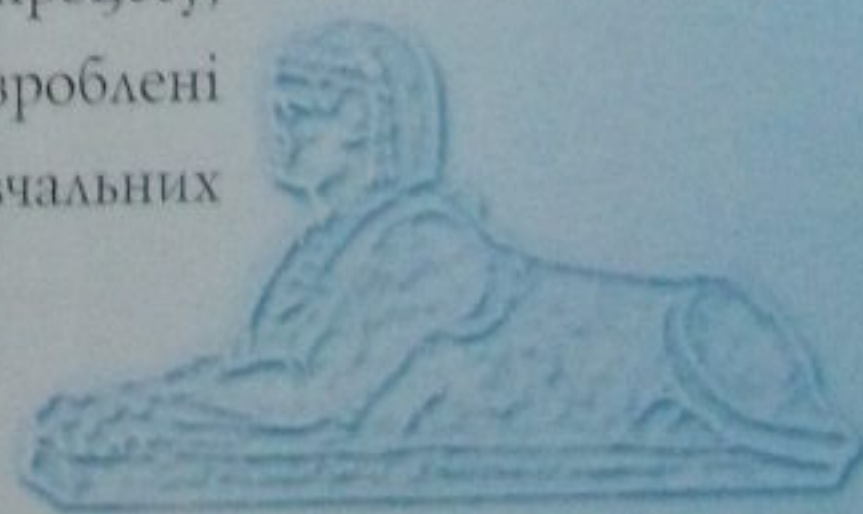
Організаційно до складу факультету цивільного права і підприємництва входить 5 кафедр — цивільного права (завідувач кафедри — доктор юридичних наук, професор Є. О. Харитонов), цивільного процесу (завідувач кафедри — кандидат юридичних наук, професор Ю. С. Червоний), підприємницького та комерційного права (завідувач кафедри — доктор юридичних наук, професор Н. О. Саніахметова), аграрного, земельного та екологічного права (завідувач кафедри — доктор юридичних наук, професор О. О. Погрібний), філософії (завідувач кафедри — доктор юридичних наук, професор Т. В. Розова). У числі професорсько-викладацького складу кафедр факультету професори Ю. С. Червоний та І. М. Сирота визнані гідними звання “Заслужений юрист України”.

На кафедрах працюють 2 академіки, 9 професорів, докторів юридичних наук, 24 доцента, кандидата юридичних наук і старших викладача та 32 асистента.

Факультет досяг певних успіхів в організації навчального процесу, виховної та науково-дослідної роботи. Викладачами кафедр розроблені і впроваджені в навчальний процес нові програми з усіх навчальних

Випуск 2002 року

дисциплінах, підготовлена достатня кількість навчальних і науково-методичних підручників. Професорсько-викладацьким складом кафедр факультету цивільного права і підприємництва розроблено і видано цілу низку монографій, навчальних посібників, науково-методичних матеріалів, зокрема: “Підприємницьке право України”, “Правовий захист конкуренції в підприємстві України”, “Аграрне право України”, “Земельне право України”, “Екологічне право України”, “Трудове право України”, “Практикум по трудовому праву”, “Економічна безпека” (методичний матеріал), “Актуальні проблеми реформування економіки України” (науково-методичні розробки), “Приватне право Древнього Риму”, “Рецепція римського приватного права: історико-правові і теоретичні аспекти” та багато інших.

Підвищенню якості і рівня викладання загальнотеоретичних та спеціальних дисциплін сприяє ефективна науково-дослідна робота професорсько-викладацького складу кафедр факультету. Про це свідчать захищені в 2001 р. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук — В. І. Форманюк (кафедра цивільного права), С. А. Погрібний (кафедра цивільного права), С. Б. Мельник (кафедра підприємницького і комерційного права), О. М. Калітенко (кафедра цивільного права). Крім того, викладачі факультету регулярно публікуються в журналі “Юридичний вісник”, “Право України”, у збірниках наукових праць ОНЮА “Актуальні проблеми держави і права”, “Актуальні проблеми політики” та в інших провідних виданнях.

Факультет цивільного права і підприємництва підтримує тісні зв'язки з правоохоронними, судовими і виконавчими органами. Це допомагає забезпечувати не тільки високий рівень теоретичних знань студентів, але й безпосередній зв'язок із практичною діяльністю в правовій сфері. Традиційними є зустрічі і спілкування з працівниками правоохоронних органів — судів, органів юстиції, прокуратури, МВС, СБУ, митних служб, міських державних адміністрацій тощо.

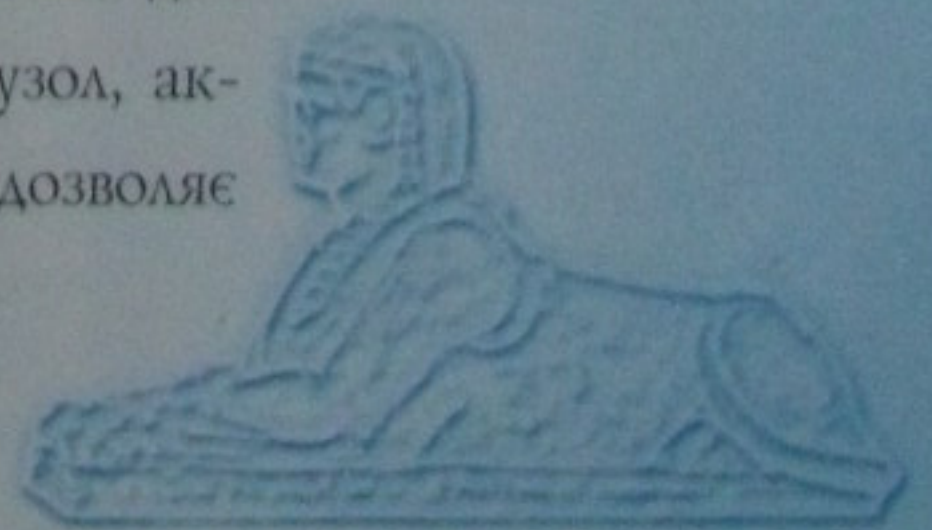
Керівництво факультету багато уваги і зусиль приділяє проведенню різних наукових, культурних, спортивних і виховних заходів, які стимулюють у студентів розвиток високого рівня культури та самосвідомості.

Факультет цивільного права і підприємництва здійснює підготовку фахівців денної, очно-заочної та заочної форм навчання. За станом на 1 вересня 2001 р. на денній формі навчаються близько 600 студентів. Такий кількісний об'єм студентів поставив перед керівництвом академії питання про необхідність виділення спеціального окремого корпусу для факультету. І сьогодні факультет розташовується в окремому 4-поверховому навчальному корпусі по вулиці Піонерській, 9. Практично на порожньому місці створено чудові навчальні спеціалізовані аудиторії для проведення лекційних і практичних занять, оснащено їх сучасними меблями, створено кабінети для навчальних кафедр, викладацькі.

На факультеті створений і активно працює комп'ютерний центр, що дає можливість достатньою мірою опановувати знаннями, що дозволять оперувати у світовій мережі Інтернет, у комп'ютерних базах нормативно-правових актів, працювати із судовими, процесуальними та іншого роду матеріалами.

Позитивне значення для науково-освітнього процесу мало призначення іменних стипендій академії для кращих студентів-відмінників. Студенти факультету цивільного права та підприємництва за високий рівень знань і дисципліни, а також активну участь у науковому та суспільному житті факультету й академії визнані гідними стипендії Президента України (А. В. Журавель), стипендії Верховної Ради України (Т. В. Орлова), іменної стипендії ім. професора І. О. Середи, заснованої Вченою радою академії (І. В. Кліманова, О. О. Савельєв). Високий студентський потенціал відчувається у науково-правовому рівні знань, яких набували в процесі навчання студенти факультету цивільного права і підприємництва. І результатом прояву цього потенціалу були рекомендації студентів, схильних до науково-дослідної роботи, для участі в наукових конференціях. Так, О. А. Трюхан взяла участь у 7-й Загальноукраїнській студентській конференції "Розвиток держави: духовність, екологія, економіка" в м. Києві, В. В. Бідюк, В. Г. Голощак, І. І. Півтора, Н. О. Калашнікова — в Міжнародній студентській науково-практичній конференції "Світ молоді — молодь світу" у м. Вінниці.

Триває активна робота у напрямку створення оптимальних умов не тільки для навчання студентів, але й для їхнього культурного відпочинку, зайняття спортом, розкриття особистих здібностей кожного. Завітайте до навчального корпусу. Вас зустріне чудово обладнана роздягальня для студентів. Під час перерв студентів вітає факультетський радіовузол, активізується робота редколегії газети факультету "Вісник". Все це дозволяє

студентам факультету розширювати світогляд та брати активну участь не тільки в житті факультету, але й у житті академії. Розпочалась робота зі створення “зеленої зони” на факультетському дворі.

У жовтні 2001 р. відкрилося студентське кафе “Віват”, яке може прийняти понад 250 чоловік. Цікава деталь — розробляли дизайн інтер’єра кафе самі студенти. Навіть людина, далека від поезії і світу мистецтва, вперше завітавши до кафе, відчуває бажання говорити віршами.

На території факультету розташовані спортивний, а також тренажерний зали. Таким чином, тут формується комплексний центр не тільки для навчання, але і для відпочинку та розвитку фізичної культури студентів.

Рік від року зростає конкурс абітурієнтів, які бажають одержати освіту на факультеті цивільного права і підприємництва. Сьогодні серед студентів чимало медалістів — випускників шкіл. З’явилися на факультеті і свої перші зірки. Серед них — Олександра Ніколаєнко, що стала “Міс Україна — 2001”. Одержавши перемогу у цьому престижному конкурсі краси, студентка нашого факультету представляла Україну на Всесвітньому конкурсі краси у Південно-Африканській Республіці, де увійшла в десятку найкрасивіших дівчат планети.

На факультеті навчається і наймолодший студент України 14-літній Євген Галчанський.

Серед наших студентів чимало прекрасних спортсменів, які захищали спортивну честь держави та академії на престижних міжнародних змаганнях. Багато студентів факультету займаються спортом на професійному рівні і досягли в цій області вагомих успіхів. Зокрема, можна відзначити чоловічу волейбольну команду академії “Феміда”, що зайняла 6-е місце в чемпіонаті України — Суперліга. Команда цілком складається зі студентів факультету. Більших обертів набирає і тільки-но створена жіноча волейбольна команда, до складу якої також входять студенти факультету. Серед спортивних досягнень факультету можна відзначити і перше місце, яке посів факультет на студентській Спартакіаді, проведеній за програмою академії (з 10 видів спорту).

Можна з впевненістю стверджувати, що факультет цивільного права та підприємництва займає провідне місце серед інших факультетів академії з таких видів спорту, як волейбол, боротьба (дзюдо, самбо), художня гімнастика, плавання. Особливо можна відзначити таких студентів, які навчаються на факультеті, як Юлія Єліч — майстер спорту міжнародного класу з художньої гімнастики, чемпіон Універсіади (золота, срібна і дві бронзові медалі); Сергій Булах — майстер спорту, фіналіст змагань Універсіади серед брасистів; Юрій Половінкін — майстер спорту, срібний призер студентського чемпіонату, бронзовий призер молодіжного чемпіонату з самбо; Заур Токлікішвілі — бронзовий призер молодіжного Чемпіонату Європи, бронзовий призер студентського Чемпіонату світу; Надія Мулявка — майстер спорту, бронзовий призер Чемпіонату України, 1-е місце — Чемпіонат України серед студентів, золотий і срібний призер Універсіади (самбо), переможець міжнародного турніру з дзюдо (Італія, м. Порденон); Наталя Заїкіна — майстер спорту, бронзовий призер чемпіонату України, переможець студентського чемпіонату України, золотий і срібний призер Універсіади (самбо), переможець міжнародного турніру з дзюдо (Італія, м. Порденон). І таких прикладів можна навести ще багато.

Період становлення факультету продовжується. Звичайно, у першу чергу, це стосується удосконалення навчально-освітньої, виховної та матеріально-технічної бази. Сьогодні факультет одягнений, образно кажучи, у робочу “спецівку” будівництва, реконструкції. Ремонт, відновлення навчального корпусу не припиняється ні на хвилину. І це не може не радувати — якщо здійснюється будівництво, значить є рух уперед, щодня беруться нові рубежі.

Вдивляючись у день завтрашній, можна побачити і посилення діяльності студентського наукового товариства, розвиток студентської художньої самодіяльності, нові спортивні досягнення. Звичайно, усі ці рубежі мають реальну основу-фундамент, який складає монолітна єдність студентського і викладацького складу. Високий рівень культури, наукових знань, досвід практичної діяльності — усе це є базовою основою, на якій формується і розвивається нове покоління юристів нашої країни.

Все це в цілому, а також знання, які одержують студенти в стінах факультету цивільного права і підприємництва Одеської національної юридичної академії, створюють не тільки якісну теоретичну базу, але й формують у майбутніх юристів основи професійної правосвідомості, розвивають рівень правової культури, допомагають належною мірою розкривати

інтелектуальні здібності та змогу “знайти себе” у процесі регулювання правового життя суспільства.

Кафедра цивільного права

Кафедра цивільного права (враховуючи римське право) належить до числа найдавніших підрозділів юридичної освіти в Одесі.

Із впевненістю можна стверджувати, що сучасна кафедра цивільного права веде свій відлік з 1865 р. — з часу відкриття Новоросійського університету.

У перший навчальний рік у Новоросійському університеті, який розпочав роботу 7 вересня 1865 р., на юридичному факультеті серед інших 13 кафедр були такі кафедри, як: кафедра римського права, кафедра цивільного права з цивільним судоустроєм та судочинством і кафедра канонічного права (на якій серед інших вивчалися сімейне та спадкове право).

У той час на кафедрі цивільного права працювали відомі вчені-цивілісти: Микола Львович Дювернуа, Юрій Степанович Гамбаров, Петро Павлович Цитович, Олександр Львович Боровиковський та ін.

У середині 80-х років минулого століття кафедру очолив Є. В. Васьковський. Випускник Новоросійського університету, він протягом 6 років займався адвокатською практикою. Найважливіші з його праць: двотомник “Організація адвокатури” (1893), “Вчення про тлумачення і застосування законів” (1901).

Є. В. Васьковський написав підручники і задачники з цивільного права, обирався першим проректором університету.

Вчені-цивілісти Новоросійського університету внесли чимало нового в науку та практику. Професор П. П. Цитович брав участь у розробці проекту Вексельного статуту, низки законів про акціонерні товариства, опублікував “Підручник торговельного права” (1891).

На кафедрі римського права, крім знання предмета у повному обсязі, ще необхідно було знати ряд європейських мов і латинь. Тому відбір викладачів проводився особливо ретельно.

Завідувач кафедри цивільного права, доктор юридичних наук, професор
Євген Олегович ХАРИТОНОВ

Із соціальними змінами 1917 р. більшість викладацького складу, видатних вчених залишили межі Батьківщини. Знадобились десятиліття, щоб відновити викладацький склад. Основу його склали нечисленні дореволюційні викладачі, наприклад: Є. В. Васьковський і представники нової школи цивілістики. Найбільшої популярності досяг І. В. Шерешевський, який займався дослідженням проблем представництва в цивільному праві. Його перу належать монографії “Представництво, доручення та довіреність” (1925), “Правова сутність чека і заснованих на чеках відносин” (1947).

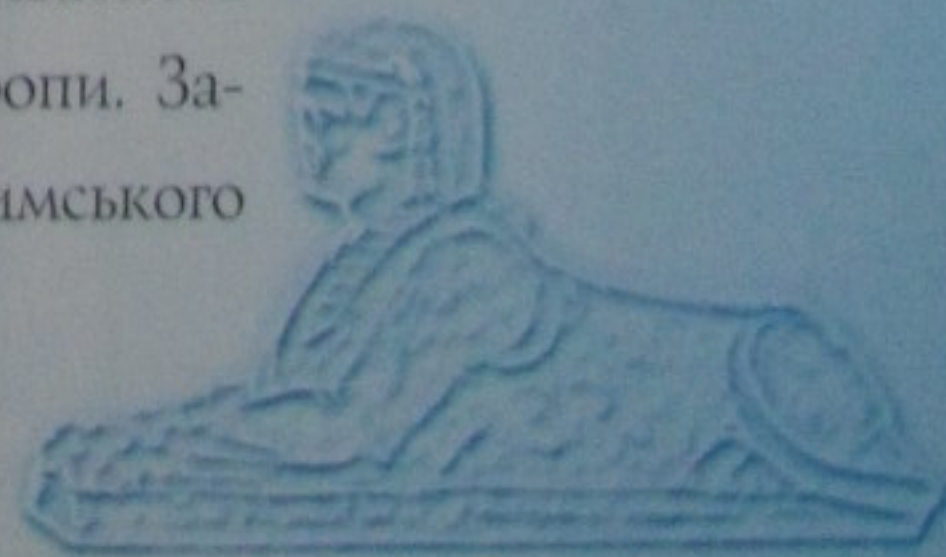
На відновленому юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова з 1947 до 1954 року викладання велось у тому числі на кафедрі цивільного, колгоспного та земельного права (завідувач кафедри І. О. Середа — до вересня 1952 року, потім Б. В. Поклонський та Ю. С. Червоний).

З липня 1961 року юрфак ОДУ ім. І. І. Мечникова було відновлено у складі двох кафедр, пізніше була створена кафедра цивільного права та процесу (завідувач кафедри доцент Ю. С. Червоний).

Добру пам'ять про себе залишили І. Б. Колісниченко, Ю. С. Вайсбейн, Г. О. Перекрест, С. Е. Арзіані. Колектив кафедри відновлює традиції науково-дослідної діяльності: Б. В. Поклонський займався проблемами авторського та винахідницького права, Ю. С. Червоний — сімейним правом, В. П. Шахматов — теорією угод, А. В. Федоров — транспортним правом.

З утворенням Одеської державної юридичної академії від кафедри цивільного права та процесу був відокремлений цивільно-процесуальний цикл і сформована окрема кафедра цивільного процесу, куди перейшли досвідчені вчені і викладачі Ю. С. Червоний, І. О. Крючатов, В. О. Єрмолаєва, Г. С. Волосатий, О. М. Соломахіна.

Після поділу кафедрою цивільного права завідує доктор юридичних наук, професор Є. О. Харитонов. Він тривалий час займався проблемами житлового права, а останнім часом досліджує проблеми використання досягнень римського права у процесі формування нового законодавства України та інтегрування його у європейську спільноту. З цієї проблематики він підготував низку монографій та навчальних посібників: “Приватне право у Стародавньому Римі”, “Рецепція римського приватного права: історико-правові та теоретичні аспекти”, “Рецепція римського приватного права”, “Основы римского частного права”, “История частного (гражданского) права Европы. Античность”, “Історія приватного права Європи. Східна традиція”, “Історія приватного права Європи. Західна традиція” тощо. Професор Е. О. Харитонов читає курс римського

права, загальну частину цивільного права України, спецдисципліну “Рецепція римського приватного права і проблеми кодифікації цивільного права України”.

Доцент Р. М. Мінченко почала свою трудову діяльність на кафедрі цивільного права і процесу як асистент у 1990 р. З грудня 1997 р. вона старший викладач кафедри цивільного права. Читає лекції з особливої частини цивільного права. Нею написаний навчальний посібник. Р. М. Мінченко також є співавтором кафедрального навчально-методичного довідника “Цивільне право” тощо.

Доцент О. С. Кізлова працює на кафедрі цивільного права з грудня 1997 р. У тому ж році вона отримала свідоцтво про право на адвокатську діяльність. У 1998 р. О. С. Кізлова захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук, вона здійснює читання спецдисципліни “Забезпечення зобов’язань у цивільному праві України”.

Доцент В. І. Форманюк працює на кафедрі з 1998 р. У квітні 2001 р. він успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, продовжує дослідження теми, результати якої викладені в його наукових публікаціях.

Старший викладач О. М. Калітенко працює на кафедрі з 1994 року. Коло наукових інтересів О. М. Калітенко — цивільне та сімейне право. У листопаді 2001 р. вона захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Проблеми права власності та шлюбно-сімейного законодавства, що плідно розробляються О. М. Калітенко, викладені також в її наукових публікаціях.

У червні 2001 р. закінчив аспірантуру і захистив кандидатську дисертацію асистент кафедри С. О. Погрібний, представив до захисту кандидатську дисертацію В. М. Зубар, який працює на кафедрі з 1998 р. Майже кожного року на кафедрі захищаються кандидатські дисертації. Окремі викладачі працюють над докторськими дисертаціями.

Вже названим молодим здібним викладачам кафедри складають конкуренцію в найкращому розумінні цього слова ті, хто починає шлях у науку і педагогіку — аспіранти денного

відділення. Потужний науковий потенціал молоді, про який свідчить значна кількість наукових публікацій, а також підготовка великого за обсягом “Довідника з цивільного права” дозволяють кафедрі впевнено дивитися у завтрашній день. І хоча молодим вченим ще доведеться набувати педагогічних навичок і вдосконалювати їх, все ж таки можна сподіватися, що вони будуть гідними носіями славних традицій юридичної академії.

На основі науково-дослідної роботи, яка проводилась кафедрою, пропонувалися заходи з удосконалення законодавства і практики його застосування. Ряд пропозицій вчених кафедри викладено у доповідних записках, направлених до Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України та інших виконавчих та судових органів влади.

Співробітники кафедри направили пропозиції до Законів України “Про селянське (фермерське) господарство”, “Про господарські товариства”, проекти законодавчих актів, які регулюють приватизацію тощо.

Авторський колектив кафедри, намагаючись полегшити вивчення провідних дисциплін студентам, видав цілу низку посібників із цивільного права. Викладачі кафедри написали науково-практичні коментарі Цивільного кодексу та Кодексу про шлюб та сім'ю (сумісно з викладачами кафедри цивільного процесу).

Кафедра забезпечує читання фундаментальних дисциплін: цивільне право; римське право; сімейне право. Спецдисциплін: рецепція римського приватного права та проблеми кодифікації цивільного права України, договірне право, житлове право, зобов'язання з заподіяння шкоди, забезпечення зобов'язань у цивільному праві України.

Кафедра цивільного процесу

Завідувач кафедри
цивільного процесу,
кандидат юридичних
наук, професор,
член-кореспондент
Академії правових
наук України
**Юрій Семенович
ЧЕРВОНІЙ**

Кафедра цивільного процесу була створена 1 січня 1998 р. в результаті поділу кафедри цивільного права і процесу на дві кафедри.

До складу кафедри цивільного процесу входять вісім викладачів. Серед них — завідувач кафедри, професор, член-кореспондент Академії правових наук України Юрій Семенович Червоний, який має 70 друкованих наукових праць. Він є співавтором трьох підручників з цивільного права та ряду навчальних посібників.

Професор Ю. С. Червоний підготував сім кандидатів юридичних наук.

Кафедра цивільного процесу забезпечує викладання однієї нормативної дисципліни та п'яти спецдисциплін. На кафедрі є також п'ять аспірантів. Вони підготували до захисту три дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук, дві з них прийняті до захисту.

З часу організації кафедри її викладачі видали друком 10 наукових статей в журналах і у збірниках наукових праць. Крім того, були видані друком 13 навчальних посібників, один з них — науково-практичний коментар до Кодексу про шлюб та сім'ю, авторами якого є Ю. С. Червоний, Г. С. Волосатий, О. М. Калітенко, на III Всеукраїнському конкурсі на краще юридичне видання 1999—2000 рр. був удостоєний другої премії у номінації “Науково-популярні, науково-практичні і довідникові видання в галузі права”.

Викладачі кафедри розробили програми з дисциплін, що читаються членами кафедри.

Так само розроблені програми з проходження виробничої практики, занять з цивільного процесу, нотаріату в Україні, з правової статистики, спецдисциплін “Правове регулювання відносин власності”, “Виконавче провадження”, “Процесуальні особливості розгляду судами окремих категорій цивільних справ”.

На кафедрі втілюються активні методи навчання: практикується участь студентів в обговоренні нормативних актів, у моделюванні виробничих ситуацій. У процесі навчання сту-

денти знайомляться з практикою роботи судових органів, нотаріату, державної виконавчої служби. На практичних заняттях студенти відвідують судові засідання. Професорсько-викладацький склад кафедри здійснює керівництво навчальною і виробничою практикою в судах, нотаріальних і адвокатських конторах. На узагальненні вивченої місцевої судової, нотаріальної, арбітражної практики будується багато дипломних робіт студентів. Значна кількість робіт виконується з тематики на замовлення.

Процес економічних перетворень в Україні, орієнтований на співробітництво з іншими країнами світу, викликав до життя і більш глибоке вивчення таких центральних інститутів міжнародної цивільно-правової системи, як власність і підприємництво. Економічне співробітництво України з державами СНД підказує нові своєчасні напрями роботи, у тому числі і розробку проблем уніфікації норм цивільно-процесуального законодавства.

Члени кафедри працюють над темою “Правове регулювання відносин приватної та спільної власності за законодавством України. Позивне провадження по законодавству України”. За цією темою досліджувались питання правового регулювання відносин приватної та спільної власності у цивільному і сімейному праві України; підготовка цивільної справи до судового розгляду — обов’язкова стадія цивільного процесу; судочинства із цивільних справ про поновлення на роботі незаконно переведених та незаконно звільнених працівників; судочинство у справах про відшкодування шкоди, яка була заподіяна фізичній особі; цивільне процесуальне представництво; треті особи в цивільному процесі України; виконавче провадження.

Викладачі кафедри успішно досліджують наукові проблеми, що мають вихід в юридичну практику, а також працюють над тлумаченням деяких положень.

Результати досліджень застосовуються перш за все, звичайно, в навчальному процесі, нормативній практиці, у пропозиціях зі створення нового Цивільного і Цивільно-процесуального кодексів України, в судовій і арбітражній практиці.

У жовтні 2000 р. завідувачу кафедри цивільного процесу за вагомий особистий внесок у реалізацію державної правової політики, заслуги у зміцненні законності та правопорядку, високий професіоналізм Указом Президента України було присвоєно почесне звання “Заслужений юрист України”.

Кафедра аграрного, земельного та екологічного права

Завідувач кафедри
аграрного, земельного
та екологічного права,
доктор юридичних
наук, професор,
член-кореспондент
АПН України
**Олексій Олексійович
ПОГРІБНИЙ**

У 1995 році кафедра аграрного, земельного та екологічного права відзначала своє тридцятиліття. 3 грудня 1995 року кафедру очолює професор, доктор юридичних наук О. О. Погрібний.

Нині на кафедрі працюють 1 професор, 3 доценти і 3 асистенти. На кафедрі зберігаються добрі традиції підготовки педагогічних і наукових кадрів. У цей час на кафедрі навчаються 8 аспірантів з таких спеціальностей: аграрне, екологічне, земельне та природноресурсове право. Власне, ці ж дисципліни є основними і у навчальному процесі. Сьогодні їх викладання ведеться з урахуванням формування ринкових відносин в Україні.

На кафедрі введено і нові спецдисципліни: “Правове регулювання діяльності селянських (фермерських) господарств в умовах формування ринку” (О. О. Погрібний), “Правове регулювання трудових відносин в іноземних установах України” (І. І. Каракаш, “Правове становище сільськогосподарських кооперативів” (В. К. Гуревський).

Кафедра забезпечує наукові дослідження з двох основних напрямків:

1. Удосконалення правового регулювання аграрних відносин в Україні.
2. Теоретичні проблеми реалізації права власності на природні ресурси й охорони навколишнього середовища в сучасних умовах.

Перший напрямок розробляє професор О. О. Погрібний. Другий — кандидати юридичних наук, доценти І. І. Каракаш, доцент В. К. Гуревський. За результатами досліджень видано друком більше 200 наукових статей та методичних розробок.

У період 1976 — 2001 років викладачі кафедри підготували низку монографій, у тому числі дві — О. О. Погрібний: “Правове регулювання діяльності селянських (фермерських) господарств в умовах ринку” (М., 1992), “Селянське господарство й оренда (організаційно-правові питання)” (К., 1992).

Професор О. О. Погрібний взяв участь у роботі над но-

вим підручником “Аграрне право України” (1995, 2000); є співавтором трьох підручників “Аграрне право Росії” (М., 1996, 1997, 1999), “Земельне право України” (2001), “Екологічне право України” (2001). Доцент І. І. Каракаш підготував курс лекцій “Екологічне право України” (2001); професорсько-викладацький склад кафедри взяв участь у написанні навчальних посібників: “Аграрное, земельное и экологическое право Украины” (общие части курсов) (2000) и “Аграрное, земельное и экологическое право Украины” (особенные части курсов) (2001).

Викладачі кафедри є учасниками низки наукових і методичних вузівських конференцій, що відбулися у різні роки в Києві, Харкові, Львові, Одесі, а також у державах СНД. Подані ними доповіді і тези містять конкретні пропозиції щодо удосконалення законодавства і практики його застосування. Зокрема, професор О. О. Погрібний взяв участь більше як у 15 міжнародних наукових конференціях (Австрія, Польща, Росія, Білорусь, Молдова).

Професор О. О. Погрібний є співавтором першого в Україні підручника “Кооперативне право України” і 15 колективних та індивідуальних монографій. Він також є співавтором “Юридичної енциклопедії”. О. О. Погрібний видав друком понад 140 наукових і навчально-методичних праць.

Можна говорити навіть про наукову школу професора О. О. Погрібного. Так, під його керівництвом було підготовлено і захищено аспірантами і здобувачами 10 дисертацій. О. О. Погрібний є членом двох докторських спеціалізованих рад. Чотири роки він був членом Експертної ради ВАК України.

Професор О. О. Погрібний взяв участь у розробці Закону України “Про селянське (фермерське) господарство”.

Ряд пропозицій з розробки нових нормативних актів із удосконалення правового регулювання трудових відносин у сфері соціального захисту населення було внесено до Інституту законодавства Верховної Ради України. Окремі висновки та пропозиції з реформування пенсійного забезпечення та соціального страхування, зміни порядку формування соціальних фондів опубліковано в “Юридическом вестнике” та збірнику наукових праць “Актуальні проблеми держави і права”.

Професорсько-викладацький колектив кафедри виступав також з науковими статтями в журналах “Право України”, “Держава і право”, “Правознавство” та ін. Кафедра підтримує творчі зв'язки з Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.

Кафедра забезпечує чотири основні напрямки навчального процесу, головний з яких — аграрне право України. Ця дисципліна викладається з урахуванням формування ринкових відносин в Україні. Аналогічно організоване викладання і з інших напрямів — екологічного права, земельного права та природоресурсового права.

Кафедра підприємницького та комерційного права

Кафедра підприємницького та комерційного права виникла одночасно зі створенням Одеської державної юридичної академії. Раніше ні на юридичному факультеті, ні в юридичному інституті Одеського університету такої кафедри не було. Її створення продиктоване вимогами сучасного законодавства про підприємницьку діяльність. Наскільки потрібна така кафедра в юридичній академії, свідчить її вплив на назву факультету цивільного права та підприємництва, до складу якого вона належить.

Завідувач кафедри підприємницького та комерційного права — доктор юридичних наук, професор Н. О. Саніахметова. Із самого початку свого існування кафедра у повному обсязі була включена до навчального процесу академії. Навчальні дисципліни, запропоновані кафедрою, органічно та послідовно відбиті в навчальному плані всіх факультетів та форм навчання в юридичній академії.

Кафедра забезпечує викладання таких важливих дисциплін, як підприємницьке право, комерційне право, банківське право, податкове законодавство, правові основи зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності, торговельне право Європейського Союзу, конкурентне законодавство, контрактне право

Завідувач кафедри підприємницького та комерційного права, доктор юридичних наук, професор
**Ніна Олексіївна
САНІАХМЕТОВА**

та ін. Без викладання зазначених загальних та спеціальних навчальних дисциплін сучасним студентам забезпечення підготовки висококваліфікованих юристів-практиків, потрібних сьогодні правоохоронним органам, було б неможливим.

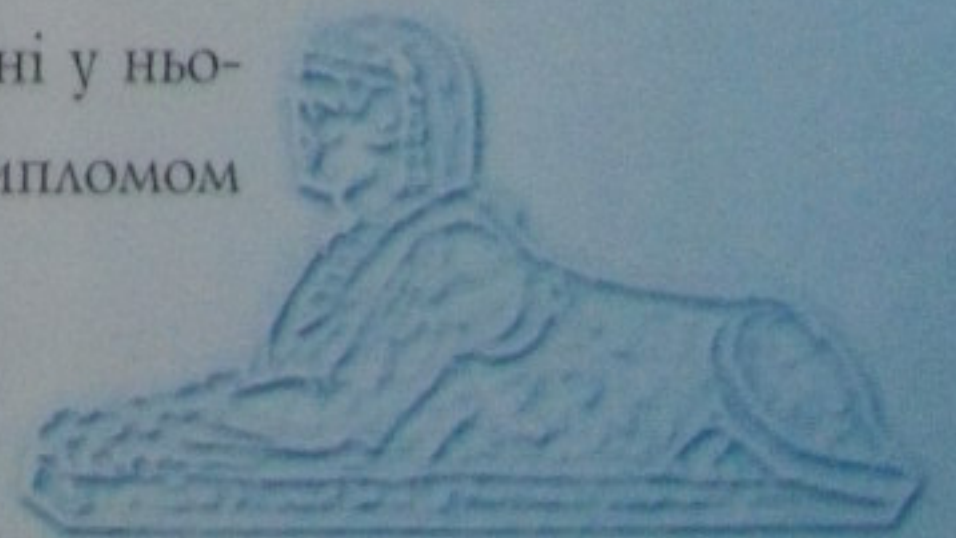
Кафедра в навчальній роботі тісно співпрацює з кафедрами цивільного права та цивільного процесу. Проте на відміну від кафедри цивільного права, яка акцентує увагу на фундаментальному теоретичному навчанні студентів, кафедра підприємницького та комерційного права більше часу приділяє прикладній підготовці майбутніх фахівців-правознавців.

За короткий час був сформований висококваліфікований викладацький склад кафедри: доктор юридичних наук Н. О. Саніахметова, доцент, кандидат юридичних наук О. К. Вишняков, кандидат юридичних наук, викладач С. Б. Мельник, асистенти В. С. Кулішенко, С. О. Тарасов, В. Б. Іванчук, І. І. Туйськ. Ними розробляються нові програми з низки актуальних проблем сучасного стану і перспектив розвитку вітчизняного та зарубіжного підприємницького законодавства.

За останні роки колективом кафедри підготовлені та опубліковані два навчальних посібники: “Предпринимательское право в вопросах и ответах”. — Харьков: Одиссей, 2000; “Предпринимательское право Украины” (перше видання — 1999, друге видання — 2001).

Ніна Олексіївна Саніахметова — завідувач кафедри підприємницького та комерційного права працює над проблемами підприємницького права, конкурентного законодавства та цивільного права. Вона є автором близько 170 наукових праць, з яких 19 монографій, навчальних та довідкових посібників (9 одноособових), у тому числі: 3 навчальних посібника з житлового права (у співавторстві); 3 одноособові монографії з підприємницького права: науково-практичний довідник “Юридический справочник предпринимателя” (витримав три видання — 1999, 2000, 2001).

Н. О. Саніахметова підготувала двох кандидатів наук. Двічі стажувалась у США — у 1995 році і у 1996—1997 роках, а також у 1997 році у Центрально-Європейському університеті (Угорщина) за одержаними грантами. Виступила з науковими повідомленнями та доповідями більше як на 20 наукових конференціях, у тому числі на 7 конференціях за кордоном (Австрія, Норвегія, США, Сербія, Угорщина). У конкурсі ділового тижневика “Бизнес” 1998 року на кращі роботи, які опубліковані у ньому, стаття Н. О. Саніахметової відзначена другим місцем і дипломом

лауреата. Три книги Н. О. Саніахметової: “Правовий захист підприємництва в Україні”, “Правовая защита конкуренции в предпринимательстве Украины” та “Підприємницьке право” удостоєні другої премії у Всеукраїнських конкурсах на краще юридичне видання 1998—1999 р. та 2000—2001 р. у номінаціях “Навчальні посібники” та “Монографії”. Нагороджена почесною відзнакою Спілки юристів України.

Доцент О. К. Вишняков викладає навчальні дисципліни: “Податкове законодавство”, “Правові основи зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності”, “Торговельне право Європейського Союзу”. Він є також членом підкомісії Міжвідомчої координаційної ради з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Доцент О. К. Вишняков працює над проблемами адаптації підприємницького законодавства України до законодавства ЄС.

Викладач С. Б. Мельник вивчає проблеми конкурентного законодавства, зокрема, монопольного становища суб’єкта господарювання на ринку. Вона закінчила аспірантуру та у вересні 2001 р. захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю 12.00.04 — господарське право; арбітражний процес. С. Б. Мельник читає лекції та веде практичні заняття з дисциплін “комерційне право” та “конкурентне законодавство”.

Асистент В. С. Кулішенко вивчає проблеми правового захисту від недобросовісної конкуренції, у тому числі захисту ділової репутації суб’єктів господарювання у конкуренції. Вона веде практичні заняття з курсу “Підприємницьке право”.

Асистент С. О. Тарасов є спеціалістом у сфері правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Він веде практичні заняття з курсів “Податкове законодавство” і “Правові основи зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності”.

Асистент В. Б. Іванчук є спеціалістом у сфері банківського права, відповідно вона читає лекції та веде практичні заняття з курсу “Банківське право”.

Сферою наукових досліджень кафедри є теоретичні та практичні проблеми вдосконалення підприємницького законодавства. Співробітники кафедри внесли до державних органів десятки зауважень та пропозицій щодо вдосконалення підприємницького законодавства.

Кафедра філософії

Це одна з нових кафедр юридичної академії. Вона була створена в січні 1998 р. Протягом 1998 — 2001 р. кафедру очолював доктор філософських наук, професор О. А. Івакін. З вересня 2001 року кафедрою завідує доктор філософських наук, професор Т. В. Розова.

Кафедра філософії забезпечує викладання циклу філософських дисциплін, які є ефективним засобом формування світогляду та методологічної орієнтації молодого покоління юристів.

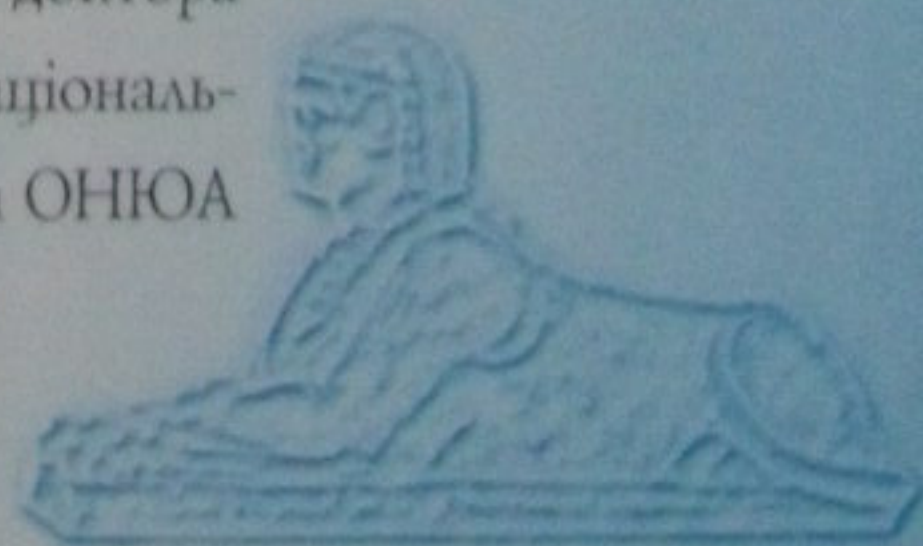
Колектив кафедри плідно займається науковою та методичною роботою. За чотири роки існування кафедри були видані друком: навчальні посібники професора О. А. Івакіна “Краткий очерк общей философии”, “Філософія”, “Основи епістемології”; навчальні посібники з історії філософії професора Т. В. Розової “Антична філософія”, “Філософія Відродження”, “Філософія Нового часу”, “Класична німецька філософія”; підручник доцента Л. М. Сумарокової “Основы логики”; навчальні програми з філософії, історії філософії, логіки та епістемології.

Чимало уваги на кафедрі приділяється науково-методичній роботі. Так, за останні роки видано понад 10 розробок курсів.

Члени кафедри викладають студентам та аспірантам логіку, загальну філософію права та історію філософії. Вагомий вклад у підготовку висококваліфікованих спеціалістів-юристів внесли члени кафедри: професор Т. В. Розова, професор О. А. Івакін, доцент Л. М. Сумарокова, асистент О. Е. Никитченко, асистент І. І. Матюшина. Так, завідувач кафедри доктор філософських наук, професор Тамара Вікторівна Розова читає курс лекцій з філософії, філософії права та викладає аспірантам курс історії філософії, соціальної філософії. Тематика її наукових досліджень — історія філософії, соціальна філософія та філософія права. Вона є автором монографій “Утопия как социокультурный феномен” (1996), “Утопия та сучасність” (1997) та багатьох статей у філософській періодиці. Всього за роки наукової діяльності нею видано понад 50 наукових праць. Доктор філософських наук Т. В. Розова — член редколегії провідного філософського журналу України “Філософська думка”, член спеціалізованої вченої ради: Д.26.161.02. з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук при Інституті філософії ім. Г. С. Сковороди Національної академії наук України (м. Київ), а також — член вченої ради ОНЮА

Завідувач
кафедри філософії,
доктор філософських
наук, професор
**Тамара Вікторівна
РОЗОВА**

та ради факультету державного управління та міжнародно-правових відносин.

Професор Олексій Аркадійович Івакін — доктор філософських наук, лауреат Державної премії Казахстану, коло наукових інтересів якого зосереджено на питаннях епістемології, співавтор ряду колективних монографій. За період своєї наукової діяльності О. А. Івакін видав друком понад 60 наукових робіт. Він є членом спеціалізованих вчених рад Одеської національної юридичної академії: Д.05.01.08 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, К.05.01.09 — на здобуття наукового ступеня кандидата політичних та юридичних наук, а також членом вченої ради ОНЮА та ради факультету державного управління та міжнародно-правових відносин.

Доцент Людмила Миколаївна Сумарокова читає курс лекцій і проводить семінарські заняття з логіки. Це педагог з добрим знанням предмета, фахівець, який постійно підвищує свій професійний рівень. Основне спрямування наукових досліджень — логіка і методологія науки, філософія мови, теорія аргументації, герменевтика. Є автором понад 50 наукових праць, у тому числі 2 монографій.

У 2000 р. кандидат філософських наук, доцент Л. М. Сумарокова видала підручник “Основы логики”, який призначений для студентів юридичних спеціальностей і є підсумком багаторічної науково-педагогічної діяльності. Наукові погляди доцента Л. М. Сумарокової базуються на комунікативній концепції логіки, головну функцію якої вона вбачає в забезпеченні взаєморозуміння людей у різних сферах пізнання та практичної діяльності. Підручник був високо оцінений філософською громадськістю України. Л. М. Сумарокова є членом методичної ради ОНЮА.

На кафедрі існують добрі традиції підготовки педагогічних та наукових кадрів. Зараз в аспірантурі навчаються 5 аспірантів за спеціальностями “Філософія права” та “Онтологія, гносеологія, феноменологія”.

О. Е. Никитченко проводить семінарські заняття з курсів “Філософія права”. Тематика наукових досліджень О. Е. Никитченко — філософія та соціологія релігії, філософія права. Нею підготовлена до захисту кандидатська дисертація “Соціально-філософські аспекти відтворення свободи совісті в сучасній Україні”. Молодий вчений — асистент О. Е. Никитченко отримала грант фонду Джона Д. і Кетрін К. Макартурів на реалізацію проекту “Конфліктність, неурегульованість, нетрадиційність. Особливість релігійного життя у сучасній Україні”. Вона є членом асоціації молодих релігієзнавців України.

Члени кафедри беруть активну участь у міжнародних, республіканських та інших наукових та науково-практичних конференціях, засіданнях “круглого столу” тощо. Останнім часом викладачі кафедри виступили з доповідями на конференціях: “Декларація прав людини — 50 років”, регіональній науковій конференції “Проблеми здійснення свободи совісті в сучасній Україні”, науково-практичній конференції “Охорона дитинства. Дитяче право: теорія, досвід, перспективи”; взяли участь у Міжнародному конгресі “Наука и образование на пороге III тысячелетия” (Мінськ, 2000); взяли участь у міжнародній конференції “New religiosity in the 21st Century” (Pira, 2001).

У забезпеченні навчального процесу кафедри активну участь беруть лаборанти кафедри С. Є. Стадник і О. В. Сігарєва.

Не можна не згадати про наукову студентську роботу, яка проводиться на кафедрі. Так, при кафедрі працює філософський факультатив “Логос”, де студенти старших курсів та аспірантів ОНЮА обговорюють актуальні проблеми філософії, філософії права, юридичної логіки.

СУДОВО-ПРОКУРОРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан судово-прокурорського факультету, кандидат юридичних наук, доцент
Наталія Анатоліївна МИРОШНИЧЕНКО

У діяльності Рішельєвського ліцею та Новоросійського університету помітне місце займали вчені, які спеціалізувалися на вивченні кримінального права та судоустрою. На відновленому у 1947 р. юридичному факультеті ОДУ була кримінально-правова спеціалізація (“фуркація”), основним завданням якої стає підготовка висококваліфікованих кадрів для правоохоронних органів.

Розвиток кримінально-правової спеціалізації в Одесі поживавився з 1967 р. — з приїздом до Одеси вченого-криміналіста зі світовим ім'ям, професора В. П. Колмакова. Він працював на юридичному факультеті лише 6 років, але за цей період факультет значно зміцнів і виріс, поповнився молодими вченими, фахівцями-практиками.

Випускаючою кафедрою кримінально-правової спеціалізації тоді була кафедра криміналістики, кримінального права і процесу (завідуючий кафедрою з 1967 р. — професор В. П. Колмаков, потім — доцент І. В. Михайлов, доцент Є. В. Додін, професор Л. В. Багрій-Шахматов).

З утворенням у червні 1993 року Юридичного інституту при Одеському державному університеті в структурі Юридичного інституту було створено, серед інших, прокурорсько-слідчий факультет, його деканом була призначена доцент Н. А. Мирошніченко (1993—1994). З вересня 1994 р. деканом факультету був доцент Ю. Є. Полянський. На прокурорсько-слідчому факультеті випускаючими кафедрами стали кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права і кримінології (завідувач кафедри — професор Л. В. Багрій-Шахматов) і кафедра кримінального процесу і криміналістики (завідувач кафедри — доцент В. В. Тіщенко).

З травня 1997 року деканом прокурорсько-слідчого факультету знову призначається доцент Н. А. Мирошніченко.

З перетворенням у грудні 1997 року Юридичного інституту на Одеську державну юридичну академію прокурорсько-слідчий факультет став судово-прокурорським факультетом юридичної академії, з 1999 р. — судово-прокурорським факультетом

Одеської національної юридичної академії, який очолює доцент Н. А. Мирошниченко. Заступники декана факультету з виховної роботи в даний час — старший викладач С. О. Стефанов і з наукової роботи — викладач М. І. Пашковський.

За судово-прокурорським факультетом закріплені такі кафедри:

- 1) кримінального права (завідувач кафедри — доктор юридичних наук, доцент В. О. Туляков);
- 2) криміналістики (завідувач кафедри — доцент В. В. Тіщенко);
- 3) організації судових і правоохоронних органів (завідувач кафедри — професор Ю. Є. Полянський);
- 4) кримінального процесу (завідувач кафедри — професор Ю. П. Аленін);
- 5) кримінології (завідувач кафедри — доцент В. М. Дрьомін);
- 6) фізвиховання (завідувач кафедри — О. Г. Каліберда).

Професори, доценти, викладачі факультету беруть активну участь у науково-дослідній, навчальній та виховній роботі.

На судово-прокурорському факультеті існують три спеціалізації:

- прокурорська;
- слідчо-криміналістична;
- кримінальної юстиції.

Студенти судово-прокурорського факультету проходять практику в правоохоронних органах, де закріплюють отримані теоретичні знання.

Факультет стає дедалі престижнішим, на вступних іспитах конкурс на нього постійно зростає. Нині на стаціонарі судово-прокурорського факультету навчаються 735 студентів. На 2002/03 навчальний рік тільки на денну форму навчання зараховано студентів 180. З них — 140 студентів із 20 областей України зараховано за державним замовленням Генеральної прокуратури. Крім того, студенти навчаються без відриву від виробництва на заочному та очно-заочному відділеннях. Зі студентами укладені типові угоди на цільову підготовку. У 2001 році 18 випускників отримали дипломи з відзнакою. У 2002 році 21 студенту надано кваліфікаційний рівень майстра, з них — 8 дипломів з відзнакою.

Дипломи бакалавра отримали 105 студентів IV курсу стаціонару, з них — 20 студентів — дипломи з відзнакою.

Державну екзаменаційну комісію на факультеті завжди очолюють провідні фахівці-юристи: у 2000 році її очолював Голова Верховного Суду України В. Ф. Бойко, а в 2001 році — заступник Голови Верховного Суду України, Заслужений юрист України, кандидат юридичних наук, доцент В. Т. Малярєнко, у 2002 році — заступник Голови Верховного Суду — П. І. Шевчук.

ДЕК на судово-прокурорському факультеті. Голова – канд. юрид. наук В. Т. Маляренко, заступник голови Верховного Суду України

Випускники факультету, починаючи з 1997 року розподіляються на роботу в органи юстиції, прокуратури (на посади слідчих, помічників прокурорів). Факультет повністю виконує державне замовлення. Керівники правоохоронних органів присутні на розподілі, підтримують тісний зв'язок із керівництвом академії. Ректор, проректори, декан факультету, завідувачі кафедр беруть участь у колегіях прокуратури, УМВС області, консультують випускників факультету та робітників правоохоронних

органів. При прокуратурі та УМВС Одеської області створені та функціонують філіали кафедр кримінального права та кримінального процесу. Викладачі факультету разом з практичними працівниками правоохоронних органів (суду, прокуратури, УМВС) проводять науково-практичні конференції та семінари. Крім того, професорсько-викладацький склад факультету підтримує зв'язки з іншими навчальними закладами, бере участь у міжнародних наукових конференціях, симпозиумах, семінарах.

Позитивне значення в навчально-виховному процесі має призначення іменних стипендій. У 2001/2002 навчальному році студентці V курсу Д. Балобановій призначена стипендія Президента України, студенту IV курсу О. Гуртовенко — стипендія Верховної Ради, студенту V курсу Р. Петрову — стипендія ім. В. П. Колмакова.

Студенти судово-прокурорського факультету беруть активну участь у науково-дослідній роботі (працюють та виступають з доповідями у наукових гуртках, студентських наукових конференціях), нагороджені грамотами студенти О. Вербицька, Ю. Стрелковська, О. Гуртовенко та ін. Всі студенти факультету беруть участь у культурному та спортивному житті факультету (КВК, День академії, Універсіада). До 10 річниці органів прокуратури України було проведено День факультету. Судово-пракурорський факультет посів I місце на Спартакіаді ОНЮА. На Міжнародному конкурсі естрадної пісні "Морской конек—2002" студент I курсу Петруненко Ярослав став дипломантом цього конкурсу, а студентка II курсу Оцяця Анастасія одержала диплом Лауреата I ступеня.

Кафедра кримінального права

Історія кафедри кримінального права своїм корінням сягає ще в діяльність Рішельєвського ліцею в місті Одесі (1817—1865). На юридичному відділенні ліцею в ті роки працювала кафедра кримінального права та практичного судочинства.

При перетворенні ліцею на Новоросійський університет спадкоємницею цієї кафедри стала університетська кафедра кримінального права та кримінального судоустрою. Вона об'єднувала тоді вчених, які спеціалізувалися на вивченні і викладанні кримінального права та кримінального процесу. До кафедри належали також викладачі судової медицини, яка тоді вважалася предметом, який належить до кримінального права.

Викладацький склад кафедри на той час був малочисельним, проте вона була представлена найцікавішими та широко освіченими людьми, висококваліфікованими фахівцями у сфері практики і теорії кримінального права та судової медицини.

На особливу увагу заслуговує особистість ординарного професора Олександра Михайловича Богдановського, який довгі роки читав студентам університету лекції з Загального курсу кримінального права, з його приватних сфер. Він почав свою діяльність з посади ад'юнкта з кримінального права і практичного судочинства Рішельєвського ліцею. Після захисту в Московському університеті магістерської дисертації він у 1857 році став професором, а згодом і директором ліцею, був одним із перших професорів університету. Обдарований юрист, він володів даром тонкого аналізу, але, на жаль, друкарських робіт О. М. Богдановського до нас дійшло небагато. Відомо, що він опублікував дві свої дисертації — магістерську і докторську. Остання робота була суттєвим внеском у розвиток теорії соціології кримінального права й однією з перших робіт, присвячених аналізу злочинної поведінки підлітків у Росії та Франції.

Ще однією цікавою фігурою на кафедрі кримінального права університету був викладач кримінального судоустрою й судочинства Володимир Миколайович Палаузов.

Відоме також ім'я випускника Новоросійського університету 1886 р. Андрія Антоновича Піонтковського. Після закінчення Новоросійського університету його було залишено при університеті для підготовки до викладання курсу кримінального права, який потім він багато років читав студентам. Цікаві його наукові праці, присвячені покаранню у вигляді

Завідувач кафедри
кримінального
права, доктор
юридичних наук,
доцент, академік
УАННП

**В'ячеслав Олексійович
ТУЛЯКОВ**

позбавлення волі, проблемі адаптації злочинців, які звільнилися, умовного засудження, його природі, історії та розвитку в країнах Європи й Америки. Саме він обґрунтував необхідність введення інституту умовного засудження в кримінальному законодавстві Росії.

Кафедра кримінального права юридичного факультету Новоросійського університету успішно працювала аж до 1917 р. За лінією цієї кафедри Новоросійський університет успішно закінчили сотні юристів, які стали досвідченими практиками кримінальної юстиції.

У зв'язку із перетворенням у структурі вищої освіти наприкінці 10-х — на початку 20-х років ХХ ст. кафедра припинила своє існування.

З відновленням юридичного факультету в складі Одеського державного університету імені І. І. Мечникова в 1947 р. відновлюється і традиція кафедри кримінального права.

У числі відкритих у 1947 р. юридичних спеціалізацій, які тоді називалися «фуркаціями», була й кримінально-правова фуркація. Навчальним і науковим ядром підготовки студентів з кримінально-правової спеціалізації була кафедра спеціальних юридичних дисциплін. Як серед викладачів так і серед студентів у той час було багато учасників Великої Вітчизняної війни. Серед викладачів зі ступенями після відновлення юридичного факультету був перший завідувач кафедри доцент Михайло Андрійович Кравцов. Викладання дисциплін кримінального профілю здійснювалося співробітниками органів суду, прокуратури, МВС і адвокатури, які поєднували свою практичну діяльність із викладацькою роботою. Активну участь у викладацькій діяльності брала директор інституту судової експертизи, кандидат юридичних наук Т. Ф. Шаркова. Трохи пізніше кафедру поповнили молоді вчені, зокрема, кандидат юридичних наук А. К. Щедріна.

При кафедрі в 50-х роках стали працювати наукове студентське товариство, проводилися науково-практичні конференції. Саме в цій області почало здійснюватися широке співробітництво з викладацькими і студентськими колективами Харківського юридичного інституту (нині Національна юри-

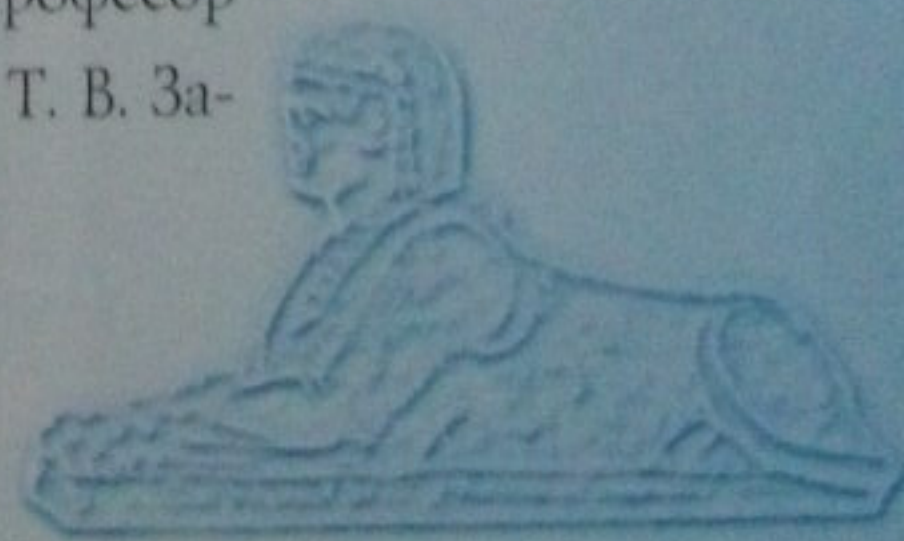
дична академія ім. Ярослава Мудрого), юридичним факультетом Київського державного (нині — національного) університету ім. Т. Г. Шевченка.

Виробнича практика студентів організовувалася кафедрою в правоохоронних і правозастосувальних органах у напрямку, обумовленому обраною студентами спеціалізацією. Окремі студенти після закінчення III—IV курсів призначалися на посади слідчих, помічників прокурорів, експертів-криміналістів тощо.

Крім основних навчальних дисциплін — кримінального, кримінально-процесуального, виправно-трудового права і криміналістики кафедра широко використовувала в навчанні студентів матеріали практики, формуючи спеціальні курси з кримінально-правової, кримінально-процесуальної та криміналістичної спеціалізації. У післявоєнні роки по кафедрі в порядку спецкурсів викладалося кримінальне право країн ближнього та далекого зарубіжжя, військово-кримінальне право. Введення подібних спеціальних курсів обумовлювалося етапом розвитку, що переживався тоді державою, близькістю нещодавно переможно закінченої Великої Вітчизняної війни. Спецкурси носили глибокий науково-практичний характер і викладалися в обсязі 50 і більше навчальних годин.

Нове народження юридичного факультету і початок нового етапу історії викладання дисциплін кримінального циклу належать до 1960 року. У той час ці дисципліни вела кафедра спеціальних юридичних дисциплін. Викладачами на кафедрі працювали: Н. О. Бондаренко, яка успішно захистила кандидатську дисертацію. Нині доцент кафедри, заступник завідувача кафедри; кандидат юридичних наук, доцент К. І. Удалих, який пізніше став завідувачем кафедри і деканом юридичного факультету; кандидат юридичних наук, доцент І. В. Михайлов, який працював директором Одеської філії Всесоюзного юридичного заочного інституту (ВЮЗІ), до 1994 року — доцент кафедри та ін.

У 1967 році з приїздом до міста Одеси видатного фахівця криміналістики, доктора юридичних наук, професора Віктора Павловича Колмакова з кафедри спеціальних юридичних дисциплін була виділена кафедра криміналістики, кримінального права та процесу, за лінією якої почали викладатися студентам усі дисципліни кримінального профілю. У ті роки на кафедрі працювали: доцент І. В. Постіка, нині академік, доцент В. В. Тіщенко, доцент І. В. Михайлов; доцент К. І. Удалих; професор Є. В. Додін; старші викладачі О. К. Беявська, Н. А. Мирошніченко, Т. В. Затишкіна, викладач А. І. Нагерняк, доцент І. О. Крючатов та ін.

Після смерті в 1973 році професора В. П. Колмакова виконуючим обов'язки завідувача кафедри криміналістики, кримінального права та процесу був призначений доцент І. В. Михайлов. У вересні 1975 року кафедру очолив професор Є. В. Додін, який працював успішно до 1980 року. З 1980 до 2000 р. кафедру очолював Заслужений діяч науки і техніки України, доктор юридичних наук, професор, академік А. В. Багрій-Шахматов, який працював з 1978 р. професором кафедри. З вересня 2000 р. кафедру очолює кандидат юридичних наук, доцент В. О. Туляков.

У 1980 р. кафедра була перейменована на кафедру кримінального права, процесу та криміналістики, яку в 1992/1993 навчальному році було розділено на дві самостійні кафедри — кафедру кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології (очолив академік А. В. Багрій-Шахматов) і кафедру кримінального процесу та криміналістики (очолив доцент В. В. Тіщенко).

Під час завідування кафедрою професора Є. В. Додіна і пізніше це була найчисельніша кафедра колишнього юридичного факультету, а пізніше Юридичного інституту Одеського держуніверситету. Загальна кількість викладачів кафедри складала близько 20 осіб, серед яких — один професор (А. В. Багрій-Шахматов), чотири доценти (І. В. Михайлов, І. В. Постіка, В. В. Тіщенко, К. І. Удалих), три старших викладачі (О. К. Беявська, Н. А. Мирошніченко, Т. В. Затилкіна) і ряд викладачів-асистентів, які не мали вченого ступеня, серед яких особливою повагою користувався видатний юрист-практик військової юстиції К. М. Конойко.

Під керівництвом А. В. Багрій-Шахматова до 1990 р. успішно захистили кандидатські дисертації І. А. Дришлюк, В. М. Дрьомін, В. М. Федоров, В. О. Туляков, С. А. Хімченко, Ю. Є. Полянський, Н. А. Дрьоміна, П. Ф. Степанов, В. О. Комаха. Під керівництвом професора В. В. Сташиса в колишньому Харківському юридичному інституті успішно захистила кандидатську дисертацію Н. А. Мирошніченко. Під керівництвом В. В. Тіщенка захистив кандидатську дисертацію Ю. П. Аленін.

Під керівництвом інших наукових керівників, захистили кандидатські дисертації О. Б. Муравін і Ю. М. Бершадський.

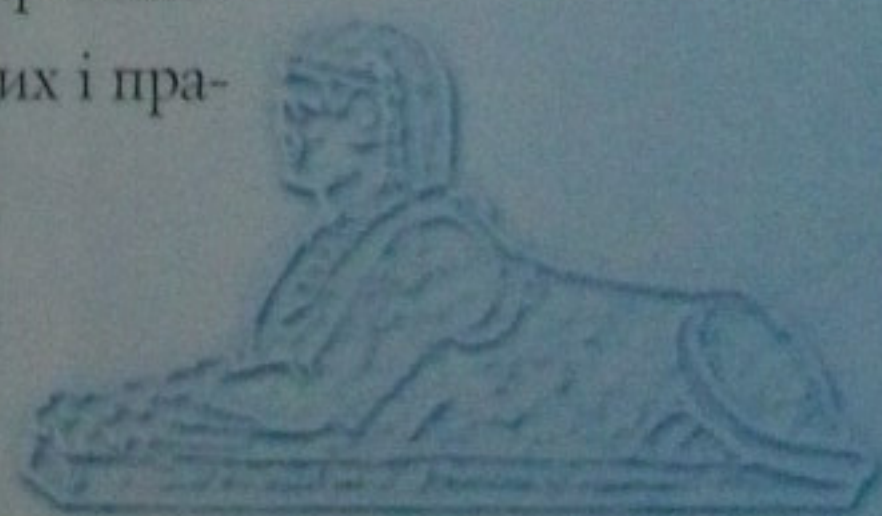
Кафедра до цього часу поповнилася новими кандидатами наук, які прийшли з правоохоронних органів: з органів внутрішніх справ прийшов на факультет і був обраний доцентом кафедри Є. А. Стрельцов, на той час кандидат юридичних наук, нині професор, проректор ОНУ; кандидат юридичних наук, полковник у відставці М. М. Шульга — нині доцент кафедри криміналістики; з органів прокуратури прийшов на факультет і був обраний доцентом кафедри кандидат юридичних наук Г. М. Ясинський, у минулому прокурор Одеської області, що працював пізніше професором кафедри судових і правоохоронних органів академії.

Кафедра мала ряд підрозділів: лабораторії криміналістики і фотолабораторію, а також криміналістичний полігон. Вона підтримувала тісні зв'язки із правоохоронними органами Одеської області та ряду південних областей України.

Колектив кафедри вдвічі зменшився після її поділу на дві самостійні кафедри в 1992 р.: кафедру кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології та кафедру кримінального процесу та криміналістики. У той час викладачі були поділені між кафедрами нарівно: по 10 на кожній кафедрі. Аспіранти залишилися за кафедрою, яку очолив академік А. В. Багрій-Шахматов. Однак до кінця 1994 р. кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права і кримінології знову стала через велике число навчальних годин нараховувати у своєму складі 21 викладача: професори А. В. Багрій-Шахматов, Є. А. Стрельцов, доценти Н. О. Бондаренко, В. М. Федоров, І. А. Дришлюк, Н. А. Мирошніченко, С. А. Хімченко, В. О. Туляков, В. М. Дрьомін, асистенти І. І. Чутунніков, Ф. Ш. Іскендеров, С. О. Стефанов, Є. В. Дришлюк, кандидат юридичних наук А. Ф. Долженков, кандидат юридичних наук, доцент В. М. Пьохов, а також співробітники кафедри і Юридичного інституту С. С. Ужевський, А. Г. Соболева, В. Ф. Кондратьєва і І. Р. Кузьміна.

Особливо великі зміни відбулися на кафедрі у зв'язку з утворенням Одеської державної юридичної академії, пізніше — Одеської національної юридичної академії.

Відбулося подальше відгалуження від кафедри ряду “дочірніх” кафедр. Кафедра, по суті, стала родоначальницею цілого комплексу кафедр кримінального профілю, її найменування звузилося, вона стала кафедрою кримінального права. Її ж “дочірніми” кафедрами в академії стали: кафедра криміналістики; кафедра кримінального процесу; кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права; кафедра організації судових і правоохоронних органів.

Викладання по кафедрі здійснюється у двох основних напрямках: викладання дисциплін кримінального права та кримінально-правового циклу та викладання спеціальних дисциплін. На кафедрі працюють викладачі, які мають великий досвід практичної діяльності в органах суду, прокуратури та внутрішніх справ, а також багаторічний досвід роботи у вищих навчальних закладах, які володіють високими знаннями, уміннями і навичками наукової й учбово-методичної діяльності.

Читання лекцій з курсу «Кримінальне право. Загальна Частина» забезпечують доценти Н. О. Бондаренко та Н. А. Мирошніченко, а також старший викладач І. І. Чугунніков. Лекції з курсу «Кримінальне право. Особлива Частина» ведуть доценти В. М. Федоров, С. А. Хімченко та старший викладач І. І. Чугунніков.

За останні роки фахівцями кафедри впроваджено в життя цілу низку нових спецкурсів для студентів кафедри «Проблеми теорії і практики кваліфікації економічних злочинів» та «Міжнародне кримінальне право» (доцент Н. О. Бондаренко), «Актуальні проблеми боротьби з наркоманією» та «Вчення про злочин і склад злочину та їх значення для кваліфікації» (доцент Н. А. Мирошніченко), «Проблеми теорії кримінальної відповідальності та покарання» (доцент В. О. Туляков), «Проблеми кваліфікації злочинів проти особи» (доцент С. А. Хімченко), «Кваліфікація транспортних злочинів» (доцент І. А. Дришлюк).

З 1983 р. на кафедрі працює В'ячеслав Олексійович Туляков, який у 1986 р. захистив кандидатську дисертацію і з цього часу працював на кафедрі. Автор понад 60 робіт із проблем боротьби з агресивною злочинністю, загальної теорії кримінології та віктимології, стипендіат Гельсінського інституту ООН з попередження злочинності, у 1992—1997 р. працював експертом спеціального комітету Комісії ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя. Він — учасник ряду міжнародних конференцій та симпозіумів з кримінології та кримінального права. Його наукові інтереси як докторанта були пов'язані з розробкою загальної теорії вчення про жертву злочину в українській юридичній науці. Нині він академік Української Академії наук національного прогресу, адвокат, завершив роботу

над докторською дисертацією. Його монографія «Віктимологія (соціальні та кримінологічні проблеми)» є першою в Україні монографією, присвяченою загальнотеоретичним засадам кримінальної віктимології. У 2000 р. під його керівництвом на кафедрі кримінології та кримінально-виконавчого права ОНЮА було розроблено перший у веб-просторі країн СНД веб-сайт «Віктимологія в Україні» (<http://www.victimology.org.ua>), що присвячено дистанційному навчанню студентів з проблем кримінальної віктимології. З вересня 2000 р., будучи академіком УАННП, очолив кафедру кримінального права ОНЮА. Коло його теперішніх наукових інтересів — соціологія кримінального права та віктимологічні основи кримінального права.

Професор кафедри, академік УАННП, доктор юридичних наук Леонід Васильович Багрій-Шахматов протягом 20 років очолював кафедру, зміцнюючи її науковий та творчий потенціал. Він є автором понад 300 наукових статей, монографій, навчальних посібників, присвячених проблемам загальної теорії кримінальної відповідальності та покарання, класифікації покарань, системи та загальної теорії кримінально-виконавчого

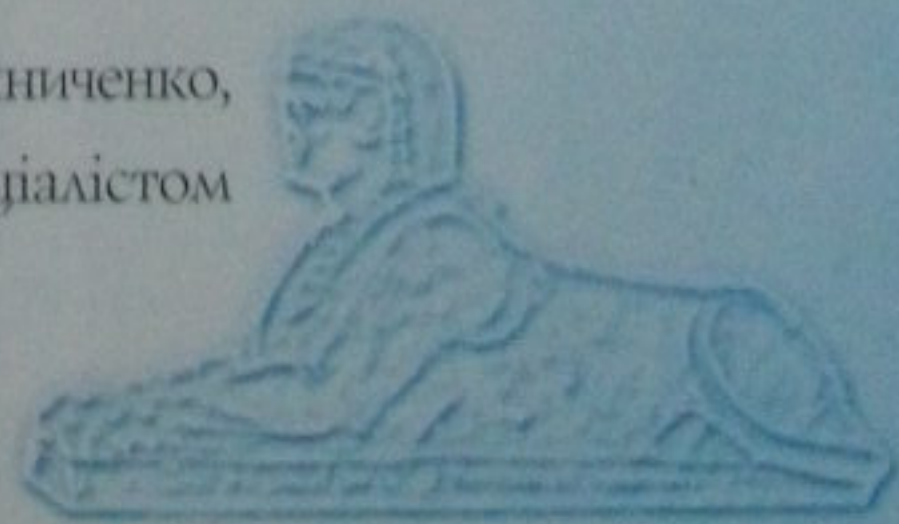

права та кримінально-правових правовідносин. Коло його теперішніх наукових інтересів — кримінально-правові проблеми корупції та злочинів, які пов'язані з цим соціальним явищем.

Кандидат юридичних наук, доцент Ніна Олександрівна Бондаренко — спеціаліст з великим досвідом роботи у правоохоронних органах та навчальних закладах та значною кількістю наукових робіт, присвячених загальній теорії кримінального права, міжнародному кримінальному праву. Тепер займається вивченням проблеми розробки кримінально-правових заходів боротьби з тероризмом.

Кандидат юридичних наук, доцент Ігор Анатолійович Дришлюк, докторант кафедри — відомий спеціаліст у галузі теорії кваліфікації злочинів, кваліфікації фінансових злочинів, ретельно займається аналізом кримінально-правових та кваліфікаційних проблем вивчення злочинів проти правосуддя.

Кандидат юридичних наук, доцент Наталія Анатоліївна Мирошніченко, декан судово-прокурорського факультету ОНЮА є визнаним спеціалістом

у галузі вивчення злочинів, що пов'язані з незаконним розповсюдженням наркотиків, яка понад 20 р. займається вивченням цієї проблеми. Її рекомендації та висновки було втілено у безліч нормативних актів та правоохоронну практику боротьби з наркобізнесом. І зараз вона продовжує займатися вивченням проблематики кримінально-правових заходів боротьби з поширенням наркоманії та проблем загальної теорії кримінального права, має понад 50 публікацій. Під її керівництвом підготували та захистили кандидатські дисертації здобувачі кафедри: О. В. Козаченко та Н. А. Орловська.

Кандидат юридичних наук, доцент Володимир Миколайович Федоров є автором багатьох робіт, присвячених теорії кваліфікації злочинів проти порядку управління. Зараз він займається кримінально-правовими проблемами боротьби з організованою злочинністю.

Кандидат юридичних наук, доцент Світлана Анатоліївна Хімченко є провідним спеціалістом у галузі теорії кваліфікації злочинів проти особи. Зараз коло її наукових інтересів присвячено вивченню кримінально-правових проблем боротьби зі злочинами у сфері медичної діяльності.

Кандидат юридичних наук, старший викладач Ігор Іванович Чугунніков спеціалізується з вивчення проблем гуманізації кримінальної політики та вдосконалювання системи форм реалізації кримінальних охоронних відносин.

Асистент Фірдоусі Шошанович Іскендеров спеціалізується з вивчення проблем реалізації кримінальної відповідальності засуджених та кримінально-правових основ їх виховання.

Асистент Інга Робертівна Кузьміна спеціалізується з вивчення проблем кримінально-правової боротьби із насильством у родині.

Асистент Вадим Миколайович Підгородинський вивчає проблеми кримінально-правової боротьби з торгівлею людьми.

Асистент Оксана Анатоліївна Гусак спеціалізується з вивчення проблем кримінально-правового аналізу доведення до самогубства.

Кафедра продовжує активно працювати у сфері підготовки законопроектів України. За завданням Верховної Ради України кафедра давала висновки по двох проектах нового Кримі-

нального кодексу України, по проекту Кримінально-виконавчого кодексу республіки. Ряд співробітників кафедри брали участь у підготовці проекту Кодексу торгового мореплавства, прийнятого Верховною Радою України в 1996 році, та значної кількості законопроектів, присвячених організаційно-правовим аспектам соціального контролю над злочинністю (зокрема, «Про боротьбу з тероризмом», «Про заходи боротьби з відмиванням коштів, здобутих злочинним шляхом», «Про профілактику злочинів» тощо).

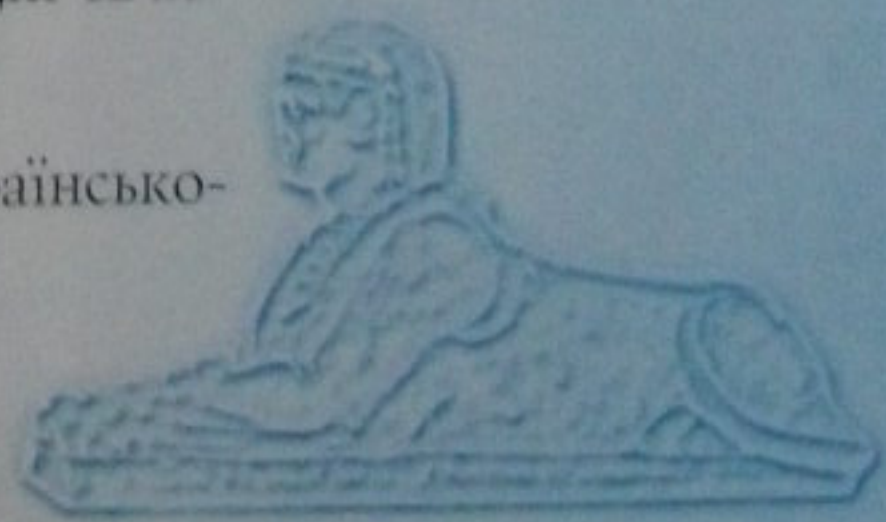
Викладацький колектив кафедри має численні спільні публікації у вигляді монографій, статей монографічного характеру, підручників і навчальних посібників із вченими-юристами, фахівцями кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології держав ближнього зарубіжжя. У 1999 році у Нью-Йорку В. О. Туляков разом із іншими експертами ООН видав «Підручник щодо використання Декларації Загальних принципів правосуддя для жертв злочинів та жертв зловживання владою ООН». Підручник визнано як спеціальний документ Комісії з попередження злочинності та по кримінальному правосуддю ООН.

Кафедра підтримує тісні наукові зв'язки з Інститутом держави та права, відділом кримінально-правових, кримінально-процесуальних і кримінологічних досліджень Національної академії наук України, Української академії наук національного прогресу. Академік Л. В. Багрій-Шахматов є директором Одеського центру Української академії наук національного прогресу. У 1997 р. його було обрано Почесним академіком Національної академії наук Грузії. Він також був членом спеціалізованих рад із захисту докторських дисертацій. Нині він член спеціалізованих рад при Міжнародному незалежному університеті Молдови і при ОНЮА.

Свою наукову проблематику кафедра будує на основі виконання найважливішої наукової проблематики з кримінального права. Основні теоретичні розробки кафедри здійснюються у напрямку наукового обґрунтування реалізації принципу соціальної справедливості у нормах кримінального права. Свої плани науково-дослідної діяльності кафедра здійснює у співдружності з кафедрою Київського Національного університету і відділом кримінально-правових, кримінально-процесуальних і кримінологічних досліджень Інституту держави та права Національної академії наук України.

Кафедра має широкі та досить міцно сформовані міжнародні зв'язки з низкою кафедр університетів держав далекого зарубіжжя.

Завідувач кафедри В. О. Туляков є членом Програми українсько-

американського наукового партнерства, що координується Національним Інститутом юстиції США та Академією правових наук України. Він керує напрямком, присвяченим порівняльному аналізу проблем віктимізації. В. О. Туляков також є учасником спільної українсько-американської програми «Інтернет грантс прожект», що очолюється фондом «Верховенство права» та фінансується Національним Інститутом юстиції міністерства юстиції США.

Академік Л. В. Багрій-Шахматов неодноразово бував в Угорщині і Чехословаччині, виступав із лекціями в Будапештському університеті ім. Карла Маркса, у вищій школі КДБ Угорщини, у Науковому університеті ім. Йозефа Аттілі м. Сегеда, в Празькому університеті і його юридичному інституті. У 1989 р. він виступав із доповіддю про відбиток у національному законодавстві України міжнародних конвенцій і угод на ювілейному XIV Конгресі Міжнародної Асоціації кримінального права у м. Відні, персональним членом якої від України він є. Він також був запрошений в Ріо-де-Жанейро на XVI Конгрес Міжнародної Асоціації кримінального права. Двічі в Угорщині в м. Будапешті в X і XI Міжнародних конгресах з кримінології брали участь і виступили зі спільними доповідями академік Л. В. Багрій-Шахматов і доцент В. О. Туляков (1988, 1993). Доцент В. О. Туляков у 1989 році взяв участь у засіданнях регіонального конгресу ООН, що проводився в м. Гельсінкі під егідою Європейського інституту ООН з попередження злочинності та поводження з правопорушниками.

Завідувач кафедри В. О. Туляков, академік Л. В. Багрій-Шахматов, у минулому доцент кафедри В. М. Дрьомін брали участь в українсько-германських симпозіумах з проблем кримінального права, процесу та кримінології. З ініціативи кафедри останній такий симпозіум було проведено у м. Одесі наприкінці серпня 1994 р.

У 2000 р. на базі кафедри було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію, присвячену організації боротьби з тероризмом. Ведуться переговори з Державним університетом Флориди про участь кафедри у спільному Інтернет-проекті дистанційного навчання студентів, які спеціалізуються у галузі міжнародного кримінального права.

Колектив кафедри продовжує творчо працювати над підготовкою фахівців-юристів для правоохоронних органів і судових органів України, розширює свої наукові зв'язки з родинними кафедрами країн ближнього і дальнього зарубіжжя, активно бере участь у підготовці нових законодавчих актів України у сфері кримінального права.

Навчально-методичну роботу та діловодство на кафедрі забезпечують старший лаборант В. Ф. Кондратьєва і лаборант Л. К. Гасанова.

Кафедра криміналістики

Організатором і засновником наукової та педагогічної роботи в галузі криміналістики на юридичному факультеті Одеського державного університету, творцем одеської криміналістичної школи по праву вважається видатний вчений, доктор юридичних наук професор Віктор Павлович Колмаков, який працював в Одесі у 1968—1973 р.

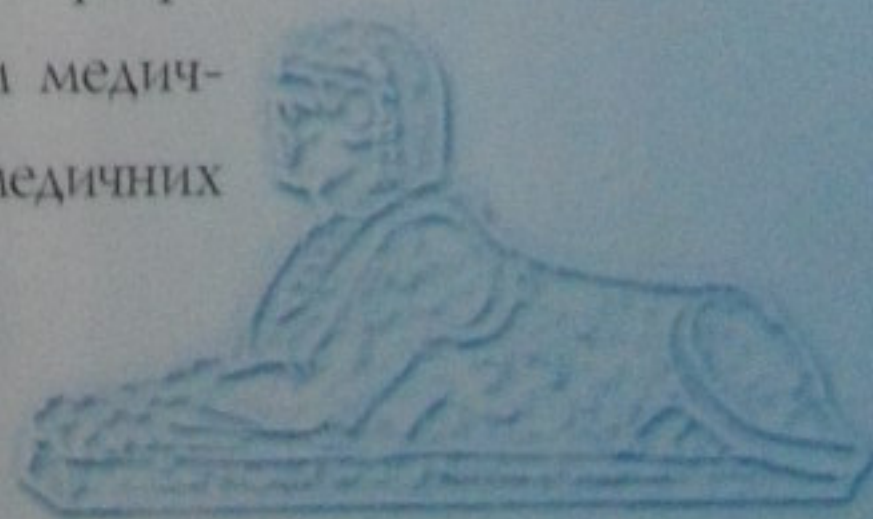
Кафедру криміналістики було виділено у самостійну кафедру після утворення Одеської національної юридичної академії у січні 1998 року. Основне завдання — підготовка кваліфікованих фахівців для роботи у прокуратурі, органах МВС і СБУ.

При кафедрі створені дві лабораторії — з судової фотографії та криміналістична, а також спецаудиторія. Вони оснащені навчальними стендами і спеціальними приладами. Ці науково-технічні засоби забезпечують проведення занять з криміналістичної техніки (судової фотографії та відеозапису, трасології, балістики, криміналістичного дослідження документів, письма і почерку, дактилоскопії), з тактики огляду місця події та інших слідчих дій, методики розслідування окремих категорій злочинів.

Викладачі кафедри — завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Валерій Володимирович Тіщенко, кандидат юридичних наук, доцент Микола Миколайович Шульга, кандидат юридичних наук, доцент Олександр Сергійович Саїнчин, кандидат юридичних наук, доцент Володимир Олександрович Комаха, кандидат юридичних наук, викладач Лариса Ігорівна Аркуша — ведуть один з основних учбових курсів кафедри — криміналістику; курс судової медицини читається кандидатом медичних наук, доцентом Леонідом Даниловичем Чекановим; кандидат медичних

Завідувач кафедри
криміналістики,
кандидат юридичних
наук, доцент
**Валерій
Володимирович
ТІЩЕНКО**

наук, доцент Олександр Миколайович Моховіков викладає курс судової психіатрії.

Для поглибленого вивчення основних курсів на кафедрі читаються також і спеціальні курси: «Судова фотографія» (доцент В. О. Комаха), «Правова та криміналістична кібернетика» (доцент М. М. Шульга), «Проблеми методики розслідування окремих категорій злочинів» (доцент В. В. Тіщенко), «Розслідування злочинів у сфері фінансово-економічної діяльності» (доцент М. М. Шульга), «Криміналістична експертиза» (доцент

В. О. Комаха), «Основи оперативно-розшукової діяльності» (доцент О. С. Саїнчин).

Асистенти Лариса Ігорівна Аркуша, Віктор Михайлович Дардас, Сергій Прокопович Чумак ведуть семінарські та практичні заняття з зазначених курсів.

Кафедра має архів навчальних кримінальних та експертних справ, які використовуються на практичних і лабораторних заняттях з криміналістики та спецкурсів, а також для самостійної роботи студентів.

Практичні заняття й окремі лекції з судової медицини проходять на кафедрі та в музеї судової медицини Одеського медичного університету; з судової психіатрії — в обласній і міській психіатричних лікарнях.

Заняття з організаційно-тактичних і методичних питань розслідування злочинів, використання комп'ютерних інформаційно-пошукових систем проводяться відповідно до договору про співробітництво з прокуратурою Одеської області. Провідні та досвідчені робітники прокуратури здійснюють керівництво виробничою практикою та беруть участь у процесі її захисту студентами академії.

Відкрито філіал кафедри криміналістики на базі Одеського науково-дослідного інституту судової експертизи, де студенти знайомляться з сучасними методами експертно-криміналістичних досліджень. Сумісно розроблено посібник з проблем розкриття злочинів, пов'язаних з використанням вибухових пристроїв. Сумісно з Науково-дослідним експертно-

криміналістичним центром УМВС України в Одеській області розробляються проблеми експертизи колючо-ріжучої холодної зброї. Все це дозволяє побудувати навчальні заняття таким чином, щоб отримані студентами теоретичні знання максимально поєднувались з виробленням практичних навичок.

Наукова робота кафедри згідно з планом на 2001–2005 рр. спрямована на дослідження теми: «Криміналістичні проблеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах». Наукові дослідження співробітників кафедри пов'язані з розробкою теоретичних проблем криміналістики; методик розслідування економічних, корисливо-насильницьких злочинів та контрабанди; застосування криміналістичних прийомів і засобів для збирання (виявлення, фіксації, вилучення), дослідження та використання доказової інформації. Ці розробки кафедри є частиною комплексної теми досліджень ОНЮА, які здійснюються та координуються Інститутом держави та права НАН України.

Завідувач кафедри, доцент В. В. Тіщенко акцентує свою увагу на особливостях розслідування корисливо-насильницької злочинної діяльності, структурних елементах криміналістичної характеристики насильницьких злочинів.

Доцент В. О. Комаха розробляє проблеми використання криміналістичної техніки і спеціальних знань під час пошуку, виявлення, фіксації і попереднього дослідження слідів рук людини; аналізує сучасні проблеми техніко-криміналістичного дослідження документів. У колі його інтересів також історичні аспекти, сучасне становище та перспективи розвитку криміналістичних обліків.

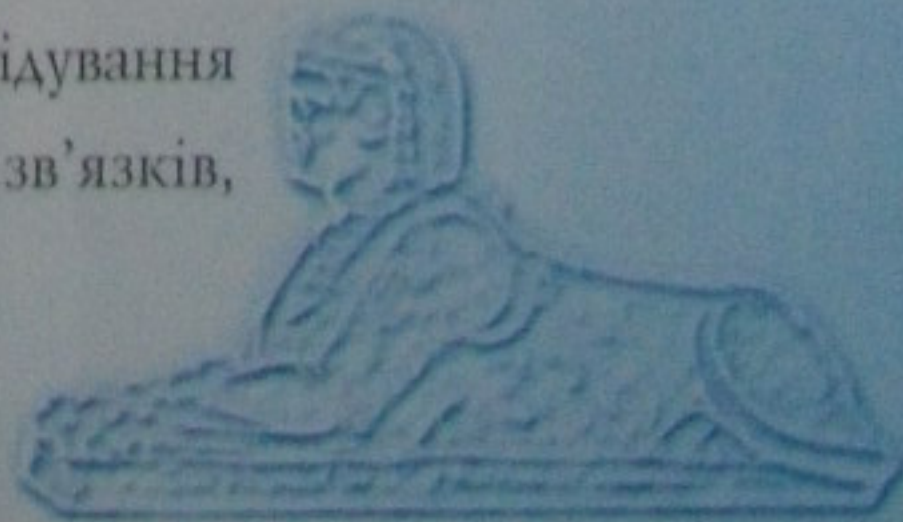
Доцент М. М. Шульга вивчає та узагальнює практику дослідження холодної зброї колюче-ріжучої дії, експертних висновків по її ідентифікації, розробляє проблеми результативності використання речових доказів у розкритті злочинів.

Доцент О. С. Саїнчин досліджує коло проблем, пов'язаних з вбивствами на замовлення.

Доцент О. М. Моховіков вивчає питання клінічної та судової суїцидології.

Доцент А. Д. Чеканов займається розробкою проблем судово-медичної експертизи та судово-медичної деонтології.

Викладач Л. І. Аркуша вивчає проблеми виявлення та розслідування організованої злочинної діяльності при наявності корумпованих зв'язків,

а також різноманітні криміналістичні проблеми розслідування відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом.

Асистент В. М. Дардас займається аналізом проблем, які пов'язані з тактикою відтворення обстановки та обставин кримінальної події.

У центрі уваги асистента С. П. Чумака знаходиться криміналістична класифікація та характеристика злочинів, пов'язаних з незаконним розповсюдженням наркотичних засобів.

До 2002 р. на кафедрі працював доктор юридичних наук, професор Ігор Володимирович Постіка, який вів наукову роботу, пов'язану з вивченням криміналістики в зарубіжних країнах та розробкою питань в галузі судової фотографії.

На кафедрі підготовлені монографії та учбові посібники: «Корисливо-насильницькі злочини: криміналістичний аналіз» (доцент В. В. Тіщенко); «Судова (криміналістична) фотографія: теорія та практика» (проф. І. В. Постіка); «Особенности расследования тяжких преступлений против личности» (проф. Ю. П. Аленін, доц. В. В. Тіщенко); «Попереднє дослідження криміналістичних об'єктів при проведенні слідчого огляду» (доцент В. О. Комаха); «Судова психіатрія» (доцент О. М. Моховіков); «Розкриття злочинів, пов'язаних з використанням вибухових пристроїв та вибухівки» (професор І. В. Постіка, доцент М. М. Шульга); «Особенности первоначального этапа раскрытия убийств, совершенных по заказу» (доцент О. С. Саінчин).

Викладачі кафедри у 1995–2001 рр. взяли участь у 10 конференціях, з них 5 — міжнародних.

Кафедра підтримує міжнародні зв'язки. Так, налагоджені зв'язки з Волгоградським юридичним інститутом МВС Росії, Інститутом підвищення кваліфікації прокурорів Росії (С.-Петербург), юридичним факультетом Алтайського державного університету (Барнаул), юридичним факультетом Московського державного університету, Кишинівським державним університетом. Вчені кафедри ведуть обмін науковими доповідями та публікаціями із вченими цих закладів.

Кафедра організації судових та правоохоронних органів

Кафедру було створено в січні 1998 р. на базі кафедри адміністративного права й управління, учбово-методичні та наукові традиції якої були збережені та продовжені новим складом викладачів. З часу створення і дотепер кафедрою завідує кандидат юридичних наук, професор Ю. Є. Полянський.

Створення кафедри, яка займається розробкою проблем організації судових і правоохоронних органів, було обґрунтованим та вчасним кроком у руслі тієї величезної науково-практичної роботи, яка розгорнута у державно-правовій сфері життя суспільства з реалізації судово-правової реформи в Україні.

З моменту створення кафедра почала реалізацію нової програми, яка включає розробку таких науково-дослідницьких тем:

- удосконалення діяльності судових та правоохоронних органів як елемент реалізації судово-правової реформи в Україні;
- правове становище прокуратури в системі розподілу влад;
- конституційна модель судової системи та проблеми її реформування на сучасному етапі судово-правової реформи;
- правові й організаційні основи удосконалення діяльності ОВС в умовах реалізації судово-правової реформи в Україні;
- професійна етика адвоката.

У зв'язку з цим уся науково-дослідницька робота кафедри до кінця 2005 р. спрямована на реалізацію цієї програми. Результати наукових досліджень використовуються у навчальному процесі, є предметом обговорення на наукових і науково-практичних конференціях, впроваджуються у практику правоохоронних органів.

Особливу увагу при розробці комплексної програми досліджень викладачами кафедри приділено проблемам формування судової влади в країні, функціям прокуратури у перехідний період.

Важливим напрямом у діяльності кафедри є участь викладачів у законотворчій діяльності. Завідувач кафедри професор Юрій Євгенович Полянський, доцент Мінас Рамзесович Аракелян є членами робочої групи Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, беруть активну участь в експертизі законодавчих актів, які мають регламентувати організацію та діяльність судових та правоохоронних органів.

Ю. Є. Полянський і М. Р. Аракелян підготували висновки кафедри

Завідувач кафедри організації судових та правоохоронних органів, кандидат юридичних наук, професор, Заслужений юрист України

**Юрій Євгенович
ПОЛЯНСЬКИЙ**

щодо 6 варіантів проекту Закону України “Про судоустрій”, проекту Закону України “Про прокуратуру”, кількох проектів Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Вищу Раду юстиції”, проекту Регламенту Вищої ради юстиції. Колектив кафедри також бере участь у розробці нового кримінально-процесуального законодавства.

Враховуючи значні зміни, які відбулись у законодавстві України й у практиці його застосування, на кафедрі проводиться робота з підготовки навчального підручника “Прокуратура України”, посібника “Судові та правоохоронні органи в Україні”. Багато уваги приділяється розробці та виданню учбово-методичної літератури. Викладачами кафедри видано 7 навчально-методичних посібників. Закінчена розробка учбово-методичного посібника з курсу “Адвокатура України” (М. Р. Аракелян), учбово-методичні рекомендації з організації роботи в органах прокуратури України. Члени кафедри надають серйозну консультативну допомогу правоохоронним та іншим державним органам, громадянським організаціям і громадянам.

Професор Ю. Є. Полянський, доценти М. Р. Аракелян та Ф. В. Шиманський тісно контактують з правоохоронними органами півдня України. Найбільш плідно кафедра взаємодіє із прокуратурою Одеської області. Наприклад: сумісна розробка методичних рекомендацій зі здійснення прокурорського нагляду за дотриманням законів у таких сферах, як банківська діяльність, оподаткування та підприємницька діяльність, зовнішньоекономічна діяльність та іноземні інвестиції, охорона державного майна та приватизація, митна діяльність тощо.

Розроблені сумісно із прокуратурою Одеської області методичні рекомендації будуть надруковані та будуть застосовуватись як у щоденній практиці органів прокуратури, так і у навчальному процесі академії.

Силами кафедри проводяться систематичні узагальнення прокурорсько-наглядової практики з подальшим використанням результатів у навчальному процесі.

Кафедра підтримує плідні творчі зв'язки з провідними юридичними навчальними та науковими закладами України. Завідувач кафедри, професор Ю. Є. Полянський призначений заступником голови Науково-методичної комісії з права Міністерства освіти і науки України.

Члени кафедри беруть активну участь у роботі міжнародних та республіканських науково-практичних конференцій, підготовці рецензій на монографії, навчальні посібники, написанні відзивів на автореферати дисертацій, неодноразово виступали офіційними опонентами на захистах дисертацій.

Кафедра забезпечує викладання таких дисциплін: “Судові та правоохоронні органи України” (професор Ю. Є. Полянський), “Прокурорський нагляд в Україні” (професор Ю. Є. Полянський, доцент Ф. В. Шиманський), “Адвокатура України” (доцент М. Р. Аракелян). Крім ведення традиційних нормативних курсів, впроваджуються нові актуальні спецкурси: “Організація органів внутрішніх справ” (доцент С. Д. Подлінець), “Організація роботи органів військової юстиції” (ст. викладач В. К. Іртегов, асистент Л. П. Нестерчук), “Теорія та практика підтримки державного звинувачення в суді у кримінальних справах” (доцент В. А. Селезньов), “Правоохоронні органи на транспорті” (професор Ю. Є. Полянський).

Головна мета викладання навчальної дисципліни “Судові та правоохоронні органи України” — надати студентам знання, які необхідні як для більш глибокого засвоєння інших правових дисциплін, так і для успішного здійснення професійної діяльності юриста-практика будь-якого профілю. Вивчення даної дисципліни дозволяє засвоїти основні дані про організацію та головні завдання суду, прокуратури, органів дізнання та слідства, юстиції, внутрішніх справ, адвокатури, а також про їхню взаємодію одне з одним. У межах цієї дисципліни головна увага приділяється характеристиці судової влади, у тому числі з’ясуванню її сутності, принципів, форм реалізації.

Мета викладання навчальної дисципліни “Прокурорський нагляд” — одержання студентами знань з основних напрямів діяльності прокуратури. Лекційний курс і практичні заняття зорієнтовані таким чином, щоб студенти, поряд із засвоєнням матеріалу, розвивали навички складання актів прокурорського реагування стосовно конкретних ситуацій. Виходячи з тенденцій розвитку державності, потреб прокурорсько-наглядової практики, в умовах ринкових відносин розроблені пріоритетні напрями діяльності прокуратури, яким приділяється підвищена увага, переосмислені

підходи до таких основних тем дисципліни як “Нагляд за додержанням і застосуванням законів”, “Участь прокуратури у розгляді справ у судах” тощо. Кафедра має на меті показати роль та місце прокуратури у правовій державі, приділяючи відповідну увагу цій проблематиці у лекційному курсі та на практичних заняттях.

Особлива увага приділяється питанням предмету та межах нагляду за виконанням законів у перехідний період, проблемам, що пов’язані з участю прокурора у судовому розгляді справ та зі здійсненням функцій представництва інтересів громадянина та держави у випадках, що передбачені законом.

Викладання навчальної дисципліни “Адвокатура України” має на меті ознайомити студентів з основами організації та діяльності такого важливого інституту правової держави, як адвокатура, показати його роль в організації правової допомоги громадянам та організаціям. Велика увага при вивченні дисципліни приділяється питанням здійснення адвокатами захисту з кримінальних справ та представництва у цивільних справах, взаємовідносин адвоката з підзахисним або довірительом, професійній етиці адвоката.

Усі навчальні дисципліни, що читаються на кафедрі, забезпечуються відповідними навчально-методичними завданнями, які відповідають сучасним вимогам і тенденціям реалізації судово-правової реформи.

Науково-дослідницька робота студентів розглядається як складова навчального процесу та важливий елемент самостійної роботи. Вона здійснюється головним чином у формі доповідей, які студенти готують під керівництвом викладачів. При кафедрі діє студентський науковий гурток, яким керує завідувач кафедри професор Ю. Є. Полянський.

Кафедра судових та правоохоронних органів має денну та заочну аспірантуру (є шість аспірантів, якими керують професор Ю. Є. Полянський та доцент М. Р. Аракелян), а також двох здобувачів з числа викладачів та практичних робітників.

Здійснюючи свою діяльність, кафедра бере участь у процесі підготовки спеціалістів, які знаходять застосування своїм знанням як у практичній роботі у судових і правоохоронних органах Одеської області, усього південного регіону України,

так і в науковій сфері. Значний внесок у цю справу зробив відомий вчений Заслужений юрист України, державний радник юстиції 3-го класу, професор кафедри Г. М. Ясинський (1923—2001). Активний учасник Великої Вітчизняної війни, Григорій Михайлович протягом понад 20 років очолював прокуратури ряду областей України, працював на кафедрі організації судових та правоохоронних органів України з часу її створення та до останніх днів свого життя.

Кафедра кримінального процесу

Викладання права в наш час, як і століття тому, неможливо уявити без вивчення кримінально-процесуального права. Наукові дослідження та педагогічні традиції в цій галузі права в місті Одесі та на півдні України мають давню історію і ведуть свій початок ще з часів славетного Рішельєвського ліцею і Новоросійського університету. Досить сказати, що ще в Рішельєвському ліцеї читалося практичне судочинство, а в Новоросійському університеті кримінальний процес викладався на кафедрі кримінального права з кримінальним судоустроєм і судочинством.

Серед відомих викладачів кримінального процесу на півдні України слід назвати професора В. М. Палаузова — автора багатьох праць з кримінального права та судочинства, укладача Кримінально- та Цивільно-процесуальних кодексів, який вперше здійснив фундаментальне дослідження участі народних представників у кримінальному судочинстві.

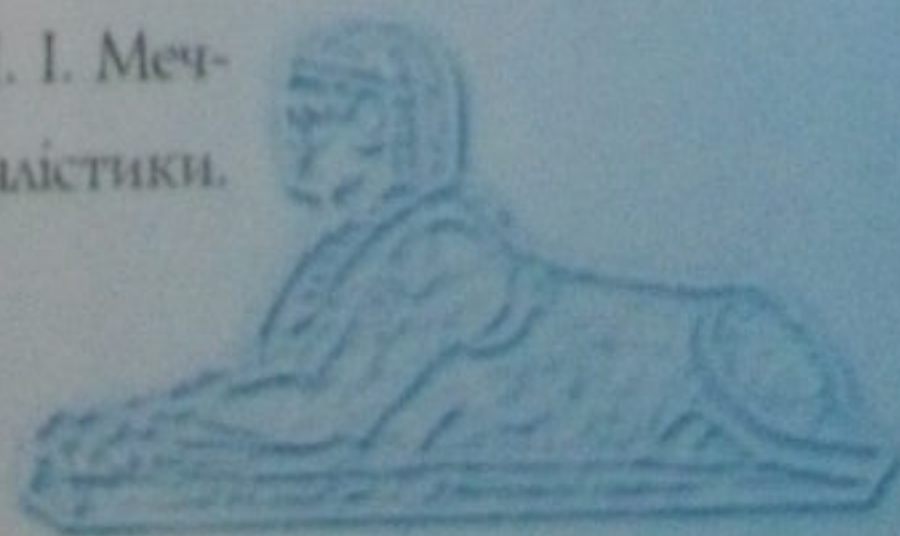
В історії кафедри кримінального процесу простежуються такі віхи її становлення:

1865 рік — створення у складі Новоросійського університету кафедри кримінального права, кримінального судоустрою і судочинства. Так вже повелося в університетській традиції — засновувати кафедри, які б об'єднували у своєму складі представників кількох близьких дисциплін, які з часом виділялися вже в окремі кафедри, що є “лакмусовим папірцем” переходу навчального закладу на більш високий рівень викладання та наукових досліджень, підвищення спеціалізації викладачів за умови збереження їхньої інтегрованості у правовому полі.

1967 рік — у складі Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова створюється кафедра кримінального права, процесу і криміналістики.

Завідувач кафедри
кримінального
процесу, доктор
юридичних наук,
професор
**Юрій Павлович
АЛЕНІН**

На ній викладались кримінальний процес і спецкурси кримінально-процесуального профілю.

Вересень 1991 року — рішенням Ради юридичного факультету, а потім і Ради Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова кафедра кримінального права, процесу та криміналістики була розділена на дві: кафедру кримінального процесу та криміналістики та кафедру кримінального права, кримінології, кри-

мінально-виконавчого права.

Січень 1998 року — була створена кафедра кримінального процесу Одеської державної юридичної академії, яку очолив доктор юридичних наук, професор Юрій Павлович Аленін.

У різні часи на кафедрі працювали та викладали кримінальний процес кандидати юридичних наук І. О. Крючатов (до цього часу працює за сумісництвом на кафедрі), І. В. Михайлов, Н. А. Дрьоміна (тепер — доцент кафедри міжнародного права). На кафедрі також захистили кандидатські дисертації Є. Уткін, який розробляв проблему використання науково-технічних засобів при судовому розгляді кримінальних справ, та О. Б. Муравін.

Окремої уваги заслуговує титан вітчизняного кримінального процесу та криміналістики — Віктор Павлович Колмаков, доктор юридичних наук, автор багатьох монографій, присвячених кримінальному процесу (досить згадати його “Следственный осмотр”, роботу, яка і сьогодні залишається актуальною), завдяки якому викладання кримінального процесу та наукові дослідження в цій галузі права вийшли на сучасний високий рівень.

І тепер кафедра кримінального процесу продовжує виконувати своє головне завдання — підготовку фахівців-правників для роботи в суді та правоохоронних органах: прокуратурі, органах МВС, СБУ (головним чином — на слідчій роботі), адвокатурі.

Головний навчальний курс — кримінально-процесуальне право викладається завідувачем кафедри, доктором юридичних

наук, професором Юрієм Павловичем Аленіним, кандидатом юридичних наук, доцентом Олександром Борисовичем Муравіним, старшим викладачем Тетяною Василівною Лукашкіною, кандидатом юридичних наук, доцентом Юлією Олексіївною Гурджі.

Високий рівень теоретичної та практичної підготовки з кримінально-процесуального профілю студентів судово-прокурорського факультету Одеської національної юридичної академії забезпечується завдяки викладанню та поглибленого вивчення, крім основної дисципліни, також і спеціальних курсів:

- Процесуальні та тактичні питання провадження слідчих дій (професор Ю. П. Аленін).
- Теорія доказів у кримінальному процесі (старший викладач Т. В. Лукашкіна).
- Прийняття процесуальних рішень на досудових стадіях кримінального процесу (доцент О. Б. Муравін).
- Підстави та механізм прийняття кримінально-процесуальних рішень (доцент О. Б. Муравін).

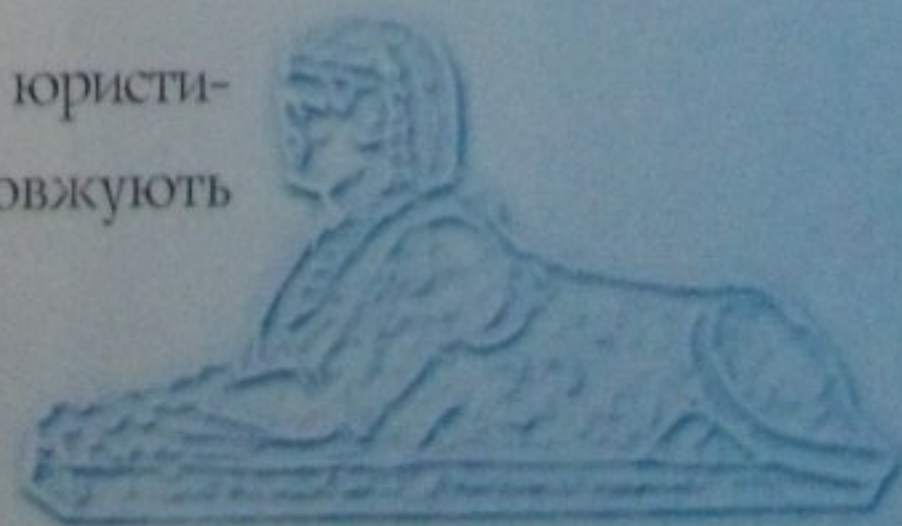
В останні три роки система спеціальних курсів, що викладаються на кафедрі кримінального процесу, була доповнена новими:

- Перевірка законності і обґрунтованості судових рішень у кримінальних справах (доцент В. Т. Малярєнко).
- Порушення кримінальної справи (доцент Ю. О. Гурджі).
- Процесуальні та тактичні питання участі адвоката у кримінальному процесі (асистент Катерина Володимирівна Дришлюк).
- Проблеми взаємодії в кримінальному судочинстві органів юстиції України та інших країн (асистент Микола Іванович Пашковський).

Колектив кафедри тісно співпрацює з іншими кафедрами Одеської національної юридичної академії з питань організації навчального процесу та науково-дослідної роботи. Так, зокрема разом із викладачами кафедри кримінології і кримінально-виправного права та кафедри міжнародного права викладається спеціальний курс “Міжнародно-правові стандарти прав людини в галузі кримінальної юстиції”.

Міцні контакти підтримує кафедра кримінального процесу з навчальними центрами академії в містах Сімферополь, Чернівці, Миколаїв, Кривий Ріг, Черкаси. Куратором Черкаського навчального центру є завідувач кафедри професор Ю. П. Аленін.

Зв'язок науки, навчального процесу з практикою забезпечують юристи-практики з багатолітнім досвідом, які в різні роки викладали та продовжують

викладати на кафедрі, — заступник Голови Верховного Суду України В. Т. Малярєнко, заступник голови Одеського апеляційного суду В. А. Манжос, член Одеської обласної колегії адвокатів К. В. Дришлюк.

До навчальної та наукової роботи кафедри широко залучаються практичні працівники, в тому числі голова Одеського апеляційного суду А. В. Луняченко, прокурор Одеської області кандидат юридичних наук М. В. Косюта, прокурор м. Одеси А. М. Меденцев, судді Одеського апеляційного суду, Малиновського місцевого суду м. Одеси, військового суду Одеського гарнізону, інші судові та прокурорські працівники.

Наукова робота на кафедрі ведеться з фундаментальних та прикладних проблем. Колективом кафедри відповідно до плану науково-дослідної роботи Одеської національної юридичної академії розробляється цільова комплексна програма “Проблеми ефективності кримінально-процесуального законодавства у сфері боротьби зі злочинністю й охорони прав особистості в умовах формування правової держави”. Відповідно до цієї програми виконується ряд досліджень у галузі кримінального процесу.

Завідувач кафедри, професор Ю. П. Аленін проводить системний аналіз проблем процесуальної регламентації слідчих дій у кримінальному судочинстві та розробляє шляхи їх вирішення; працює над монографією за цією проблематикою.

Доцент кафедри, кандидат юридичних наук О. Б. Муравін завершує роботу над докторською дисертацією та вивчає актуальні питання систематизації процесуальних рішень у кримінальному процесі.

Старший викладач Т. В. Лукашкіна акцентує свою увагу на проблемних питаннях здійснення функції захисту на початковому етапі досудового слідства.

Доцент кафедри Ю. О. Гурджі, яка влітку 2000 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук з теми “Кримінально-процесуальна активність потерпілого”, вже працює над наступним дослідженням з проблем гарантій прав особистості в кримінальному процесі України.

Сферою наукових інтересів асистента К. В. Дришлюк є питання реалізації права на захист у касаційному та виключному провадженні.

Асистент кафедри М. І. Пашковський розробляє проблематику застосування у доказуванні у вітчизняному кримінальному судочинстві фактичних даних, отриманих за межами України, в тому числі і через міжнародну правову допомогу у кримінальних справах.

Серед здобувачів кафедри слід окремо згадати про заступника Голови Верховного Суду України, Заслуженого юриста України, кандидата юридичних наук В. Т. Малярєнка, який виконав на кафедрі дисертаційне дослідження з теми: “Реалізація основних конституційних засад судочинства в кримінально-процесуальному законодавстві України”.

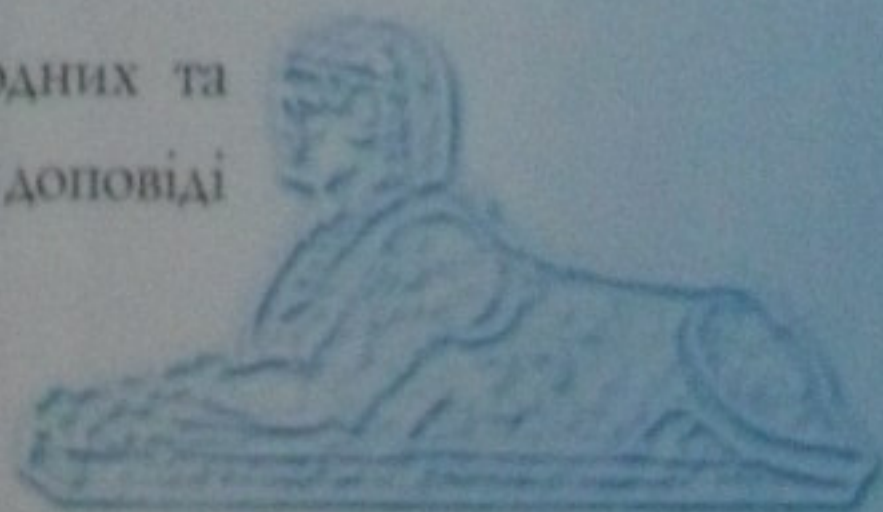
У наш час у складі кафедри діють стаціонарна та заочна аспірантура, яка готує фахівців зі спеціальності 12.00.09. — кримінальний процес, криміналістика та судова експертиза. Аспірантами виконуються дисертаційні дослідження з цікавих і потребуючих розробки тем. Активно працюють у цьому напрямку — Л. М. Гуртієва, О. В. Курунов, О. В. Комаха, Е. М. Гідулянова, з 2001 року — М. І. Смирнов.

Викладачі кафедри активно співпрацюють зі студентами академії, керують написанням студентських наукових робіт, допомагають влитися в науково-дослідницький процес академії. У 2000 р. студенткою V курсу судово-прокурорського факультету Ю. І. Шевченко на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (проводився на базі Національної юридичної академії України в м. Харкові) було здобуто призове місце за роботу з актуальної теми “Екстрадиція в аспекті реалізації Європейської конвенції з прав людини і основних свобод”.

Кафедра кримінального процесу Академії продовжує роботу над аналізом та підготовкою проектів Кримінально-процесуального кодексу та законів, які регламентують кримінальне судочинство. Члени кафедри готували висновки з проектів “Регламенту Вищої ради юстиції України” щодо пропозицій Президента України Л. Д. Кучми; Закону України “Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України”; проекту Закону України “Про судоустрій”, прийнятого постановою Верховної Ради України 3 березня 1998 року і запропонованого робочою групою Кабінету Міністрів України, та інших законопроектних робіт. Видано навчальний посібник доцента кафедри О. Б. Муравіна “Кримінальний процес”.

Завідувач кафедри кримінального процесу доктор юридичних наук Ю. П. Аленін є членом Науково-консультативної ради при Верховному суді України.

Співробітники кафедри беруть активну участь у міжнародних та регіональних конференціях, симпозіумах і семінарах. Були зроблені доповіді

на міжнародному семінарі “Практичне застосування положень європейських конвенцій у сфері кримінального права”, який відбувся у м. Одесі в 1998 р., на міжнародній конференції “Соціальні та правові проблеми боротьби з тероризмом”, яку було проведено на базі ООНЮА.

Завдяки забезпеченню кафедри найсучаснішою комп'ютерною та іншою електронною технікою стало можливим швидко і якісно готувати необхідні навчально-методичні матеріали.

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права під такою назвою існує з грудня 1998 р.

Історія кафедри та її дисциплін, як і історія юридичної академії, своїм корінням сягає в історію юридичного факультету Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова.

Кримінологічна наука у нашій державі пройшла у своєму розвитку різні етапи, серед яких були і періоди суспільного визнання, і гоніння, і десятиріччя вигнання з учбових курсів. Знаменними стали шістдесяті роки, коли з'явилися перші фундаментальні роботи та підручники з кримінології. Відродження кримінології не пройшло повз наукову думку юридичного факультету Одеського університету.

У 1966 р. на заново відкритому денному відділенні юридичного факультету ОДУ було введено у навчальні плани не зовсім відоме серед практичних працівників учбову дисципліну — кримінологію. У роки панування в юридичній науці догматичних дисциплін читання кримінології — соціології злочинності — свідчило не тільки про наукову сміливість, але й про впевненість у правильності початої справи.

Першими викладачами кримінології були старший викладач М. О. Єлманінов, який розробив її курс, і кандидат юридичних наук Г. М. Ясинський, який працював на той час прокурором Одеської області. З 1967 до 1975 р. кримінологію викладав М. О. Єлманінов, з 1975 до 1980 р. — професор Є. В. Додін.

Завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, кандидат юридичних наук, доцент
Віктор Миколайович ДРЬОМІН

під керівництвом якого на факультеті було розпочато перші кримінологічні дослідження.

Становленню кримінології на юридичному факультеті значною мірою сприяв професор Віктор Павлович Колмаков, який був з 1967 до 1973 р. деканом факультету та завідувачем кафедри криміналістики, кримінального права і процесу.

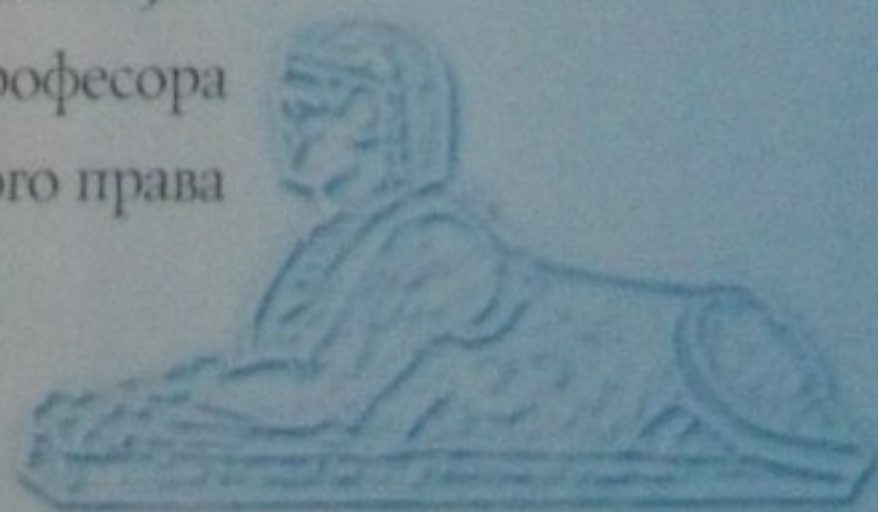
В. П. Колмаков був ініціатором введення нового навчального курсу “Попередження злочинності неповнолітніх”, особливістю якого було те, що він містив у собі розгорнуту порівняльну кримінологічну характеристику злочинності неповнолітніх, у тому числі і в закордонних країнах, її причини та засоби боротьби з нею.

Новий імпульс розвитку кримінології на юридичному факультеті ОДУ дав прихід у 1980 році на посаду завідувача кафедрою кримінального права, процесу та криміналістики відомого в СРСР ученого — професора Леоніда Васильовича Багрій-Шахматова.

У 1983 р. під керівництвом професорів Євгена Васильовича Додіна і Леоніда Васильовича Багрій-Шахматова була захищена перша кандидатська дисертація з кримінології, яку написав Віктор Миколайович Дрьомін.

З 1979 р. на всіх формах навчання кримінологію став викладати В. М. Дрьомін. Він також читав спецкурси “Попередження злочинності неповнолітніх” та “Профілактика правопорушень”. З 1986 р. ще одним викладачем з кримінології став В. О. Туляков. З 1998 р. до викладання кримінології були залучені асистенти Світлана Анатоліївна Ілько та Олександр Михайлович Чуйко, з 2001 р. — асистент Андрій Андрійович Березовський. З 2000 р. на кафедрі працює Наталя Анатоліївна Орловська, яка в 2001 р. успішно захистила кандидатську дисертацію і стала лектором з курсу кримінології та низки спецкурсів.

Історія викладання та розвитку на кафедрі курсу кримінально-виконавчого права пов'язана з предметом, який раніше називався виправно-трудовим правом. Ця дисципліна протягом багатьох років була обов'язковою в юридичних вузах і вивчалася студентами усіх форм навчання. На жаль, на юридичному факультеті не було протягом багатьох років спеціаліста саме з цієї галузі права. Лише з приходом на факультет професора Л. В. Багрій-Шахматова, який мав багато праць з виправно-трудового права

і був ініціатором перетворення виправно-трудового права на кримінально-виконавче право, ця наука почала знаходити певне відбиття у тематиці наукових досліджень.

Кримінально-виконавче право читалося різними спеціалістами кримінального профілю. З 1967 до 1973 р. лектором була начальник жіночої колонії І. М. Куш. Потім у різні роки цей предмет викладав старший викладач А. І. Нагерняк, доцент В. В. Тіщенко, професор А. В. Багрій-Шахматов, доцент В. М. Федоров, доцент В. М. Дрьомін. З 1998 р. кримінально-виконавче право на всіх формах навчання викладає старший викладач Сергій Олександрович Стефанов.

Інтенсивний розвиток кримінологічних і пенітенціарних дисциплін пов'язаний зі створенням у 1998 році самостійної кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, яку з моменту створення очолює доцент В. М. Дрьомін.

Кафедра здійснила значну організаційну роботу з введення викладання кримінології та кримінально-виконавчого права для всіх студентів академії незалежно від профілю факультетів та форм навчання. Студенти з даних дисциплін пишуть контрольні, курсові та дипломні роботи, складають іспити. Для студентів судово-прокурорського факультету читаються додаткові учбові курси «Профілактика злочинності неповнолітніх» (доцент В. М. Дрьомін, кандидат юридичних наук Н. А. Орловська), «Попередження організованої та рецидивної злочинності» (доцент В. М. Дрьомін), а також останніми роками розроблено спецкурси: «Віктимологія» (доцент В. О. Туляков), «Основи кримінологічної безпеки» (доцент В. М. Дрьомін), «Міжнародно-правові стандарти прав людини у сфері кримінальної юстиції та пенітенціарній системі» (доцент В. М. Дрьомін).

З метою наближення навчального процесу до практики на базі Управління з виконання покарань УМВС України в Одеській області створена філія кафедри. Сумісним рішенням керівництва академії й Управління затверджено положення про філію кафедри. Завдяки зусиллям старшого викладача С. А. Стефанова на базі філії кафедри проводяться учбові заняття, протягом яких студенти відвідують виправні установи та знайомляться з практичними аспектами виконання кримінальних покарань.

отримують можливість спілкуватися як із співробітниками цих установ, так і з засудженими.

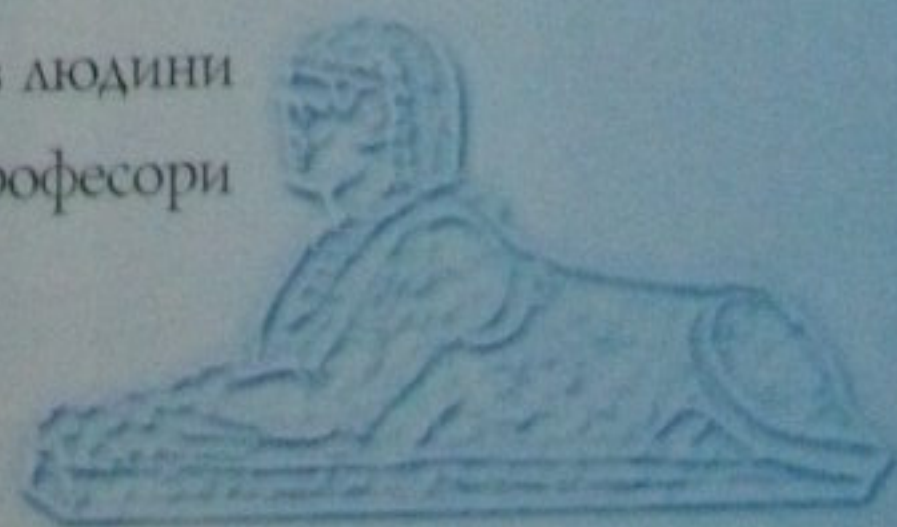
З 1999 р. до 14 січня 2001 р. на кафедрі працював відомий український вчений, кримінолог, доктор юридичних наук, професор А. Ф. Зелінський, який був членом спеціалізованої вченої ради ОНЮА. На жаль, він пішов з життя внаслідок трагічного випадку.

З 2001 року на кафедрі працює за сумісництвом доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу кримінально-правових проблем Інституту держави та права ім. В. М. Корецького НАН України Олександр Миколайович Костенко, який є членом спеціалізованої вченої ради ОНЮА.

При кафедрі створена навчальна кримінологічна лабораторія, на базі якої студенти опановують методику вивчення особистості злочинця та причин злочинності.

Кафедра згідно з договором з Фондом «Верховенство права» (США) є учасником міжнародної програми «Проект українсько-американського наукового партнерства», яка координується Національним інститутом юстиції США та Академією правових наук України та фінансується урядом США. Метою програми є розробка спільних наукових програм у галузі боротьби зі злочинністю й удосконалення системи кримінальної юстиції. Частиною спільної українсько-американської програми є проект «Інтернет грантс проджект», що фінансується Бюро по контролю за наркотиками та Національним інститутом юстиції Міністерства юстиції США (координатор проекту доцент В. М. Дрьомін). У межах цього проекту на кафедрі створений кримінологічний інтернет-центр, у рамках діяльності якого розроблено веб-сторінки «Кримінологія та кримінальна юстиція в Україні» (електронна адреса: <http://www.criminology.org.ua>) та «Віктимологія в Україні», які розробив доцент В. О. Туляков (електронна адреса: <http://www.victimology.org.ua>).

Кафедра є учасником міжнародної програми регіональних партнерських міжвузівських зв'язків, яка координується Британською Радою і фінансується Урядом Великої Британії, метою якої є співробітництво між Одеською національною юридичною академією та Школою права Нотінгемського університету з втілення в учбовий процес нового навчального курсу «Міжнародні стандарти прав людини у сфері кримінальної юстиції та пенітенціарної системи». У рамках цієї програми академію та кафедру відвідували професор Д. Харріс — директор Центру з прав людини Нотінгемського університету, колишній експерт Ради Європи, професори

Патрик Тумі, Девід Ормерод, Олівія Клеван, які виступали з лекціями перед студентами та викладачами.

Кафедра також працює за міжнародним проектом «Система кримінальної юстиції в Україні» спільно з Державним департаментом з питань виконання покарань України та Лондонською службою пробації. Кафедра виконує функції наукового консультування з проведення експерименту у м. Одесі з питань виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, здійснюється спільно з Лондонською службою пробації протягом 2000—2002 р.

Співробітники кафедри беруть активну участь у наукових конференціях, симпозіумах, семінарах. Так, доцент В. М. Дрьомін брав участь у роботі шостого конгресу кримінологів країн Східної Європи (1987, Москва); вчені кафедри запрошувалися Міжнародним інститутом соціології і права (Он'яте, Іспанія) для участі в семінарі з проблем насильства стосовно дітей.

На кафедрі ведеться активна науково-дослідна робота за темою «Кримінологічні та пенітенціарні проблеми у контексті прав людини». У рамках цієї тематики готується докторська (В. М. Дрьомін) і сім кандидатських дисертацій. В. М. Дрьомін працює над розділом «Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю та кримінологічні основи виконання кримінальних покарань у контексті прав людини». С. О. Стефанов вивчає проблеми удосконалення діяльності виправних установ в Україні у контексті прав людини. Асистентом Н. А. Орловською захищена дисертація на тему «Осудність та її види (порівняльний аналіз законодавства України та інших держав)». Аспірант Е. П. Стась розробляє розділ загальнокафедральної теми щодо кримінологічного вивчення умисних вбивств з корисливих намірів. Аспірант О. Д. Панчощак вивчає організаційно-правові та кримінологічні проблеми примусового лікування від алкоголізму під час виконання кримінальної кари.

При кафедрі працює студентський науковий гурток з проблем кримінології та кримінально-виконавчого права. Щорічно до десяти кращих студентських доповідей подаються кафедрою на звітну наукову студентську конференцію.

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права знаходиться на стадії становлення. Багато уваги приділяється оснащенню кафедри технічними засобами, що дозволяють використовувати у навчальній роботі сучасні методи навчання.

Співробітники кафедри розуміють, що перспективи розвитку молодшої кафедри пов'язані, насамперед, з високою організацією навчальної та наукової праці, написанням підручників, монографій, захистом докторських і кандидатських дисертацій. Для досягнення даних цілей в академії створені всі необхідні умови.

Кафедра фізичного виховання

Кафедра фізичного виховання здійснює організаційно-методичне керівництво та координацію діяльності навчального центру і спортивних клубів з розвитку фізичного виховання і спорту в ОНЮА.

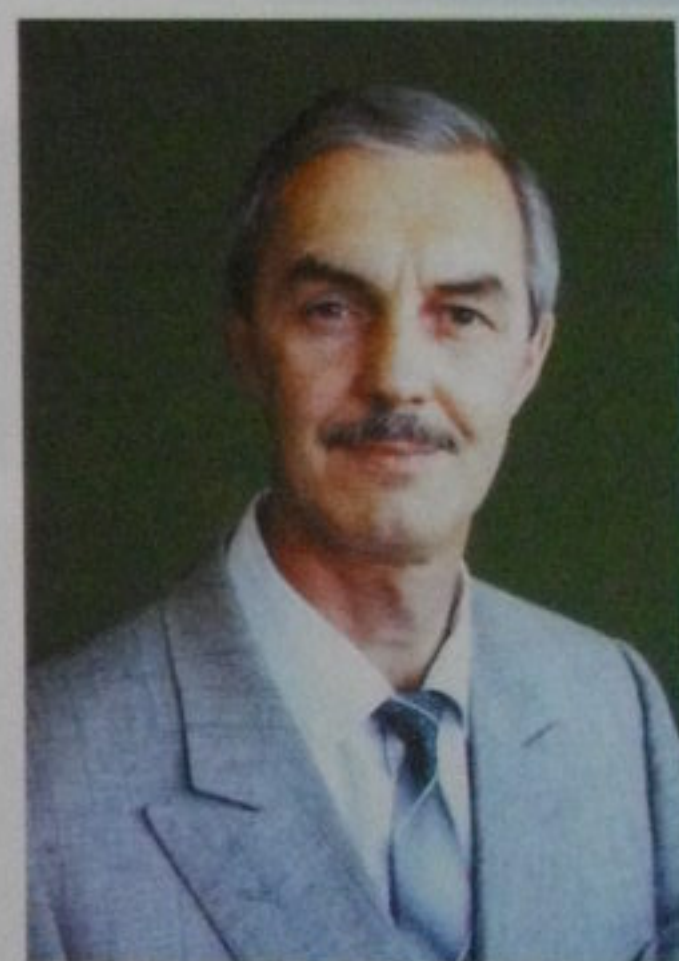
Спільно з навчальним центром спеціальної підготовки проводить навчально-методичну та організаційну роботу з професійно-прикладної фізичної підготовки за напрямками спортивних єдиноборств та кульової стрільби.

До складу фізкультурно-спортивних організацій ОНЮА належать волейбольний клуб "Феміда" і спортивний клуб "Юрист".

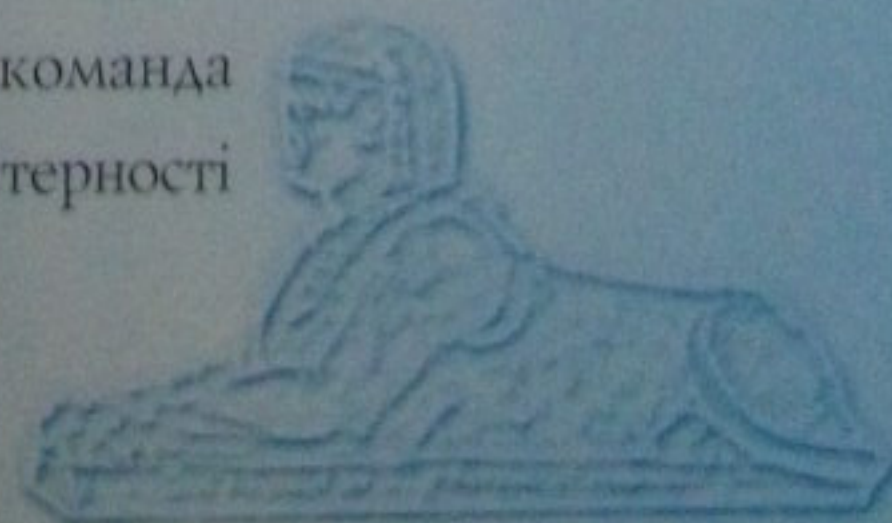
В академії створені та набули розвитку різноманітні фізкультурно-оздоровчі та спортивні навчальні відділення, групи, секції, до яких зараховуються студенти всіх курсів з урахуванням їхніх фізичних здібностей і вподобань. Заняття у цих відділеннях і групах очолюють викладачі кафедри фізвиховання, учбового центру спеціальної підготовки та провідні тренери і спортивні фахівці м. Одеси.

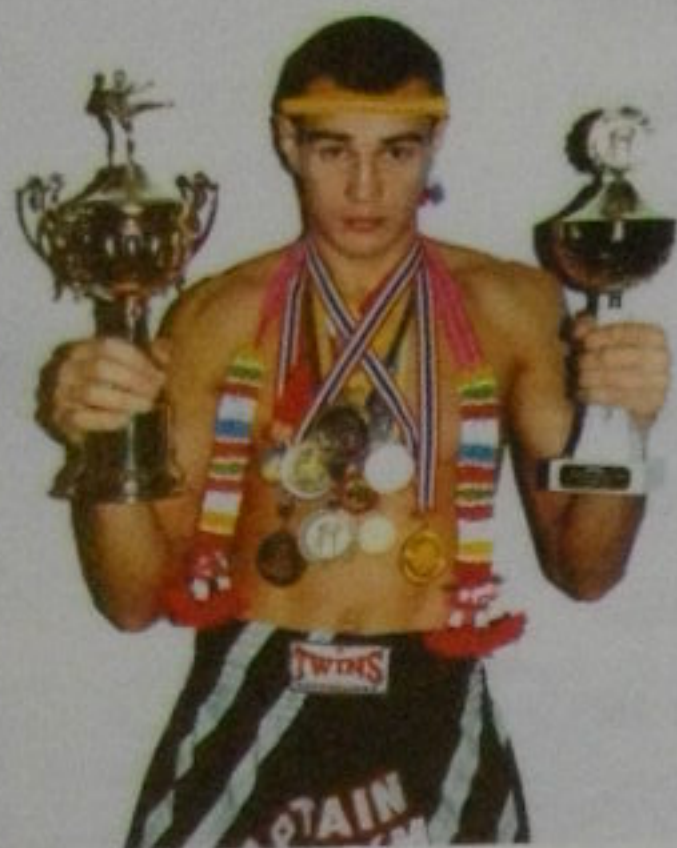
Розроблені та впроваджені в навчальний процес спецкурси: рукопашного бою, дзюдо, кульової стрільби з метою професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) студентів до майбутньої службової діяльності.

На кафедрі фізвиховання створені спортивні відділення спортивних єдиноборств (дзюдо, самбо, боротьба вільна, рукопашний бій, кікбоксінг, тайський бокс). У відділеннях займаються як новачки, так і майстри спорту (МС) та майстри спорту міжнародного класу (МСМК), волейболу (чоловіча команда майстрів «Феміда» та молодіжна команда «Феміда-2»), плавання та водного поло (групи спортивної майстерності

Завідувач кафедри
фізичного виховання
**Олег Григорович
КАЛІБЕРДА**

Майстер спорту міжнародного класу Євген Сукноваленко

Наталія Заїкіна (ліворуч), майстер спорту, чемпіонка Європи та бронзовий призер Чемпіонату світу з боротьби самбо. Надія Мулявка, майстер спорту, чемпіонка світу з боротьби самбо

та фізкультурно-оздоровчі), футболу (групи спортивного удосконалення та початкової підготовки), тенісу (групи спортивної майстерності та початкової підготовки), легкої атлетики (групи спортивного удосконалення та початкової підготовки), баскетболу (групи спортивного удосконалення та початкової підготовки), настільного тенісу (групи початкової підготовки), гирьового спорту та пауерліфтингу (групи спортивного удосконалення), аеробіки та шейпінгу (фізкультурно-оздоровчі групи), стрілецької підготовки (групи спортивного удосконалення та початкової підготовки). Заняття у цих відділеннях і групах надають можливість для виховання та формування у студентів певної низки психофізичних та психологічних якостей, а саме: рішучість та сміливість, увагу, оперативне мислення, витримку в екстремальних ситуаціях, впевненість в особистих силах.

У бібліотеці ОНЮА та на кафедрі фізвиховання підбірка наукової, навчально-методичної літератури з питань фізвиховання та спорту. Щорічно здійснюється підписка періодичних видань за цією тематикою.

У засобах масової інформації: газетах "Слово", "Одеські вісті", "Освіта", "Аргументи і факти" та на телебаченні систематично висвітлюються матеріали про розвиток фізвиховання і спорту в ОНЮА, участь студентів-спортсменів у змаганнях, про їхні кращі досягнення.

У приміщеннях академії та кафедри фізвиховання встановлено стенди наочної агітації, що сприяють популяризації досягнень провідних студентів-спортсменів, різноманітних видів студентського спорту і оздоровчої фізичної культури, які культивуються в ОНЮА; таблиці участі команд факультетів та академії у спартакіаді ОНЮА, обласних студентських іграх, чемпіонатах та першостях України.

Провідні студенти-спортсмени академії гідно представляли ОНЮА, місто Одесу, виступаючи у національних збірних командах України на міжнародних змаганнях найвищого рівня у таких зарубіжних країнах: Болгарія, Великобританія, Греція, Данія, Іспанія, Кіпр, Німеччина, Польща, Росія, Таїланд, Угорщина, Швейцарія, Фінляндія, Франція, Югославія, Мальта, Китай, Румунія, Італія, США, Фінляндія.

Студенти академії беруть участь у змаганнях за програ-

мою літніх Універсіад України Міністерства освіти і науки, які проводяться один раз на два роки. В Універсіаді — 1999 року у складі збірних студентських команд Одеської області взяли участь 7 студентів академії, які завоювали 3 золоті, 1 срібну та 3 бронзові медалі.

За підсумками виступу студентів академії на Універсіаді — 1999 року ОНЮА зайняла 2-е місце серед вузів Одеської області (попереду був лише Південноукраїнський педагогічний університет).

На наступній V літній Універсіаді України 2001 року в особистих та командних змаганнях у складі студентських збірних команд Одеської області взяли участь 44 студенти ОНЮА, з них: 1 майстер спорту міжнародного класу, 14 майстрів спорту, 29 кандидатів у майстри спорту та першорозрядники.

Вони виступили в 11 видах програми Універсіади, а саме: вільна боротьба, дзюдо, волейбол, баскетбол, легка атлетика, плавання, регбі, самбо, теніс, футбол, художня гімнастика.

У змаганнях з тенісу, художньої гімнастики, вільної боротьби студенти ОНЮА завоювали звання чемпіонів Універсіади, а у боротьбі самбо стали срібними призерами Універсіади у складі студентських збірних команд Одеської області. Збірна команда ОНЮА з плавання посіла 3-є місце, а команда дзюдо — 4-є місце серед вищих навчальних закладів України.

Студентами ОНЮА на Універсіаді 2001 року завойовано 8 золотих, 10 срібних та 5 бронзових медалей.

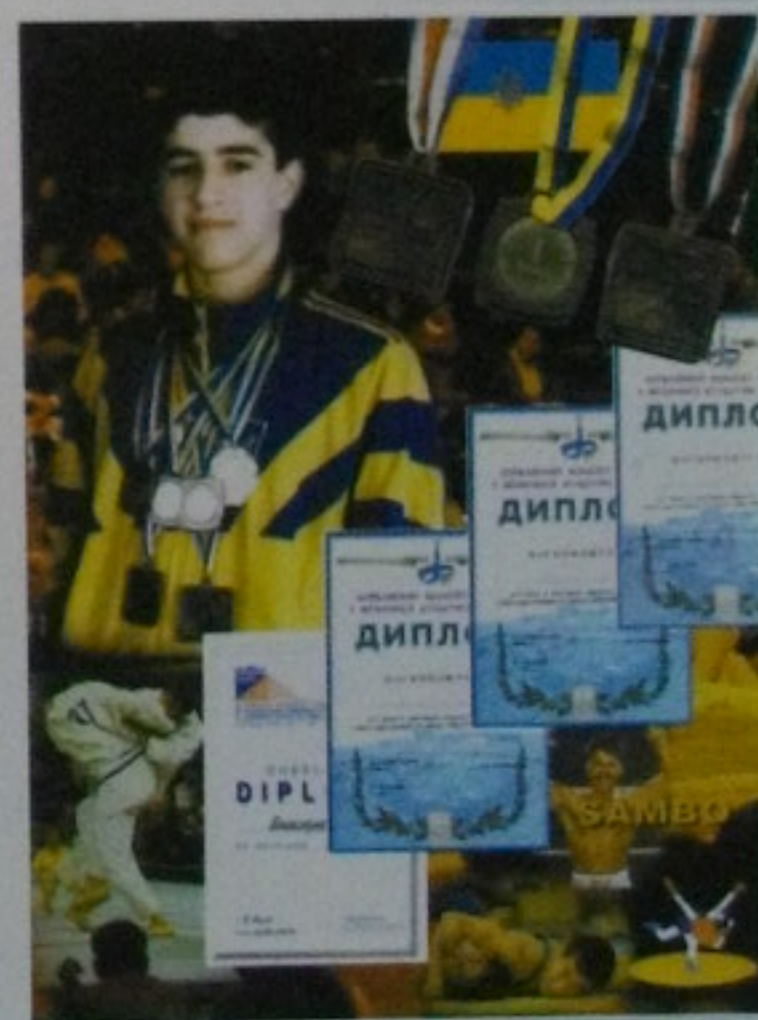
У змаганнях Універсіади взяли участь студенти всіх факультетів та інститутів академії. Вони виявили високу спортивну майстерність, волю до перемоги, гідно представляли честь академії.

За підсумками загальнокомандної першості V літньої Універсіади України Одеська національна юридична академія посіла 3-є місце серед 136 вищих навчальних закладів України.

Високий рівень навчально-виховної та організаційної роботи під час підготовки та виступу спортсменів на змаганнях виявили: завідувач кафедри фізвиховання О. Г. Каліберда, старші викладачі А. П. Кухаренко і О. А. Бірюков, викладачі С. В. Лисонь і І. С. Скібінських, завідувач спеціальною підготовкою учбового центру ОНЮА Г. А. Яременко, заслужені тренери України І. І. Чертов, І. Г. Грек, С. В. Мельник, тренери, майстри спорту А. А. Тимофєєва, Є. М. Бородаєнко.

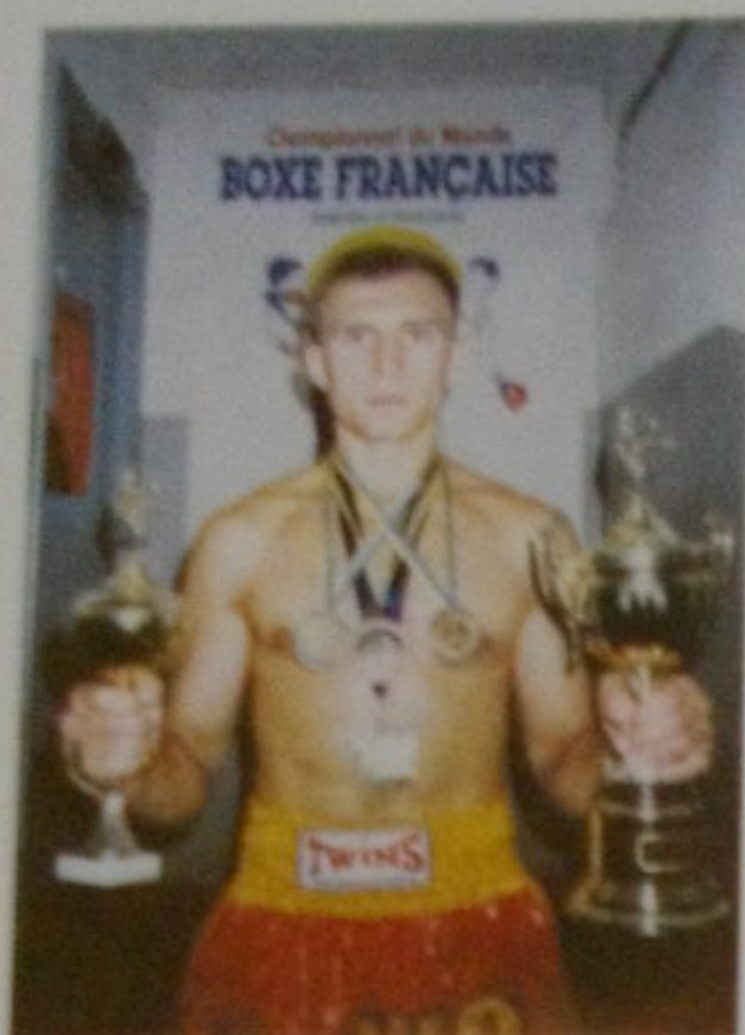

Майстер спорту
Павло Іллічов

Майстер спорту
Заур Токлікішвілі

В'ячеслав Шанько,
майстер спорту
міжнародного класу,
чемпіон світу, срібний
призер Чемпіонату
Європи, чемпіон
України з кікбоксінгу

Найкращі студенти-спортсмени своєю навчальною та спортивною діяльністю служать прикладом для інших студентів академії.

Спортивні результати та студентський спорт є важливими, але не єдиними складовими системи фізичного виховання та спорту, яка створюється в академії з моменту її заснування.

Ця система — один з найважливіших елементів усієї навчально-виховної роботи, яка повинна вирішувати завдання зміцнення здоров'я усіх студентів та учнів наших училищ, розвитку необхідних майбутнім спеціалістам-юристам фізичних та морально-волевих якостей, оволодіння низкою професійно важливих прикладних навичок спеціальної фізичної підготовки.

Фізичне виховання і спорт в ОНЮА розглядаються як ефективні засоби виховання та формування особистості студента. Система виховної роботи засобами фізичної культури і спорту сприяє вихованню у студентів позитивних психофізичних та психологічних якостей, формуванню їхньої особистої фізичної культури, позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом, оволодінню основами правової культури та правових знань у цій галузі.

Традиційними стали зустрічі Президента академії С. В. Кізова за участю проректорів, деканів факультетів зі студентами-спортсменами. Щорічно видаються накази по заохоченню найкращих студентів, які брали активну участь у фізкультурній та спортивній роботі.

Почуття колективізму, патріотизму, гордості за свій навчальний заклад виховуються у студентів, які вболівають за свої спортивні команди на матчах та змаганнях за участю майстрів волейбольної команди «Феміда», збірних команд факультетів на змаганнях Спартакіади ОНЮА, збірних команд академії на обласних студентських іграх з баскетболу, волейболу, футболу та інших видів спорту.

Важливим засобом виховання та невід'ємною складовою частиною фізвиховання і спорту є участь у масових фізкультурних заходах та спортивних змаганнях різного рівня.

В Одеській національній юридичній академії все приреч на здоров'я студентів, їх оптимістичне ставлення до життя — від зразкової організації навчально-тренувального процесу

до створення суперсучасного спортивного комплексу на власній території. Знаменною подією в житті академії стало урочисте театралізоване дійство, присвячене відкриттю спортивного комплексу ОНЮА та закриттю V літньої Універсіади України. Почесне право провести таке подвійне свято було надано академії завдяки значним спортивним досягненням на Універсіаді — 2001 року та натхненній роботі по будівництву спортивного комплексу. Цей унікальний в Україні спор-

Урочисте відкриття нового стадіону ОНЮА

тивний комплекс відразу став популярним серед студентів, викладачів та співробітників академії, які поряд з навчальною, педагогічною та науковою роботою активно займаються фізкультурою і спортом. Відтепер вони та інші мешканці нашого міста мають відмінні умови для занять фізичним вихованням і різноманітними видами спорту, проведення змагань, активного повноцінного відпочинку та оздоровлення.

Побудований протягом 2000/2001 навчального року унікальний спортивний комплекс посів центральне місце серед інших спортивних споруд академії.

Усі спортивні споруди даного комплексу побудовані за індивідуальними проектами на рівні найвищих вимог міжнародних спортивних стандартів.

Створені умови для розвитку фізичного виховання надають студентам різноманітних можливостей для вибору занять фізкультурно-оздоровчого, спортивного та професійно-прикладного напрямів за особистими інтересами.

На навчальних та позанавчальних заняттях з фізвиховання і спорту студенти отримують не тільки теоретичні, методичні та практичні знання, уміння та навички рухової діяльності, а також у них формуються гуманістичний світогляд, потреба до зміцнення здоров'я, культури здорового способу життя.

16-річчю незалежності України - ваші спортивні досягнення!

ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Декан факультету
юридичної
журналістики,
кандидат юридичних
наук, професор
**Петро Павлович
МУЗИЧЕНКО**

Факультет юридичної журналістики було створено у травні 2000 року. До його складу входять три кафедри: історії держави і права, юридичної педагогіки та психології, іноземних мов. Очолює факультет кандидат юридичних наук, професор П. П. Музиченко.

Основною метою є підготовка фахівців-правознавців для прес-служб органів центральної і місцевої виконавчої влади, місцевого самоврядування, судових, правоохоронних і митних органів, кваліфікованих юристів і водночас журналістів, здатних працювати у газетах та журналах, на радіо та телебаченні.

Навчання студентів здійснюють висококваліфіковані викладачі — доктори і кандидати юридичних, історичних, філософських, філологічних наук. Велика увага приділяється опануванню майбутніми спеціалістами української мови та літератури, іноземних мов та комп'ютерних технологій. Теоретичні курси доповнюються відповідними спецкурсами, викладання яких здійснюють спеціалісти-практики.

З метою підвищення ефективності процесу підготовки майбутніх спеціалістів широко використовуються методи безпосереднього спілкування з практичними працівниками правоохоронних органів, органів влади та управління, місцевого самоврядування, засобів масової інформації.

Студенти факультету регулярно беруть участь у щорічних всеукраїнських конкурсах програм регіональних телерадіокомпаній «Україна єдина», де у 2000 р. посіли перше місце серед студентських робіт; брали участь у відкритті пам'ятного знаку журналістам; були ініціаторами проведення у стінах академії одного із засідань Міжнародного молодіжного Європарламенту; брали участь у конференції, організованій Українською Спільнотою журналістів. Влітку 2001 року студенти факультету взяли участь у національному турнірі з парламентських дебатів, а також у III Міжнародному конкурсі з парламентських дебатів, де зайняли призові місця і стали стипендіатами літнього україно-американського мовного університету.

Студентка А. Троцька отримала грант від Ради Європи на участь у програмі з проблем європейського громадянства у молодіжному центрі Ради Європи у м. Будапешті.

Факультет юридичної журналістики має зв'язки з Академією Української Преси, яка у своїй діяльності керується виключно нормами журналістської етики, принципом свободи преси та ідеєю демократії в Україні. Налагоджуються зв'язки факультету з IREX (Радою Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів) за програмою «Професійні засоби масової інформації», відомою як «ПроМедіа».

Перед студентами-журналістами виступали редактори і провідні журналісти місцевих та республіканських засобів інформації.

На базі факультету юридичної журналістики у вересні 2001 р. зі Службою міжнародних зв'язків ОНЮА було проведено «круглий стіл» за темою «Засоби масової інформації: правове забезпечення діяльності, ринок праці, оплата праці і повсякденна діяльність». В його роботі взяли участь доктор наук в галузі мас-медіа Інкен Гееб, один з редакторів загальнонаціональної німецької газети «Франкфурт Альгемайне Цайтунг».

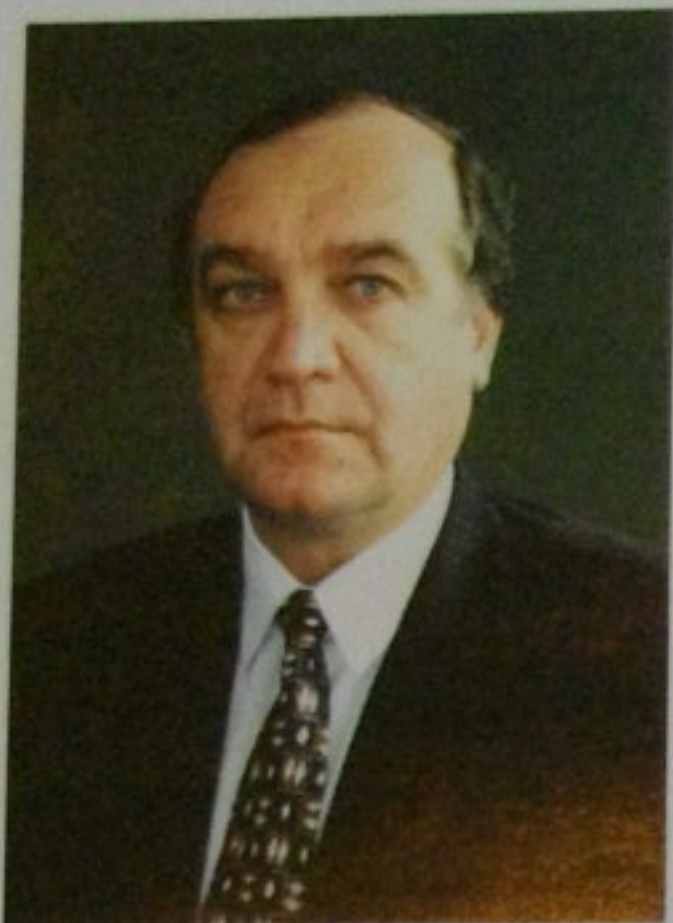
Успішно розвивається науково-дослідна робота. Студенти факультету беруть активну участь у роботі студентських наукових гуртків, виступають з доповідями на студентських науково-дослідних конференціях місцевого, республіканського і міжнародного рівнів.

Студенти брали участь у святкуванні Дня академії, Дня міста Одеси, Дня Перемоги, оглядах художньої самодіяльності, спортивних змаганнях. На факультеті навчається два майстри спорту.

Факультет є динамічною структурою Одеської національної юридичної академії, перед якою відкриваються широкі перспективи подальшого розвитку.

Кафедра історії держави і права

Завідувач кафедри історії держави і права, кандидат історичних наук, доцент
Володимир Павлович ГЛИНЯНИЙ

У системі вищої юридичної освіти кафедра історії держави і права є найбільш давньою.

У XIX ст. три кафедри юридичного факультету Новоросійського університету обслуговували історію держави і права: кафедра історії найважливіших законодавств, стародавніх і нових; кафедра історії російського права; кафедра історії слов'янського законодавства.

За радянських часів історія держави і права читалася на кафедрі теорії та історії держави і права. Довгий час її очолював доктор юридичних наук, професор О. В. Сурілов.

Значний слід у розвитку історико-правової педагогіки залишив професор Г. Є. Петухов, який викладав історію держави та права зарубіжних країн. Він працював над проблемою законності в державному управлінні. Йому належить монографічне дослідження *“Радянський суд і становлення революційної законності в державному управлінні”*. З утворенням Одеської національної юридичної академії (1997) кафедра історії держави і права стала самостійною. Першим завідувачем кафедри став кандидат історичних наук, доцент В. П. Глиняний.

Головні дисципліни кафедри історії держави і права:

— історія держави і права України — дисципліну забезпечують професор П. П. Музиченко, доценти Н. І. Долматова, А. Л. Піщевський та асистенти Н. В. Єфремова, Н. В. Панова-Стрюк, О. В. Мироненко.

— загальна історія держави і права — дисципліну забезпечують проф. П. П. Музиченко, доценти В. П. Глиняний, К. М. Вітман, асистенти Н. В. Панова-Стрюк, Н. В. Єфремова, О. В. Мироненко.

Викладачами кафедри з усіх предметів, які читаються, розроблені робочі програми, видані методичні рекомендації і плани семінарських занять.

Кафедра історії держави і права бере активну участь у науковій роботі. Загальною кафедральною темою наукової роботи кафедри є *“Традиції і новації в правовому розвитку: історичний аспект”*. Головні напрямки наукових досліджень такі: правове становище заміжньої жінки в різні історичні часи;

державність і право Київської Русі; державність і право на українських землях у XIV—XVI ст. ст.; державність і право України в 1917—1921 роках.

Вчені кафедри беруть активну участь у здійсненні наукового проекту “Статути Великого князівства Литовського”. Побачив світ перший том Статуту Великого князівства Литовського 1526 року / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. — Одеса, 2002/.

Результати наукової роботи знайшли відображення в монографіях (Глиняний В. П. Правовое положение замужней женщины с древних времён и до конца XIX в. — Одесса, 2000; Суд і судочинство на українських землях у XIV—XVI ст. ст. / За ред. П. Музиченка. — Одеса, 2000; Кивалов С. В., Орзих М. Ф., Музыченко П. П., Дамерли М. А. Парламентское право Украины и Азербайджана: достижения и просчеты 1917—1920 гг. Одесса, 2000), у статтях, наукових виданнях, доповідях на наукових конференціях.

Професор П. П. Музиченко підготував 12 статей для всеукраїнського видання “Юридична енциклопедія”.

На кафедрі історії держави і права працює аспірантура. Так, під науковим керівництвом П. П. Музиченка захищено 7 кандидатських дисертацій.

На сьогодні всі дисципліни кафедри історії держави і права забезпечені власними підручниками. Так, за 1999—2001 роки видано 8 навчальних посібників, підготовлених провідними викладачами кафедри.

Навчальний посібник П. Музиченка “Історія держави і права України” у 1998 році удостоєний третьої премії на Всеукраїнському конкурсі на краще юридичне видання.

На кафедрі проводиться виховна робота зі студентами академії і особливо зі студентами факультету юридичної журналістики, до якого належить кафедра історії держави і права.

Кафедра юридичної педагогіки та психології

Завідувач кафедри
юридичної педагогіки
та психології,
кандидат філологічних
наук, професор
**Анатолій Іванович
ПАНЬКОВ**

У січні 1998 року в академії була створена кафедра юридичної педагогіки та психології. Кафедра забезпечує викладання таких дисциплін:

- Основи педагогіки та психології;
- Юридична психологія;
- Правова педагогіка;
- Ділова українська мова;
- Безпека життєдіяльності людини;
- Пропедевтика;
- Українська ментальність: особистість, характер, індивідуальність. Звичаєві норми, характери і обставини;
- Цивільний захист населення;
- Сучасна українська мова;
- Педагогіка вищої школи;
- Соціально-психологічні проблеми права;
- Основи наукового дослідження.

Зміст дисциплін зосереджений на висвітленні провідних гуманітарних проблем, пов'язаних з вихованням особистості — її правової свідомості, фахової компетентності, громадянської та національної гідності.

Завідувач кафедри — професор Анатолій Іванович Паньков займається вивченням процесів державотворення, питань розвитку освіти та культури, дослідженням суспільно-політичних, етичних і естетичних поглядів видатних діячів національного відродження: Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, В. Винниченка, Д. Донцова, проблем виникнення та еволюції національної партійної системи в Україні у ХХ столітті. Об'єктом його наукових інтересів є філософія політики, зокрема соціальна етика, мораль держави, мас.

Кандидат філологічних наук, доцент Людмила Анатоліївна Ковальчук викладає курс ділової української мови як на стаціонарі, так і на заочному відділенні. Займається проблемами розвитку національної свідомості молоді та правової культури юристів.

Проблеми становлення органів місцевого самоврядування в Одесі, питання формування юридичної конфліктології як науки; психологічні аспекти проведення слідчих заходів є об'єктом історико-правових досліджень кандидата юридичних наук, доцента кафедри Сергія Миколайовича Стременовського, монографія якого з проблем становлення органів місцевого самоврядування в Одесі опублікована у видавництві “Юридична література”. Він читає курси “Юридична психологія” та “Психологія управління”.

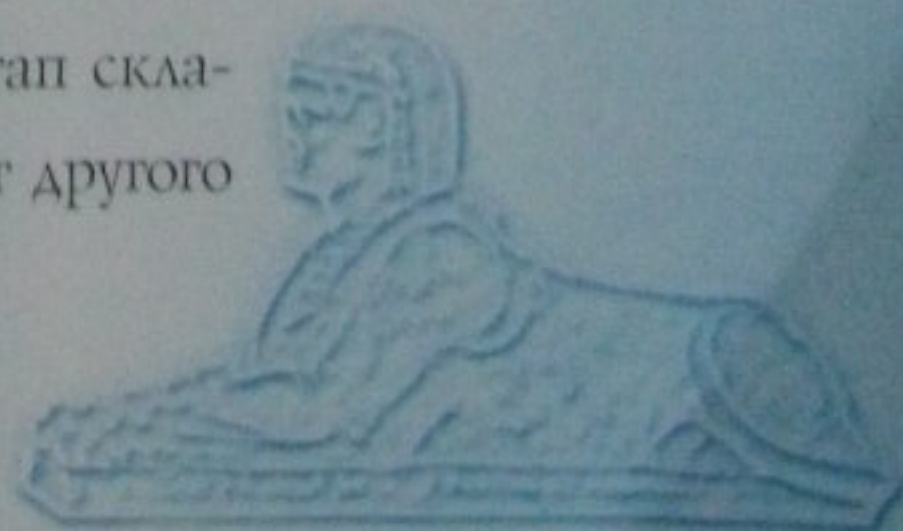
Старший викладач Валентин Іванович Самкнулов викладає курси “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист населення”. Його науково-методичні розробки з проблем підготовки фахівців вищих навчальних закладів з курсу “Безпека життєдіяльності (особливості підготовки юристів)” покладено в основу програм Міністерства освіти і науки України. Він є членом навчально-методичної ради з безпеки життєдіяльності людини при вищих навчальних закладах Одеської області.

Старший викладач Мирослава Володимирівна Мамич читає курси “Сучасна українська мова” та “Українська ділова мова”. Займається проблемами сучасних новітніх напрямків психолінгвістичних досліджень (НЛП, паралінгвістики, соціоніки, етнолінгвістики) та їх застосування в юриспруденції, а також науковою проблемою “Концепти “правда” і “неправда” в українській літературній мові (семантико-стилістичний аспект)”.

Асистент Лариса Михайлівна Писаренко читає курси “Основи психології та педагогіки” та “Соціально-психологічні проблеми права”. Працює над розробкою курсу “Українська ментальність: особистість, характер, індивідуальність. Звичаєві норми, характери та обставини”. Займається вивченням соціально-психологічних аспектів ментальності у професійній діяльності юристів.

Викладачі кафедри працюють над науковою темою “Специфіка національної регламентації української культури та права в процесі виховання”.

Розробка цієї теми поділяється на кілька етапів. Перший етап складає вивчення літературних уявлень про культуру особистості. Зміст другого

етапу — робота зі з'ясування духовних чинників формування елітарної молоді.

За період роботи над першим етапом було досліджено внесок видатних українських діячів національного відродження у розвиток української етичної й естетичної думки кінця ХІХ — першої половини ХХ ст. під кутом зору питань національної свідомості та правової культури українського народу. Крім цього, розглядалась проблема розвитку національної свідомості у площині національного виховання молоді на традиціях української політичної, правничої, етичної й естетичної думки ХІХ—ХХ ст.ст., у зв'язку із залученням молоді до користування українською мовою в усіх сферах життя, зокрема у сфері юриспруденції; досліджена роль філософа і письменника Г. С. Сковороди у формуванні та становленні позитивного права, що має безпосереднє відношення до проблеми правової культури особистості. Цією проблемою на кафедрі займаються професор А. І. Паньков, доцент Л. А. Ковальчук, старший викладач М. В. Мамич.

Наукові дослідження теми «Формування правопослушної та правомірної поведінки неповнолітніх (підлітків та юнацтва)», у рамках розробки другого етапу наукової теми кафедри, показують, що передумовами виникнення асоціальної й антисоціальної поведінки неповнолітніх є неврівноваженість процесів збудження та гальмування нервової системи, схильність до наслідування вчинків своїх однолітків і людей старшого віку, підвищена емоційність за відсутності достатньо розвинутих вольових якостей, вразливість і гостре сприйняття подій і фактів навколишнього середовища, прагнення до самоствердження за відсутності необхідних якостей особистості.

Цей напрям дослідження забезпечують доцент С. М. Стременовський, старший викладач В. І. Самкнулов, асистент Л. М. Писаренко.

Результати проведених наукових досліджень та клінічні спостереження викладені у статтях, що надруковані у збірниках наукових праць, журналах і доповідях на науково-практичних конференціях.

Навчально-методична робота викладачів кафедри спрямована на розробку програм нових курсів, а також на видання науково-методичної літератури. За період з 1998 року вийшли друком: “Юридична психологія: методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів”; методичний посібник з “Української мови”; робочі програми та плани семінарських занять з курсів “Цивільний захист населення”, “Безпека життєдіяльності людини”, “Ділове українське мовлення”, “Культура мовлення юристів”, “Мова і стиль, логіка і зміст процесуальних документів”, “Українська та зарубіжна культура”, методичний посібник “Методика психодіагностики особистості”, методичні рекомендації з курсу “Соціально-психологічні проблеми права”, розроблені анкети для вивчення профілю особистості.

На кафедрі постійно проводяться методичні семінари, на яких обговорюються програми та методичні рекомендації з курсів, що читаються викладачами кафедри.

Викладачі кафедри пройшли підвищення рівня професійної підготовки в Одеській облдержадміністрації, на кафедрах Одеського медичного університету та Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Вони беруть активну участь у науково-практичних, науково-методичних конференціях, у звітних конференціях професорсько-викладацького складу ОНЮА. Проводиться індивідуальна робота зі студентами.

Крім навчально-методичної роботи, викладачі кафедри доцент Л. А. Ковальчук, старший викладач В. І. Самкнулов, асистент Л. М. Писаренко, доцент С. М. Стременовський є кураторами груп, а доцент С. М. Стременовський — є куратором I курсу судово-прокурорського факультету. Викладачі слідкують за рівнем успішності студентів, проводять бесіди, цікавляться проблемами студентів і допомагають уникати проблемних ситуацій, беруть разом зі студентами участь у заходах, що проводяться в академії.

Кафедра іноземних мов

Завідувач кафедри іноземних мов, доктор філологічних наук, професор
Віра Ярославівна МІЗЕЦЬКА

На початку існування Одеського (Новоросійського) університету в ньому були окремі кафедри іноземних мов: німецької, французької, англійської та італійської.

З 1900 до 1917 року кафедри іноземних мов вже не існувало, заняття проводили окремі лектори з іноземних мов. Усього їх було 4, по одному лектору на кожну мову, і входили вони до складу викладачів історико-філологічного факультету. З 1917 року викладали тільки німецьку мову. Пізніше були введені англійська та французька. Самостійна кафедра іноземних мов була утворена в 1937 році. Поступово іноземна мова була запроваджена як обов'язковий предмет на всіх факультетах. Першим завідувачем кафедри іноземних мов був К.П. Любарський. Уже в той час кафедра нараховувала близько 50 викладачів.

Восени 1960 року керівником кафедри іноземних мов став доцент В. Г. Шатух. У 1963 році при факультеті, після завершення складної підготовчої роботи, почала працювати лабораторія експериментальної фонетики під керівництвом спочатку доцента В. Г. Шатуха, а потім доцента Т. О. Бровченко. Починаючи з 1966 року, кафедрою завідували деякий час доцент Я. Я. Нейдорф і доктор філологічних наук В. Г. Таранець. З 1974 до 1987 року очолювала кафедру професор Е. А. Нушикян. На кафедрі активізувалась наукова, навчальна та виховна робота. Успішно захистили кандидатські дисертації М. З. Яцій, Г. В. Міліч, О. А. Кірсанов, Н. П. Віт, В. І. Люперський, Л. В. Нижнікова. Проводились олімпіади з іноземних мов (у м. Києві та м. Ужгороді), вечори німецькою мовою, в яких активну участь брали студенти юридичного факультету (керівник — старший викладач Л. В. Доленко). На юридичному та інших факультетах були утворені студентські групи з поглибленим вивченням іноземної мови, що давало право отримати сертифікат референта-викладача.

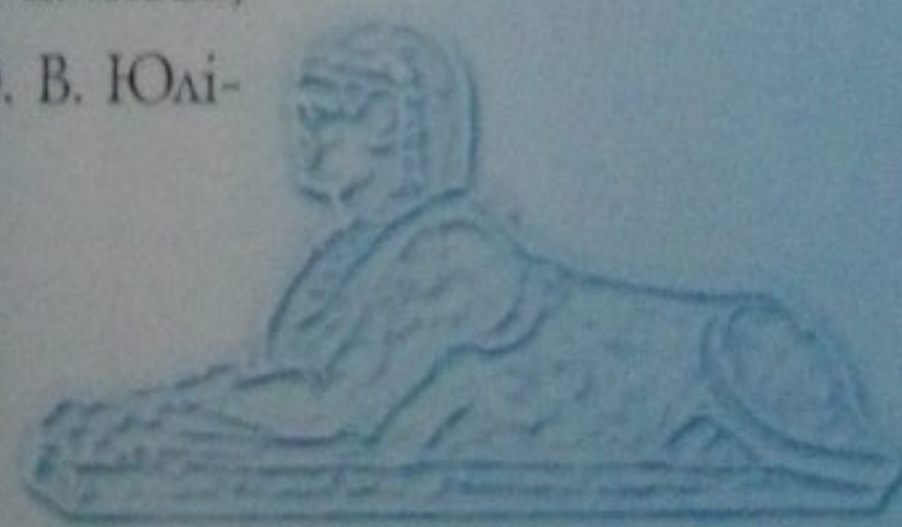
У 1987 році відбувся поділ кафедри на: кафедру іноземних мов гуманітарних факультетів та кафедру іноземних мов природничих факультетів (завідувач кафедри доцент М. З. Яцій). Кафедру іноземних мов гуманітарних факультетів

очолив доктор педагогічних наук професор В. А. Скалкін. З цього часу посилюється методична робота кафедри. З педагогічної спеціальності захистили дисертації Н. В. Варешкіна, Л. В. Добровольська, О. І. Єременок. Створюється нова програма викладання іноземних мов (автори: В. А. Скалкін, Л. В. Доленко, Н. П. Віт). Викладачі кафедри брали участь у III Міжнародному симпозіумі Міжнародної асоціації викладачів російської мови та літератури (1989), у Міжнародній конференції в м. Таллінн (1991), у Науково-практичній конференції з країнознавства в м. Санкт-Петербурзі (1994). Найактивнішу участь в роботі наукових конференцій брали викладачі кафедри доцент Н. В. Варешкіна, доцент Л. В. Добровольська. Протягом багатьох років кафедра є опорною в системі Одеського міжвузівського центру.

З 1995 року активізувались міжнародні стосунки кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів, встановлено тісні відносини з університетами Регенсбурга і Пасау (ФРН), Манчестера (Англія) та з Сент-Ендрюським університетом (Шотландія) щодо обміну студентами. Студенти юридичного факультету Г. Рижков, В. Гуревський, В. Примаченко, Г. Гайденок та ін. були направлені на 5- або 10-місячне навчання до університетів м. Регенсбурга і Пасау з метою вивчення німецького права та поглиблення знань з німецької мови. Викладачі кафедри отримали можливість проходити стажування за кордоном. Таке стажування пройшли в Англії Н. П. Віт, Л. В. Добровольська, Н. В. Варешкіна, Л. В. Нижнікова, О. Г. Єременок.

Зі створенням на базі Юридичного інституту Одеського державного університету Одеської державної юридичної академії в ній було відкрито кафедру іноземних мов, яку очолив професор В. Г. Таранець. До складу кафедри увійшли частково викладачі, які працювали в Одеському університеті, серед них професор В. Я. Мізецька, доцент Л. В. Нижнікова, доцент Н. В. Варешкіна, доцент О. М. Образцова, а також такі досвідчені педагоги, як доцент Н. П. Гавриш, Т. І. Олійник, старші викладачі Т. І. Місarenко, Г. М. Тарасова та молоді і перспективні фахівці: М. С. Майкова, В. В. Задриборода, В. І. Хацаюк, Л. С. Лозбіна, О. А. Гришина, Ю. В. Юлінецька, Г. Д. Поправка, О. В. Занько.

Доктор філологічних наук, професор Віра Ярославівна Мізецька очолює кафедру іноземних мов ОНЮА з листопада 1998 року.

Під керівництвом професора В. Я. Мізецької за 1998—2000 р. були видані друком одинадцять методичних посібників з викладання іноземних мов в юридичних вищих навчальних закладах. В. Я. Мізецька є автором чотирьох з них. Враховуючи потреби юристів у мовній, довідковій літературі, кафедра зосередила свої зусилля перш за все на прикладних напрямках науки. Так, під керівництвом професора В. Я. Мізецької проводиться робота зі складання двох словників: словника юридичних реалій і словника юридичних термінів у морському праві. У статтях В. Я. Мізецької, надрукованих за період з 1998 до 2000 р., відображені результати її праці в галузі філософії лінгвістичних досліджень, стилістики та культурології. На кафедрі постійно проводяться наукові семінари та “круглі столи”, присвячені проблемам сучасної лексикографії, які очолює професор В. Я. Мізецька.

Основна спеціальність Т. І. Олійника — давньогрецька та латинська мови, друга спеціальність — німецька мова. У науці Т. І. Олійника цікавить ораторське мистецтво давніх римлян. З цього приводу ним опублікована низка статей, монографія “Марк Туллій Цицерон — вершина римського красномовства”. Т. І. Олійник написав і видав друком підручник для філологів “Латинська мова”. Він керує процесом навчального та наукового стажування викладачів латинської мови Одеського національного університету.

А. В. Нижнікова займається порівняльним аналізом офіційно-ділового англійського й українського листа і застосовує теоретичні дані та знання у практиці навчання студентів ОНЮА. Крім цього, А. В. Нижнікова є досвідченим наставником молодих педагогів кафедри, яким вона приділяє багато уваги та з якими ділиться досвідом.

Наукові інтереси О. М. Образцової обертаються в колі вивчення проблем граматики англійської мови, психолінгвістики, програматики, теорії перекладу. Зараз вона працює над докторською дисертацією з проблем граматики. О. М. Образцова є відповідальна за навчальну роботу по кафедрі іноземних мов.

Н. В. Варешкіну у вересні 1995 р. було обрано на посаду доцента кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів Одеського держуніверситету. Вона викладала англійську мову на юридичному факультеті. З січня 1998 р. перейшла працювати доцентом кафедри іноземних мов ОДЮА. Коло її наукових інтересів — методика викладання іноземних мов. Н. В. Варешкіна керує секцією “Методики іноземних мов”.

Н. П. Гавриш в ОНЮА працює на посаді доцента кафедри іноземних мов з 1 січня 1998 р. Останнім часом вона вивчає юридичну термінологію в англійській мові, її джерела, засіб і шлях розширення та поповнення.

Г. М. Тарасова займається розробкою проблем політичної філософської лірики римського поета Горація, твори якого включені до підручників з латинської мови для студентів-юристів. Г. М. Тарасова також є завідувачою секцією латинської мови.

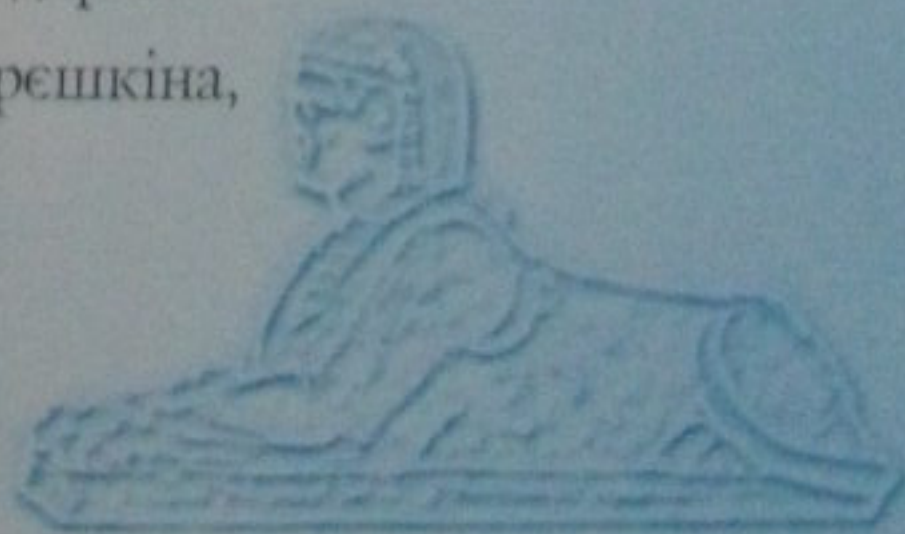
М. С. Майкова займається науковими розробками проблем використання засобів multimedia та Інтернет у навчанні іноземних мов. Вона відповідає за зв'язки між кафедрою та бібліотекою і займається підбором для закупівлі найсучасніших підручників з різних іноземних мов, латинської мови та риторики.

ОНЮА — молодий вищий навчальний заклад, який динамічно розвивається. Позначається це й на кафедрі іноземних мов. За неповні 4 роки її існування збільшилась чисельність не тільки досвідчених педагогів, але й молодих викладачів: у вересні 2000 року склад кафедри поповнили І. Я. Байло та Л. А. Цвігун.

Завдяки старшим наставникам: Т. І. Олійнику, Л. В. Нижніковій, Н. П. Гавриш, О. М. Образцовій, М. С. Майковій, С. Л. Любимовій, Н. В. Варешкіній молоді викладачі підвищують свій педагогічний рівень і поширюють філологічний кругозір.

Кафедра іноземних мов Одеської національної юридичної академії підтримує наукові зв'язки з такими навчальними закладами, як Одеський інститут сухопутних військ, Одеський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ, Ізмаїльський педагогічний інститут, Одеський національний університет, Мелітопольський університет та ін. Співробітники кафедри надають наукові та методичні консультації, рецензують посібники, беруть участь у сумісних наукових конференціях.

Так, у 2000 р. брали активну участь у міжнародних конференціях, організованих Європейським центром, ЮНЕСКО, Львівським державним університетом, такі викладачі, як О. М. Образцова, Н. В. Варешкіна, Ю. В. Юлінецька, Т. А. Кулік, С. В. Снігур, М. С. Майкова.

Тепер ведеться підготовка збірника наукових статей співробітників кафедри іноземних мов, в якому особливого значення набувають лінгвістичні праці, присвячені вивченню юридичної лексики і текстів юридичної тематики.

На кафедрі розроблено і прийнято вченою радою академії концепцію підготовки юристів з іноземної мови. Тут працюють також викладачі латинської мови та української і російської як іноземних. У вересні 2001 р. засновані нові факультивні курси італійської та французької мов. Відповідно до зазначених навчальних дисциплін підготовлено програми, зокрема для іноземних мов зроблено акцент на практичне володіння сучасною мовою, а також активне застосування студентами своїх фахових знань у спілкуванні з іноземцями та в науковій роботі. Викладачі кафедри допомагають співробітникам академії в перекладі ділових листів та документації, що сприяє зміцненню зв'язків із зарубіжними навчальними закладами. М. Е. Алексєєв та Т. І. Олійник готують студентів ОНЮА для участі у конференціях, олімпіадах і змаганнях з правознавства (mootings), які відбуваються у різних країнах.

За 1998 — 2000 р. викладачами, аспірантами та здобувачами кафедри іноземних мов було проведено значну роботу з виконання науково-дослідної роботи, яка здійснювалась у двох основних напрямках: академічно-науковому та науково-методичному. Наукова робота охоплювала романо-германські мови та слов'янське мовознавство. На кафедрі іноземних мов відкрито аспірантуру зі спеціальності 10.02.04. — германські мови, з 1998 р. прийняті перші аспіранти та здобувачі, які працюють над дисертаціями (Ю. В. Юлинецька, О. А. Гришина, Є. Н. Ілляк, В. В. Задриборода, Т. В. Насалевич та ін.). Таким чином, на кафедрі ведеться підготовка кандидатів наук для академії та ВНЗ південного регіону України.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан
соціально-правового
факультету,
завідувач кафедри
трудового права
і права соціального
забезпечення,
доктор юридичних
наук, доцент
**Галія Інсафівна
ЧАНИШЕВА**

У квітні 2002 р. рішенням вченої ради ОНЮА в структурі академії утворено соціально-правовий факультет, на який вперше у цьому ж році було прийнято 100 студентів на денну і 78 на заочну форму навчання. Створення нового факультету обумовлене необхідністю підготовки фахівців із вищою юридичною освітою, які спеціалізуються на вивченні трудового та соціального законодавства. Вони потрібні для успішного виконання масштабної і кардинальної реформи у соціальній сфері ринку праці і зайнятості населення, трудових відносин, оплати праці, соціального забезпечення, охорони здоров'я.

На соціально-правовому факультеті здійснюватиметься підготовка фахівців із вищою освітою за спеціальністю «Правознавство» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст» і «магістр» для органів Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, органів праці та соціального захисту населення, органів державної служби зайнятості, соціального партнерства, профспілок України.

До складу соціально-правового факультету належать кафедри: трудового права і права соціального забезпечення; національної економіки; правової інформатики.

Деканом соціально-правового факультету призначено доктора юридичних наук, доцента Г. І. Чанишеву.

Кафедра трудового права і права соціального забезпечення

Кафедру було створено в 1997 році на базі кафедри аграрного, екологічного та трудового права Юридичного інституту, біля витоків якої стояли професор І. О. Середа, доцент В. Т. Олієвський, професор П. Р. Стависький, професор І. М. Сирота. Завідувач кафедри — вихованка юридичного факультету Одеського національного університету доктор юридичних наук, доцент Г. І. Чанишева.

На кафедрі чітко визначились основні напрями підготовки спеціалістів у галузі праці, зайнятості та соціального захисту населення, соціальних працівників і юристів для роботи на підприємствах народногосподарського комплексу України. Основними навчальними дисциплінами кафедри є “Трудове право” і “Право соціального забезпечення”, а також спеціальні дисципліни: “Правові основи соціального партнерства у сфері праці”, “Правове регулювання соціального страхування”, “Порівняльне трудове право”, “Соціальна допомога за законодавством України”, “Правове регулювання зайнятості та працевлаштування в Україні”, “Правова робота на підприємствах господарського комплексу України”, “Медичне право”.

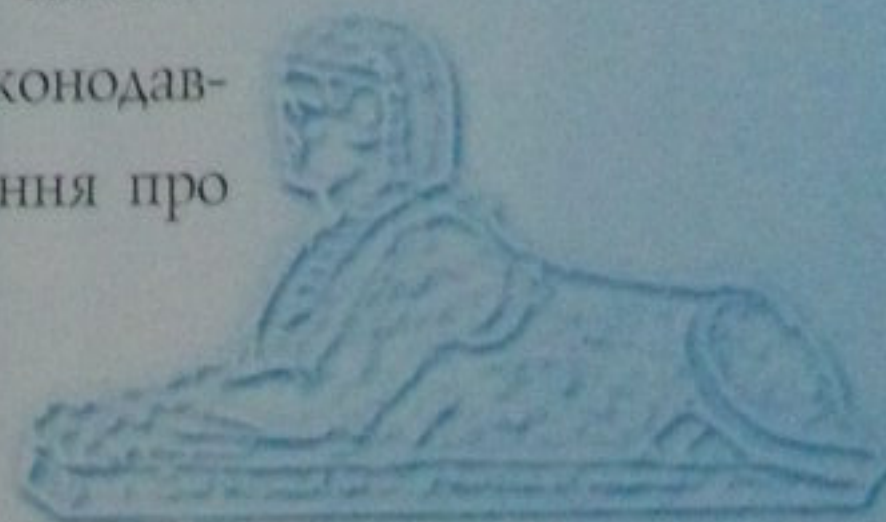
Викладачі кафедри проводять наукові дослідження з проблем правового забезпечення праці, зайнятості та соціального захисту населення в умовах становлення ринкової економіки в Україні, а саме:

- вдосконалення трудового та соціального законодавства в умовах становлення ринкових відносин;
- теоретичні проблеми реформування законодавства з соціального забезпечення;
- проблеми становлення і розвитку соціального права, медичного права України.

Перший напрям розробляють доцент Г. І. Чанишева, старший викладач Т. М. Додіна, асистент О. Л. Олейніков, асистент Ю. С. Соколянська. Другий напрям — професор І. М. Сирота, асистент І. О. Гуменюк. Третій напрям розробляє асистент О. С. Щукін.

Вагомий вклад у підготовку висококваліфікованих спеціалістів-юристів вносять члени кафедри: професор І. М. Сирота, доцент Г. І. Чанишева, старший викладач Т. М. Додіна — відмінники освіти України.

Професор І. М. Сирота — ветеран кафедри. Він має понад 30 років педагогічного стажу і великий досвід практичної роботи в правоохоронних органах і органах місцевого самоврядування. За період своєї педагогічної і наукової діяльності І. М. Сирота видав друком понад 100 наукових робіт, є одним з активних авторів розробки нової галузі — права соціального забезпечення. Професор І. М. Сирота бере активну участь у законопроектній роботі. За його участю розроблено проект “Основ законодавства про обов’язкове державне соціальне страхування”, Положення про

Пенсійний фонд та інші нормативні акти з пенсійного забезпечення. За вагомий внесок у розвиток юридичної науки і практики І. М. Сироті присвоєне почесне звання “Заслужений юрист України”. Має І. М. Сирота ордени як учасник Великої Вітчизняної війни.

Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Галія Інсафівна Чанишева читає курс лекцій з трудового права. Це педагог з добрим знанням предмету, працівник, який постійно підвищує свій професійний рівень і щоразу прагне оволодіти новою науковою висотою. Г. І. Чанишева виконує також обов'язки вченого секретаря в спеціалізованій вченій раді з захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Трудове право і право соціального забезпечення є основними і в навчальному процесі. Сьогодні їх викладання ведеться з урахуванням нових соціально-економічних відносин, формування ринкової економіки в Україні.

Введені на кафедрі також і нові спецдисципліни: “Правові основи соціального партнерства у сфері праці”, “Порівняльне трудове право”, які читає доцент Г. І. Чанишева; “Правове регулювання соціального страхування”, “Правова робота на підприємствах господарського комплексу України” — їх веде професор І. М. Сирота; “Правове регулювання зайнятості та працевлаштування в Україні” — викладає асистент І. О. Гуменюк, “Медичне право” — асистент О. С. Щукін.

На кафедрі збережено добрі традиції підготовки педагогічних і наукових кадрів. Зараз тут навчаються в аспірантурі 6 аспірантів за спеціальністю 12.00.05 — трудове право; право соціального забезпечення. Випускниця аспірантури І. О. Гуменюк захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук.

За результатами досліджень викладачами кафедри видані друком монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті, методичні розробки. У 1998—2000 р. були видані друком: навчальний посібник професора І. М. Сироти “Право пенсійного забезпечення в Україні”, підручник професора І. М. Сироти “Право соціального забезпечення в Україні”, відзначений другою премією на Всеукраїнському конкурсі на краще юридичне видання в номінації “Навчальні посібники”, підготовлені

колективом викладачів кафедри та видані друком “Практикум з трудового права України”, підручник “Трудове право України”, навчальний посібник “Трудове право України”, навчальні програми з трудового права, права соціального забезпечення, медичного права. Слід відзначити, що “Практикум з трудового права” (автори Г. І. Чанишева, Н. Б. Болотіна, Т. М. Додіна та О. Л. Олейніков) відзначений на третьому Всеукраїнському конкурсі на краще юридичне видання (2000). Другу премію в номінації “Юридичні підручники” здобув підручник “Трудове право України”. — К.: Знання, 2000 (автори Г. І. Чанишева, Н. Б. Болотіна, Т. М. Додіна, О. Л. Олейніков, І. О. Гуменюк).

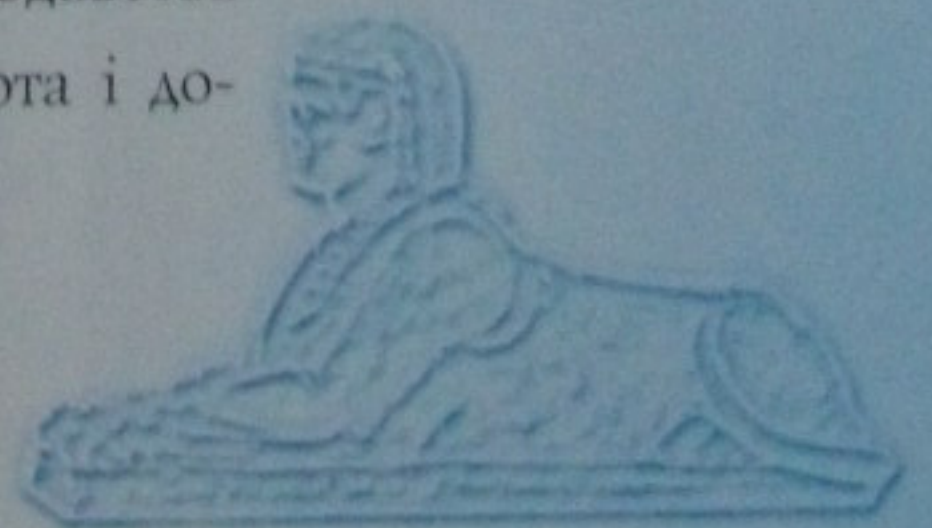

Професор І. М. Сирота,
січень 2000 року

Викладачі кафедри є активними і постійними авторами журналу “Юридический вестник”, збірників наукових праць викладачів ОНЮА “Актуальні проблеми політики” та “Актуальні проблеми держави та права”. Деякі висновки та пропозиції опубліковані у всеукраїнських виданнях: журналах “Право України”, “Підприємство, господарство і право”, у виданнях Інституту держави та права Національної академії наук України, Інституту законодавства Верховної Ради України, Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, у галузевому журналі “Соціальний захист” та ін. Професор І. М. Сирота, доцент Г. І. Чанишева є авторами окремих розділів навчального посібника “Основи держави та права” для абітурієнтів, які вступають до юридичної академії.

Викладачі кафедри — учасники цілої низки науково-практичних міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, які відбувалися свого часу в Києві, Харкові, Львові, Одесі, а також у державах СНД. Подані ними доповіді і тези містили конкретні пропозиції з удосконалення законодавства і практики його застосування.

Подібні ж пропозиції вносились і в законодавчі органи. Так, наприклад, ціла низка пропозицій з розробки нових нормативних актів з удосконалення правового регулювання трудових відносин і відносин із соціального захисту населення була внесена до Інституту законодавства Верховної Ради України. Їх авторами були професор І. М. Сирота і доцент Г. І. Чанишева.

На базі кафедри трудового права і права соціального забезпечення, разом з кафедрою трудового права юридичного факультету Львівського державного університету ім. І. Я. Франка, був проведений “круглий стіл” за темою: “Розвиток трудових відносин із соціального забезпечення”. У його роботі взяли участь як викладачі Львівського університету, так і викладачі Одеської національної юридичної академії.

Тісні ділові зв'язки кафедра підтримує з правоохоронними органами, обласним судом і прокуратурою, управлінням і відділами праці і соціального захисту Одеської обласної державної адміністрації. Практики часто звертаються на кафедру з пропозиціями з розробки локальних нормативних актів, з проханням взяти участь в узагальненні й аналізі судової практики, виступах вчених на семінарах практичних працівників. В одному з постійно діючих семінарів із підвищення кваліфікації соціальних працівників Одеської області бере участь як консультант професор І. М. Сирота. Він часто виступає перед працівниками системи соціального захисту. Таку ж роботу проводить доцент Г. І. Чанишева, співпрацюючи з Одеським обласним судом, прокуратурою області, територіальною державною правовою інспекцією Федерації профспілок Одеської області, управління праці і зайнятості населення Одеської облдержадміністрації.

Найбільш загальні і складні проблеми юридичної науки виносяться на спільні засідання кафедр цивільно-правового циклу. Обмін інформацією з колегами дозволяє уточнювати окремі позиції вчених з тих чи інших проблем, підвищувати якість навчальної роботи.

Кафедра зберегла і зміцнює далі добрі традиції, отримані у спадок від старої школи трудового права. На кафедрі пам'ятають таких вчених у галузі трудового права, як завідувача кафедри, професора П. Р. Стависького, учасників війни В. Т. Олійського, М. О. Єльчанінова, професора І. О. Середу, який довгий час працював завідувачем кафедри, проректором Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. Не можна не згадати і про ветерана кафедри Галину Федорівну Ясинську. Вона працювала на кафедрі два десятиліття — з 1965 до 1986 р. і пішла на заслужений відпочинок. На кафедрі пра-

цювали свого часу О. О. Погрібний, І. І. Каракаш, Н. Б. Болотіна, М. П. Волик, О. О. Плотнікова. Колектив кафедри пам'ятає всіх, хто працював на кафедрі, і віддає належне кожному з них.

Кафедра національної економіки

Кафедра національної економіки створена у вересні 1998 р. Її колектив очолює професор М. І. Шутов. До складу кафедри входять доцент В. В. Гаверський, доцент В. М. Штуца.

За час існування обсяг навчального навантаження на кафедрі підвищився більш ніж у 1,5 рази. Викладачі кафедри постійно вдосконалювали базовий навчальний курс «Основи економічної теорії». Розроблені тексти лекцій та спецкурсів відображують сучасні реалії економічного життя:

- загальний менеджмент;
- фінансовий менеджмент;
- основи регіональної економіки;
- маркетинг;
- банківська справа.

Професор М. І. Шутов розробив методичні матеріали з нової спеціальності «Економічна безпека» з урахуванням профілю навчального закладу.

Колективом кафедри вжито цілої низки організаційних заходів щодо відкриття цієї спеціальності та спеціалізації в академії.

Професор М. І. Шутов розробив також навчально-методичне забезпечення нового спеціального курсу «Актуальні проблеми реформування економіки України», який почав викладатися на факультеті післядипломної освіти.

За минулий час членами кафедри надруковано 5 методичних видань.

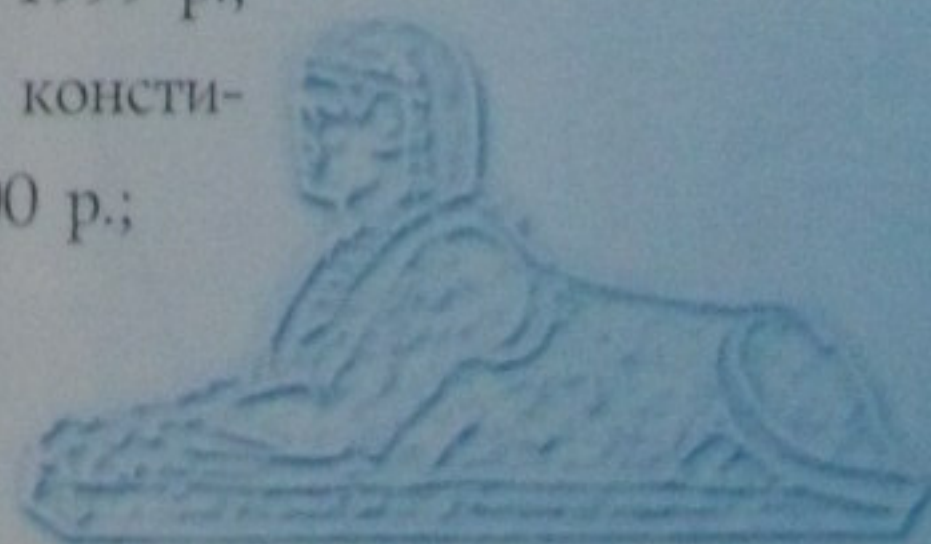
На кафедрі виконується бюджетна тема, присвячена дослідженням проблем реформування ринкової економіки в Україні. У результаті цього дослідження було надруковано 8 наукових статей та 1 монографія.

Викладачі кафедри брали участь у роботі 10 наукових конференцій, серед яких найбільш важливими є такі форуми вчених:

- Перша щорічна національна конференція «Розбудова менеджмент-освіти в Україні», що відбулася в м. Одесі з 2 до 4 грудня 1999 р.;
- Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний конституціоналізм та конституційна юстиція». ОНЮА, 27 жовтня 2000 р.;

Завідувач кафедри
національної
економіки,
доктор економічних
наук, професор
**Микола Ігорович
ШУТОВ**

— Міжнародна науково-практична конференція «Чорне море. Екологічні проблеми». ОЦНТІ, м. Одеса, 31 жовтня — 5 листопада 2000 р.;

— Всеукраїнська наукова конференція «Проблеми теорії і практики соціально-економічної трансформації в Україні», ОДЕУ, 12—13 червня 2001 р.

Велику увагу кафедра приділяє залученню студентів до наукової роботи. Зокрема, зусилля зосереджуються на науко-

вих семінарах під час навчального процесу. Крайці доповіді рекомендуються на всеукраїнську та щорічну студентську конференції академії.

За час існування кафедри в роботі наукових семінарів брали участь понад 150 студентів.

Колектив викладачів кафедри постійно вдосконалює навчальний процес. Проводиться обладнання кафедри електронно-обчислювальною технікою. Нагальною є потреба в підготовці спеціалістів за новими спеціальностями та спеціалізаціями екологічного та економічно-правового напрямку. Вимогою часу є необхідність в економічній підготовці спеціалістів, які навчаються в академії. На жаль тематика дипломних робіт для студентів денної форми навчання поки що не передбачає включення економічних та економіко-правових проблем.

ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Навчання без відриву від виробництва займає значне місце в системі вищої освіти. Цей напрям навчального процесу успішно розвивається і в ОНЮА. Щороку закінчують академію понад 200 студентів заочної та очно-заочної форм навчання.

На факультеті забезпечено високий рівень підготовки спеціалістів за трьома спеціалізаціями: цивільне право та підприємництво, судово-прокурорська; державне управління та міжнародно-правові відносини.

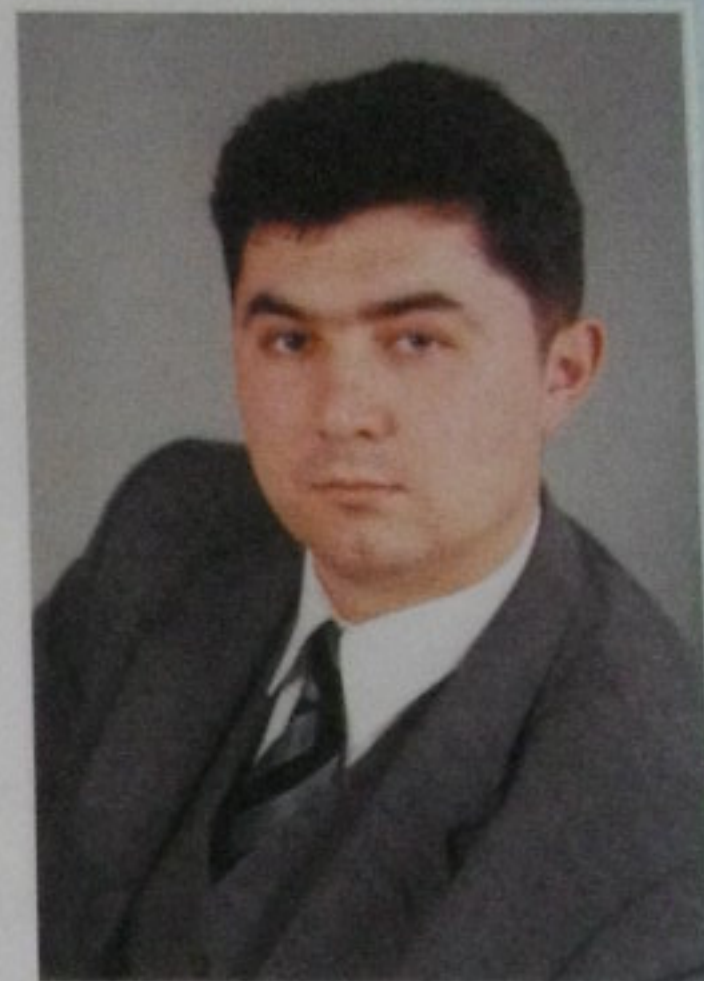
Заняття ведуть досвідчені викладачі 23 спеціалізованих кафедр, залучаються до навчального процесу і практичні працівники правоохоронних органів. Кафедри забезпечили студентів спеціальними навчальними та методичними посібниками.

З кожним роком все більше випускників закінчують факультет на «добре» та «відмінно».

Більшість студентів, які навчаються на факультеті, працюють за спеціальністю, займають високі посади в правоохоронних органах, податковій та митній службах, у господарських структурах. Серед них є народні депутати України, депутати місцевих рад, керівники різних державних структур.

Факультет з 2002 р. очолює кандидат юридичних наук, доцент О. В. Тодощак.

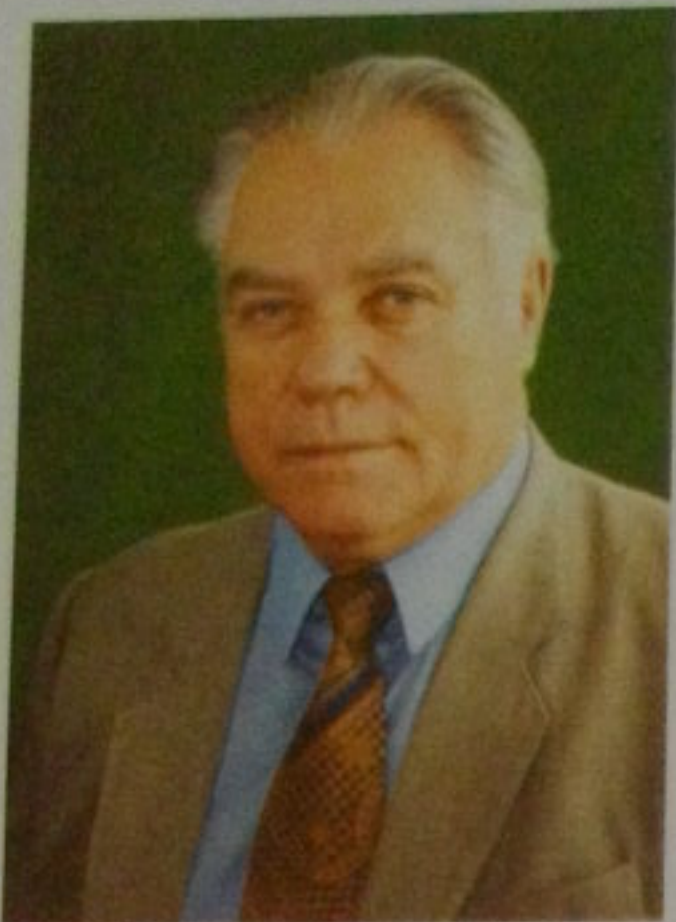
В організації навчального процесу багато зусиль докладають заступник декана кандидат юридичних наук І. І. Чугунніков, методисти: Л. Р. Белорукова, Л. І. Орданенко, Ю. М. Смолякова, Т. І. Томчак, Ю. М. Терехова.

Декан факультету
заочного навчання,
кандидат юридичних
наук
**Олег Володимирович
ТОДОЩАК**

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ

Декан факультету
післядипломного
навчання, кандидат
юридичних наук,
професор
**Іван Михайлович
СИРОТА**

Новий напрям у навчальній роботі факультету — перепідготовка і підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів. Щорічно на факультеті отримують другу спеціальність, другу вищу освіту понад 100 студентів. Перепідготовкою кадрів факультет займається з 1997 року. За п'ять років пройшли перепідготовку понад 300 чоловік.

На факультеті добре продумана система навчання, вдало поєднані аудиторні заняття з самостійною роботою студентів, підібрані цикли завдань, вирішена проблема тематики курсових і дипломних робіт, які пов'язані з побажаннями студентів і місцем їх роботи.

Викладацьку роботу на факультеті проводять: Президент академії С. В. Ківалов, в. о. проректора А. І. Паньков, перший проректор Ю. Є. Полянський, М. О. Баймуратов, професори Ю. П. Аленін, Є. В. Додін, А. І. Кормич, М. П. Орзіх, О. О. Погрібний, І. М. Сирота, Є. О. Харитонов. Ю. С. Червоний, доценти Ю. М. Оборотов, А. Р. Біла та ін.

Факультет пишається своїми випускниками: М. М. Стоцькою, В. М. Петровським (обласне та міське управління ДАІ), О. В. Юдіним (податкова служба); В. Є. Семенюком (Одеська митниця), М. М. Ткаченком (УМВС Одеської області), І. Є. Беловим (податкова міліція Одеси), В. М. Давидовим (зав. відділом Криворізького міськвиконкому), Є. І. Рекайкіним (Одеський облюст), А. В. Крусяном (військова прокуратура).

Створення цього напрямку підготовки юридичних кадрів в Південному регіоні України дозволило змінити підхід до отримання вищої освіти, який існував раніше і був занадто консервативним. Людина отримувала вищу освіту один раз на все життя, і отримати другу вищу освіту, особливо юридичну, було достатньо складною справою. Потрібно було довести, що вона необхідна, що за спеціальністю, отриманою раніше у вищому навчальному закладі, неможливо знайти роботу (не дозволяє здоров'я чи немає даного профілю роботи на підприємстві). Інші випадки перекваліфікації дозволялись за умови, якщо працівник

займав посаду без спеціальної підготовки і йому не обійтись було без отримання другої освіти.

Життя переконало, що в умовах ринкової економіки необхідно мати іншу систему освіти — мобільну, щоб спеціаліст мав можливість отримати нову кваліфікацію. На факультет поступають особи, які мають одну вищу освіту в інших галузях знань. Професійний склад слухачів є досить різноманітний.

Традиційно на факультеті багато студентів, які працюють в органах внутрішніх справ, в державному апараті, обрані депутатами різних рівнів. Останнім часом відчули необхідність другої освіти викладачі шкіл, які читають правознавство в школах, коледжах, ліцєях.

Термін післядипломного навчання складає 3,5 роки. Форма навчання — заочна за контрактом. Використовуються дві форми договорів — цільова за рахунок підприємств та індивідуальна за рахунок окремих громадян.

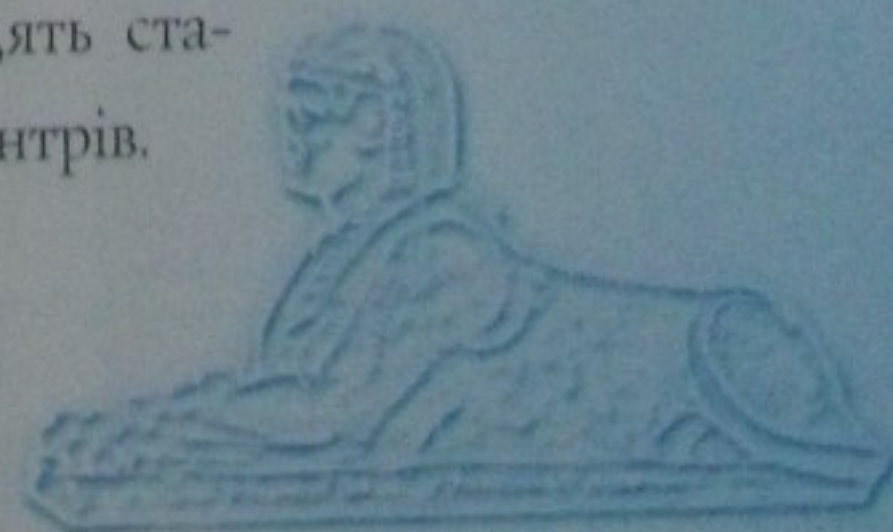
За період існування юридичної академії факультет розвивався в регіональному напрямку за рахунок створення філіалів (навчальних центрів) у багатьох областях України. Академія має навчальні центри в Криму та на заході України в Чернівцях, на берегах Дніпра у Черкасах, в гірничорудному басейні України — Кривому Розі та місті корабелів — Миколаєві. В центрах навчається понад 2,5 тис.

студентів без відриву від виробництва. Навчальний процес забезпечують викладачі академії та навчальних центрів. В 2001 році навчальні центри м. Кривий Ріг та м. Миколаєв отримали нові приміщення, які знаходяться на балансі юридичної академії. Кожний центр має свою бібліотеку з навчально-методичною літературою.

Активну допомогу центрам надають кафедри академії, які займаються методичним забезпеченням навчального процесу, проводять стажування та атестацію викладачів навчально-консультативних центрів.

м. Кривий Ріг, філіал ОНЮА

З 1997 року цей факультет очолює професор Іван Михайлович Сирота. Це дослідничий педагог, він великий досвід викладацької та адміністративної роботи у ВНЗ. Ним підготовлено та опубліковано понад 100 наукових праць, у тому числі монографії, навчальні посібники, підручники та наукові статті. Він єдиний автор розробки нової праці з права спільного захисту населення. Його навчальні посібники були видані видавництвом Східного краєвізна України як окремі юридичні видання.

КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Військова підготовка студентів денної форми навчання в Одеській державній юридичній академії започаткована постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1998 р. № 1742 “Про військову підготовку студентів Одеської державної юридичної академії”.

У відповідності до спільного наказу Міністра оборони України та Міністра освіти України від 30 грудня 1998 року № 483/471 “Про створення кафедри військової підготовки Одеської державної юридичної академії” у вересні 1999 р. було створено кафедру, а в жовтні цього ж року розпочалась підготовка студентів за програмами офіцерів запасу з терміном навчання 2,5 роки в обсягах, встановлених державним замовленням за трьома військово-обліковими спеціальностями.

Кафедра військової підготовки є військонавчальним підрозділом Міністерства оборони України та структурним навчально-науковим підрозділом академії.

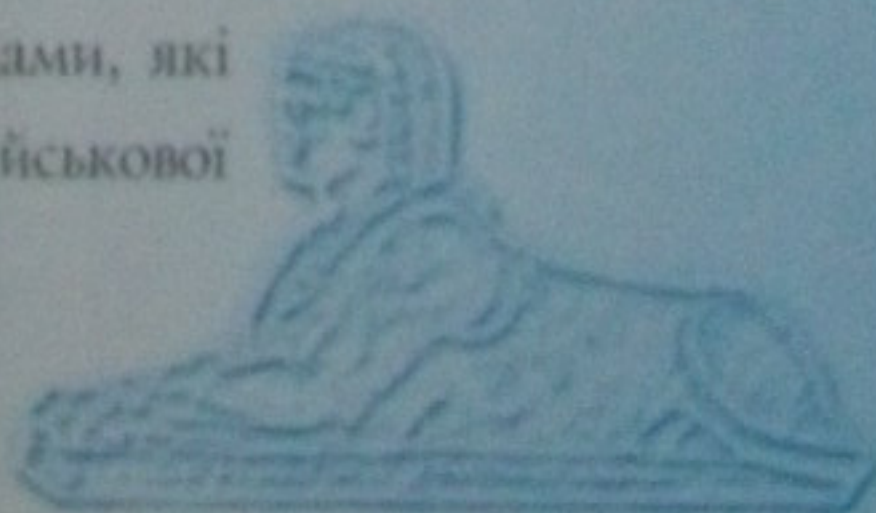
Першим начальником кафедри призначений проректор Одеської державної юридичної академії кандидат юридичних наук, доцент, полковник юстиції Микола Петрович Волик, а його заступниками — досвідчені та висококваліфіковані офіцери: полковник Володимир Ілліч Юзюк і полковник Анатолій Федорович Міхов.

Основне ядро навчального й інженерно-допоміжного складу кафедри сьогодні складають професійно підготовлені викладачі, досвідчені вихователі, які були переведені з Одеського інституту сухопутних військ та Південного оперативного командування кандидати наук, доценти, полковники О. М. Бондар та О. О. Розанцев; підполковники О. М. Іванов, В. А. Фомін, І. Б. Попков, С. М. Скуріхін, В. В. Костинчук, І. В. Шаповалов, майори В. І. Хуторний, В. О. Часовський, О. В. Ніколаєнко, С. В. Кочеригін, капітан Ю. М. Атаманюк та службовці Збройних Сил України, які складають навчально-допоміжний, інженерно-допоміжний та адміністративно-господарський склад кафедри.

Навчальний процес на кафедрі здійснюється згідно з вимогами Тимчасового положення про організацію підготовки офіцерів у цивільних вищих навчальних закладах України та затвердженими програмами, які визначають ідейно-теоретичний, науковий і практичний зміст військової

Начальник кафедри
військової підготовки,
кандидат юридичних
наук, доцент,
полковник юстиції
**Микола Петрович
ВОЛИК**

підготовки студентів, оптимальний обсяг теоретичних знань і практичних навичок, що здобуваються ними за спеціальністю.

Керівництво кафедри, викладачі та інженерно-допоміжний склад докладають багато зусиль щодо удосконалення, підвищення якості та ефективності навчальної, методичної та військово-наукової роботи. На кафедрі обґрунтовано розроблені навчально-методичні посібники з тактичної підготовки, з військових статутів Збройних Сил України, планується видати інші посібники, які сприятимуть підвищенню методичної майстерності та професійної підготовки викладачів, втіленню у навчальний процес передового досвіду військ і військових навчальних закладів. Удосконалюються навчальна база, матеріально-технічне забезпечення занять і тренувань.

В органічній єдності з процесом навчання вирішуються задачі ідейно-політичного, військового, морального, правового, естетичного та фізичного виховання студентів. Великої уваги приділяється формуванню у майбутніх офіцерів високих морально-психологічних якостей, вірності вимогам військової присяги, особистої відповідальності за оборону країни. У військово-патріотичній роботі значної уваги приділяється вихованню студентів на бойових традиціях українського народу та його Збройних Сил. З цією метою організовуються екскурсії по місцях боїв та до меморіальних комплексів Поясу слави навколо міста-героя Одеси, в Музей історії Одеського військового округу (Південного оперативного командування), зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни та воїнами-афганцями.

У цілому військова підготовка студентів на кафедрі є послідовним, цілеспрямованим процесом навчання та виховання у майбутніх офіцерів запасу для Збройних Сил України відданості своєму народові.

ДИПЛОМ

Вчена Рада

ПОЧЕСНІ ДОКТОРИ Одеської національної юридичної академії

на	А. Д. Кучма	Президент України	оку
	М. В. Баглай	доктор юридичних наук, член-кореспондент Російської академії наук, голова Конституційного Суду Російської Федерації	
Оде	В. Ф. Бойко	Заслужений юрист України, голова Верховного Суду України	емії
пан	Д. М. Притика	кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України, голова Вищого арбітражного суду України	
за	М. О. Потебенько	Державний радник юстиції України, Заслужений юрист України, Генеральний прокурор України	
	Е. Оллок	доктор права, проректор Букінгемського університету (Велика Британія)	

Ректор

С. В. Ківалов

Вчений
секретар

В. В. Дудченко

Реєстраційний № _____

Одеса

ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ І МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Директор інституту
адвокатури і муніци-
пального управління,
професор
**Людмила Іванівна
КОРМИЧ**

Історія цього структурного підрозділу академії починається з 1996 року, коли при юридичному інституті ОДУ почав діяти коледж права та муніципального управління. Очолила його професор Л. І. Кормич, завідувач кафедри соціальних теорій. Так, було ініційовано створення нової форми навчального закладу — учбового комплексу, який забезпечує безперервність ступеневої освіти від молодшого спеціаліста до магістра.

Перший набір — 80 студентів — проходив підготовку за навчальними планами кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спеціальністю — правознавство. Авторська дворічна програма включала як теоретичні курси, так і практику в правоохоронних і управлінських структурах і була затверджена Міністерством освіти і науки України. До навчального процесу залучались провідні фахівці Юридичного інституту та фахівці інших навчальних закладів Одеси, що давало можливість забезпечувати високий рівень теоретичної підготовки студентів. А участь у підготовці цих спеціалістів юристів-практиків органічно доповнювала і підвищувала ефективність прикладного аспекту підготовки кадрів.

Випуск молодших спеціалістів 1998 р. був першим випуском вже Одеської державної юридичної академії. Державну екзаменаційну комісію очолював голова військового суду Південного оперативного напрямку генерал-майор В. К. Іртегов, кандидат юридичних наук, доцент. Частина випускників

за рекомендацією вченої ради академії продовжила навчання на III курсі обраних ними факультетів академії. Інші випускники, за бажанням, обирали не лише очну, а й заочну або вечірню форму навчання, почавши практичну професійну діяльність в управлінських та правоохоронних структурах.

У 1998 році розпочався новий етап: коледж було реорганізовано на інститут

муніципального права і управління з правом підготовки фахівців за кваліфікаційними рівнями “бакалавр” і “спеціаліст”. Директором інституту є академік УАННП, професор Л. І. Кормич.

Студенти інституту отримали можливість поряд з оволодінням фундаментальними знаннями з правознавства поглиблено вивчати іноземні мови, комп'ютерні технології, набувати навичок проведення соціологічних досліджень у руслі аналізу правового поля сучасного українського суспільства. Такий підхід робить випускників більш підготовленими як в теоретичному, так і в прикладному відношенні до здійснення управлінських функцій.

У 2000 р. на замовлення Міністерства юстиції України та Спілки адвокатів України інститут було перепрофільовано на Інститут адвокатури та муніципального управління.

В Україні діють лише два навчальних заклади такого профілю: окрім Інституту адвокатури ОНЮА, аналогічний діяв при Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка (нині — Академія адвокатури). Метою інституту стала підготовка висококваліфікованих фахівців для ведення правозахисної діяльності.

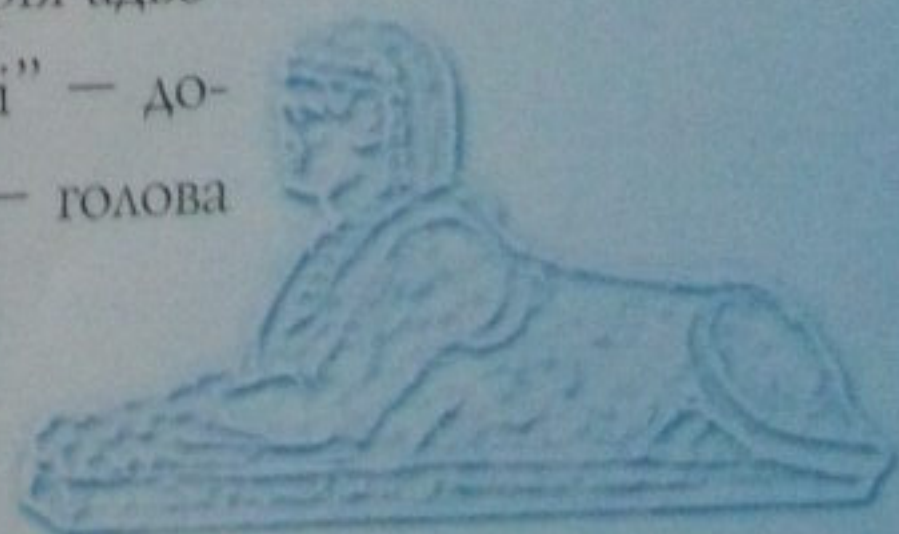
У 2001 р. відбувся перший випуск бакалаврів, кращі з яких продовжили навчання на V курсі інституту, поглиблюючи свої знання та практичні навички з питань адвокатської та управлінської діяльності.

У 2002 р. відбувся випуск спеціалістів і магістрів. Дванадцять випускників отримали дипломи з відзнакою різного кваліфікаційного рівня.

Головний зміст освітньої роботи в інституті підпорядковано завданню забезпечення глибокої теоретичної обізнаності студентів з вітчизняним та зарубіжним правовим досвідом на засадах порівняльного аналізу, а також набуття ними серйозних навичок практичної роботи.

Навчальний процес організовано на базі кафедр академії із залученням до викладання провідних фахівців ВНЗ Одеси, Києва, інших міст України, фахівців-практиків, а також зарубіжних спеціалістів.

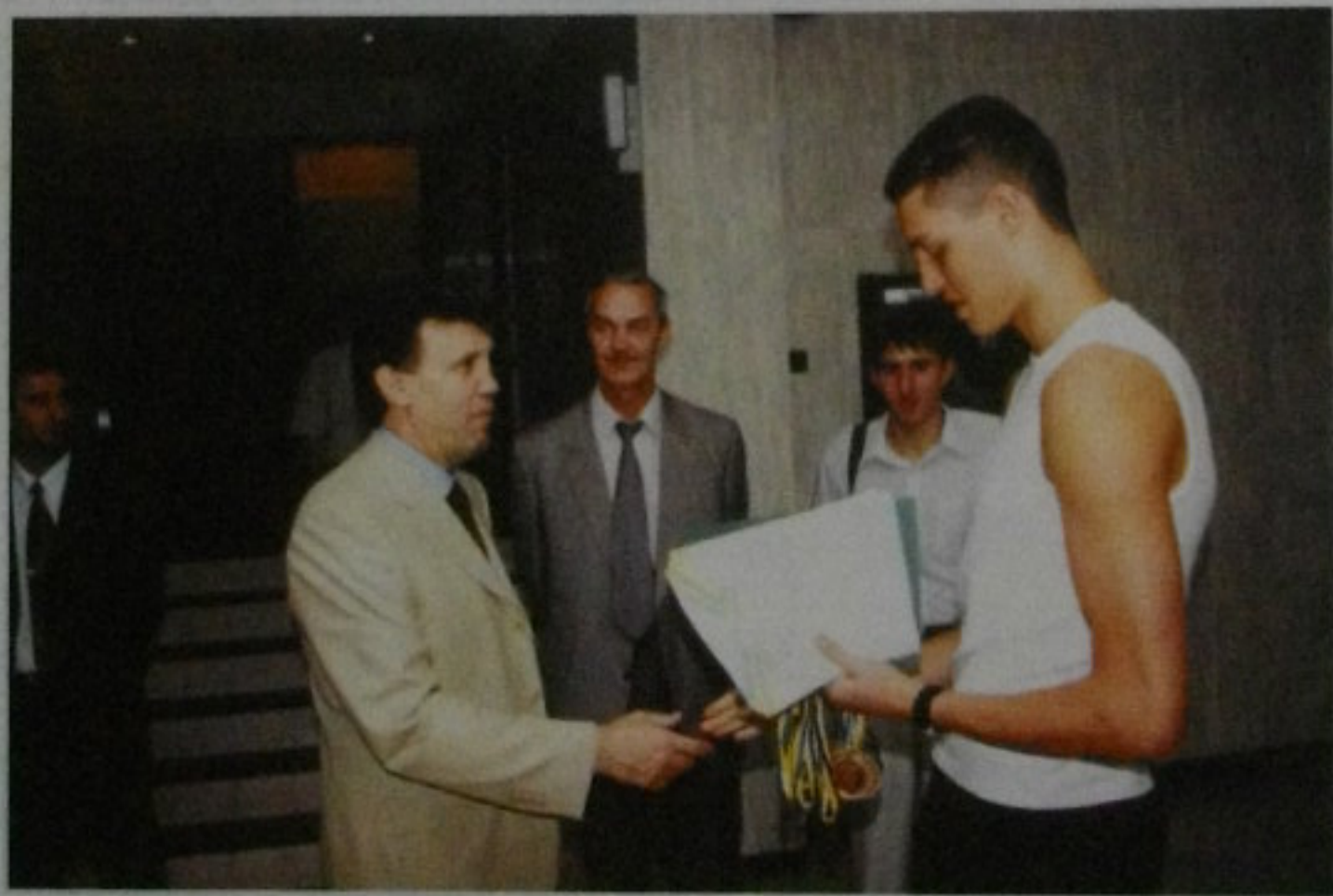
До викладання в інституті активно залучаються адвокати-практики, передусім члени та керівники Одеської обласної колегії адвокатів. Відповідно до спеціалізації введено спеціальні курси, серед яких: “Історія адвокатури” — професор Л. І. Кормич; “Етика адвокатської діяльності” — доцент М. Ю. Черкес; “Організаційно-правові основи адвокатури” — голова

Одеської обласної колегії адвокатів Б. М. Коваленко, “Особливості тактики захисту” — заступник голови Одеської обласної колегії адвокатів Й. А. Бронз, “Методика адвокатської діяльності” — адвокати Л. П. Меденцева, Д. П. Громік; “Процесуальні та тактичні питання участі адвоката у кримінальному процесі” — адвокат К. В. Дришляук.

Ефективну навчальну та наукову роботу студентів та викладачів інституту забезпечують лабораторія інформаційних технологій та лабораторія соціологічних досліджень. Створено достатню матеріальну базу: спеціалізовані поточні аудиторії, клас на 25 дисплейних місць для практичних занять. У навчальному процесі використовуються сучасні інформаційні технології, програмні продукти, в тому числі інформаційно-пошукова база даних із законодавства «Ліга—Закон».

Нагородження студентів інституту адвокатури і муніципального управління П. Іллічова та В. Андріадіса

Студенти інституту залучаються до науково-дослідної роботи, беруть участь у соціологічних опитуваннях населення, аналізі їх результатів, мають свою Веб-сторінку в Інтернеті. Студенти є учасниками і переможцями міжнародних, регіональних та вузівських наукових та науково-практичних конференцій, семінарів-практикумів за участю керівників державних управлінських структур, інституцій місцевого самоврядування, громадських та громадсько-політичних об'

єднань, мають власні публікації в наукових збірках, часописах та матеріалах конференцій. Іменних стипендій удостоєні кращі студенти — відмінники інституту.

Велика увага приділяється розвитку спорту: студенти займаються в різних спортивних секціях, досягаючи високих результатів у змаганнях. Так, студент інституту П. Іллічов є переможцем багатьох першостей та змагань Європи та України з плавання, срібним призером чемпіонату Європи 2000 р.

завоював 2 золотих та 2 срібних медалі на чемпіонаті Європи 2001 року. В. Андриадіс — переможець багатьох першостей України з плавання.

На ниві культури та мистецтва студенти інституту беруть участь у команді КВК академії, є активними учасниками художніх колективів, лауреатами всеукраїнських вокальних та танцювальних конкурсів.

Все це сприяє якнайкращому вихованню майбутніх фахівців з широким гуманітарним світоглядом, що відповідає вимогам сучасного етапу державотворення.

Велика увага в інституті приділяється виховному процесу. З кожним курсом постійно працюють заступник директора з виховної роботи доцент М. А. Польовий, куратори — доценти А. І. Сушко, О. І. Некрасов, В. В. Багацький, старші викладачі А. В. Пехнік, Л. В. Діденко. В їхньому полі зору — академічна успішність, трудова дисципліна, побутові умови в гуртожитках, організація відпочинку, громадська активність. Організаційну та виховну роботу зі студентами інституту активно ведуть методисти Л. А. Кифоренко, Л. А. Ольховик, завідувачий лабораторією інформаційних технологій А. К. Юрій, інженер лабораторії інформаційних технологій Р. І. Чанишев, інженер лабораторії соціологічних досліджень В. С. Ніколаєв.

Студенти залучаються до проведення благодійних акцій з дітьми-сиротами, ветеранами та інвалідами.

Такий насичений навчальний процес допомагає готувати юристів-адвокатів та управлінців, що розуміються на актуальних проблемах життя суспільства, процесі державотворення, інтеграції України у світові політичні процеси.

Співпраця з вченими США, Канади в аспекті читання циклів лекцій та проведення спільних наукових конференцій сприяє підвищенню рівня освіти до кращих світових стандартів.

У комп'ютерному класі заняття проводить доцент М. А. Польовий

Зав. лабораторії інформаційних технологій А. К. Юрій та провідний інженер Р. І. Чанишев налагоджують комп'ютерну локальну систему

ІНСТИТУТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Директор інституту європейського права, кандидат юридичних наук, доцент

**Володимир
Климентійович
ГУРЕВСЬКИЙ**

Становлення Інституту Європейського права пов'язане з новими підходами, які виникли на момент створення академії у 1997 році.

Актуальність створення та соціальна роль Інституту зумовлені потребами правового розвитку України, необхідністю її перетворення на сучасну правову державу, більш повного використання європейської інтеграції у підвищенні правової культури. На Інститут європейського права покладається завдання удосконалення освітнього процесу згідно зі стандартами, вимогами та досягненнями європейської юридичної освіти, їхнім використанням при підготовці юристів.

Міністерством освіти і науки України затверджено положення про Інститут європейського права та його навчальний план. Навчання в інституті забезпечує підготовку спеціалістів з порівняльного права, які володіють знаннями, вміннями та навичками в праві Європейського Співтовариства, окремих європейських країн та праві України. Ідея розвитку своєї національної правової системи з використанням досягнень європейського правознавства виступає визначальною у формуванні спеціалістів з порівняльного права.

Керівництво Інститутом європейського права здійснювали доцент Ю. М. Оборотов, доцент О. К. Вишняков, доцент М. Р. Аракелян, доцент І. А. Дришлюк. З 1 вересня 2001 року інститут очолює доцент В. К. Гуревський.

Висока якість юридичної освіти в Інституті забезпечується завдяки новим підходам до організації навчального процесу, безпосередній участі студентів в юридичних програмах європейських вузів, залученням спеціалістів для проведення занять з інших навчальних закладів як України, так і зарубіжжя.

З метою реалізації поставлених завдань Інститут налагоджує співробітництво з вузами інших держав, які здійснюють підготовку спеціалістів з європейського і порівняльного права.

Зміна змісту підготовки, європеїзація навчального процесу створюють умови для формування в Україні юристів, які відповідатимуть вимогам ХХІ століття.

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ

Інститут створений згідно з Указом Президента України «Про Інститут підготовки професійних суддів» 1272/2001 від 27 грудня 2001 року розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про утворення Інституту підготовки професійних суддів» № 278 від 30 травня 2002 року як структурний підрозділ академії.

Враховуючи роль професійного судді у становленні демократичного суспільства та необхідність послідовного підвищення кваліфікації та спеціалізації фахівців, що претендують на зайняття посади судді, основним напрямом діяльності Інституту є підготовка висококваліфікованих професійних фахівців для формування суддівського корпусу України з осіб, які мають вищу юридичну освіту.

Сьогодні судова реформа в Україні вимагає певних змін в існуючому процесі добору кандидатів на посади суддів, суттєвих витрат на вивчення їх особистісних та професійних рис та додаткового навчання останніх. Ця мета досягаються поетапно шляхом вирішення освітніх і виховних завдань та вдосконалення практичної діяльності та навичок слухачів Інституту.

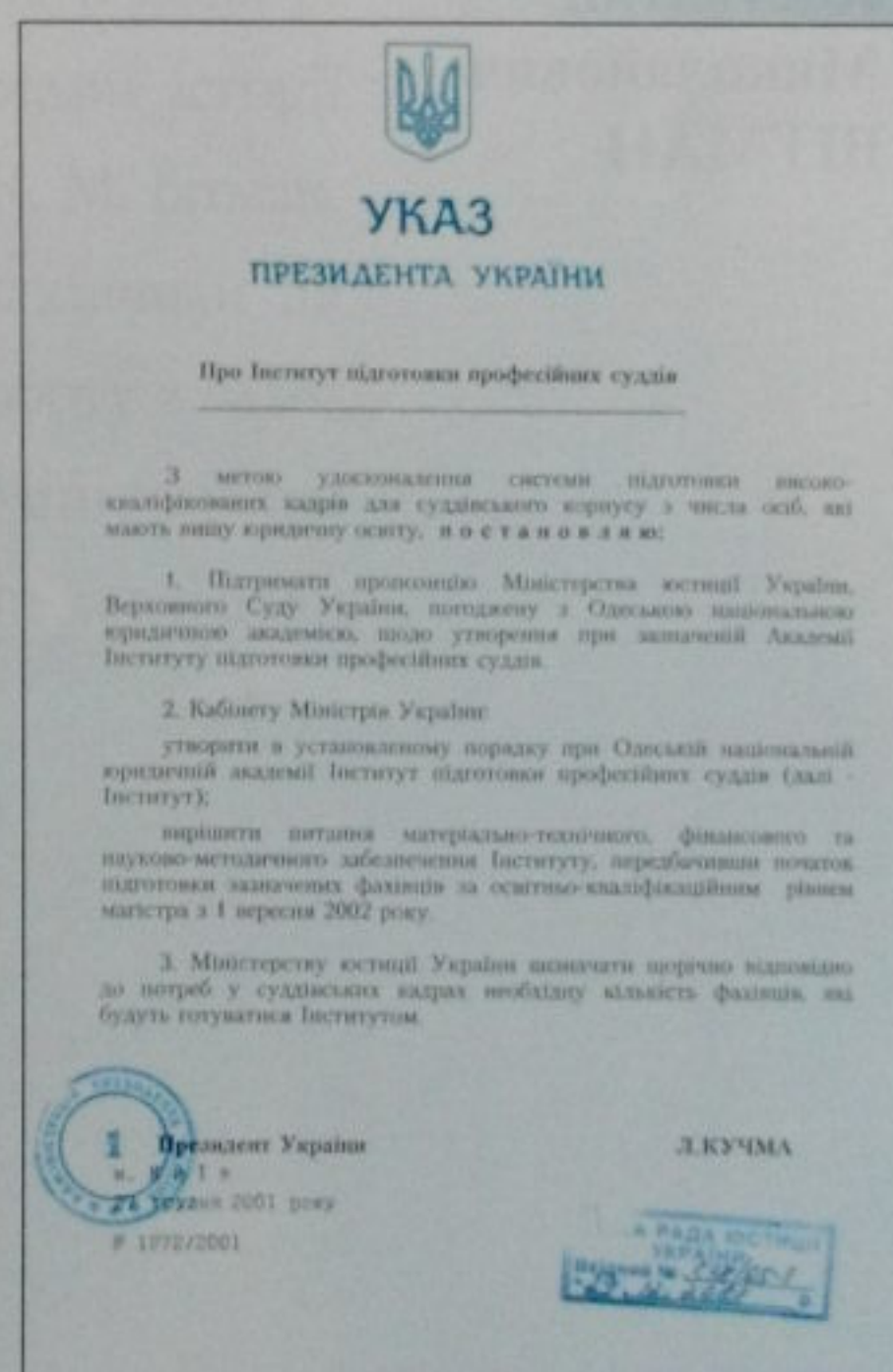
Основним стратегічним напрямком розвитку Інституту є розробка наукових основ професійної підготовки суддів з використанням стандартів та нормативів Міжнародної організації суддівської підготовки, здобутків української та зарубіжної юридичної та педагогічної практики за участю провідних вчених і практиків, громадських правозахисних організацій, професійних суддів, адвокатів.

Підготовка професійних суддів спрямована на завершення формування правової культури та фахових знань юристів. Вона завершує формування спеціалістів із профільною вищою юридичною освітою. Вихідним положенням навчання кандидатів у професійні судді є підготовка магістрів у сфері правознавства та практичної управлінської, освітньої та наукової діяльності (спеціалізація: судді місцевих загальних та господарських судів).

Післядипломна підготовка в Інституті забезпечує безперервність юридичної освіти та включає систему підвищення кваліфікації та перепідготовки державних службовців та інших фахівців за різними аспектами відправлення правосуддя відповідно до потреб держави (судді адміністративних судів, спеціалізованих судів).

Директор інституту
підготовки професій-
них суддів, доктор
юридичних наук
**В'ячеслав
Олексійович
ТУЛЯКОВ**

МАГІСТРАТУРА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Декан магістратури
даржслужби,
кандидат історичних
наук, доцент,
Заслужений праців-
ник освіти України
**Костянтин
Миколайович
ВІТМАН**

Магістратура державної служби була створена у 1996 році. Її основним завданням є підготовка фахівця, який на базі спеціаліста здобув поглиблені спеціальні вміння та знання інноваційного характеру, має певний досвід їх застосовування та продукування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі народного господарства.

Академія має Генеральний договір із Головним управлінням державної служби України, згідно з яким ведеться підготовка магістрів державної служби за спеціалізацією "Правове забезпечення".

У зв'язку з тим, що вищими навчальними закладами не здійснюється цілеспрямована підготовка фахівців нового покоління для правоохоронних підрозділів, робота яких спрямована на боротьбу зі злочинністю та спроможна забезпечити економічну безпеку держави на різних рівнях діяльності: прокуратури, Служби безпеки, Управління по боротьбі з економічними злочинами МВС, податкової міліції, у 2001 році розпочата також підготовка магістрів за спеціалізацією "Економічна безпека".

Головною метою введення спеціалізації «Економічна безпека» є підготовка фахівців, здатних на високому професійному рівні протидіяти економічній злочинності.

Основні завдання навчального процесу полягають в організації гармонійного і збалансованого викладання фундаментальних і прикладних дисциплін у трьох напрямках підготовки: правовому, економічному і спеціальному.

Засвоєння знань із цих дисциплін, закріплене навчальними і виробничими практиками, дозволить випускникам набути кваліфікаційного потенціалу, необхідного для виконання різноманітних функцій, що забезпечують економічну безпеку держави.

У даний час у магістратурі навчаються понад 100 слухачів, переважна більшість яких направлена на навчання центральними і місцевими органами державної виконавчої влади, правоохоронними органами, судовими і митними органами, органами місцевого самоврядування.

Програма передбачає поглиблене вивчення таких дисциплін, як державне управління, державна служба, право,

політологія, економіка, соціальна політика, загальна педагогіка та психологія, системні й інформаційні технології, бухгалтерський облік і експертиза, фінансово-економічний аналіз, приватизація, основи аудиту, податки, ревізія і контроль. Кожна із зазначених дисциплін складається з модулів. Особлива увага приділяється вивченню іноземної мови.

Викладання в магістратурі здійснює професорсько-викладацький колектив у складі: професор М. О. Баймуратов, професор Д. А. Бекерська, професор Є. В. Додін, професор О. А. Івакін, професор Л. І. Кормич, професор М. П. Орзіх, професор В. Ф. Погорілко, професор О. Ф. Фрицький, професор М. І. Шутов; доцент Л. Р. Біла, доцент Н. В. Варешкіна, доцент Н. П. Гавриш, доцент Л. В. Нижникова, доцент Б. А. Пережняк, доцент С. Д. Подлінець, доцент О. І. Сушко, доцент О. І. Харитонova, доцент Л. К. Царьова, доцент А. В. Чернушенко, доцент Х. П. Ярмач; доцент М. А. Польовий.

Велика заслуга у створенні магістратури державної служби Президента академії професора С. В. Ківалова, в. о. ректора академії професора А. І. Панькова, декана факультету державного управління та міжнародно-правових відносин, доцента Б. А. Пережняка та в. о. завідувача кафедри адміністративного та фінансового права доцента Л. Р. Білої. З 2000 р. магістратуру очолює кандидат історичних наук, доцент кафедри історії держави та права заслужений працівник освіти і науки України К. М. Вітман.

У 2002 році магістратуру державної служби ОНЮА закінчили 59 осіб. Випускники після закінчення навчання направлені на роботу в адміністрацію Президента, кабінет Міністрів України, СБУ, Міністерство юстиції, Міністерство освіти і науки України, в місцеві органи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

ПІДГОТОВЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

Завідувач підготовчого відділення
кандидат юридичних наук, доцент
Людмила Кузьмівна ЦАРЬОВА

Підготовче відділення працює з моменту створення Одеської державної юридичної академії.

Підготовка до вступу в академію ведеться за двома напрямками.

Перший — підготовка на базі повної середньої освіти. Термін навчання — один навчальний рік.

Слухачі підготовчого відділення вивчають основи правознавства, українську мову та літературу, історію України, іноземну мову. Загальний обсяг навчальної програми складає 900 годин. Після закінчення навчання слухачі складають випускні—вступні іспити, за результатами яких проводиться зарахування їх до академії.

Другий напрям — довузівська підготовка.

Ця послуга надається як особам, що мають повну середню освіту, так і тим, хто навчається у випускних класах шкіл, гімназій, ліцеїв. Для іногородніх передбачена заочна форма навчання.

Навчальна програма довузівської підготовки з основ правознавства розрахована на 100 академічних годин, з української мови — на 50. За бажанням слухачів може проводитися підготовка з історії України та іноземної мови.

Для допомоги абітурієнтам професорсько-викладацьким складом академії підготовлені посібники: Основи правознавства / За редакцією С. В. Ківалова, М. П. Орзіх. — Одеса: Астропринт, 2000; Ківалов С. В., Музиченко П. П., Крестовська Н. М. та ін. Основи правознавства України. — Харків: Одісей, 2002 та Мамич М. В., Українська мова. — Одеса: Астропринт. Завдяки високому рівню викладання більшість слухачів відділення добре засвоюють матеріал, успішно складають вступні іспити та стають студентами академії.

ЮРИДИЧНЕ УЧИЛИЩЕ

Юридичне училище починає свою діяльність із дня створення на базі Юридичного інституту ОДУ та вищого професійного училища № 1 навчального комплексу вищих та професійних навчальних закладів згідно з наказом Міністерства освіти України № 319 від 26 серпня 1997 року. Мета створення навчального комплексу — рання професійна орієнтація учнів, ступенева підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр та наближення теоретичної підготовки до потреб практики.

Юридичне училище є вищим навчальним закладом першого рівня акредитації у складі Одеської національної юридичної академії. Здійснює підготовку фахівців за спеціальністю “правознавство” та кваліфікацією “молодший спеціаліст” на основі базової загальної середньої освіти з наданням можливості здобувати повну загальну середню освіту.

Випускники училища можуть працювати у судових органах завідувачими канцелярією суду, секретарями суду, судовими виконавцями, спеціалістами арбітражного суду, помічниками голови суду; в установах юстиції — спеціалістами органів РАГСу, консультантами нотаріальних контор; в органах самоврядування інспекторами відділів держадміністрацій, секретарями-референтами; юрисконсультами, інспекторами по кадрах, завідувачами канцелярій установ і підприємств; в органах МВС України та митної служби — дільничними інспекторами, інспекторами паспортної служби, помічниками слідчих, дізнавачів, оперуповноваженими карного розшуку.

Директор юридичного училища ОНЮА генерал-майор міліції у відставці, кандидат юридичних наук, доцент Станіслав Дмитрович Подлінев. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, нагрудним знаком “Почесний працівник МВС”, 15 медалями. Кандидат юридичних наук, доцент, автор ряду наукових робіт та навчальних посібників.

Підготовку студентів юридичного училища за фахом здійснюють понад 40 викладачів академії, серед яких — 3 доктора юридичних наук, 15 кандидатів юридичних наук, 8 старших викладачів. Загальноосвітню підготовку студентів здійснюють 8 викладачів училища. 7 із них мають вищу кваліфікаційну категорію, 3 нагороджені Почесними знаками “Відмінник

освіти України”, 2 — Почесними Грамотами Міністерства освіти і науки України.

Студенти юридичного училища, нарівні зі студентами академії, беруть участь у всіх сферах життєдіяльності академії: студентській науковій роботі, спорті, роботі творчих колективів Центру культури ОНЮА.

У 2001 р. 7 студентів училища стали дипломантами Київського конкурсу студентських творчих робіт на тему “Права людини”, студентка Інеса Голубова посіла 2-е місце в секції на науковій студентській конференції ОНЮА. Студент Олександр Аванесов став призером Міжнародних змагань з карате.

У 2001 р. юридичне училище здійснило свій перший випуск. Із 86 випускників 25 одержали дипломи “з відзнакою”. 74 із них зараховані без іспитів на II курси різних факультетів та інститутів академії, 8 — працюють у судових органах, органах виконавчої влади, колегії адвокатів, органах внутрішніх справ та навчаються на III курсі академії на заочному факультеті, 4 — навчаються на юридичних факультетах інших вищих навчальних закладів України.

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ТА НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ОНЮА

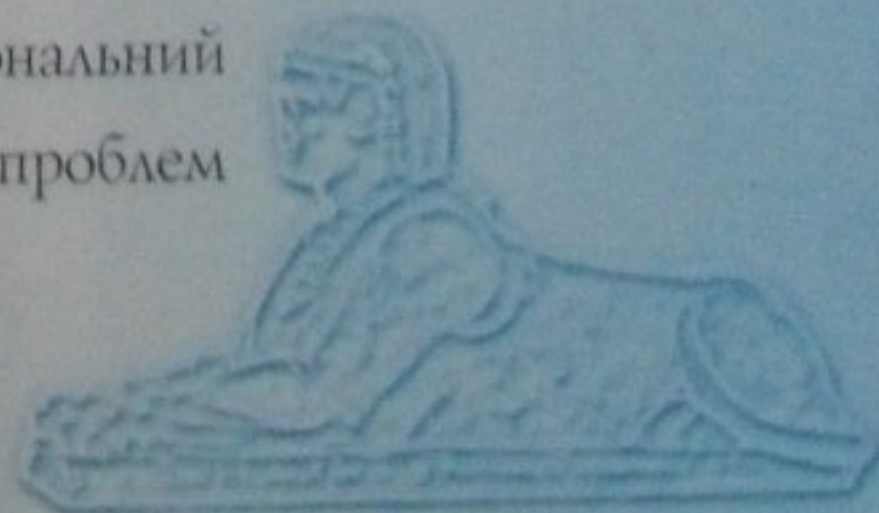
Науково-дослідну роботу в ОНЮА виконують 133 науково-педагогічних працівники, у тому числі 27 докторів наук, професорів та 61 кандидат наук, доцент, до кола яких входять 18 академіків та членів-кореспондентів. У розробці тематики НДР кафедр беруть участь також аспіранти, зокрема, у 2000 р. до цієї роботи було залучено понад 40 аспірантів.

Історія держави і права України досліджувалась з урахуванням принципів діалектичного розвитку, системності та науковості. Особливості національного характеру були просліджені в історичних формах правління, виборності органів влади й управління, судочинстві; правотворення — в правових побудовах, структурі і мові правових норм. На базі досліджень професором кафедри історії держави і права П. П. Музиченком був підготовлений підручник з історії держави і права України, який витримав три видання і користується популярністю в юридичних навчальних закладах України. Авторський колектив академії приступив до виконання проекту “Статути Великого князівства Литовського”. Світ побачила перша книга: Статути Великого князівства Литовського / Статут Великого князівства Литовського 1529 року // За ред. С. В. Ківалова, П. П. Музиченка, А. І. Панькова. — Т. 1. — Одеса: Юридична література, 2002. Щодо історії держави і права зарубіжних країн, дослідження були спрямовані на історію держави і права зарубіжних стародавніх країн у процесі їх виникнення та розвитку у визначено конкретній історичній обстановці, на основі виявлення як суспільно-історичних закономірностей цих процесів, так і закономірностей, що діяли у ті історичні часи.

В академії досліджувались такі актуальні проблеми, як імплементація в Україні деяких європейських конвенцій з прав людини, зокрема у сфері кримінальної юстиції та виконання покарання, адаптації в Україні європейських стандартів у сфері економіки. При цьому звернено увагу на необхідність поступового, а не спонтанного перенесення на національний ґрунт європейського законодавства. На базі досліджень актуальних проблем

Проректор з наукової роботи, доктор юридичних наук, професор, академік УАННП
Михайло Олександрович БАЙМУРАТОВ

міжнародного публічного права професором М. О. Баймуратовим та доцентом М. Ю. Черкесом було видано 2 підручника з міжнародного публічного права українською мовою (перші з моменту набуття Україною незалежності).

Значна робота в ОНЮА була проведена з аналізу політичних та етносоціальних процесів в Україні, проблеми прав людини на сучасному етапі. Тут увага, насамперед, була зосереджена на розробці концептуальних проблем етносоціальної політики в Україні: теорії і практики, національно-культурного відродження, соціальних та демократичних процесів та їхнього впливу на державотворення. Був зроблений висновок, що в умовах трансформації є необхідність врахування соціально-політичних та економічних реалій, менталітету та політичної культури нації. На цій базі робились відповідні політологічні прогнози.

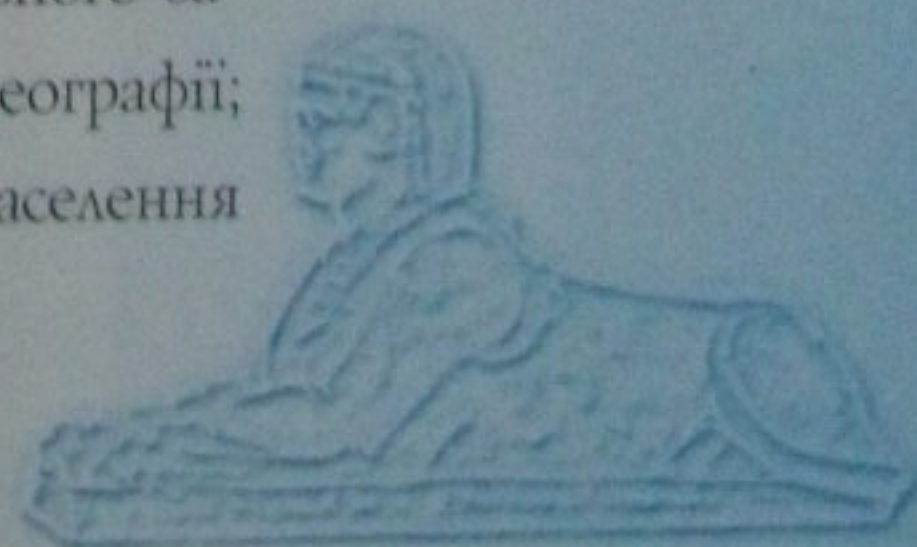
Становить інтерес розробка проблеми про правове регулювання відносин приватної власності в Україні, у тому числі аналіз таких питань, як правове становище суб'єктів та об'єктів права приватної власності, здійснення права приватної власності і захист права приватної власності. Показана різниця між охороною та захистом права приватної власності, особливості та засоби його цивільно-правового захисту. Зроблено висновок про те, що приватна власність громадян виступає у таких видах: власність громадян, джерелом утворення якої є їхня праця як найманих робітників; власність, джерелом якої є власна економічна діяльність, не спрямована на здобуття прибутку; власність, яка утворюється за рахунок підприємницької діяльності, заснованої на власній праці; власність, яка утворюється за рахунок підприємницької діяльності, заснованої на привертанні найманої праці. Від цих видів залежать правові якості, у яких виступає громадянин як суб'єкт права власності.

Важливе значення мають результати досліджень проблем підприємницької діяльності. На базі визначення понять підприємницької діяльності і підприємницького права в результаті аналізу нормативно-правових актів і матеріалів практики зроблено висновок, що слабкість і недосконалість правової бази підприємництва, неврегульованість багатьох його актів,

неузгодженість нормативно-правових актів, особливо підзаконних, негативно впливають на ефективність підприємництва в Україні. Тому необхідною умовою поглиблення ринкових реформ в Україні є удосконалення законодавства про підприємництво, зокрема, його систематизація та забезпечення верховенства закону. Виходячи з цього, зроблена пропозиція про створення Підприємницького кодексу як комплексного, міжгалузевого нормативно-правового акту. У результаті дослідження проблем адаптації права України в галузі економічної діяльності визначено поняття адаптації права до європейських стандартів, поставлено теоретичне питання щодо місця правового регулювання в рамках ЄС на тлі міжнародно-правових відносин, розроблені концептуальні положення щодо адаптації законодавства України з економічних питань до законодавства ЄС, розглянуто питання співвідношення європейської адаптації права України правовій реформі в Україні, проведено первинну розробку таких пріоритетних напрямів інтеграції та правової адаптації, як зовнішньоекономічне та інвестиційне право України та правове регулювання валютних питань.

За результатами досліджень в академії проблем трудового права та права соціального забезпечення сформульовано принципи сучасного трудового права України з урахуванням міжнародних, європейських стандартів у галузі праці, загальних принципів права, положень Конституції України. Обґрунтована пропозиція щодо відокремлення в системі трудового права нової підгалузі — трудового процесуального права. Внесені конкретні пропозиції щодо імплементації міжнародно-правових актів у галузі забезпечення колективних трудових прав у законодавство та юридичну практику України. Визначені предмет, метод, система, принципи сучасного права соціального забезпечення України, проведено теоретичне дослідження у сфері формування соціального права України, обґрунтовано структуру і напрями його розвитку.

При дослідженні в ОНЮА кримінологічних проблем зроблено висновки, що факторами самодетермінації злочинності є наявність злочинного способу життя, особистих форм злочинної поведінки та способів вчинення злочинів, злочинної субкультури та соціально-психологічних механізмів взаємодії суб'єктів спілкування. Сформульовано, що колективна віктимізація залежить від рівня включеності окремої держави, її структур та окремих груп громадян до транснаціональної злочинної діяльності; політичного строю держави та державної політики щодо соціального захисту громадян; стану та структури злочинності в державі; її географії; інтенсивності, тривалості та шкідливості контактів окремих груп населення

із суб'єктами зловживання владою, їх безкарності як з боку суспільства, так і з боку органів місцевого самоврядування.

На базі дослідження кримінально-процесуальних проблем, удосконалення організації і діяльності правоохоронних органів та суду в боротьбі зі злочинністю сформульовані напрямки роботи щодо удосконалення стану правосуддя, до яких відносяться: радикальне реформування процесуального законодавства і законодавства, яке регламентує діяльність органів, які сприяють здійсненню правосуддя; належне матеріально-технічне, організаційне і кадрове забезпечення судів, їх захищеність; радикальні зміни інституту попереднього розслідування кримінальних справ; фінансове та організаційне забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у розслідуванні та судовому розгляді кримінальних справ; передбачення спеціальної підстави для звільнення від відповідальності осіб, які за дорученням правоохоронних органів з метою виявлення організованих злочинних формувань проникають у ці формування і здійснюють у їхньому складі певні дії; перегляд діючого законодавства, спрямованого на боротьбу з корупцією, зокрема, у вищих ешелонах влади.

Специфіка національної регламентації української культури і права розглядалася в академії в площині національного виховання молоді на традиціях української політичної правничої естетичної думки XIX—XX ст. ст., у зв'язку із залученням молоді до користування українською мовою в усіх сферах життя, зокрема у сфері юриспруденції.

Треба також відмітити, що працівниками академії підготовлений та поданий до друку англо-український словник юридичних термінів, який складається приблизно з 40 тис. одиниць.

На базі наукових досягнень вченими академії велась велика робота у галузі законотворчості. Вчені академії брали участь у розробці 32 законопроектів, зокрема, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Адміністративно-процесуального кодексу України, Цивільного кодексу України, Кримінально-процесуального кодексу України, Законів України про засади внутрішньої та зовнішньої політики України, про органи самоорганізації населення, про муніципальну службу, про

державний контроль у сфері діяльності органів державної виконавчої влади та їхніх посадових осіб, про запобігання відмиванню прибутків, здобутих злочинним шляхом, про національний заклад (установу) України та ін.

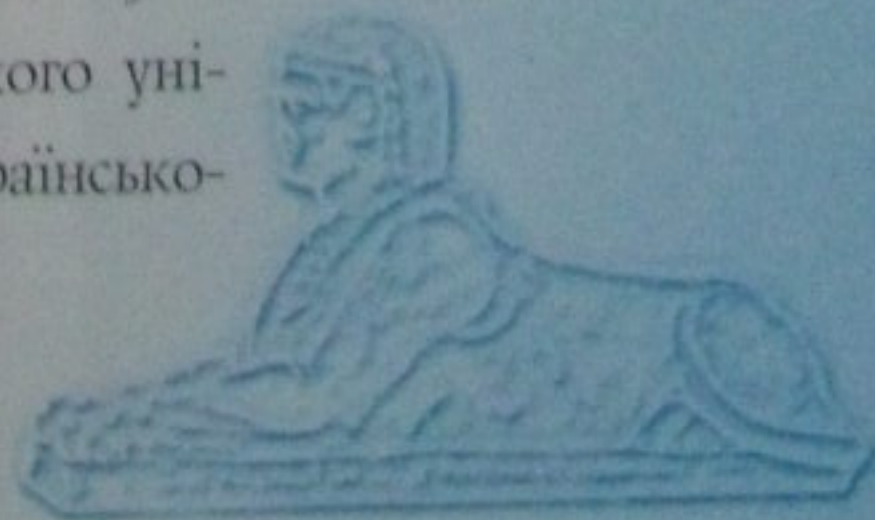
Поряд із цим з питань правотворчої та правозастосовчої діяльності та діяльності органів державної влади і управління було підготовлено 26 відповідних записок, які направлялись до Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, кабінету міністрів України, Конституційного суду України, Верховного суду України, Держмитслужби України, Одеської облдержадміністрації, Одеської міської ради та на інші адреси.

Теми наукових досліджень в Одеській національній юридичній академії виконувались відповідно до наукової програми Міністерства освіти і науки України “Актуальні проблеми розбудови демократичної соціальної правової держави відповідно до вимог Конституції України”.

Тема науково-дослідної роботи “Місцеве самоврядування в умовах формування правової держави України” виконувалась в академії як розділ проекту державної науково-технічної програми “Наукові проблеми державотворення України”.

Ця тема є також складовою частиною міжнародних (міждержавних) програм — Програми TACIS “Інституційне вдосконалення державної служби” (провідна організація — Європейський Союз), Програми “Public Polici” (провідна країна — США), Програми “Демократична освіта” (провідна країна — Канада), Програми “Юридичні клініки” (провідна країна — Угорщина), Програми “Міжнародне гуманітарне право” (провідна країна — Швейцарія), Програми “пілотного” експерименту розвитку місцевого самоврядування в Україні на експериментальній базі м. Ірпінь Київської області (провідна країна — Швеція) та регіональних програм — Програми юридичної просвіти населення Одеської області та Програми нормативно-правового забезпечення функціонування територіальної громади м. Одеси, її представницьких і виконавчих органів самоврядування.

Тема науково-дослідної роботи “Кримінологічні, віктимологічні та пенітенціарні проблеми боротьби зі злочинністю”, яка досліджується в ОНЮОА, є частиною Координаційного плану наукових досліджень з проблем кримінології АПрН України, а також спільної українсько-американської програми “Інтернет грантс проджект” (координується Фондом “Верховенства права”), міжнародного проекту “Система кримінальної юстиції в Україні” (координується Центром з прав людини Нотінгемського університету, Велика Британія), міжнародної програми “Проект українсько-

американського наукового партнерства" (координується Національним інститутом юстиції США), Міжнародної програми регіональних партнерських зв'язків (координується Британською Радою). В останній програмі брали участь також виконавці теми "Міжнародно-правові способи забезпечення суверенітету України та її міжнародної безпеки".

При виконанні тем наукових досліджень у 2000 та 2001 рр. працівниками ОНЮА було отримано по 7 грантів. Мали місце 51 виїзд викладачів академії з науковою метою за межі України, у тому числі для стажування — 10 виїздів, для читання лекцій — 5 виїздів, проведення наукових досліджень — 2 виїзди, для участі у міжнародних конференціях і семінарах — 25 виїздів і з іншою метою (встановлення наукових зв'язків, укладання договорів про співробітництво тощо) — 19 виїздів.

ОНЮА також підтримує активні та постійні наукові зв'язки з Університетом Пасау (Німеччина), Університетом Регенсбурга (Німеччина), Університетом Вашингтона (США), Університетом Меріленд (США), Центральним Європейським університетом (Угорщина), Інститутом Європейського права (Угорщина), Інститутом міжнародних відносин Варшавського університету (Польща), Бухарестським університетом (Румунія), Інститутом держави і права РАН (РФ), Московським державним університетом (РФ), Московською державною юридичною академією (РФ), Уральським університетом (РФ), Бакинським університетом (Азербайджан), Інститутом філософії, соціології і права Академії наук Молдови, Національним університетом Молдови, Міжнародним національним університетом Молдови та ін.

У процесі цих зв'язків здійснювався обмін планами науково-дослідних робіт і досвідом наукової роботи, сумісна розробка наукових праць, рецензування наукових праць, обмін науковою інформацією та літературою, участь у роботі спеціалізованих рад із захисту дисертацій, визначення форм міжнародного співробітництва та ін.

За цими же напрямками здійснюються тісні наукові зв'язки з юридичними вищими навчальними закладами України, у тому числі з усіма вищими навчальними закладами Міністерства освіти і науки України, рядом вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України (особливо Одеським

юридичним інститутом Національного університету внутрішніх справ), Академією СБУ України, а також Академією правових наук України й Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, з останнім, зокрема, в галузі підготовки "Юридичної енциклопедії". Поряд із цим при виконанні відповідних наукових досліджень, підготовці підручників і навчально-методичних посібників широко використовуються розробки АПН України.

В академії функціонують 2 спеціалізовані вчені ради.

У 2001 році результати проведених наукових досліджень знайшли відображення у 687 опублікованих наукових працях, загальним обсягом 1318,08 друкарських аркуша. У тому числі було видано 12 монографій, загальним обсягом 123,5 друкарських аркуша, підготовлених одноосібно або у складі авторських колективів, 12 підручників загальним обсягом 231,96 друкарських аркуша, 54 навчальних посібника, загальним обсягом 705,12 друкарських аркуша, 409 статей у фахових збірниках та журналах, загальним обсягом 257,5 друкарських аркуша, з яких 72 статті у фахових журналах та 337 статей у фахових збірниках та 200 — в інших журналах, збірниках тез конференцій, газетних публікацій тощо.

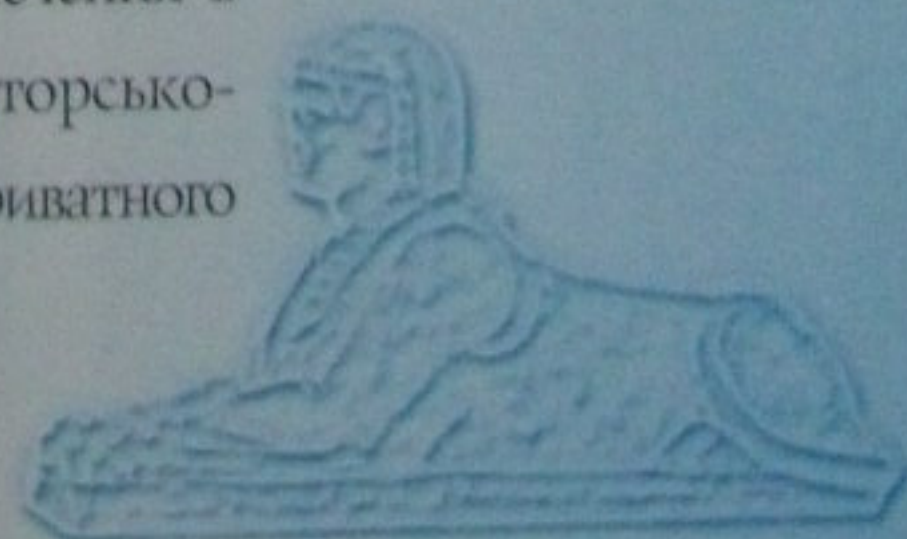
На щорічному Всеукраїнському конкурсі на кращу юридичну роботу 2001 року праці співробітників академії отримали 1 другу премію, 2 треті премії, та 3 спеціальні відзнаки. Це навчальний посібник Н. О. Саніахметової "Підприємницьке право: суб'єкти підприємництва. Кредитування. Оренди. Лізинг. Зовнішньоекономічна діяльність. Інвестиції. Антимонопольне законодавство. Захист від недобросовісної конкуренції" (друга премія), підручник І. М. Сироти "Право соціального забезпечення в Україні", підручник "Земельне право" (О. О. Погрібний — член авторського колективу) (3 премії), монографія Є. О. Харитонова "Історія приватного

Засідання спеціалізованої вченої ради.
Голова — професор С. В. Ківалов, вчений секретар — доктор юрид. наук Г. І. Чанишева

Йде захист на спеціалізованій вченій раді.
Головує професор Л. І. Кормич

права Європи: західна традиція", підручник "Муніципальне право України" (М. О. Баймуратов, Б. А. Пережнюк — члени авторського колективу), навчальний посібник Є. О. Харитонova та Н. О. Саніахметової "Гражданское право: Частное право. Цивилистика. Физические лица. Юридические лица. Вещное право. Обязательство. Виды договоров. Авторское право. Представительство".

Академія видає 2 збірника наукових праць — "Актуальні проблеми держави і права" (у 2001 р. вийшли випуски 9, 10, 11,12) та "Актуальні проблеми політики" (вийшли 14 випусків), які входять до затвердженого ВАК переліку наукових видань, в яких можуть публікуватись результати дисертаційних досліджень. Академія є засновником часопису "Юридичний вісник", співзасновником часопису "Митна справа", які також входять до цього переліку наукових видань, журналу "Торговое мореплавание".

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Організація міжнародного співробітництва — якісно новий напрямок діяльності колективу після створення академії як самостійного навчального закладу.

Відповідну роботу започатковано з перших днів існування академії і проведено досить ефективно. Так, протягом першого неповного навчального року (1997/1998) були здійснені масштабні організаційно-інформаційні заходи. В усі регіони світу, посольства, відомства науки, освіти і культури, юридичні наукові та освітні центри, міжнародні організації, фонди надана інформація про академію, її професорсько-викладацький склад, матеріально-технічну базу, науково-освітній потенціал. Були виготовлені різномовні буклети, листівки, здійснені публікації в режимі public relations у місцевих, республіканських та зарубіжних засобах масової інформації.

Академія включилася до загальної мережі міжнародного телекомунікаційного зв'язку, одержана власна сторінка в Інтернеті, включена електронна пошта, створений банк даних про навчальні та наукові юридичні центри світу. На запропоновані форми співробітництва відгукнулася велика низка зарубіжних партнерів. Першими з них були Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Американська рада з міжнародної освіти, Британська рада, Британський урядовий фонд «Ню-Хау», Громадський фонд сприяння науці та прогресу (CDRF), Інформаційне агентство США (USIA), Центр міжнародних обмінів у сфері науки та техніки (IEAC), Tempus-Tacis, фонд «Відродження», представництво Міжнародного Червоного Хреста в Україні. З ними встановлений постійний зв'язок не тільки з обміну досвідом, літературою, але й взаємочасті в довгострокових наукових, освітніх та культурних проектах.

У 1998/1999 навчальному році відбувалося інтенсивне розширення міжнародних зв'язків, зони співробітництва (із включенням поряд з англomовними німецьких та франкомовних партнерів). Завдяки встановленим зв'язкам з науково-освітніми установами Німеччини — представництвом Інституту ім. Гете в Україні, Фондами ім. Конрада Аденауера та ім. Ганса Зайделя, німецькою академічною службою обмінів (DAAD) та їхній організаційно-фінансовій підтримці проведено стажування у Німеччині викладачів, співробітників та студентів на юридичному факультеті Гамбурзького університету, в Інституті міжнародних комунікацій при

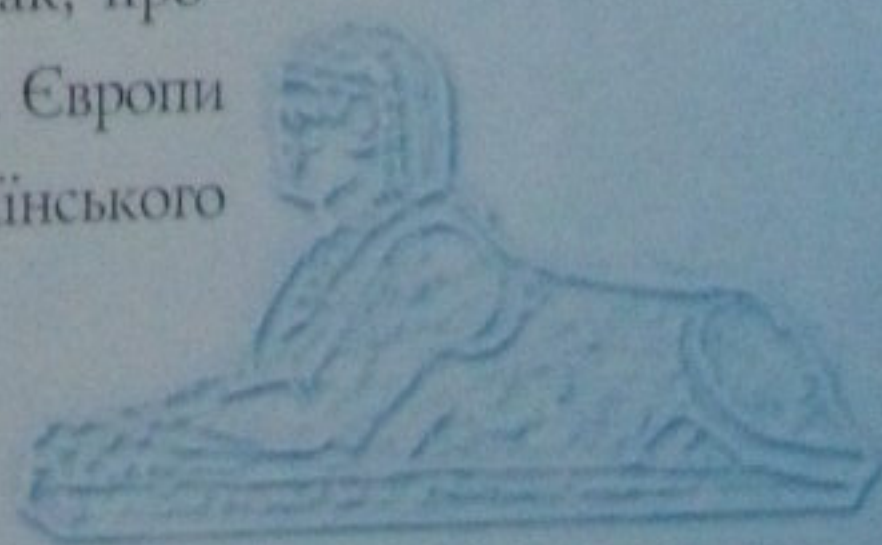

Академією підтримуються постійні наукові зв'язки з закордонними вищими навчальними закладами і науковими установами, зокрема, у Великій Британії — з Букінгемським та Нотінгемським університетами; у Німеччині — з університетами у містах Пасау, Регенсбург, Гамбург; в Австрії — з університетом міста Зальцбург; у США — з університетами штатів Мічиган, Колорадо, Американським університетом (Вашингтон); в Угорщині — з Центральним Європейським університетом; у Швейцарії — з університетом кантону Сент-Гален; у Канаді — з університетом Квінз; у Молдові — з Кишинівським університетом та університетом ЦІАМ; в Азербайджані — з Бакинським університетом; у Росії — з Московським університетом. Московською державною юридичною академією, Інститутом держави і права АН РФ, Волгоградським юридичним інститутом МВС РФ, Інститутом підвищення кваліфікації прокурорів РФ (м. Санкт-Петербург); в Італії — з Університетом «Ла Сап'єнца», Центром конституційних досліджень у Східній Європі (Чехія, РФ).

Професорсько-викладацький склад і співробітники беруть участь у міжнародних акціях, конференціях, симпозіумах, виконують програми стажування у відомих зарубіжних юридичних центрах, групи студентів і аспірантів навчаються чи проходять навчання після бакалавратури в юридичних навчально-освітніх центрах Австрії, Великої Британії, Німеччини, США. Втілена практика паралельного навчання в академії та за кордоном за узгодженими навчальними планами з прикінцевою метою одержання сертифікатів, дипломів тощо. Академія бере активну участь у світовій грантовій системі, професори, викладачі, співробітники систематично одержують гранти по відомих у світі програмах.

Результатами цієї роботи є підготовка монографій, підручників, навчальних і методичних посібників, обмін планами науково-дослідницької праці та їх координація, обмін результатами наукових досліджень та публікаціями, участь (співучасть) у державних, міжнародних наукових та освітніх програмах Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), регіональних партнерських академічних зв'язків (REAP), Democracy Education Project, Public Policy, Tempus Tacis та ін.

Але головним напрямком роботи колективу щодо міжнародного співробітництва є довгострокові програми, проекти, інноваційні грантові акції. Тут необхідно виокремити роботу, яка вже має конкретні результати, ефективно впливає на життя академії, має перспективу. Так, професори академії є виконавцями за інноваційними проектами Ради Європи щодо державно-правового реформування в Україні, інтеграції українського

та західноєвропейського законодавства. У рамках цього співробітництва, наприклад, виконується проект "Інституційне вдосконалення державної служби і організація професійного навчання державних службовців" з орієнтацією на реалізацію Концепції адміністративної реформи в Україні. Перший етап роботи, що мав на меті модульну підготовку державних службовців, пройшов експертизу спеціалізованих організацій Ради Європи й

одержав сертифікацію. Академія включилася в Об'єднану програму ООН з проблем ВІЧ/СНІДу (UNAIDS), на підставі якої у Женеві ведеться підготовка консультантів з юридичних та етичних питань профілактики СНІДу для праці у спеціалізованих установах ООН. За підтримкою Міністерства юстиції США та Державного департаменту США створені перші в

Україні кримінологічний ресурсний центр та значний за обсягом кримінологічний Веб-сайт. За програмою «Сучасні проблеми» сумісно з Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Американським університетом (Вашингтон) проходить вивчення американського досвіду правового регулювання підприємництва, комерційних відносин, впливу державних структур на комерційну діяльність.

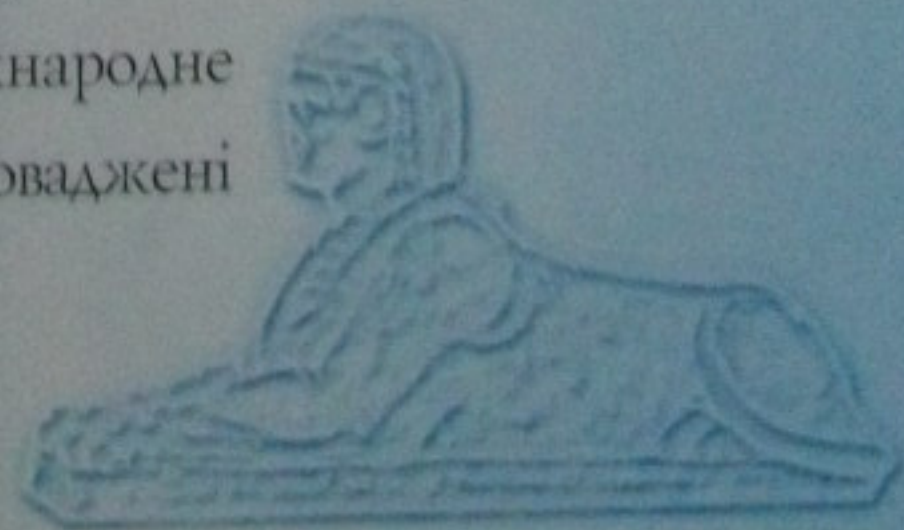
Водночас академія активно використовує міжнародні програми обмінів професорами та студентами. Тут найбільш значними є проекти, які запропоновані Фондом В. Фулбрайта. За відповідними програмами в академії щорічно здійснюють довгострокову (протягом навчального року) наукову та навчальну роботу американські професори. За іншими програмами забезпечуються курси з порівняльного правознавства з різних галузей права, тренінги студентів академії з метою одержання сертифікатів із подальшою можливістю стажування в зарубіжних університетах, підвищення мовної підготовки.

В академії періодично та коротко-терміново працюють інші іноземні фахівці. Серед них — представники органів Ради Європи, Верховного Комісаріату зі справ національностей ОБСЄ, Європейського Суду з прав людини. Центру Документації та Інформації НАТО в Україні, Генеральної Прокуратури КНР, Генеральної Прокуратури Болгарії, Адміністративного Суду м. Парижу, Федераль-

ного резервного банку США, Міністерства фінансів та Міністерства юстиції США, ФБР і поліції США, Букінгемського та Нотінгемського університетів, Мічиганського університету, Баварської школи управління (Германія), Австрійсько-українського бюро кооперації в науці, освіті і культурі, посольств і консульств закордонних країн в Україні й інших міжнародних організацій, юридичних, культурно-освітніх відомств. Враховуючи видатні заслуги представників відповідних організацій у встановленні і розвитку міжнародних зв'язків з академією вченою радою академії надано звання «Почесний доктор права ОНЮА» Віце-ректору Букінгемського університету, Голові Конституційного Суду Російської Федерації, Генеральному прокурору Болгарії.

Робота за міжнародними програмами, співпраця з іноземними фахівцями надали можливість запровадити в навчальний процес новітні навчальні дисципліни, які орієнтовані на міжнародні та європейські стандарти вищої юридичної освіти. Так, у результаті дії Програми прикладного державознавства та управління (Public Policy Program) впроваджені курси «Введення в сучасний конституціоналізм», «Мікроекономіка», «Міжнародно-правові стандарти прав людини», «Порівняльна адміністративістика», «Фінансовий менеджмент», «Аналітична діяльність державної служби», «Зовнішньополітична діяльність держави». За Програмою Тасіс введені курси «Методологія системного підходу та наукових досліджень» та «Правове забезпечення державного управління». За підтримкою Регіональної програми академічних зв'язків (REAP) спільно з Нотінгемським університетом розроблено курс «Міжнародно-правові стандарти у сфері кримінальної юстиції», за організаційно-матеріальною допомогою представництва Міжнародного Червоного Хреста в Україні — курс «Міжнародне гуманітарне право». Під впливом західноєвропейських програм впроваджені

курси «Проблеми взаємодії органів юстиції України та інших країн», «Політика Європейського Союзу».

Відомі організаційні і фінансові труднощі в організації підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу переборюються шляхом закордонних стажувань за фінансово-організаційної допомоги закордонних партнерів, використання можливостей благодійних і

міжнародних фондів, грантової системи, виконання програмних завдань на базі представництв закордонних партнерів в Україні. Типовим прикладом є організація стажування за кордоном професорів та викладачів за проектом «Юридичні клініки» завдяки безкоштовній допомозі Інституту Відкритого Суспільства і Центрально-європейського університету (Угорщина). Це сприяло організації та функціонуванню студентської юридичної консультації, яка має значну популярність у регіоні, вийшла за межі місцевих та регіональних можливостей, підготувала інформаційну базу для виходу в світ — за допомогою журналу в електронному варіанті «Юросфера: юридична консультаційна освіта та юриспруденція». На сторінках журналу висвітлюються всі питання, пов'язані з діяльністю, заснуванням студентських консультацій в Україні та в інших країнах. Журнал є відкритою трибуною обговорення й обміну досвідом роботи студентських юридичних консультацій.

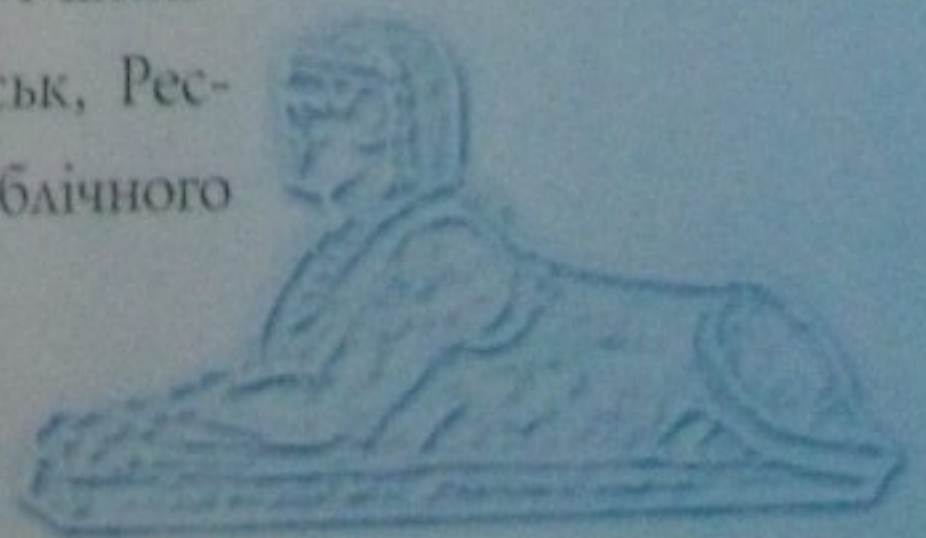
В академії приділяється велика увага бібліотеці, її фондам. Щодо цього істотну допомогу надає міжнародне співробітництво. Створено 7 фондів закордонної літератури, одержано на спонсорських умовах науково-методичну літературу та матеріали з законодавства, наукову літературу з порівняльного, конституційного, адміністративного, торговельного, господарського, інвестиційного, міжнародного приватного права та міжнародного гуманітарного права, літературу та сідероми (СО-Коте) з права Європейського Союзу, сучасні підручники та словники з німецької мови. Встановлені зв'язки з Інформаційним центром Ради Європи, Центром Документації та Інформації НАТО в Україні (Київ), Програмою «IREX-ПроМедіа»,

програмою федерального Уряду Німеччини ТРАНСФОРМ надали можливість бібліотеці академії щомісячно поновлювати свої фонди офіційними збірками документів Ради Європи, журналами «НАТО-Ревю», «Новини НАТО», «Німеччина», «Юма» та іншими періодичними виданнями.

Щорічно зростає контингент студентів-іноземців і аспірантів із зарубіжних країн. В академії навчаються представники практично всіх частин світу з 17 країн: Азербайджану, Болгарії, Вірменії, Германії, Грузії, Ізраїлю, Іраку, Китаю, Молдови, Монголії, Литви, Палестини, Росії, Сирії, США, Туркменістану, Узбекистану, а також особи без громадянства. Захистили дисертаційні роботи на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук 3 здобувача (Азербайджан, Болгарія), 3 аспіранти (В'єтнам, КНР, Палестина). Іноземні студенти, аспіранти, стажери беруть активну участь у наукових і культурних акціях академії.

Виходячи з цього, приділяється увага навчально-методичному забезпеченню навчання іноземців, підготовці відповідних посібників для них, законодавчих довідників. Вперше в Україні, видано великим тиражем як окреме видання Конституцію України українською, російською та англійською мовами з алфавітно-предметним покажчиком. Це надало можливість, зокрема, втілити нову форму контрактної роботи — договори на додаткові освітні послуги (мовна підготовка іноземців) і започаткувати новий напрямок роботи з іноземними студентами шляхом організації зарубіжних філій. Так, у 2000 р. відкрито Болгарську філію академії. Ця подія була не тільки новим важливим етапом розвитку міжнародного співробітництва академії, але знайшла відображення у засобах масової інформації Республіки Болгарії, одержала відповідний відгук у болгарській юридичній спільноті, сприяла підвищенню за рубежом авторитету освітньої системи України.

Водночас користується популярністю у професорсько-викладацького складу та студентів клубно-командна та тренінгові форми роботи на базі академії та за рубежом за участю іноземних професорів і студентів. Так, команди із студентів та викладачів академії відзначились на III Міжнародному конкурсі ім. Ф. Мартенса з гуманітарного права (Мінськ, Республіка Білорусь), у конкурсі ім. Д. Телдерса з міжнародного публічного

права (Київ), III Міжнародному конкурсі з парламентських дебатів (Одеса), отримали гранти на стажування у Молодіжному центрі у Раді Європи (Будапешт, Угорщина), стипендії щорічних українсько-американських мовних університетів (Одеса).

Багатьма вагомими досягненнями відзначене спортивне та культурне життя академії. Студенти академії одержали понад два десятки призів на міжнародних змаганнях найвищого рівня: міжнародних турнірах (чемпіонатах) з дзюдо «Кубок Прованса» у Франції (1999), у Німеччині (1999), «Кришталевий палац» у Великій Британії (1999), Чемпіонаті Європи серед юніорів на Кіпрі (2000), Чемпіонаті світу серед юніорів у Молдові (2000), міжнародних турнірах в Угорщині, Італії, юнацьких Олімпійських іграх у Данії (1999), Чемпіонаті світу з кікбоксінгу у Греції (2000), Чемпіонаті світу серед юніорів із самбо в Югославії (2000), перших студентських українсько-польських змаганнях з легкої атлетики у Польщі (2000), Чемпіонаті Європи серед юніорів з плавання у Франції (2000), на Мальті (2001) тощо. У складі студентської збірної команди України — представники академії виступили на XXI Всесвітній Універсіаді у Китаї (2001), а у складі команди «Динамо-Дженестра» отримали бронзові медалі Кубку Європи серед Клубних команд з волейболу в Австрії (2001). Викладачі ОНЮА неодноразово брали участь у міжнародних змаганнях у якості суддів та методистів.

Танцювальний колектив академії у 1999 році став фіналістом III Міжнародного фестивалю «Чорноморський фольклорний танок (ВІР-99)» у Туреччині (1999). Культурні та спортивні акції завжди супроводжують навчально-наукові зустрічі студентів іноземних навчальних закладів зі студентами академії.

Сьогоденний стан та перспективний прогноз щодо міжнародного співробітництва свідчать, що цей напрямок роботи має сталу тенденцію до розширення та подальшого розвитку. Про це найбільш переконливо свідчить кількісний вимір роботи з міжнародного співробітництва. Якщо в перший рік існування академії було проведено дві масштабні акції за участю іноземних фахівців, то у другому році — 6, в 1999/2000

навчальному році — 9. Та сама тенденція спостерігається і з інших напрямків роботи. Так, набір студентів, аспірантів іноземних громадян та осіб без громадянства на навчання в перший рік склав 15 чоловік, а в 2001 р. їх прийнято до академії вдвічі більше.

Водночас спостерігається якісна зміна координат самого міжнародного співробітництва та його результатів. Перевагу одержує робота з використанням закордонного науково-освітнього досвіду, його “трансляванням” на всі сторони життя колективу академії. Міжнародне співробітництво активізує роботу колективів кафедр та окремих вчених щодо розвитку зв’язків із зарубіжними партнерами, втілення їхніх результатів у навчальну та науково-дослідну роботу. Започатковано за підтримкою Ради Європи створення міжнародного багатонаціонального консорціуму у складі Університету у м. Зальцбург (Австрія), Одеської національної юридичної академії (Україна), Університету у м. Жирона (Іспанія), Університету у м. Піза (Італія), Університету у м. Афіни (Греція) з метою отримання довгострокового гранту щодо програми Тетриз-Тасіз (2002—2005).

Служба міжнародних зв’язків у різних формах впливає на роботу академії, її визнання, по-перше, як центру юридичної науки, освіти, культури в регіоні та країні, по-друге, як учасника міжнародного співробітництва, визнаного за своїм науково-освітнім потенціалом в міжнародних юридичних центрах. Таким чином, даний підрозділ академії не тільки організовує наукову, навчальну, методичну роботу із зарубіжними партнерами, але й сприяє становленню на рівні міжнародних стандартів практично всіх галузей права, формуванню вітчизняної юридичної еліти, фахівців-спеціалістів.

Наукова бібліотека

За останні роки ми стали свідками того, як швидко змінюються уявлення про можливості бібліотек вузів, їхнє місце в культурній, науковій, навчальній і інформаційній інфраструктурі; їхню роль у політичному житті, формуванні глобального інформаційного простору. Тому колектив бібліотеки ОНЮА вважає головним не загубити себе у стрімкому потоці змін і перетворень в суспільстві, визначити своє місце в процесі реформування системи освіти, впровадження нових освітніх стандартів, нових технологій гуманізації освітніх процесів.

З перших років створення ОНЮА активно формується книжковий фонд бібліотеки, який відбиває всі напрямки розвитку юридичної науки і практики незалежної України.

Ядром книжкового зібрання стала бібліотека Першого державного дитячого містечка в Одесі, створеного в 1920 р. У ті важкі для країни часи державі і громадськості було зрозуміло, що для організації навчання та виховання дітей-сиріт, знедолених розрухою та війною, потрібні фахівці з глибоким знанням соціальної педагогіки та психології. З цією метою для співробітників Дитмістечка було відкрито підготовче відділення факультету соціального виховання Одеського інституту народної освіти (сьогодні — ОНУ). Ось чому в бібліотеці академії тепер у наявності такі рідкісні книги з педагогіки, психології, педагогічні журнали 20—30-х років.

Видатні вчені Одеси: академік Д. К. Третяков, професор А. Г. Готалов-Готліб, Г. С. Томашпольський та інші, створюючи педагогіку Дитмістечка, створювали і його бібліотеку.

Великий внесок у створення і збереження бібліотеки зробила О. А. Касько, талановитий бібліотекар-професіонал, яка керувала нею з 1932 до 1974 р. Завдяки її мужності і винахідливості найкращі видання були збережені в роки війни, і вже у травні 1944 р. бібліотека гостинно відкрила двері для підростаючого покоління.

У 60—70-ті роки книжковий фонд нараховував біля 100 000 примірників, постійно поповнюючись літературою з різноманітних галузей знань та періодичними виданнями.

У 80-і роки, маючи найбільше та найрізноманітніше книжкове зібрання, бібліотека стала провідною в системі середньої та професійної освіти СРСР. Досвід її роботи був узагальнений колегією Міністерства СРСР та УРСР і представлений в експозиції Міністерства на ВДНГ. З 1976 року бібліотека — методичний центр ПТО та шкіл області. На її базі проводились всесоюзні, республіканські та обласні семінари бібліотечних працівників шкіл та ПТУ. У свою чергу це сприяло подальшому зміцненню матеріальної бази бібліотеки, формуванню книжкового фонду, а також організації музею “Врятоване дитинство”, головною експозицією якого стала бібліотека Дитмістечка.

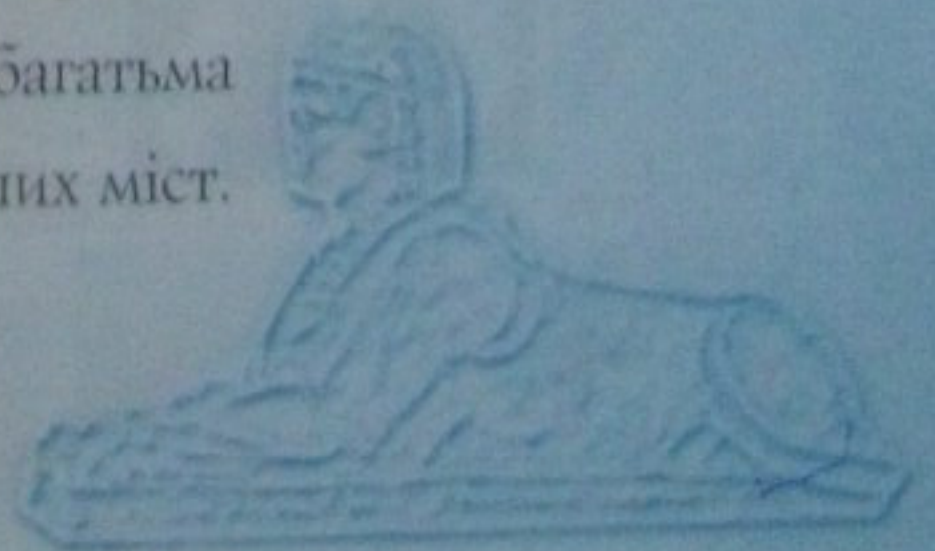

Урочисте відкриття наукової бібліотеки ОНЮА

Біля 5000 найцінніших книг зберігається в книжковому фонді. Серед них — “Кобзарь” (1896), “Энциклопедический словарь”. — издатели: Ф. А. Брокгаузь и И. А. Ефронъ (1891), підшивка газет 1813—1814 рр., “Памятники дипломатических сношений Древней России с державами иностранными” (1882), “Речи Ф. М. Плевако” (1912), “Слово и дело” (1884), Н. Костомаров “Севернорусские народоправства во времена удельно-вечевого уклада” (1863), Ратцель “Народоведение” (1904), “Устав о служебных провинностях” (1900), С. Оттоленги “Экспертиза почерка и графическая идентификация” (1926), Ван-Кон “Экономические факторы преступности” (1915), Кронеберг “Латинско-русский лексикон” (1860) та ін. з всесвітньої історії та історії права.

Книжковий фонд бібліотеки нараховує понад 300 000 примірників. Широко подані першоджерела з філософії, історії, педагогіки, психології, енциклопедії, словники, найновіша навчальна та методична література з усіх напрямів наукової та навчальної діяльності академії. Велику цінність в інформаційному забезпеченні читачів мають періодичні видання — понад 400 найменувань журналів, 180 найменувань газет.

Довідково-бібліографічний відділ бібліотеки регулярно поповнюється новими виданнями Книжкової палати України, літературою, що видається в Україні та за її межами. Налагоджені ділові зв'язки з багатьма видавництвами України: Києва, Харкова, Дніпропетровська та інших міст.

Систематична робота з каталогами 20 видавництв України та зарубіжжя допомагає оперативно поповнювати фонд новою літературою згідно з навчальними планами. За останні 4 роки книжковий фонд поповнився на 100 000 книг. Ведеться картотека забезпеченості читачів підручниками та навчальною літературою. Формуються та оновлюються каталоги, картотеки, особливо з юридичних циклів наук.

Продовжена також чудова традиція — дарувати свої книги бібліотеці академії, започаткована ще в 60-і роки минулого століття. Авторський відділ постійно поповнюється новими книгами наших вчених та письменників Одеси. Отримала бібліотека подарунок від транспортної прокуратури — книги з історії законодавства, від фонду Олександра Гумбольдта, фонду Міжнародного Червоного Хреста, Ноттингемського університету, від Асоціації Європейських університетів, від науково-педагогічних працівників академії — професора І. В. Постіки, кандидата юридичних наук доцента В. О. Комахи, вдови адвоката І. Н. Бровченка, прокурора П. П. Іванова та ін.

Сьогодні число читачів бібліотеки академії перевищує 7000, число книговидач — понад 300 000 примірників. Бібліотечним фондом академії користуються студенти, наукові працівники 15 вузів Одеси.

Бібліотека надає методичну допомогу шести філіалам ОНЮА в Україні та Болгарії, постійно співпрацює з бібліотеками ВНЗ, Державною науковою бібліотекою ім. М. Горького, обласною науковою бібліотекою ім. Грушевського та ін.

Всі ці важливі питання діяльності бібліотеки вплинули і на її структуру. Було створено відділ автоматизації бібліотечних процесів, де поєдналися класичні бібліотечні посади з технічними спеціальностями. За період 2000—2001 рр. у бібліотеці активно велась робота з автоматизації бібліотечних процесів. Було встановлено сім комп'ютерів, на яких велись описи книг, що надходять до бібліотеки та належали їй раніше (біля 8000 описів), а також описи статей з періодичних та продовжува-

них видань (понад 4000 описів), виконувався пошук документів. У вересні 2001 року придбано АБІС UniLib. Для її роботи створено локальну комп'ютерну мережу бібліотеки. Функціонує сервер та 11 комп'ютерів, на яких встановлено автоматизовані робочі місця: Обробка, Пошук, Адміністратор, Абонемент. Всього буде введено у комп'ютерну мережу 29 комп'ютерів.

Накопичується фонд документів, представлених на CD-ROM-дисках (біля 200 дисків з бібліографічною, повнотекстовою та іншою інформацією). Формується книжковий фонд нових комп'ютерних технологій (біля 300 найменувань). Крім того, відділ автоматизації бібліотечних процесів проводить роботу з модернізації програмного забезпечення, бере участь у республіканських семінарах-нарадах з тематики нових бібліотечних технологій.

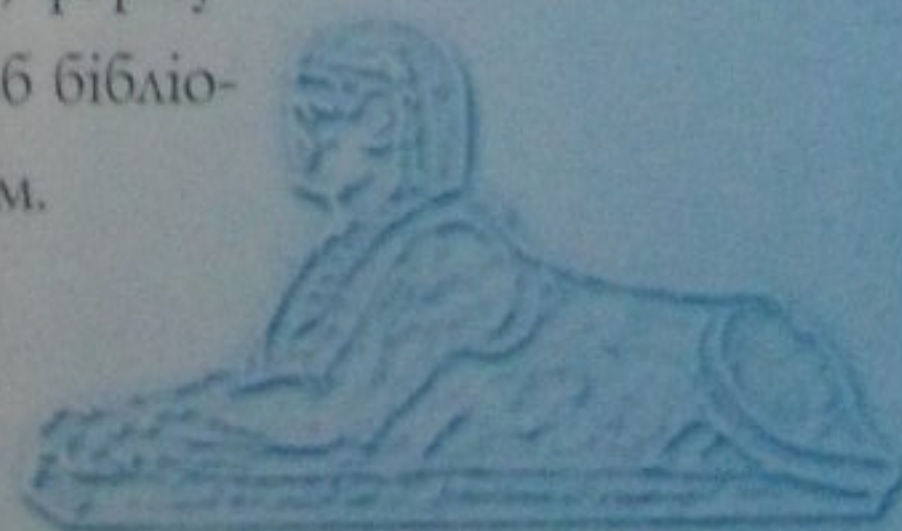
Бібліотека як складова частина корпоративної комп'ютерної мережі кожного місяця розсилає кафедрам списки нових надходжень до бібліотеки, використовує в роботі комп'ютерну правову систему "Ліга: Закон".

Маючи доступ до світової мережі Internet, працівники бібліотеки виконують бібліографічні довідки з юридичної тематики, листуються з іншими бібліотеками, науковими та міжнародними організаціями.

Тільки завдяки постійній підтримці всіх починань бібліотеки з боку керівництва академії, вченої ради, тісній взаємодії з навчальними підрозділами вдалося забезпечити її розвиток та можливість зайняти належне місце в єдиному науково-освітньому просторі академії, забезпечуючи інформаційну підтримку науки й освіти.

Високий професіоналізм, компетентність, творчий настрій та здатність сприймати нове колективом бібліотеки вселяє надію, що творчі плани будуть реалізовані.

Колективом бібліотеки керує її завідувача М. М. Солодухіна, бібліотекар-професіонал, яка 40 років віддала формуванню книжкового фонду. Бібліотекарі А. М. Аманжолова, О. В. Богданович, К. П. Богун, О. М. Дем'яненко, Е. С. Деревнина, Г. С. Лукашкова, С. Н. Макуха, А. В. Ракул, С. В. Романенко, Т. М. Стефанчишена, Н. К. Ускова та інші багато творчості, професіоналізму, знань вкладають в організацію бібліотеки, формують колектив читачів, зі знанням справи роблять все для того, щоб бібліотека академії завжди була її інформаційним та духовним центром.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА

Проректор з АГР
Микола Федорович
КРИКЛИВИЙ

Протягом становлення Одеської національної юридичної академії, стався інтенсивний процес реконструкції та розширення її матеріально-технічної бази, відбуваються значні зрушення в її оснащенні. Сьогодні — це функціональний, розгалужений комплекс сучасних споруд, загальною площею більше 49 тис. м², розташований по вулиці Піонерській, Шампанському провулку, 8-й станції Великого Фонтану та інших місцях міста Одеси. Поряд із навчальними корпусами, ОНЮА має видавництво “Юридична література”, бібліотеку, зали для дозвілля та спорту, інші споруди.

По Піонерській, 2 — головний десятиповерховий навчальний корпус, площею 12 600 м², поряд, по Піонерській, 5 — двоповерховий корпус судово-прокурорського факультету, по Піонерській, 7 — корпус юридичного училища, по Піонерській, 9 — чотириповерховий корпус, в якому розміщені факультет цивільного права і підприємництва, військова кафедра, училище № 2, медпункт, підрозділи адміністративно-господарської служби академії. По вулиці Кленовій, 8 розташовані навчально-допоміжні будівлі. Академія має 3 гуртожитки для студентів та аспірантів: на Піонерській, 8, Тополевій, 8 та по Фонтанській дорозі, які знаходяться в стадії реконструкції.

У навчальному процесі використовуються понад 80 просторих, оснащених аудиторій, обладнаних комплексів комп’ютерних класів на 25 дисплейних місць, лінгафонні кабінети, біля 10 спеціалізованих аудиторій. В академії розбудована бібліотека на 400 місць з найновішими виданнями юридичних та інших наук, яка за кількістю та якістю юридичної літератури є однією з кращих серед ВНЗ нашої країни та СНД. Збудований актовий зал, оснащений системою синхронного перекладу. Він єдиний у м. Одесі і один із кращих в Україні.

Співробітники та студенти мають для оздоровлення, занять спортом 6 спортивних залів, у т. ч. спеціалізований — для занять боксом та боротьбою (із сауною), 2 стадіони, літні спортивні майданчики на оздоровчій лодочній станції площею

1 га на 8-й станції Великого Фонтану, тир, тенісні корти. Для дозвілля в ОНЮА є зали Центру культури та дозвілля, кафе "Lex" та "Vivat".

Відбувається постійний процес удосконалення та розширення навчальної матеріально-технічної бази. Так, у 2001 р. введено в дію новий корпус факультету цивільного права та підприємництва, універсальний спортивний комплекс з трибунами на 490 місць, футбольне поле з трибунами на 1500 місць, волейбольну площадку та тенісний корт з трибунами на 142 місця та ряд інших споруд.

Забезпечує життєдіяльність і обслуговує цей комплекс служба, чисельністю близько 250 чоловік на чолі з проректором з адміністративно-господарської роботи М. Ф. Крикливим. Структурними підрозділами даної служби виконується величезний обсяг роботи з реконструкції та розширення матеріально-технічної бази. Серед цих підрозділів найбільшими є відділи: помічника проректора М. М. Міняйлика, головного механіка (М. І. Савельєв), експлуатаційно-технічний (Б. Г. Ліходей), головного енергетика (Т. М. Падалка), відділ зв'язку (В. В. Хілковський).

Актовий зал

Кафе "Lex"

ЦЕНТР КУЛЬТУРИ

Від дня заснування юридичної академії існує Центр культури, де студенти мають можливість реалізовувати та розвивати свої творчі здібності і таланти. Його очолює директор Т. П. Титова — спеціаліст з 20-річним стажем роботи. Вона була режисером всеукраїнських і міських фестивалів і конкурсів. Центр культури академії є організатором багатьох фестивалів творчої молоді: “Білий парус”, “Різдвяні зустрічі”, КВК, закриття V

літньої Універсиади України, а також організатором міських свят — “День юриста” і “Студентська осінь”.

Вже доброю традицією стали конкурси “Міс Академія” і “Містер Академія”, приурочені до Дня академії і Міжнародного жіночого дня.

У Центрі культури функціонують декілька творчих колективів: театр “Тур де Форс” (режисер Н. С. Князева), танцювальний ансамбль (керівник О. М. Гусаренко), вокальний ансамбль

“Академія” (керівник Е. Е. Ванюшина) і команда КВК “Де-Юре”, які гідно представляють академію на міських, всеукраїнських і міжнародних фестивалях і конкурсах. У репертуарі театру “Тур де Форс” є 9 спектаклів різних жанрів; танцювальний колектив працює у двох напрямках — народний і естрадний танок. Вокальний ансамбль “Академія” має великий репертуар пісень українських та зарубіжних композиторів, він став воло-

дарем «Гран-прі» на Всеукраїнському вокальному фестивалі “Морський коник” у м. Судаку.

Театр “Тур де Форс” представляє академію з перших днів її утворення. На всіх фестивалях, у роботі яких він брав участь, у тому числі в Україні, Росії, Туреччині, отримував звання лауреатів і “Гран-прі”

Танцювальний колектив академії — активний учасник всіх святкових заходів і концертів як в академії, так і в місті Одесі.

Творчі колективи Центру культури ОНЮА виступають із шефськими концертами у багатьох районах Одеської області.

Центр культури неодноразово організовував виставки одеських художників у стінах академії.

Другий рік працює дитяча хореографічна студія для дітей співробітників і викладачів академії. Команда КВК “Де-Юре” брала участь у фестивалях у містах Сочі, Донецьку і Києві. Створена також і жіноча команда “Жіночий проект”. У КВК грають не тільки студенти, але і викладачі академії.

З кожним роком зростає кількість учасників художньої самодіяльності ОНЮА, стають все більш різноманітними форми дозвілля. Весело проводять час студенти ОНЮА на вечорах і дискотеках, присвячених Дню гумору, Дню Святого Валентина, Дню Святої Тетяни тощо.

Колективи Центру культури гідно представляють ОНЮА в різноманітних культурних заходах, що відбуваються в Україні та за рубежом.

Серед учасників художньої самодіяльності яскрава особистість студентка факультету цивільного права і підприємництва Олександра Ніколаєнко є першою одеситкою, яка завоювала корону “Міс Україна — 2001”. Представляючи Україну на найпрестижнішому конкурсі “Міс Світу — 2001”, Олександра увійшла до десятки найвродливіших дівчат світу і представляла Європейський континент на конкурсі “Міс Американська Мрія — 2001”, де одноголосно була обрана “Міс Американська Мрія — 2001”, а згодом — переможниця “Міс Туризм Світу — 2002”. Зараз О. Ніколаєнко бере участь у нових форумах та програмах.

Олександра
Вікторівна
НІКОЛАЄНКО

Персоналії

ІСТОРІЯ

АДАМОВИЧ

Василь Іванович

Магістр цивільного права, професор

В. І. Адамович народився в 1856 р. у дворянській родині. У 1881 р. закінчив юридичний факультет Санкт-Петербурзького університету з золотою медаллю і був залишений на кафедрі цивільного права для підготовки до професорського звання. Наприкінці 1883 р. В. І. Адамович склав іспит на ступінь магістра і з 1884 р. почав читати лекції з цивільного судочинства, а з 1888 р. — з торговельного права як приват-доцент Санкт-Петербурзького університету. Василь Іванович, учень цивіліста К. І. Малишева, різнобічно освічений вчений. Тривалий час він був редактором відділу цивільного права та судочинства в журналі «Юридичний вісник».

чинства “Журнала юридического общества” при Петербурзькому університеті. На початку 1904 р. він був обраний за конкурсом до Новоросійського університету на посаду виконуючого обов'язки екстраординарного професора кафедри римського права. Тут він читав курс лекцій та проводив практичні заняття з догми римського права. У період з 1907 до 1908 р. В. І. Адамович був секретарем юридичного факультету. З 1907 р. виконував обов'язки ординарного професора кафедри римського права. У 1909 р. його затвердили у званні заслуженого професора. З 1910 р. В. І. Адамович працював при Міністерстві народної освіти чиновником для особливих доручень.

Останні згадування про нього датуються 1914 р. Подальша його доля невідома.

АЗАРЕВИЧ

Дмитро Іванович

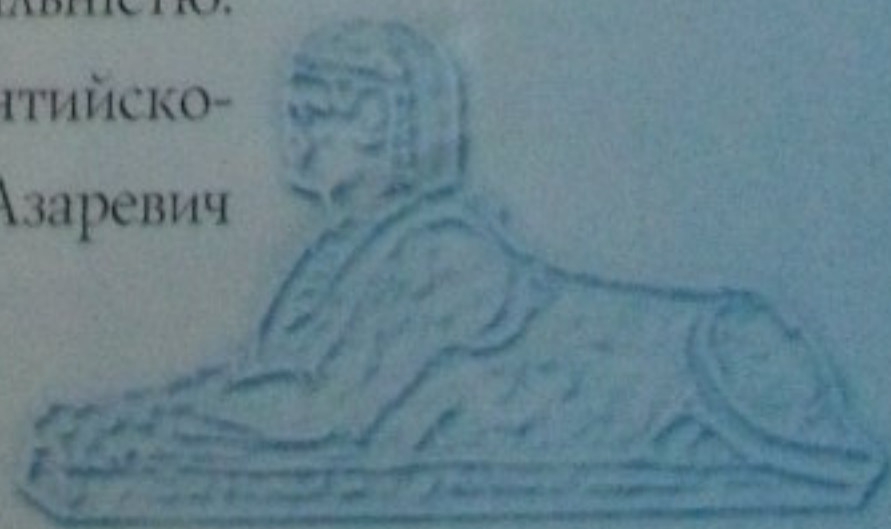
Доктор цивільного і римського права, професор

Д. І. Азаревич народився 1 жовтня 1848 р. в Гореч-Горках Могильовської губернії. Його батько був доктором законодавства, професором Гореч-Горецького землеробського інституту. У 1856 р. Д. І. Азаревич спершу навчався в петербурзькій німецькій Анненській школі, а потім був переведений до третьої Петербурзької класичної гімназії, в якій закінчив курс із золотою медаллю у 1886 році.

Того ж року Д. І. Азаревич вступив на юридичний факультет Петербурзького університету. У 1870 році він закінчив університет із золотою медаллю, яку отримав за наукову працю «О договоре доверенности».

Д. І. Азаревич був залишений стипендіатом кафедри римського права для підготовки до професорського звання. Там він почав працювати над магістерською дисертацією «О различии между опекой и попечительством по римскому праву». Захистивши в 1872 році дисертацію, Д. І. Азаревич отримав звання магістра римського права.

У 1873 році Д. І. Азаревич був відряджений за кордон для стажування та збору матеріалів для докторської дисертації. Коли Д. І. Азаревич повернувся з відрядження, його було запрошено до Демидівського юридичного ліцею в Ярославлі на посаду виконуючого обов'язки екстраординарного професора, де й приступив до роботи з 13 березня 1876 р. Викладання в ліцеї Д. І. Азаревич поєднував з плідною науковою діяльністю. Результатом цієї діяльності була двотомна праця «История Византийского права» — (Ярославль, 1876 — 1877). І в тому ж 1877 р. Д. І. Азаревич

захистив у Новоросійському університеті дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора римського права. Він став ординарним професором Демидівського юридичного ліцею.

У травні 1882 р. вчена рада Новоросійського університету обрала Д. І. Азаревича ординарним професором римського права, а згодом він очолив кафедру римського і цивільного права. Окрім римського також викладав російське цивільне право і торговельне право.

У 1886 — 1887 р. Д. І. Азаревич був деканом юридичного факультету Новоросійського університету. У 1887 р. в Санкт-Петербурзі вийшов друком перший том його тритомної праці «Система римского права (университетский курс)». Того ж року Д. І. Азаревич переїхав до Варшави, де в квітні був призначений ординарним професором кафедри цивільного правознавства і судоустрою у Варшавському університеті.

Завдяки успішному поєднанню викладацької діяльності з науковою Д. І. Азаревич досяг наукового ступеня доктора цивільного і римського права, наукового звання ординарного професора, чину дійсного статського радника. Д. І. Азаревич викладав у різних європейських університетах, читаючи лекції німецькою, англійською, італійською мовами, чудово знав латинь, робив переклади наукових праць європейських вчених-правознавців. У Варшаві в 1888 — 1889 рр. вийшли друком другий і третій томи його праці «Система римского права (университетский курс)». На той час це був перший систематичний підручник з догми римського права.

За плідну педагогічну і наукову діяльність Д. І. Азаревич був нагороджений орденами Св. Володимира III ступеня, Св. Анни II ступеня, Св. Станіслава II ступеня.

Помер Д. І. Азаревич у Варшаві в 1912 р.

АЛМАЗОВ

Олександр Іванович

Доктор церковного права, професор

Народився 15 серпня 1859 р. в селі Замаратині Лебединського повіту Тамбовської губернії.

29 липня 1887 р. О. І. Алмазова було призначено екстраординарним професором церковного права при Новоросійському

університеті, а з 1898 р. — він ординарний професор Новоросійського університету по кафедрі церковного права. У 1902 — 1904 рр. О. І. Алмазов був деканом юридичного факультету ІНУ. Там отримав звання заслуженого ординарного професора по кафедрі церкви Новоросійського університету.

Помер О. І. Алмазов у 1912 р. в Одесі.

БОГДАНОВСЬКИЙ

Олександр Михайлович

Доктор кримінального права, професор

О. М. Богдановський народився в 1832 р. в Тамбовській губернії.

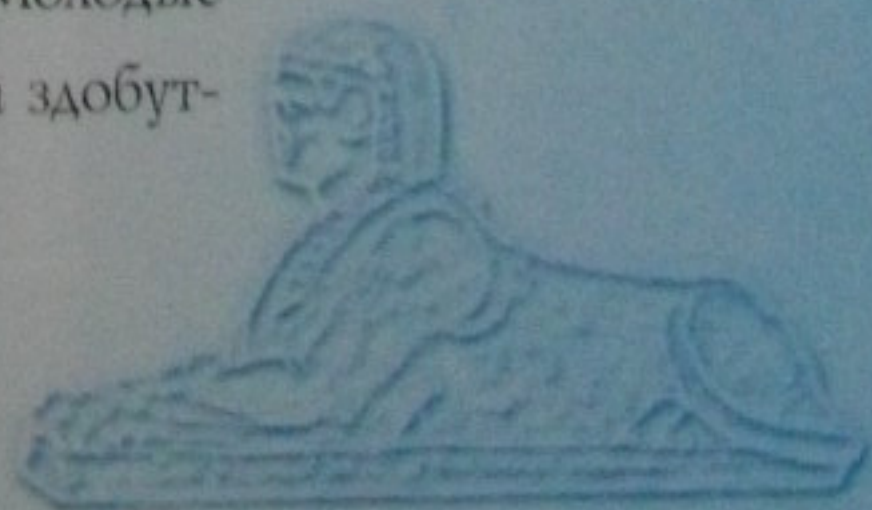
У 1853 р. він закінчив Московський університет зі ступенем кандидата права і того ж року був прийнятий на посаду ад'юнкта Рішельєвського ліцею з кримінального права і практичного судочинства.

У 1857 р. О. М. Богдановський захистив у Московському університеті магістерську дисертацію «Развитие понятий о преступлении и наказании в русском праве до Петра Великого», після чого був затверджений професором ліцею, а потім став і його директором.

Перебуваючи на цій посаді, він провів численні перетворення викладацької діяльності ліцею, неухильно прагнув підвищувати якість і рівень юридичної освіти. Саме він виявився головним ініціатором перетворення ліцею на Новоросійський університет. Чимало він доклав до цього зусиль, і його сучасники відзначали, що перетворення ліцею на університет було успішно здійснене завдяки постійній «чорній роботі» О. М. Богдановського. Після створення Імператорського Новоросійського університету професор О. М. Богдановський обійняв посаду проректора і брав саму активну участь у ретельному доборі викладачів.

З 1864 року працював на посаді екстраординарного професора, а з 1870 року — ординарного професора Новоросійського університету. На цих посадах він довгі роки читав студентам університету лекції з Загального курсу кримінального права, з його приватних областей. Крім лекцій з кримінального права, володіючи дійсно енциклопедичними знаннями у галузі юриспруденції, він читав студентам лекції з кримінального судоустрою і судочинства, а часом і по інших правових дисциплінах.

У 1870 році він успішно захистив дисертацію на тему «Молодые преступники. Вопрос уголовного права и уголовной политики» на здобуття ступеня доктора кримінального права.

У 1879 році пішов у відставку зі званням заслуженого професора після успішної 25-річної служби. Але на початку 1882 р. О. М. Богдановський був знову призначений ординарним професором кримінального права на п'ять років. Цей термін був продовжений до початку 90-х років XIX століття, коли О. М. Богдановський остаточно пішов у відставку.

Обдарований юрист, він володів даром тонкого аналізу, але, на жаль, друкарських робіт О. М. Богдановського до нас дійшло небагато. Відомо, що він опублікував дві свої дисертації — магістерську і докторську, а також працю «О земледельческих колониях и исправительных школах во Франции, Англии и Германии» (Одеса, 1861) та «Учебник уголовного права. Общая часть» (Одеса, 1873).

О. М. Богдановський був почесним мировим суддею, головою Одеського міського з'їзду мирових суддів, головою педагогічної громади, членом Одеської міської управи та гласним думи, з 1858 року він був членом Одеського товариства історії та старожитностей. У 1870 році О. М. Богдановський був обраний присяжним засідателем Одеського окружного суду. З 1865 року він був певний час інспектором Одеської Маріїнської міської жіночої гімназії, а згодом — головою опікунської ради гімназії та головою правління Товариства з допомоги бідним ученицям Маріїнської гімназії.

Відзначався О. М. Богдановський і як сумлінний видавець. Разом з А. І. Георгієвським він редагував газету «Одесский вестник», видав «Новороссийский литературный сборник» та «Собрание литературных статей Н. И. Пирогова».

Помер О. М. Богдановський в Києві 5 січня 1902 р.

БОГІШИЧ

Балтазар Власович

Доктор права, професор

Народився в 1834 р. у Далмації. У 1856 р. отримав середню освіту в ліцеї Св. Катерини у Венеції. Вивчав право, філософію, історію в університетах Відня, Мюнхена, Берліна, Парижа.

У 1864 р. у Відні отримав ступінь доктора права. З 1869 р. — завідувач кафедри історії слов'янських законодавств у Новоросійському університеті.

Б. В. Богішич посів значне місце в історії слов'янської науки працями з розробки звичаєвого права слов'ян. Його цікавили давні звичаї, які збереглися в житті народів.

Б. В. Богішич першим проклав дорогу у вивченні звичаєвого права південних слов'ян. Його роботи являють собою цілу правову систему. Він відзначив, що у слов'ян спостерігається найбільша різноманітність законів. Характерно те, що “звичаєве право” можна вважати об'єднуючим принципом, а “писане право” породжує розподіл, розкол. Він явно відстоював думку, що писемним джерелам довіряти не бажано, а тому він черпав джерела з живого права.

Б. В. Богішич був ординарним професором Новоросійського університету до дня своєї відставки (31 грудня 1889 р.). З 1893 до 1899 р. він був міністром юстиції в Чорногорії. Помер у 1908 р.

ВАСИЛЬЄВ

Анатолій Семенович

Доктор юридичних наук, професор

А. С. Васильєв народився 29 серпня 1938 р. у с. Троїцькому Любашівського району Одеської області.

Після закінчення університету у 1967 р. був запрошений на роботу в ОДУ, де працював у якості молодшого наукового співробітника. У 1972 році успішно захистив дисертацію і почав працювати старшим викладачем кафедри та заступником декана юридичного факультету ОДУ.

У 1973 — 1975 рр., працюючи на кафедрі державного і адміністративного права, А. С. Васильєв почав цікавитися проблемами вдосконалення державного управління, подав ряд довідок і пропозицій до офіційних державних органів щодо вдосконалення державного управління виробництвом, працював над докторською дисертацією “Проблемы организации и правового регулирования процесса принятия управленческих решений государственными предприятиями (объединениями)”, яку захистив у 1989 році. У тому самому році був призначений завідувачем кафедри адміністративного права і управління.

ВАСЬКОВСЬКИЙ**Євген Володимирович***Доктор цивільного права, професор*

Є. В. Васьковський народився в 1866 році в Аккермані. У 1888 році закінчив юридичний факультет Новоросійського університету і почав працювати в місцевій адвокатурі.

23 жовтня 1897 року обраний приват-доцентом Новоросійського університету по кафедрі цивільного права.

У 1901 році Є. В. Васьковський захистив докторську дисертацію “Цивилистическая методология”, отримав вчений ступінь доктора права. На основі дисертації пізніше вчений склав поради щодо тлумачення і застосування законів для початкуючих юристів.

У 1904 році він призначений екстраординарним, а у 1906 році — ординарним професором кафедри цивільного права Новоросійського університету. У 1905 році отримав чин колезького радника.

За час роботи в Новоросійському університеті читав курси: вчення про коментування і застосування громадянських законів, громадянського права, цивільний судоустрій.

У 1905 році виконував обов'язки декана юридичного факультету, а у 1906 році був обраний проректором ІНУ. У 1909 році його було звільнено з посади.

У 1917 році Є. В. Васьковський повернувся до університету, потім працював в ІНО, утвореному на основі університету.

Дата смерті Є. В. Васьковського невідома.

ВЛАСЬЄВ**Микола Сергійович***Магістр карного розшуку, професор*

Народився в 1833 році в Ярославській губернії. У 1848 — 1852 роках навчався у Московському університеті на юридичному факультеті.

Через два роки М. С. Власьєв отримав направлення до Одеси в Рішельєвський ліцей і 14 грудня 1854 року його призначено виконуючим обов'язки ад'юнкта по кафедрі державного права і законів державного благоустрою та благочиння.

Після захисту М. С. Власьєв отримав ступінь магістра карного права, і його затверджено професором Рішельєвського ліцею. У цей час М. С. Власьєв почав працювати над докторською дисертацією.

Помер М. С. Власьєв в Одесі 14 жовтня 1872 року від віспи.

ГАМБАРОВ

Юрій Степанович

Магістр цивільного права, професор

Ю. С. Гамбаров народився в 1850 році у дворянській родині, що мешкала у Тифлісі. Навчався в 1-й Тифліській гімназії. У 1870 р. переїхав до Москви, де вступив до університету, по закінченні якого деякий час служив у Тифлісі, в окружному суді з проведення слідства, а потім поїхав за кордон до Геттінгенського університету — для продовження вивчення права. Тут він став учнем і послідовником відомого німецького юриста, професора Р. фон Ієрінга.

Повернувшись до Москви, Ю. С. Гамбаров склав магістерський іспит і в 1879 році захистив дисертацію на ступінь магістра права. Його дисертація “Добровольная и безвозмездная деятельность в чужом интересе вне договорного отношения и не по предписанию закона”. Вона ознайомила російських юристів з новими течіями юридичної думки на Заході.

З 23 жовтня 1880 року Ю. С. Гамбарова запрошено до Новоросійського університету на посаду доцента кафедри цивільного права; де він приступив до читання лекцій і проведення практичних занять. 22 лютого 1882 року він звернувся до ради ІНУ з клопотанням про відрядження до одного з університетів Німеччини для поглиблення знань зі спеціального дослідження у так званому водному праві. Рада університету задовольнила прохання Ю. С. Гамбарова і дозволила йому відрядження на рік з 1 квітня 1882 року. Через хворобу це відрядження було продовжено до липня 1883 року. Після повернення Ю. С. Гамбаров викладав ще деякий час в ІНУ, але в травні 1884 року його було переведено до Московського університету екстраординарним професором цивільного права.

У працях того часу Ю. С. Гамбаров виявив себе послідовником соціальної юриспруденції.

Помер Ю. С. Гамбаров у 1926 році.

ЗАГОРОВСЬКИЙ

Олександр Іванович

Доктор цивільного права, професор

О. І. Загоровський народився 1 січня 1849 року у родині священика. Після закінчення університету св. Володимира в 1872 році його залишили на три роки для підготовки до професорського звання.

У 1892 році О. І. Загоровського обрано ординарним професором кафедри громадянського права та судочинства Новоросійського університету. В ІНУ він читав лекції з цивільного права та вів практичні заняття. У 1904 році йому присвоїли звання **заслуженого професора**. Протягом 1908 року О. І. Загоровський був **деканом юридичного факультету**. У 1912 – 1914 роках був **членом юридичної іспитової комісії** при університеті.

Плідно займався науковою діяльністю. Його основні праці з цивільного права були першою спробою обговорення питань вітчизняного права, що давно назріли.

Помер О. І. Загоровський 23 липня 1919 року.

ІВАНІВСЬКИЙ

Ігнатій Олександрович

Доктор міжнародного права, професор

Народився 16 грудня 1858 року у містечку Германівні, Київської губернії. У 1877 році І. О. Іванівський закінчив Київську гімназію. У цьому ж році вступив до юридичного факультету Київського університету Св. Володимира, в 1881 році закінчив його зі ступенем кандидата законодавства.

22 березня 1884 року І. О. Іванівського обрано радою Новоросійського університету приват-доцентом по кафедрі міжнародного права. Він читав лекції з міжнародного права, виконував обов'язки секретаря юридичного факультету. Водночас його призначено викладачем політичної економії в Одеському комерційному училищі.

22 жовтня 1889 року І. О. Іванівського затверджено у званні екстраординарного професора по кафедрі міжнародного права Новоросійського університету, де він працював до 1896 року.

У 1896 році наказом по Міністерству народної освіти І. О. Іванівсько-го перевели на службу до Санкт-Петербурзького університету екстраординарним професором на кафедру державного права. Там він отримав чин дійсного статського радника, займався науковою і громадською діяльністю.

ІЛОВАЙСЬКИЙ

Сергій Іванович

Магістр фінансового права, професор

С. І. Іловайський народився 8 червня 1861 року в Харцизькій слободі Міцького округу Області Війська Донського. Освіту він здобув у Петербурзі, а потім вступив на юридичний факультет, який закінчив у 1879 році.

1 грудня 1886 року С. І. Іловайський починає працювати в Новоросійському університеті, де 27 січня 1887 року він прочитав вступну лекцію під назвою "Определение, содержание и значение науки финансового права в связи с кратким очерком финансового положения главнейших государств". Після цього С. І. Іловайський почав читання курсу лекцій по кафедрі фінансового права юридичного факультету ІНУ.

У 1893 році його призначили виконуючим обов'язки екстраординарного професора Новоросійського університету, він очолював кафедру фінансового права ще 10 років, аж до своєї трагічної смерті 13 квітня 1907 року.

З наукових робіт С. І. Іловайського звертають на себе увагу підручники з фінансового права, які витримали декілька видань.

Його обирали мировим суддею, гласним Міської думи, членом комісії при одеському особливому комітеті опікунства про народну тверезість.

КАЗАНСЬКИЙ

Петро Євгенович

Доктор міжнародного права, професор

П. Є. Казанський народився 18 травня 1866 року в Сімферополі. У 1887 році П. Є. Казанський вступив на юридичний факультет Московського університету. Саме тоді стали визначатись основні напрямки його наукової діяльності, які згодом відбилися у його багаточисленних роботах.

20 березня 1899 року П. Є. Казанський став ординарним професором, доктором міжнародного права Новоросійського університету. Він багато і плідно працював.

Варто відзначити, що науково-методичні роботи П. Є. Казанського про постановку викладання міжнародного права на юридичних факультетах Росії були в той час рекомендовані для всіх вузів країни.

Подальша діяльність вченого характеризувалась більшою як науковою, так і політичною активністю. Після подій 1905 року він цілком віддавався політичній боротьбі.

Поряд із політичною П. Є. Казанський здійснював активну педагогічну і громадську діяльність. 15 жовтня 1908 року його було обрано деканом юридичного факультету Новоросійського університету. У 1911 році — почесним мировим суддею Міської думи. 1 січня 1912 року П. Є. Казанський за великі академічні заслуги було удостоєно чину дійсного статського радника. У цьому ж році він очолив Вищий міжнародний інститут в Одесі, у якому викладав до 1918 року.

З початку осіннього семестру 1915/1916 навчального року при юридичному факультеті університету почали функціонувати юридичні семестри. Директором семестру з міжнародного права став П. Є. Казанський.

У 1918 році вченого за великі академічні заслуги було удостоєно звання заслуженого ординарного професора. У 1926 році він вийшов на пенсію, але продовжував працювати в університеті та в різних установах Одеси.

КАТКОВ

Василь Данилович

Магістр цивільного права, професор

В. Д. Катков народився 26 квітня 1867 року у Катеринославській губернії в селянській родині. У 1889 році закінчив Харківський університет. У 1898 році після складання магістерського іспиту та читання двох пробних лекцій його було призначено приват-доцентом кафедри цивільного права Санкт-Петербурзького університету. З 1901 року працював приват-доцентом кафедри цивільного права в Харківському університеті.

У 1909 році В. Д. Каткова було переведено приват-доцентом кафедри політекономії та статистики Новоросійського

університету на місце професора Л. В. Федоровича, який пішов у відставку. 2 травня 1910 року він отримав ступінь магістра цивільного права після захисту дисертації «Передача векселя по надписи (индоссамент)» в ІНУ. Після цього його було призначено виконуючим обов'язки екстраординарного професора кафедри політекономії та статистики. В. Д. Катков викладав у Новоросійському університеті теорію політичної економії, історію економічних доктрин, теорію статистики, матеріальну статистику та за дорученням факультету — фінансове право.

Коло наукових інтересів професора В. Д. Каткова було дуже широке. Йому належать праці з цивільного права, статистики, політичної економії, а також мовознавства. Останні актуальні і сьогодні. Розвиваючи положення про взаємовідносини мовлення та мови, В. Д. Катков дослідив проблему зв'язку юриспруденції з логікою. Він категорично виступав проти механічного запам'ятовування термінів та фраз. Мовознавство, писав він, пред'являє до цивілістики вимогу розвитку свідомого, самостійного, критичного та, в добром розумінні, вільного мислення.

Професор В. Д. Катков працював у Новоросійському університеті до трагічної загибелі від рук грабіжників у 1919 році.

КОЛМАКОВ

Віктор Павлович

Доктор юридичних наук, професор

В. П. Колмаков народився 29 вересня 1913 року у с. Велика Іня Краснодарського краю.

Після закінчення робітфаку в 1932 році вступив до Ленінградського юридичного інституту.

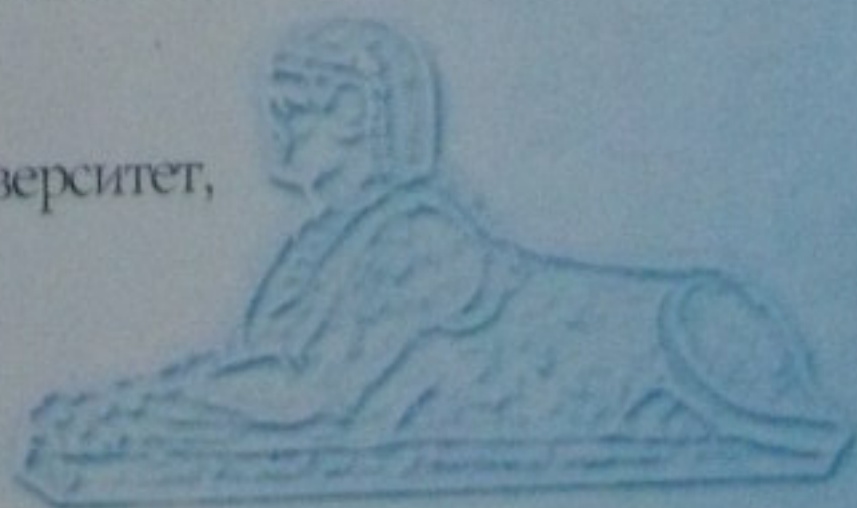
Закінчував навчання на заочному відділенні Свердловського юридичного інституту у 1936 році.

З 1938 до 1941 року В. П. Колмаков навчався в аспірантурі кафедри криміналістики і судової медицини Харківського юридичного інституту. Тоді ж почалася його педагогічна діяльність.

20 червня 1941 року він захистив кандидатську дисертацію на тему «Методика расследования дел об убийствах с расчленением трупа».

У 1962 році В. П. Колмаков захистив докторську дисертацію, присвячену методиці розслідування і попередження злочинів проти життя, а в 1964 році йому було присвоєне звання професора.

У 1967 році В. П. Колмаков перейшов на роботу в Одеський університет,

ПРОФЕССОРИ ЮРИДИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

Адамович Василий Иванович
(1856-1914), преподавал
гражданское право в 1904-1909 гг.,
в 1907 г. – секретарь
юридического факультета

Азаревич Дмитрий Иванович
(1848-1912), преподавал
римское право в 1882-1887 гг.

Богущич Балтазар Власович
(1834-1908), заведовал кафедрой
истории славянских
законодательств в 1869-1872 гг.

Довернуа Николай Львович
(1836-?), преподавал
историю права в 1874-1881 гг.

Илюайский Сергей Иванович
(1861-1907), преподавал
финансовое право в 1886-1907 гг.

Ивановский Николай Александрович
(1858-?), преподавал
международное право в 1884-1896 гг.

Казанский Петр Евгеньевич
(1866-1945), преподавал
международное право в 1899-
1912 гг., в 1908 г. – декан
юридического факультета

Куницын Алексей Васильевич
(1807-1883), преподавал
гражданское право в 1866-1873 гг.

Назимов Александр Евгеньевич
(1851-1902), преподавал
конституционное право в 1891-
1902 гг., с 1901 г. – декан
юридического факультета

Никонов Сергей Павлович
(1869-?), преподавал гражданское
и римское право в 1909-1911 гг.,
в 1909-1910 гг. – секретарь
юридического факультета

Палаузов Владимир Николаевич
(1851-1920), преподавал
уголовное право в 1880-х гг.

Павловский Николай Михайлович
(1839-1887), преподавал
государственное право
в 1880-1883 гг.

Павлов Алексей Степанович
(1832-1898), преподавал
церковное право в 1870-1875 гг.

Пригара Андрей Петрович
(1836-1875), преподавал
государственное право
в 1868-1873 гг.

Шапов Алексей Яковлевич
(1868-1927), преподавал историю
русского права в 1903-1920 гг.

Шпилевский Михаил Михайлович
(1837-1883), преподавал
полицийское право в 1869-1883 гг.,
в 1880-1883 гг. – секретарь
юридического факультета

Соколовский Владимир Викторович
(1848-?), преподавал
историю права в 1874-1908 гг.

Тихоновский Иван Григорьевич
(1844-1909), преподавал
римское право в 1887-1898 гг.

Васильевский Евгений Владимирович
(1866-?), преподавал
государственное право в 1897-
1909 гг., в 1903 г. – декан
юридического факультета

Власов Николай Сергеевич
(1833-1872), преподавал
историю права в 1863-1872 гг.

де працював завідувачем кафедри криміналістики, карного права і процесу, деканом юридичного факультету до дня своєї смерті 20 березня 1973 року.

За 35 років наукової діяльності В. П. Колмаков опублікував понад 100 робіт, у більшості яких висувалися та розвивалися найважливіші проблеми теорії і практики радянської криміналістики.

В. П. Колмаков по праву вважається одним із головних творців наукової криміналістичної методики розслідування злочинів проти життя. Серед його робіт на цю тему відзначаються «Значение для расследования точного установления способов совершения и сокрытия преступлений против жизни» (1956), «Осмотр места происшествия по делам о преступлениях против жизни» (1957), «Приемы использования мелких предметов — вещественных доказательств для установления личности по делам о преступлениях против жизни» (1957).

Він був нагороджений 7 медалями за заслуги в розвитку криміналістики та судової медицини.

Творчий науковий доробок, який залишив В. П. Колмаков, став справжнім пам'ятником вченому-криміналісту.

Помер В. П. Колмаков 20 березня 1973 року.

КОРШ

Олександр Всеволодович

Доктор медицини, професор

О. В. Корш народився у 1846 році.

У 1870 році закінчив Імператорську Медико-хірургічну академію.

З 1870 до 1888 року працював лікарем, епідеміологом, військовим лікарем, лікарським інспектором.

У 1881 році О. В. Корш захистив докторську дисертацію.

З 1888 року він читав судову медицину у Новоросійському університеті у званні приват-доцента.

У 1903 році призначений екстраординарним професором Новоросійського університету, а з 1904 року — ординарний професор.

З 1903 року О. В. Корш працював на чолі кафедри судової медицини. У 1913 році він отримав звання заслуженого професора медицини. У 1919 році О. В. Корша було звільнено з університету разом із багатьма іншими професорами.

Помер О. В. Корш у 1925 році.

КОСИНСЬКИЙ

Володимир Андрійович

Доктор поліцейського права, професор

В. А. Косинський народився в 1864 році у сім'ї обер-офіцера. Закінчив два факультети Московського університету: математичний та юридичний. З 1 січня 1892 року поступив на службу. У 1901 році В. А. Косинський захистив у Московському університеті магістерську дисертацію на тему «Учреждения для мелкого кредита в Германии» і отримав ступінь магістра політичної економії.

19 березня 1904 року його було запрошено до Новоросійського університету в якості виконуючого обов'язки ординарного професора кафедри поліцейського права. Окрім поліцейського права, він читав політекономію. 13 вересня 1905 року В. А. Косинського було обрано деканом юридичного факультету Новоросійського університету, обов'язки якого він виконував до 1907 року.

У 1906 році він захистив докторську дисертацію «К аграрному вопросу. Вып. 1. Крестьянское помещичье хозяйство».

З 1 січня до листопада 1907 року В. А. Косинський перебував у відрядженнях з науковою метою в межах імперії та за кордоном.

26 грудня 1907 року його було засуджено у зв'язку з революційними подіями. За постановою Міністерства народної освіти до 1908 року було тимчасово усунено від викладання. З січня 1909 року В. А. Косинський знову виконував обов'язки екстраординарного професора кафедри поліцейського права Новоросійського університету.

23 березня 1909 року В. А. Косинського було переведено на посаду ординарного професора кафедри політичної економії Київського політехнічного інституту. Викладаючи політекономію, вчений продовжував займатися науковою роботою.

Дата смерті В. А. Косинського не встановлена.

КУЗНЕЦОВ**Костянтин Олексійович***Магістр державного права, професор*

До Одеси К. О. Кузнєцов прибув із Владивостока, де він працював професором університету.

У кінці 1913 р. його призначено виконуючим обов'язки екстраординарного професора кафедри енциклопедії права та історії права Новоросійського університету.

В ІНУ К. О. Кузнєцов читав курс енциклопедії права та історії філософії права. Плідно займався він науковою діяльністю: і у 1914 — 1918 роках він надрукував ряд значних праць. У 1914 році на організованих семінаріях при кафедрах юридичного факультету К. О. Кузнєцов став директором семінарія з енциклопедії та філософії права, потім працював ординарним професором в університеті до 1920 року.

КУНІЦИН**Олексій Васильович***Доктор цивільного права, професор*

О. В. Куніцин народився в 1807 році у Тверській губернії. Виховувався О. В. Куніцин спочатку у Тверській духовній семінарії, після закінчення якої вступив до Санкт-Петербурзької духовної академії. У 1839 році у складі шести вихованців академії був переведений до Санкт-Петербурзького університету для поглибленого вивчення російського законодавства та підготовки на звання професора законодавства. Після закінчення занять та іспитів, які приймав М. М. Сперанський особисто, у вересні 1831 року О. В. Куніцин і його товариші були відряджені до Берлінського університету. З цього часу вони вважалися на службі і продовжували навчатись під керівництвом знаменитого професора Савінії, який після закінчення навчання у 1834 р. дав високу оцінку своїм вихованцям.

В цей період у Російській імперії для особливо обдарованих юристів діяла «Высочайше утвержденная программа» складання іспитів: для швидкої заміни юридичних кафедр дозволялось захищати замість дисертацій лише тези. У числі

привілейованих був і О. В. Куніцин. У 1834 р., склавши іспит у Санкт-Петербурзькому університеті, він отримав вчений ступінь доктора права.

Більш ніж три десятки років О. В. Куніцин плідно працював у Харківському університеті.

1 червня 1866 року О. В. Куніцина було запрошено до Новоросійського університету на 5 років у якості ординарного професора цивільного права. Тут він викладав цивільний судоустрій і цивільне судочинство. Ці предмети спочатку входили до загального курсу цивільного права, але з 16 березня 1870 року, за пропозицією О. В. Куніцина, була створена спеціальна кафедра. З 1866 до 1874 року він читав і римське право. Працюючи в Новоросійському університеті, О. В. Куніцин виконував обов'язки декана юридичного факультету. 1 червня 1871 року закінчився 5-річний термін його обрання, але вчений висловив побажання продовжити роботу і був обраний ще на два з половиною роки.

30 листопада 1873 року О. В. Куніцин пішов у відставку, не бажаючи балотуватися на подальший термін. Але міністр освіти доручив йому читати курси цивільного і римського права до кінця навчального року в якості стороннього викладача, оскільки його ніким було замінити. Тому О. В. Куніцин залишив викладацьку роботу тільки 1 червня 1874 року.

О. В. Куніцин приїхав до Одеси в 60-річному віці. Він був професором старого гатунку. Його лекції відрізнялись систематичністю, легко засвоювались. О. В. Куніцин був досвідченим педагогом і прекрасною людиною. До студентів він ставився, як до дітей, яких потрібно не лише вчити, але і виховувати. Студенти відповідали йому любов'ю.

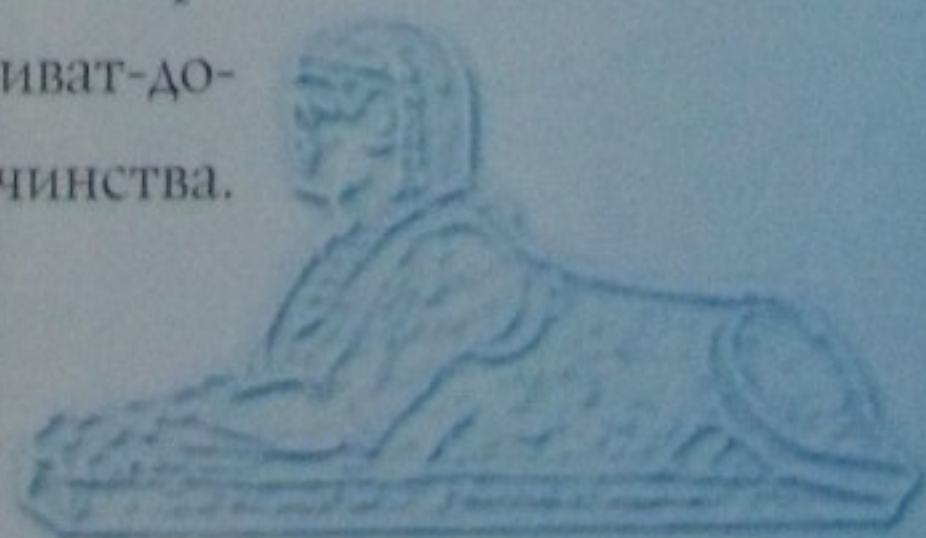
Після закінчення роботи О. В. Куніцин поїхав до Харкова, де і помер 7 лютого 1883 року.

КУРДИНОВСЬКИЙ

Віктор Ілліч

Магістр цивільного права, екстраординарний професор

В. І. Курдиновський народився 17 червня 1867 року. Навчався на юридичному факультеті Харківського університету, після закінчення якого був залишений кандидатом. На службі у відомствах В. І. Курдиновський числився з 13 травня 1896 р. Перша згадка про нього як про службовця Новоросійського університету датується 1900 роком. В «Обозрении преподавания Новороссийского университета за 1900 год» йдеться про те, що В. І. Курдиновський викладав цивільне право у якості приват-доцента, магістранта кафедри цивільного права і цивільного судочинства.

З 1900 до 1909 року В. І. Курдиновський не лише викладав, але і займався науковою діяльністю. Він активно збирав матеріал для своєї магістерської дисертації, виїжджаючи у відрядження під час канікул.

У 1909 році роботу над магістерською дисертацією «О законе неограниченных прав собственности по русскому праву» було завершено. У цьому ж році В. І. Курдиновський захистив її.

Після захисту магістерської дисертації юридичний факультет 29 листопада 1909 року присвоїв приват-доценту В. І. Курдиновському ступінь магістра цивільного права. Згідно з “высочайшим” наказом по цивільному відомству від 5 квітня 1910 року В. І. Курдиновського було призначено виконуючим обов’язки екстраординарного професора кафедри цивільного права і цивільного судочинства Новоросійського університету. Посаду він зайняв 20 березня 1910 року. Одночасно йому було присвоєно чин колезького радника.

У подальшому В. І. Курдиновський продовжував свою наукову і педагогічну діяльність у Новоросійському університеті. Він багато друкувався. У Юр’єві в «Юридических известиях» за 1913 рік опубліковано ряд його цікавих статей про право власності. У цей час він багато їздив з науковою метою, вів велику педагогічну роботу, беручи участь у роботі юридичних випробувальних комісій Новоросійського університету.

В. І. Курдиновський відрізнявся високим професіоналізмом, надзвичайно послідовним і принциповим характером. Глибоке знання свого предмета, впевненість у своїх силах, людська і творча сміливість дозволили йому виступити проти тих, хто вважався авторитетом у науці в силу свого службового чи суспільного стану. Так, у 1912 році великий резонанс у науковому та суспільному оточенні отримала монографія В. І. Курдиновського «Договоры на право наследования», в якій він критикував роботи графа М. М. Сперанського.

Великий професіонал, який багато сил віддав на розвиток юридичної науки, В. І. Курдиновський був відзначений нагородами — орденом Св. Анни III ступеня та медаллю на честь 300-річчя царювання Дому Романових.

На жаль, подальший життєвий шлях В. І. Курдиновського прослідкувати не вдалося. Відомо лише, що в 1915 — 1916 роках він іще числився в списках юридичного факультету Новоросійського університету. Враховуючи революційні події 1917 року, можна припустити, що він або емігрував, або був репресований радянською владою.

ЛЕОНТОВИЧ

Федір Іванович

Доктор державного права, професор

Народився у 1833 році в с. Поповка Конотопського повіту Чернігівської губернії. А у 1852 році він вступив до ліцею князя Безбородька і у 1855 році закінчив його. Отримав XII клас за Табеллю про ранги як випускник з найвищими оцінками у дипломі.

У 1856 році він вступив на юридичний факультет університету Св. Володимира у Києві, де займався проблемами історії суспільного устрою та литовського і польсько-литовського права, що в подальшому знайшло відображення в його науковій роботі.

10 квітня 1861 року Міністром народної освіти Ф. І. Леонтовича було переведено в Одесу, до Рішельєвського ліцею в. о. ад'юнкта по кафедрі державного права, історії російського права.

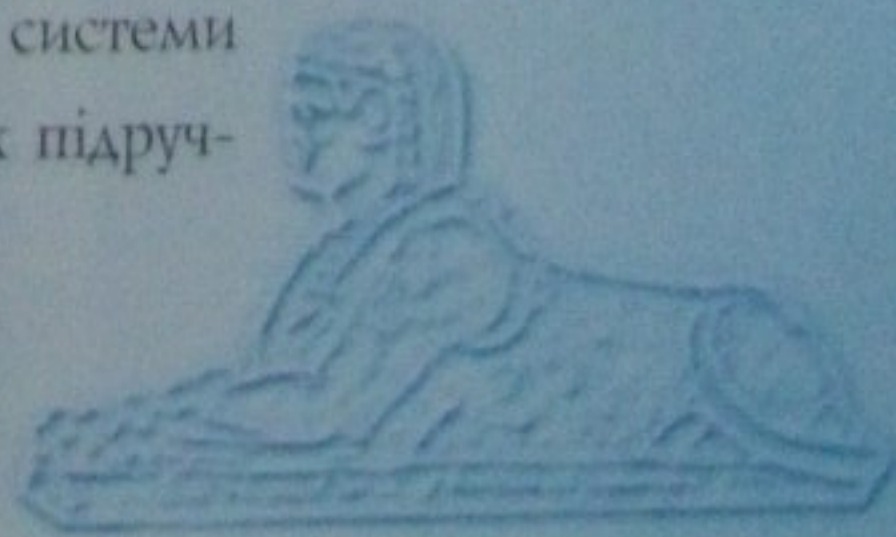
Після невеликої перерви він знову приїздить до Одеси, і в 1865 році влаштовується до університету доцентом на кафедру історії російського права. Водночас читає курс державного права.

20 лютого 1868 року Ф. І. Леонтовичу присвоєно ступінь доктора державного права за працю “Древнее хорватско-долматское законодательство”. Це був перший докторський захист у Новоросійському університеті.

22 березня 1868 року Ф. І. Леонтовича було обрано екстраординарним професором, а 7 жовтня — ординарним професором історії російського права.

31 березня 1869 року Ф. І. Леонтовича було обрано ректором Новоросійського університету. Цю посаду Ф. І. Леонтович обіймав два терміни: з 1869 року до 1877 року. Його високо цінували і як викладача, і як адміністратора.

У роки свого ректорства Ф. І. Леонтович активно займався і науковою роботою. Йому належить ряд глибоких досліджень правової системи слов'ян та калмиків. Він широко відомий і як автор популярних підруч-

ників з правових дисциплін. Так, у 1869 році в Одесі вийшла його праця, яка мала самостійне наукове значення — “Історія руського права”. Згодом цей підручник неодноразово перевидавався.

Ф. І. Леонтович був дійсним членом Сербського вченого товариства у Белграді, дійсним членом товариства історії та старожитностей в Одесі.

21 грудня 1910 року Ф. І. Леонтович помер у Кисловодську.

МУЛЮКІН

Олександр Сергійович

Доктор з історії російського права, професор

О. С. Мулюкін народився 2 вересня 1873 року. Вихованець Санкт-Петербурзького університету, де отримав науковий ступінь магістра державного права і викладав на посаді приват-доцента. 29 березня 1910 року О. С. Мулюкіна було переведено на посаду виконуючого обов'язки екстраординарного професора Імператорського Новоросійського університету по кафедрі історії російського права. Читав лекції з історії російського державного права і процесу, проводив практичні заняття з цього курсу.

Двічі на чотирирічний термін обирався секретарем юридичного факультету.

У 1914 році О. С. Мулюкін захистив докторську дисертацію, а в 1915 році став ординарним професором кафедри поліцейського права Новоросійського університету. З 1920 року О. С. Мулюкін був викладачем інституту народного господарства, будучи у складі контрольно-учбової комісії інституту. У 1922 році його було вислано з країни. Вчений жив у Софії, займався приватною юридичною практикою.

НАЗІМОВ

Олександр Євгенович

Магістр у галузі конституційного права, професор

О. Є. Назімов народився у 1851 році. Наприкінці 60-х років сім'я переїхала на проживання до Києва. Там, закінчивши гімназію, він вступив на юридичний факультет Київського університету Св. Володимира.

1875 року О. Є. Назімов був обраний стипендіатом кафедри державного права Київського університету. У травні 1881 року він захистив дисертацію “Теория конституционализма и самоуправления Рудольфа Гнейста” (pro venia legendi) і був обраний приват-доцентом кафедри державного права юридичного ліцею в Ярославлі.

3 серпня 1891 р. О. Є. Назімов вступив на посаду виконуючого обов'язки екстраординарного професора кафедри поліцейського права Новоросійського університету.

Як представника державної науки його цікавила американська Конституція. У 1895 — 1896 роках він їздив до США: відвідав Нью-Йорк, Чикаго.

27 березня 1901 року О. Є. Назімов був призначений деканом юридичного факультету Новоросійського університету. Безкінечні хвилювання відразу ж загострили його хворобу. За станом здоров'я він виїхав за кордон. Та лікування в далеких країнах йому не допомогло.

Він повернувся до Одеси. У ніч з 30 вересня на 1 жовтня 1902 року О. Є. Назімов помер від базедової хвороби в Одесі.

НЕМИРОВСЬКИЙ

Еммануїл Якович

Магістр з кримінального права, професор

Е. Я. Немировський народився 13 січня 1874 року у Кременчузі Полтавської губернії.

У 1906 році почав працювати в Новоросійському університеті приват-доцентом кафедри кримінального права та судочинства.

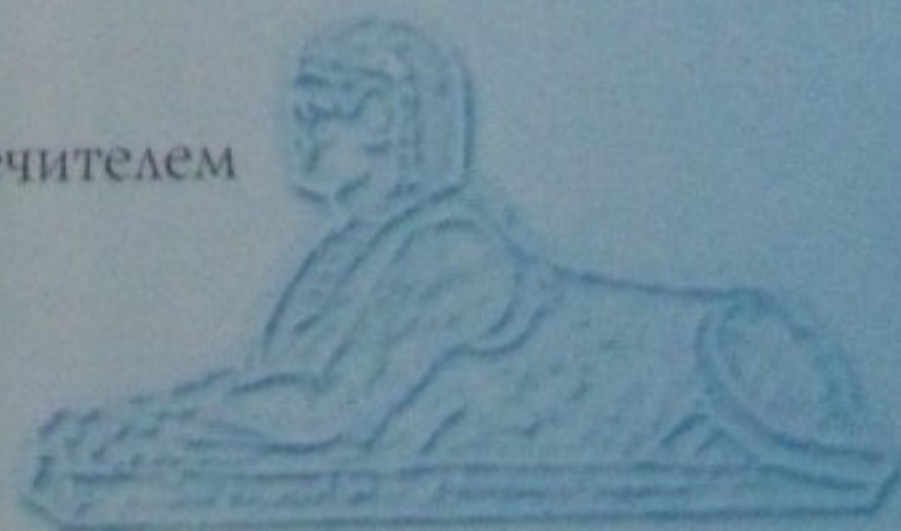
У 1906 — 1908 роках він підготував та надрукував магістерську роботу з кримінального права «Отношение приговора к обвинению».

Е. Я. Немировський проводив лекційні та практичні заняття з кримінального права. Пізніше він підготував задачник з кримінального права.

У 1908 році Е. Я. Немировського було обрано секретарем юридичного факультету та одночасно Вищих жіночих курсів, де він також викладав кримінальне право. З метою удосконалення своїх знань влітку 1909, 1910 та 1911 років вчений побував у наукових відрядженнях за кордоном.

Е. Я. Немировський завідував обладнанням та бібліотекою семінарій, які були впроваджені на юридичному факультеті у 1914 році, керував роботою студентів на семінарії з кримінального права.

У 1915 році Е. Я. Немировський був призначений попечителем

Одеського учбового округу та одночасно працював на юридичному факультеті на посаді молодшого асистента кафедри кримінального права.

У 1917 році рада факультету одностайно рекомендувала магістра кримінального права, приват-доцента Е. Я. Немировського на посаду екстраординарного професора кафедри кримінального права та судочинства. Того ж року він видав ще одну свою важливу роботу «Основные начала науки уголовного права».

У 1920 році Е. Я. Немировський був деканом факультету та членом ради Новоросійського університету. Цього часу це був найбільший факультет, на якому навчалися 988 чоловік.

Після реорганізації вищої школи та створення Одеського інституту народного господарства, з 1921 року Е. Я. Немировський працював професором та деканом адміністративно-консультативного (пізніше юридичного) факультету. Е. Я. Немировський був деканом цього факультету до 1929 року. Увесь цей час він входив до правління інституту, керував науково-дослідною кафедрою сучасних правових дисциплін, читав курси кримінального права та процесу. Сучасники характеризували його як яскравого та талановитого лектора.

Еммануїл Якович Немировський зробив значний внесок у розвиток кримінального процесу та права. Він був автором двох монографій з кримінального процесу та багатьох статей у «Журналі Міністерства Юстиції» та «Новому енциклопедичному словнику» Брокгауза та Єфрона. Серед учнів професора було багато майбутніх відомих вчених, зокрема професор М. Д. Шаргородський.

НИКОНОВ

Сергій Павлович

Доктор цивільного права, професор

С. П. Никонов народився в 1869 р. у дворянській сім'ї. Закінчив юридичний факультет Казанського університету в 1869 році. З 1903 до 1909 року виконував обов'язки екстраординарного професора кафедри римського права Харківського університету. Був магістром, згодом доктором цивільного права.

У липні 1909 року С. П. Никонов був переведений до Новоросійського університету на посаду ординарного професора. Тут він очолив кафедру цивільного права і цивільного судочинства. Читав повний курс цивільного права, історію і догми римського права, вів практичні заняття з цивільного та римського права. Крім того, С. П. Никонов організував гурток з вивчення цивільного права, в який приймалися високоосвічені студенти-юристи, що проходили спеціальну співбесіду.

На засіданнях гуртка проводилися заняття з найбільш складних питань цивільного права, зачитувались доповіді учасників. З 1909 до 1910 року С. П. Никонов був секретарем юридичного факультету.

У 1912 році його було переведено до Санкт-Петербурзького університету.

Після революції професор С. П. Никонов переїхав до Владивостока. Працював у Далекосхідному державному університеті, де викладав цивільне право, економіку торгівлі і промисловості.

Подальша доля вченого невідома.

НУДЕЛЬ

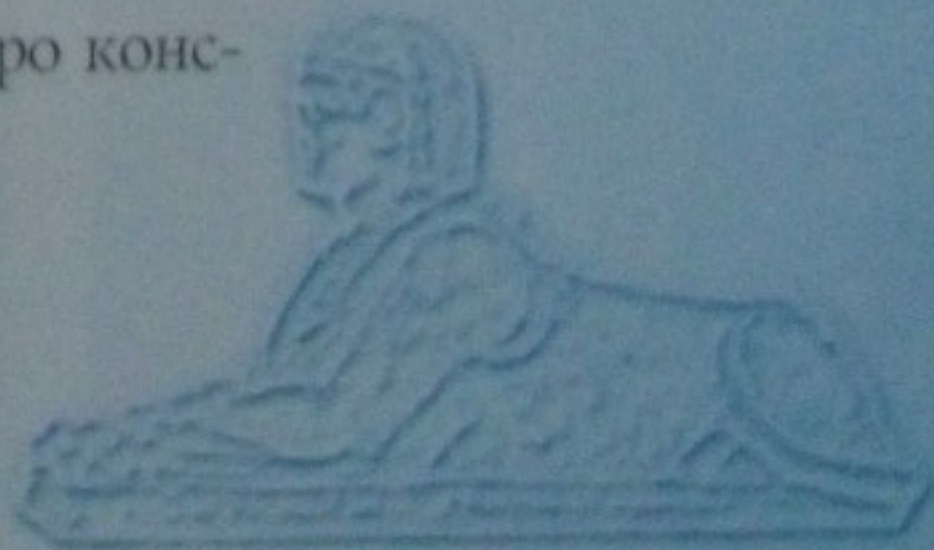
Михайло Абрамович

Доктор юридичних наук, професор

Народився 20 жовтня 1920 року у Бердичеві. Закінчив юридичний факультет Київського університету у 1944 році. У 1946 році захистив кандидатську дисертацію.

З 1948 році М. А. Нудель працював в Одеському університеті. У 1955 році у зв'язку із закриттям факультету був звільнений і прийнятий до Одеської обласної колегії адвокатів, членом якої був до 1976 року, працював у Роздільній. У 1966 році після відновлення юридичного факультету ОДУ повернувся на роботу. У 1969 році захистив докторську дисертацію, отримав вчене звання професора.

Слід назвати його роботу "Конституционный контроль в капиталистических государствах", видану в 1968 році, яка носила воістину енциклопедичний характер. Достатньо сказати, що в ній були досліджені форми і методи конституційного контролю майже всіх країн і всіх правових систем світу. У списку цитованих джерел — книги на 11 мовах, і всі вони були ним досконально вивчені. Після виходу у світ цієї роботи у всіх підручниках з буржуазного державного права з'явилися розділи про конституційний контроль.

М. А. Нудель був членом радянської Асоціації міжнародного права.

Михайло Абрамович був блискуче освіченою людиною, глибоко знав класичну і сучасну літературу, музику, любив гумор. Він вільно спілкувався французькою та німецькою мовами: на фронті був перекладачем. Читав італійською, іспанською та грецькою, вільно читав лекції українською мовою. Написав безліч відгуків на дисертації, був консультантом.

Помер М. А. Нудель 27 липня 1979 року.

ПАВЛОВИЧ

Здіслав Антонович

Доктор юридичних наук, професор

З. А. Павлович народився 21 лютого 1937 року у м. Самборі Львівської області. Закінчив середню школу, служив у лавах Радянської Армії. Після демобілізації працював на виробництві.

У 1961 році З. А. Павлович вступив на юридичний факультет Львівського університету. Закінчив його у 1966 році зі спеціальності — «правознавство» та був направлений до Рівненської обласної колегії адвокатів.

З листопада 1970 до жовтня 1973 року З. А. Павлович навчався в аспірантурі при Інституті держави та права АН УРСР, достроково написав кандидатську дисертацію та був зарахований на посаду молодшого наукового співробітника інституту.

У лютому 1974 року З. А. Павлович захистив кандидатську дисертацію «Материальная ответственность членов колхоза за ущерб, причиненный колхозу». У червні 1976 року за конкурсом був обраний старшим науковим співробітником інституту.

У січні 1990 року З. А. Павлович захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора юридичних наук. З. А. Павлович за час роботи в Інституті держави та права АН УРСР брав участь у підготовці проектів нормативних актів, виступав з науковими доповідями на конференціях. Ним надруковано понад 100 наукових праць, у тому числі — три монографії, розділи в колективних монографіях.

31 вересня 1990 року З. А. Павлович перейшов на посаду професора кафедри сільськогосподарського, трудового та природоресурсного права ОДУ, з квітня 1991 року — завіду-

вача цієї кафедри. Цю посаду він обіймав до 1995 року. У жовтні 1995 року З. А. Павлович переїхав до Києва.

Помер З. А. Павлович 12 грудня 1997 року.

ПАЛАУЗОВ

Володимир Миколайович

Доктор кримінального права, професор

В. М. Палаузов народився 12 травня 1851 року в м. Одесі.

Виховання він одержав у Рішельєвському ліцеї, а з 1868 року навчався на юридичному факультеті Новоросійського університету, який закінчив у 1872 році кандидатом і був залишений при університеті «для готування до професорства з кримінального права».

Магістерська дисертація була представлена ним ще у 1877 році, та після повернення у 1878 році у Росію В. М. Палаузов захистив дисертацію на звання магістра карного права «К вопросу о форме участия народного элемента в криминальной юстиции». Ця робота вперше в російській юридичній літературі містила фундаментальну розробку проблеми участі народних представників у кримінальному судочинстві.

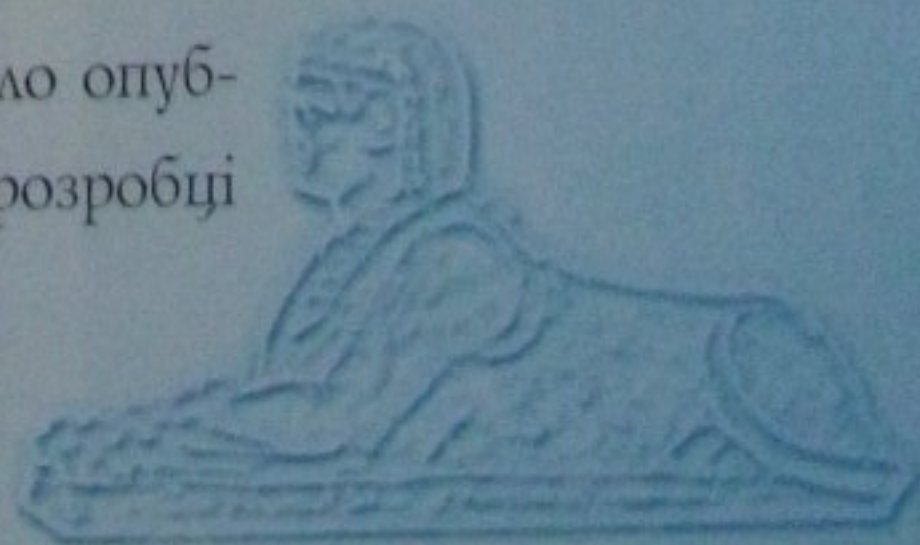
З весни 1879 року перебував у числі кандидатів у викладачі карного права.

У 1880 році В. М. Палаузов був обраний доцентом кримінального процесу.

Після повернення з дворічного відрядження за кордон В. М. Палаузова було призначено у 1884 році екстраординарним професором карного процесу.

У 1885 році він захистив докторську дисертацію «Постановка вопросов присяжным заседателем по российскому праву. Содержание вопросов» (того ж року її було надруковано окремим виданням) і став ординарним професором. Після виходу у відставку у 1887 році професора О. М. Богдановського він як єдиний професор — представник кафедри став викладати студентам крім кримінального процесу ще й кримінальне право.

Наукові інтереси В. М. Палаузова лежали в області проблеми передавання суду в обвинувальному процесі, апеляційного виробництва в кримінальному та цивільному процесі, побудови системи юстиції в Болгарії. Тексти лекцій, що читалися їм із цих проблем, друкувалися в Записках Імператорського Новоросійського університету, в яких також було опубліковано ряд його статей з інших питань. Він брав участь у розробці

кримінального законодавства, неодноразово публікував свої зауваження до змісту Загальної й Особливої частин Російського Кримінального Уложення, яке розроблялося наприкінці XIX століття. І в наш час викликають інтерес його міркування і висновки щодо навмисних убивств, їхньої класифікації в залежності від видів наміру, а також щодо змісту складів деяких злочинів. Активну участь він брав у розробці кримінально-процесуального і цивільно-процесуального кодексів.

Помер В. М. Палаузов 13 лютого 1920 року.

ПАТЛАЄВСЬКИЙ

Інокентій Іустинович

Доктор фінансового права, професор

І. І. Патлаєвський народився у 1839 році у Золотоноші Полтавської губернії.

Закінчив гімназію у 1858 році, вступив до Київського університету на юридичний факультет. 1862 року закінчив його кандидатом законодавства.

Факультет запросив І. І. Патлаєвського виконувати обов'язки доцента, і він до кінця 1868 року читав лекції з фінансового права.

Затверджений магістром 17 січня 1869 року, він поїхав за кордон, працював у Гейдельбергу (Німеччина).

У 1871 р. І. І. Патлаєвський повернувся з-за кордону і захистив докторську дисертацію "Теория денежного обращения Рикардо и его последователей", був обраний екстраординарним, а 20 вересня того ж року — ординарним професором фінансового права. Виконував обов'язки секретаря Одеського комітету торгівлі та мануфактур.

ПАХОМОВ

Іван Микитович

Доктор юридичних наук, професор, академік Української академії національного прогресу

І. М. Пахомов народився 15 вересня 1922 року у м. Біла Глина Краснодарського краю. Після закінчення середньої школи служив в армії, брав участь у бойових діях до травня 1944 року.

З 1966 до вересня 1972 року працював в Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова, а з вересня 1972 року працює в Одеському державному економічному університеті.

Професор І. М. Пахомов активно організовує і плідно проводить науково-методичну роботу. За його ініціативи та за безпосередньою участю, розроблено комплексний план безперервної правової підготовки студентів з економічних спеціальностей.

Професор І. М. Пахомов розробив проект закону про державну службу. Він є автором декількох статей в енциклопедії України. У цілому ним підготовлено та опубліковано понад 130 наукових та науково-методичних робіт, у т. ч. 8 монографій.

Так, він уперше в Україні написав підручник з адміністративного права українською мовою.

Професор І. М. Пахомов є відомим спеціалістом з адміністративного права не тільки в нашій країні, але і за кордоном. Він керує підготовкою аспірантів і докторів наук, які захистили 19 кандидатських та 4 докторські дисертації.

ПІОНТКОВСЬКИЙ

Андрій Антонович

Доктор кримінального права, професор

Народився у 1862 році.

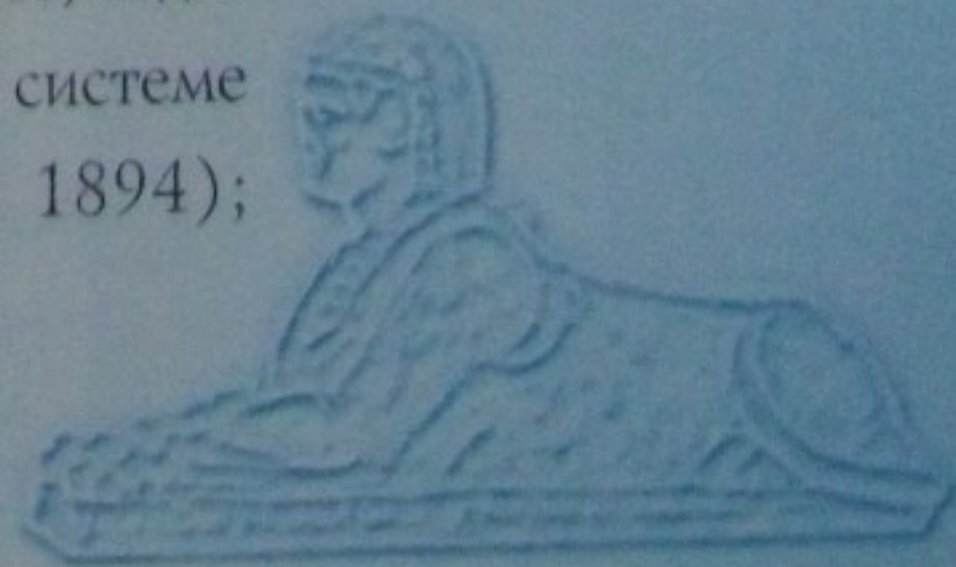
У 1886 році він закінчив Новоросійський університет.

Після закінчення університету А. А. Піонтковський був залишений при університеті для підготовки до викладання курсу кримінального права, який потім він багато років читав студентам.

Деякий час він працював професором кримінального права у Демидівському юридичному ліцеї.

З 1899 року стояв на чолі кафедри кримінального права Казанського університету.

Цікаві його наукові праці, присвячені покаранню у вигляді позбавлення волі, проблемі адаптації злочинців, що звільнилися, умовного осуду, його природи, історії і розвитку в країнах Європи й Америки. Саме він обґрунтував необхідність введення інституту умовного осуду в кримінальне законодавство Росії. Серед головних його праць виділяються «Об уголовной давности» (Одеса, 1891); «Тюрьмоведение, его предмет, задачи и значение» (Одеса, 1892); «Об условном осуждении или системе испытания. Уголовно-политическое исследование» (Одеса, 1894);

«Уголовная политика и условное осуждение» (Одеса, 1895);
«Наука уголовного права» (Ярославль, 1896); «Условное освобождение. Уголовно-политическое исследование» (Казань, 1900).

ПЕТУХОВ

Григорій Овсійович

Доктор юридичних наук, професор

Г. О. Петухов народився 12 жовтня 1930 року у с. Суземка Брянської області.

У 1950 році вступив до Одеського державного університету на юридичний факультет, а закінчив Львівський університет у 1955 році. Працював слідчим міліції Дніпропетровська, Брянська (1955 — 1958), юрисконсультом у різних організаціях Брянська (до 1962). Одночасно навчався в аспірантурі при Всесоюзному інституті юридичних наук (Москва).

Г. О. Петухов закінчив аспірантуру у 1963 році, був обраний за конкурсом у вересні того ж року на посаду старшого викладача Одеського університету. У 1964 році захистив кандидатську дисертацію, з 1967 року зарахований на посаду доцента кафедри теорії та історії держави та права ОДУ.

У 1987 році Г. О. Петухов захистив докторську дисертацію, у 1988 році був обраний на посаду професора кафедри історії та теорії держави і права ОДУ. Цю посаду професор Г. О. Петухов обіймав до 1992 року, коли пішов на пенсію за віком.

Основні наукові інтереси Г. О. Петухова стосуються теорії держави та права, судочинства, роботи органів юстиції. Багато робіт присвячено історії права Росії та Радянського Союзу, європейських країн, конституційного права, забезпечення законності, теорії управління.

ПРИГАРА

Андрій Петрович

Магістр державного права, доцент

А. П. Пригара народився 15 червня 1836 року у Кобеляцькому повіті Полтавської губернії. Освіту отримав у першій київській гімназії та Харківському університеті. Склавши магістерські іспити, прочитав дві пробні лекції й успішно захистив

магістерську дисертацію “Опыт истории состояния городских обывателей в Восточной России”.

1868 року юридичний факультет ІНУ більшістю голосів обрав його доцентом університету, а 16 грудня того ж року А. П. Пригару разом із магістром Ф. Н. Шведовим (майбутнім ректором) було затверджено доцентом Новоросійського університету.

Після смерті професора М. С. Власьєва, юридичний факультет ІНУ доручив у 1872 році доценту А. П. Пригарі, окрім його обов'язкових лекцій, читати курс енциклопедії права.

Його наукові інтереси в основному стосувались вивчення теорії та історії федеративних відносин, предметом його вивчення була ідея децентралізації держави. Живучи в Італії, А. П. Пригара написав більшу частину своєї докторської дисертації “О федеративних устройствах”, яка так і залишилась незавершеною. Труд цей являє собою ряд детальних історичних оглядів федеративних закладів у європейських народів.

Суттєва роль у житті молодого вченого відводилась суспільній роботі, він немало працював у товаристві “Просвіта”.

Проте рання смерть, що спіткала його 19 червня 1875 року у Києві, не дозволила молодому вченому до кінця розкрити свій талант аналітика державного права.

РАЗУМОВСЬКИЙ

Михайло Іванович

Доктор медицини, професор

Першим викладачем судової медицини на кафедрі кримінального права став доктор медицини, який до цього працював лікарем університету.

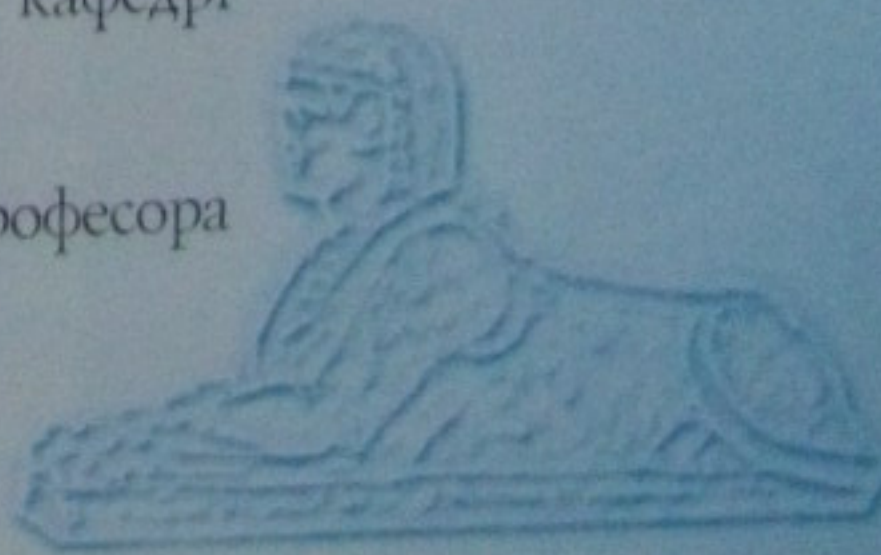
У 1872 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету зі ступенем кандидата.

У 1875 році закінчив Медико-хірургічну академію в Петербурзі зі ступенем лікаря.

З 1875 року працював практикуючим лікарем та лікарем Новоросійського університету.

У 1881 році після захисту однієї зі своїх наукових праць по медицині він став доктором медицини і з цього ж року став працювати на кафедрі кримінального права університету.

Після введення по клопотанню перед радою університету професора

О. М. Богдановського курсу судової медицини у 1886 році М. І. Разумовський був першим викладачем судової медицини в Новоросійському університеті по кафедрі кримінального права.

Його спадкоємцем у веденні цієї дисципліни у 1888 році став Олександр Всеволодович Корш.

РЕННЕНКАМПФ

Володимир Миколайович

Магістр цивільного права, професор

В. М. Ренненкампф народився в 1862 році.

Отримавши ступінь магістра державного права 11 червня 1891 року, В. М. Ренненкампф у 1892 р. був призначений виконуючим обов'язки екстраординарного професора кафедри цивільного права Новоросійського університету. 30 червня 1907 року "высочайшим" наказом по цивільному відомству колезький радник В. М. Ренненкампф був призначений виконуючим обов'язки ординарного професора цієї ж кафедри. На цій посаді він відзначив 25-річчя (27 вересня 1910) і 30-річчя (1915) своєї службової діяльності. З 30 серпня 1916 року вчений був залишений на службі в університеті в якості заслуженого ординарного професора. Читав лекції і проводив практичні заняття з державного та поліцейського права, з історії філософії права.

Згідно з Законом від 3 липня 1914 року на юридичному факультеті були відкриті і почали функціонувати так звані юридичні семінарії. Вони діяли на різних кафедрах. Директорами семінарій були професори П. Є. Казанський, В. М. Ренненкампф, К. М. Смирнов, О. Я. Шпаков, О. Ф. Федоров, В. І. Курдиновський, О. С. Мулюкін, В. Д. Катков, К. Д. Кузнецов і приват-доцент Е. Я. Немировський, П. А. Михайлов. Керуючи семінарієм з цивільного права, що в 1915 році нараховував 12 студентів, В. М. Ренненкампф організовував читання і детальне обговорення доповідей з актуальних питань цивільного права, проводив колоквиуми, що врешті-решт позначилось на рівні підготовки студентів.

Двічі у 1917 році В. М. Ренненкампф призначався деканом факультету.

Крім викладацької діяльності, В. М. Ренненкампф брав участь у громадському житті факультету. Він був членом особливої комісії з повернення до курсової системи слухання предметів, складання іспитів та заліків за семестрами.

Результатом наукової діяльності вченого у Новоросійському університеті став ряд фундаментальних робіт з історії державного права, російського державного устрою, а також цікаві дослідження, присвячені політиці "як самотійній науці в галузі держаних знань".

Помер 2 травня 1925 року в Софії.

СЕРЕДА

Іван Омелянович

Доктор юридичних наук, професор

І. О. Середа народився 20 травня 1918 року в Сумській області. Трудову діяльність він розпочав у 1936 році в колгоспі на Сумщині, потім навчався на Харківському рабфаку та в юридичному інституті, який закінчив у 1941 році. На початку війни І. О. Середа був евакуйований у Павлоград Куйбишевської області, де працював директором школи. У 1944 році він приїхав до Одеси, а з 1947 року перейшов на викладацьку роботу в ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1948 році його було призначено деканом відродженого юридичного факультету, який він очолював до 1953 року.

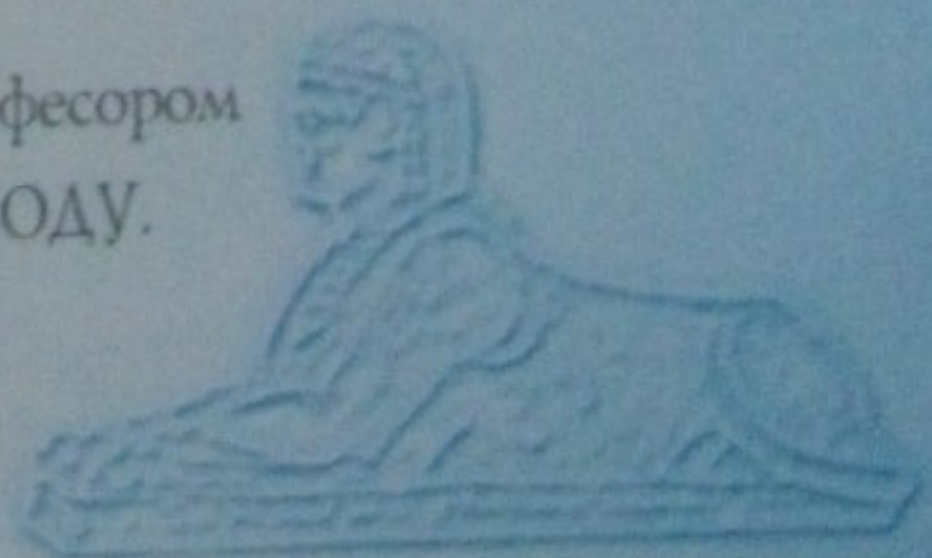
Після закриття факультету до 1969 року працював викладачем в Одеській філії Всесоюзного юридичного заочного інституту, а з 1969 до 1976 року — доцентом кафедри спеціальних правових дисциплін. Дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук І. О. Середа захистив у 1950 році у Ленінградському державному університеті (науковий керівник професор Л. І. Дембо). Докторська дисертація з проблем суб'єктивних прав та обов'язків членів колгоспів захищена І. О. Середою у 1974 році у Харківському юридичному інституті.

Кілька років (1963-1968) І. О. Середа очолював профком співробітників університету.

З 1971 до 1982 року працював проректором з навчальної роботи університету.

І. О. Середа — засновник кафедри аграрного, екологічного та трудового права юридичного факультету, яку він очолював понад 20 років (1966 — 1986).

З грудня 1986 до березня 1995 року І. О. Середа був професором кафедри трудового, земельного та сільськогосподарського права ОДУ.

І. О. Середа належав до аграрно-земельної школи права професорів Л. І. Дембо (Ленінградський державний університет) та І. С. Фукса (Харківський юридичний інститут).

І. О. Середа був досвідченим організатором навчальної роботи, талановитим педагогом та вихователем студентської молоді. Він дав путівку в життя багатьом юристам. Серед головних наукових праць І. О. Середи — Советское колхозное право / Середа И. Е., Янчук В. З., Козырь М. И., Беляева З. С. — М.: Юрид. лит., 1978. — 470 с.

Сьогодні його учні працюють у різних гілках влади України та за її межами. Під керівництвом І. О. Середи підготовлено чимало кандидатів та докторів юридичних наук, видано друком близько 100 наукових робіт.

Помер Іван Омелянович Середа у 1995 році в Одесі.

СМИРНОВ

Костянтин Михайлович

Магістр римського права, професор

К. М. Смирнов народився 31 липня 1864 року у Херсонській губернії. Закінчив Рішельєвську гімназію та вступив на юридичний факультет Новоросійського університету у 1881 році, який закінчив у 1887 році зі званням кандидата. Того ж року К. М. Смирнов був призначений кандидатом на судову посаду при Одеському окружному суді. З 1 вересня 1891 року він був призначений приват-доцентом римського права в Новоросійському університеті, цю посаду він обіймав до 1904 року. 9 квітня 1910 року захистив дисертацію “Банки и банковские депозиты в Риме”. Радою юридичного факультету Київського університету був удостоєний ступеня магістра римського права.

З 20 вересня 1910 року К. М. Смирнов — виконуючий обов'язки екстраординарного професора по кафедрі римського права Новоросійського університету. 20 жовтня 1910 року його було призначено головою з'їзду мирових суддів Одеського міського округу, а також почесним мировим суддею округу.

1 січня 1914 року К. М. Смирнова було призначено ординарним професором по кафедрі римського права. 30 березня 1916 року К. М. Смирнов обраний деканом юридичного

факультету. 4 січня 1917 року К. М. Смирнова було затверджено у званні заслуженого професора.

22 серпня 1918 року виповнилось 30 років служби К. М. Смирнова. У 1918 році він ще працював.

СОКОЛЬСЬКИЙ

Володимир Вікторович

Професор, магістр з історії права

В. В. Сокольський народився 28 червня 1848 року в Псковській губернії. Вступив на юридичний факультет Дерптського університету. У 1868 році отримав ступінь кандидата юридичних наук. У 1869 році захистив у Київському університеті магістерську дисертацію *venia legendi* та був обраний приват-доцентом історії російського права.

У 1874 році В. В. Сокольський перейшов екстраординарним професором загальної історії права та історії римського права до Демидівського юридичного ліцею, того ж року був обраний екстраординарним професором енциклопедії права в Новоросійському університеті.

З 1 січня 1885 року В. В. Сокольський перейшов до Новоросійського університету на кафедру державного права. У 1890 — 1898 роках був ординарним професором по кафедрі римського і державного права, а потім — історії російського права.

У 1898 — 1901 роках В. В. Сокольський обіймав посаду декана юридичного факультету. На 1 січня 1906 року — заслужений ординарний професор.

СТАВИСЬКИЙ

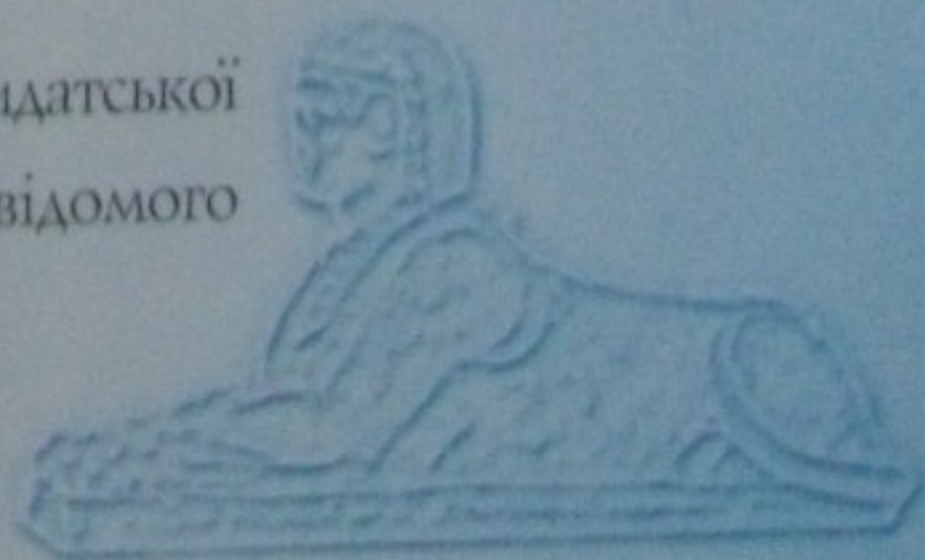
Павло Рафаїлович

Доктор юридичних наук, професор

П. Р. Стаvisький народився 26 вересня 1932 року в Одесі. Закінчив середню школу у 1940 році з атестатом відмінника. Пройшов усю війну, був демобілізований у 1946 році. У 1952 році закінчив юридичний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова.

З 1960 до 1970 року працював адвокатом Першої юридичної консультації Жовтневого району Одеси. Одночасно був викладачем кафедри цивільного права ОДУ.

П. Р. Стаvisький в аспірантурі не навчався. Для написання кандидатської дисертації він був направлений до професора В. О. Рясенцева — відомого

юриста, завідувача кафедри громадянського права Всесоюзного заочного юридичного інституту.

З вересня 1970 року П. Р. Стависький почав працювати на кафедрі трудового, колгоспного та земельного права ОДУ: старшим викладачем, доцентом, професором, завідувачем кафедри.

У жовтні 1982 року захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора юридичних наук “Проблемы материальной ответственности субъектов трудового правоотношения” у Харківському юридичному інституті.

Протягом багатьох років роботи П. Р. Стависький займався різною громадською роботою. Він був лектором обласного та республіканського відділення товариства “Знання”, керував студентським науковим гуртком. У 1983 — 1991 роках був заступником декана юридичного факультету ОДУ.

СТРЕЛЬЦОВ

Лев Михайлович

Доктор юридичних наук, професор

Л. М. Стрельцов народився 25 жовтня 1918 року у м. Мари (Туркменія).

Учасник боїв, він у 24 роки став майором. У 1947 році, у 29-річному віці йому присвоїли звання підполковника.

Незважаючи на хворобу, він вступив до Всесоюзного юридичного заочного інституту. У 1954 році закінчив його і вирішив звільнитися з лав армії. Він розпочав викладацьку діяльність в Одеському філіалі ВЮЗІ, де незабаром був призначений завучем. Почав активно працювати, все глибше цікавився наукою, і вже в 1962 році подав на захист кандидатську дисертацію.

Коло своїх наукових інтересів він визначив складною в ті роки проблемою національно-державного будівництва Союзу, правового становища радянських республік — суверенних держав — суб'єктів вищої форми федерації. Він приділяв особливу увагу різним аспектам проблеми суверенітету у внутрішньодержавному та міжнародно-правовому значенні, співвідношення суверенітету та компетенції, а також розгляду принципів та правових основ розмежування

компетенції між Союзом та союзними республіками, конституційними та іншими гарантіями суверенітету союзних республік.

У 1960 році, коли в черговий раз відкрили юрфак, Лев Михайлович був призначений заступником декана.

Працюючи в деканаті, захистив кандидатську дисертацію, після чого ще глибше почав займатися наукою. У 1972 році подав на захист докторську дисертацію. Він був обраний професором по кафедрі державного та адміністративного права 29 жовтня 1974 року.

У вересні 1972 року Л. М. Стрельцов був обраний завідувачем кафедри державного та адміністративного права, цю посаду він обіймав до березня 1979 року. Одночасно був заступником декана юридичного факультету (1960 — 1977).

Був членом наукових спілок юристів — державників юридичних факультетів Московського держуніверситету, Харківського юридичного інституту, брав активну участь у роботі цих спілок, активно залучав до роботи в них співробітників кафедри, друкував в їхніх виданнях статті. Л. М. Стрельцова було нагороджено 12 державними нагородами.

Помер Лев Михайлович Стрельцов у розквіті творчих сил 24 березня 1979 року.

СТРЕЛЬЦОВ

Євген Львович

Доктор юридичних наук, професор

Народився у 1949 році в Одесі. У 1973 році закінчив юридичний факультет ОДУ.

У 1981 році Є. Л. Стрельцов захистив кандидатську дисертацію, у 1992 році — докторську.

Основний напрямок його наукової роботи — дослідження економічної та організованої злочинності, міжнародної, «білокомірничкової» злочинності, «відмивання брудних грошей», корупції. Він є членом двох міжнародних асоціацій та головним редактором журналу «Право України».

Має понад 100 публікацій, у тому числі — дві монографії, підручники, курси лекцій, науковий коментар законодавства, навчальні посібники і тексти лекцій, заслужений діяч науки і техніки України. Працює в Одеському національному університеті ім. І. І. Мечникова

ТАБАШНІКОВ**Іван Григорович***Магістр цивільного права, професор*

І. Г. Табашніков народився у 1844 році в Одесі у селянській родині.

Одеській період життя І. Г. Табашнікова почався у липні 1887 році, коли його було переведено до Новоросійського університету виконуючим обов'язки екстраординарного професора кафедри римського права. В ІНУ він читав різні розділи римського права (історію, систему, догму, читання джерел), а також російське громадянське право, вів практичні заняття. Число лекцій з римського права було значним, тому читання деяких з них було доручено викладачу В. В. Сокольському. Незважаючи на велику викладацьку діяльність, професор І. Г. Табашніков у цей період надрукував багато статей у “Журнале гражданского и уголовного права”, “Судебном вестнике”, “Новороссийском телеграфе”, часто без підпису.

За всю діяльність І. Г. Табашніков, дійсний статський радник, був нагороджений орденом Св. Анни 2-го ступеня, Св. Станіслава III ступеня.

І. Г. Табашніков помер у 1909 році.

ТІКТІН**Георгій Ісаакович***Магістр фінансового права, доцент*

Г. І. Тіктін народився у липні 1880 року у родині юриста в Одесі. У 1898 році закінчив Рішельєвську гімназію, після чого вступив на юридичний факультет Новоросійського університету.

Г. І. Тіктін рано зайнявся науковою діяльністю. Його перші публікації, присвячені проблемам фінансового права, з'явилися у 1903 — 1905 роках. У 1917 році після складання іспиту та отримання ступеня магістра політичної економії та фінансового права його було зараховано приват-доцентом кафедри фінансового права ІНУ.

У 1920 році Г. І. Тіктін брав активну участь у становленні Гумобіну, куди було переведено юридичний факультет універ-

ситету. Коли у 1933 році був відновлений Одеський університет, Г. І. Тіктін став штатним професором економічного факультету. У подальшому він працював у різних вузах Одеси.

У 1944 році Г. І. Тіктіна було запрошено завідувати кафедрою політ-економії ОДУ, але через хворобу не зміг розпочати роботу.

Помер професор Г. І. Тіктін у січні 1945 року.

ФЕДОРОВ

Олександр Федорович

Доктор з поліцейського права, професор

О. Ф. Федоров народився у 1853 році.

У 1875 році закінчив гімназію у м. Санкт-Петербурзі.

Після закінчення у 1879 році юридичного факультету Санкт-Петербурзького університету О. Ф. Федоров став з 1880 року чиновником у департаменті поліції внутрішніх справ Росії.

На посаді діловода брав участь у роботі комісії з перегляду статуту фабричної та заводської промисловості. У 1885 році захистив магістерську дисертацію «Фабричное законодательство в цивилизованных государствах» у Казанському університеті.

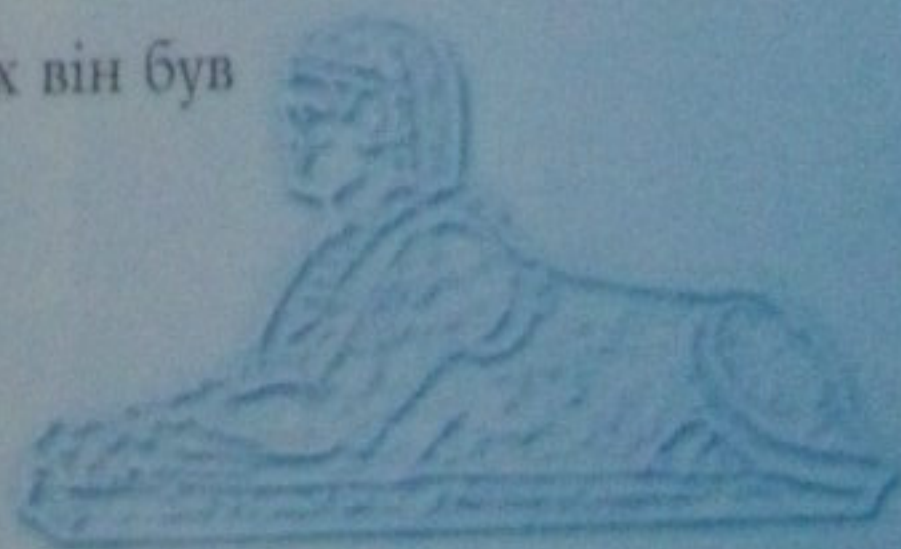
З 1887 року О. Ф. Федоров працював приват-доцентом спочатку кафедри статистики, а згодом кафедри торговельного права та судочинства Новоросійського університету.

У 1890 — 1893 роках виконував обов'язки екстраординарного професора.

Після захисту у 1893 році докторської дисертації він став ординарним професором тієї ж кафедри. О. Ф. Федоров викладав статистику, торговельне право та судочинство, фінансове та остзейське право, громадянське право Прибалтійських губерній. Одночасно він був директором приватного комерційного училища Файга (1907 — 1908).

У 1912 році розпорядженням Міністерства народної освіти О. Ф. Федорова було затверджено у званні заслуженого професора за вислугою 30 років та залишений для подальшої служби ще на 5 років.

Неодноразово вчений перебував у наукових відрядженнях. У 1910 році брав участь у міжнародних конгресах у Брюсселі з питань адміністративного права, у Відні — з комерційної освіти, а також у з'їздах з експериментальної педагогіки у Петербурзі. У 1904 та 1917 роках він був деканом юридичного факультету.

О. Ф. Федоров написав ряд праць, що використовувалися як загальновизнані навчальні посібники: «Введение в курс торгового права» (1901), «Торговое право» (1913), «Морское право» (1913). Остання книга була рекомендована у всіх вузах Росії. У ній вперше введені в науковий обіг такі поняття, як страхування аварійних збитків, подвійне страхування, саботаж, властивість загрози тощо. Він також є автором підручника зі статистики (1888). О. Ф. Федоров відомий також як фахівець у галузі міжнародного права. Заслуговують на увагу його тритомне фундаментальне дослідження «Всеобщие административные союзы государств» (1897) та «Учебник международного права» (1901).

На жаль, доля О. Ф. Федорова після 1917 року невідома.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Ісаак Абрамович

Професор

І. А. Хмельницький народився 1 липня 1861 року у Павлограді, Єкатеринославської губернії. Закінчивши повітове училище та приватну школу в Петербурзі, І. А. Хмельницький у 1874 році вступив до гімназії. У 1881 році вступив на фізико-математичний факультет Харківського університету, але через рік перевівся до Петербурзького університету, де став студентом юридичного факультету, який закінчив у 1887 році зі званням кандидата права.

Наприкінці 1904 року, приїхавши до Одеси, І. А. Хмельницький став членом соціал-демократичної партії Росії, в якій перебував до 1910 року. З 1905 до 1919 року працював у різних судових закладах Одеси.

З 1922 року, в силу тяготіння до лекторської діяльності, І. А. Хмельницький став викладачем Одеського інституту народної освіти та Робітфаку з курсів радянського будівництва та радянської Конституції. З осені 1922 року був викладачем інституту народного господарства з основ судоустрою та трудового права. З травня 1922 до січня 1923 року І. А. Хмельницький був деканом факультету політпросвіти ІНО. 4 серпня 1924 року був звільнений з посади професора Інституту народної

освіти. З травня 1922 до листопада 1924 року був завідувачем губернського відділу історії партії. У 1924 р. був головою підсекції з вивчення історії революції.

З 1928 до 1941 року (рік смерті) документальних фактів про його діяльність не знайдено. Із свідочств за даний період відомо, що у 1928 році І. А. Хмельницький надіслав у комісію по виданню збірника «Наука и научные работники СССР» список своїх головних праць як професор Одеського інституту народного господарства, де він викладав курси судоустрою, трудового та житлового права.

ЦИТОВИЧ

Петро Павлович

Доктор цивільного права, професор

П. П. Цитович народився в Чернігівській губернії в 1843 році. У 1867 році після захисту дисертації зайняв посаду приват-доцента цивільного права в Харківському університеті.

У 1873 році захистив докторську дисертацію і був обраний екстраординарним професором цивільного права Новоросійського університету. 19 січня 1874 року — ординарним професором цивільного права.

П. П. Цитович був великим знавцем торговельного права. Він різко і яскраво описував негативні сторони існуючого ладу.

Помер П. П. Цитович у 1913 році.

ЧИЖОВ

Микола Юхимович

Доктор права, професор

М. Ю. Чижев народився 6 листопада 1853 року в с. Єгор'єцькому Ярославської губернії. Вступив до Варшавського університету. Юридичний факультет він закінчив у 1876 році.

У 1881 році приват-доцент М. Ю. Чижев був запрошений на юридичний факультет ІНУ по найму, став тимчасово читати лекції як приватний викладач. 7 травня 1882 року його було обрано штатним доцентом кафедри енциклопедії права. У 1882 — 1884 роках М. Ю. Чижев був у закордонному відрядженні в Берліні, Парижі та Страсбургу, де детально вивчав постановку викладання наук, переважно енциклопедії і історії філософії права.

У 1891 році отримав ступінь доктора права, а в 1893 році М. Ю. Чижова затвердили на посаді ординарного професора кафедри енциклопедії та історії філософії права. З кожним роком він працював все інтенсивніше, багато друкувався, виступав як популяризатор юридичних знань серед широких верств суспільства.

М. Ю. Чижов брав активну участь у житті університету. Декілька разів обирався секретарем юридичного факультету.

7 травня 1907 року після 25 років роботи на посаді викладача йому було присвоєно звання заслуженого професора університету.

Помер М. Ю. Чижов у 1910 році.

ЧИСТЯКОВ

Іван Іванович

Доктор поліцейського права, професор

І. І. Чистяков народився в 1873 році. Закінчив Московський університет. З 1898 року працював по відомству Міністерства народної освіти. І. І. Чистяков був удостоєний ступеня магістра поліцейського права. У 1904 році його було переведено до Новоросійського університету виконуючим обов'язки екстраординарного професора кафедри фінансового права.

У 1912 році після захисту докторської дисертації і отримання ступеня доктора поліцейського права у Московському університеті І. І. Чистякова було переведено до Санкт-Петербурзького університету ординарним професором кафедри політекономії і статистики.

ШЕРЕШЕВСЬКИЙ

Ілля Веніамінович

Доктор юридичних наук, професор

Народився І. В. Шерешевський 27 листопада 1888 року в Одесі. У 1901 році вступив на юридичний факультет Новоросійського університету. У звіті ІНУ за 1910 рік є запис про присудження медалей за твори з римського права на тему "Представництво за римським громадянським правом". Серед нагороджених був студент IV курсу Ілля Шерешевський,

який отримав срібну медаль. Зі студентської пори саме римське право стало головним змістом наукових досліджень майбутнього вченого.

І. В. Шерешевський почав викладацьку роботу у 20-ті роки у радянській партшколі та на військово-політичних курсах, пізніше почав викладати право на інституті гуманітарно-суспільних наук, який був перетворений на інститут народного господарства, де відкрився юридичний факультет. Тут його було обрано професором з курсу громадянського та торговельного права (1928).

З початком Великої Вітчизняної війни Ілля Веніамінович відправився в евакуацію, але ешелон під Миколаєвом був відрізаний німцями. Вчений був вимушений повернутися до Одеси, жити в окупованому місті. Він не працював весь час окупації.

У 1947 році у складі Одеського університету було відновлено юридичний факультет. Його першим деканом став доцент М. О. Кравцов, а серед викладачів — І. В. Шерешевський.

І. В. Шерешевський викладав українською мовою історію інститутів права, римське право. Він виховав тисячі кваліфікованих юристів. Багато його учнів стали докторами та кандидатами наук. Вони із захопленням та гордістю згадують блискучі лекції вчителя, його глибоку ерудицію, багатий юридичний досвід.

Наукова діяльність І. В. Шерешевського була дуже широкою за інтересами: це трудове та цивільне право, історія держави та права зарубіжних країн, римське право.

Вчений володів французькою, англійською, італійською мовами, латинню. До кінця життя Ілля Веніамінович був пов'язаний з адвокатською практикою.

У 1981 році, у віці 93 років, І. В. Шерешевський пішов з життя.

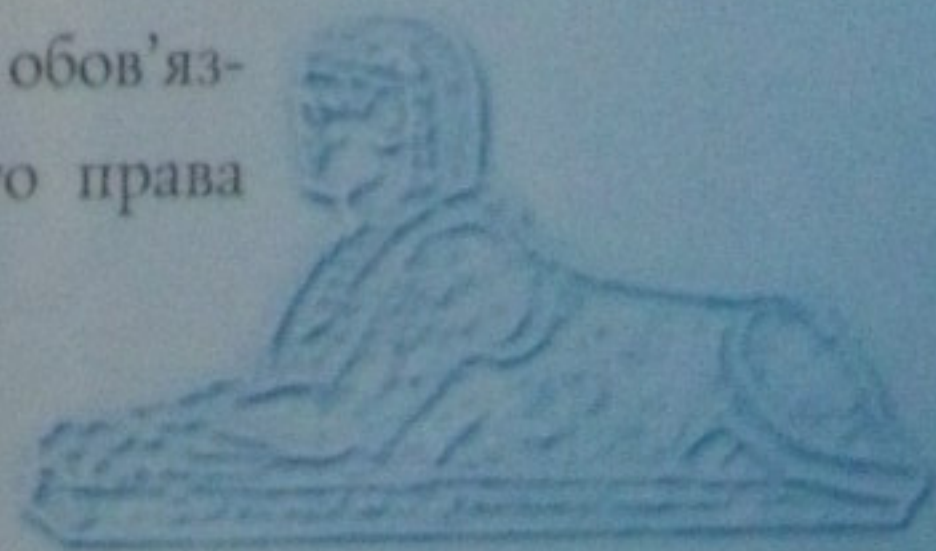
ШПАКОВ

Олексій Якович

Доктор державного права, професор

О. Я. Шпаков народився у 1868 році на Сіверщині. Вступив на юридичний факультет Київського університету Св. Володимира, після закінчення якого, витримавши магістерський іспит у 1899 році, він почав читати лекції як приват-доцент.

Після цього його було призначено на посаду виконуючого обов'язки екстраординарного професора кафедри історії російського права

Новоросійського університету, куди був переведений у 1903 році. У Новоросійському університеті О. Я. Шпаков читав повний курс історії російського права, цивільне право і судочинство, державне право, історію карного права. Крім того, викладав на Одеських вищих жіночих курсах історію російського права і державне право. У 1905 році його обрали секретарем юридичного факультету.

О. Я. Шпаков продовжив працювати над своєю основною роботою “Государство и церковь в их взаимных отношениях”. У 1912 році він опублікував другу частину цієї роботи. За цю роботу у 1912 році вчена рада Київського університету присвоїла О. Я. Шпакову ступінь доктора державного права, і він зайняв посаду ординарного професора Новоросійського університету. На початку 20-х років О. Я. Шпаков брав участь у створенні ряду інститутів, був ректором, а в ОІНГ — проректором. Працюючи в останньому, він читав курси історії правових інститутів та загально-державного і міжнародного права, приділяючи значної уваги проблемам соціальної еволюції країн Близького Сходу.

На 60-му році, 7 липня 1927 року життя О. Я. Шпакова обірвалось.

ШПИЛЕВСЬКИЙ

Михайло Михайлович

Доктор поліцейського права, професор

М. М. Шпилевський народився у 1837 році Закінчив Московський університет в 1859 році зі ступенем кандидата по юридичному факультету.

З вересня 1869 року М. М. Шпилевського обрано магістром та виконуючим обов'язки доцента кафедри поліцейського права Новоросійського університету, де захистив у 1871 році магістерську дисертацію, а в 1875 році — докторську.

У 1876 році — було обрано ординарним професором поліцейського права. З 1880 до 1883 року М. М. Шпилевський був секретарем юридичного факультету. Він був також одним із засновників Юридичного товариства при ІНУ.

13 грудня 1883 року М. М. Шпилевський помер в Одесі.

СУЧАСНІСТЬ

КЕРІВНИЦТВО ОНЮА

КІВАЛОВ

Сергій Васильович

— 1954 р. н., президент Одеської національної юридичної академії, народний депутат України, член-кореспондент АПН України, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та фінансового права, Голова Вищої ради юстиції. Заслужений юрист України.

З 1972 до 1974 року служив у Збройних Силах, у 1976 — 1980 роках навчався у Свердловському державному юридичному інституті, суміщаючи навчання із громадською роботою на посаді голови профкому інституту. З 1985 року — служба в органах внутрішніх справ. У 1986 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

У 1986 році брав участь у ліквідації наслідків Чорнобильської аварії. З 1989 року працює старшим викладачем кафедри державного і міжнародного права, доцентом кафедри, заступником декана юридичного факультету Одеського державного університету. Паралельно обирається депутатом Жовтневої районної ради депутатів трудящих м. Одеси і протягом 1989—1994 років був головою постійної комісії по законності і правопорядку Жовтневої райради. У 1993 році, після перетворення юридичного факультету на автономний підрозділ університету — Юридичний інститут, призначений на посаду проректора з навчальної роботи. У 1994 році обирається депутатом Одеської міської ради і до 1998 року працює головою постійної комісії по законності і правопорядку Одеської міськради.

У 1996 році за ініціативою С. В. Ківалова та за підтримки вченої ради Одеського університету було створено вперше в Україні кафедру морського та митного права, на яку його обрано завідувачем. Цього ж року успішно захистив дисертацію на тему “Організаційно-правові засади митної справи в Україні” на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Матеріали дисертації знайшли широке застосування в митній службі України, у становленні митного права України як галузі.

У квітні 1997 року колектив Юридичного інституту обрав С. В. Ківалова ректором інституту. Цей інститут протягом року істотно змінився: із підрозділу університету почав формуватися новітній навчальний юридичний заклад.

2 грудня 1997 року Юридичний інститут постановою Кабінету Міністрів України був перетворений на Одеську державну юридичну академію, а С. В. Ківалов — трудовим колективом обраний ректором академії, а згодом — її президентом. За період роботи ректором, а згодом президентом, юридична академія перетворилась на сучасний навчальний заклад з потужною матеріально-технічною базою, висококваліфікованим професорсько-викладацьким складом, високоякісним науково-методичним забезпеченням.

У 1998 році обраний народним депутатом України. У тому ж році на з'їзді представників вищих юридичних навчальних закладів і наукових установ України таємним голосуванням його обрано членом Вищої ради юстиції, потім — головою Вищої ради юстиції.

Представляє Україну у Раді Європи в Комітетах юридичному та прав людини, по сільському господарству та екології.

С. В. Ківалов є автором понад 150 наукових праць, серед них — монографії, навчальні посібники, підручники. Голова спеціалізованої вченої ради по присудженню наукового ступеня доктора юридичних наук.

Нагороджений орденами “За заслуги” I, II і III ступенів (1998, 1999, 2002), йому присвоєно почесне звання “Заслужений юрист України” (1998).

Переможець конкурсу “Золота фортуна”. Його ім'я внесено до довідників “Ділова еліта України”, “500 впливових особистостей”.

ПАНЬКОВ

Анатолій Іванович

— 1950 р. н., кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри юридичної педагогіки та психології, проректор з навчальної роботи, виконуючий обов'язки ректора.

Закінчив філологічний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. Працював заступником декана філологічного факультету, потім проректором з навчальної роботи ОДУ, одночасно завідував кафедрою українознавства. В академії виконує обов'язки ректора та проректора з навчально-методичної роботи. Значним є його внесок у наукову

розробку українознавства як наукового редактора ряду досліджень з проблем духовності та культури України, редактора ряду збірників матеріалів науково-практичних конференцій та періодичного журналу “Історико-літературний вісник”. Виступив на сторінках центральної періодики (укр. і рос.) “Освіта”, “Известия”, “Комсомольская правда”. Брав участь у складі науковців у розробці Міністерством освіти України загальнонаціональної програми гуманітаризації освіти і виховання.

Основні напрями роботи — вивчення процесів державотворення, національного відродження, питання розвитку освіти та культури, питання естетики, етики, моралі і права у контексті літературного процесу та публіцистики; правові аспекти педагогіки і психології.

Є автором понад 70 наукових праць, серед яких монографії, навчальні підручники, посібники. Ним розроблено спецкурс “Українська ментальність (особистість, характер, індивідуальність, звичаєві норми, характери і обставини)”. Співавтор підручника “Філософія”, рекомендованого МОН України, співавтор монографії “Статути Великого князівства литовського”, монографії “Релігія і боги Давньої Русі — України”. Автор публікацій з проблем політики, духовного життя мас, взаємин індивідуума і маси.

ПОЛЯНСЬКИЙ

Юрій Євгенович

— 1953 р. н., кандидат юридичних наук, професор, перший проректор ОНЮА, завідувач кафедри організації судових та правоохоронних органів ОНЮА. Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1977 року. Працював асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри. У 1994—1997 роках був деканом прокурорсько-слідчого факультету юридичного інституту ОДУ. З 1997 року до сьогодні — перший проректор Одеської національної юридичної академії, завідувач кафедри організації судових та правоохоронних органів.

Коло наукових інтересів — прокурорський нагляд, судоустрій, адвокатура. Має понад 70 наукових праць, серед них — колективна монографія, навчальні посібники. Під його керівництвом захищено 3 дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук.

Член Бюро з проблем діяльності судових органів Академії правових наук України. Заслужений юрист України.

БАЙМУРАТОВ**Михайло Олександрович**

— 1954 р. н., доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи ОНЮА.

У 1982 році закінчив юридичний факультет ОДУ. У 1993 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, а в 1996 році — доктора юридичних наук, академік УАННП.

З 1982 року почав працювати викладачем в ОДУ, в 1998 році став професором кафедри міжнародного права та міжнародних відносин ОНЮА. З 2001 року — проректор з наукової роботи ОНЮА. У тому ж році присвоєно вчене звання “професор”.

Напрямки наукової діяльності — конституційне право України та зарубіжних держав, муніципальне право, міжнародне публічне та приватне право. Є автором понад 100 наукових праць, у т. ч. 6 монографій. У 1995—1996 роках М. О. Баймуратов — учасник науково-дослідного проекту Держкомітету України з науки та наукових технологій, у 1995 році брав участь у спільній американо-українській програмі з порівняльного державного будівництва та управління. З 1994 року — член редколегії — відповідальний секретар журналу “Юридический вестник”. З 1997 року — науковий консультант Міністерства юстиції України з питань місцевого самоврядування. З 2002 року — член експертної ради з правознавства ДАК МОН України, член кваліфікаційної комісії суддів Одеської області.

Нагороджений 3 медалями СРСР, почесним знаком Міністерства освіти України “Відмінник освіти України”.

ОРЗІХ**Марко Пилипович**

— 1925 р. н., доктор юридичних наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків, завідувач кафедри конституційного права.

Закінчив у 1954 році юридичний факультет ОДУ. На викладацькій роботі з 1955 року. З 1979 році — завідувач кафедри державного й адміністративного права, а в 1989—1996

роках — декан факультету державної служби та управління ОДУ. Доктор юридичних наук (1979), професор (1981), Дійсний член (академік) Академії правових наук, Української академії політичних наук, Української муніципальної академії, Української академії наук національного прогресу. Автор понад 300 наукових публікацій, у тому числі 10 монографій, опублікованих у вітчизняних виданнях та за кордоном. Здійснює громадську діяльність в якості наукового радника Верховної Ради України, експерта Конституційного суду України, Європейського суду з захисту прав людини з боку України, наукової ради при Голодержслужбі України, Фонду сприяння місцевому самоврядуванню при Президентові України, члена наукової ради при Центральній виборчій комісії представника від України у Венеціанській комісії Ради Європи, у складі комісій та робочих груп із законопроектів щодо адміністративної та муніципальної реформи в Україні. Головний редактор журналу “Юридический вестник”, член редколегії 5 періодичних видань.

Почесні звання: заслужений діяч науки і техніки України. За участь у бойових діях під час Великої Вітчизняної війни та бездоганну службу в органах внутрішніх справ і науково-педагогічні досягнення має 24 державні нагороди — ордени і медалі СРСР та України.

КОРМИЧ

Людмила Іванівна

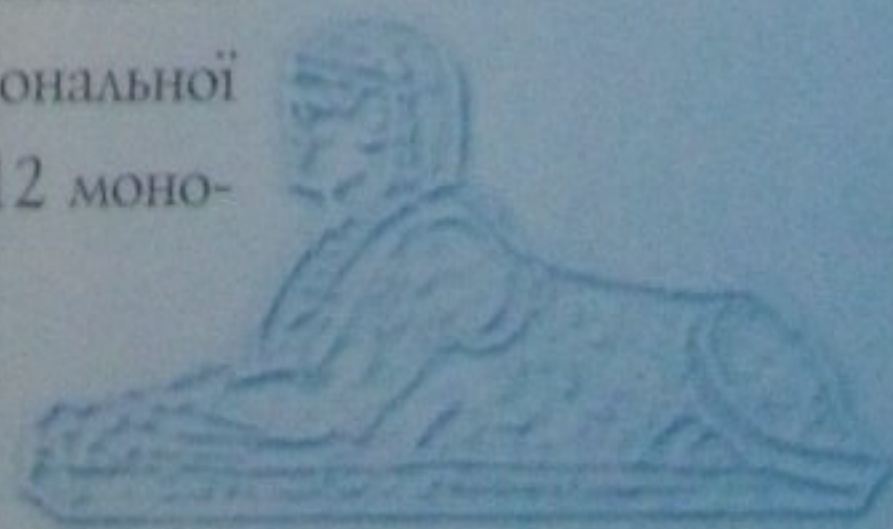
— 1952 р. н., доктор історичних наук, професор, академік УАННП, завідувач кафедри соціальних теорій, директор Інституту адвокатури та муніципального управління.

Закінчила історичний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова за спеціальністю — історія та Університет внутрішніх справ МВС України (м. Харків) за спеціальністю “правознавство”.

Трудова діяльність з 1975 до 1997 року — в Одеському державному університеті від асистента до професора. З 1992 — завідувач кафедри, з 1996 — директор коледжу права та муніципального управління.

У 1978 році захистила кандидатську дисертацію. У 1981 році їй присвоєно вчене звання доцента. У 1990 році захистила докторську дисертацію. У 1991 році присвоєне вчене звання професора. З 1996 року — академік Української академії наук національного прогресу.

З 1997 року — директор Інституту адвокатури та муніципального управління, завідувач кафедри соціальних теорій Одеської національної юридичної академії. Автор понад 130 наукових робіт, у тому числі 12 моно-

графічних, підручників. Наукові інтереси — проблеми державотворення, статусу жінки в суспільстві.

У рамках наукової школи з проблем правового регулювання політичних процесів підготувала 24 кандидати наук (історичних, політичних, юридичних).

Голова спеціалізованої вченої ради з політичних та юридичних наук. З 1997 року створила і редагує науковий збірник “Актуальні проблеми політики”. Науковий керівник фундаментальних держбюджетних тем з пріоритетних напрямів, визначених МОН України.

Громадська діяльність — голова Південноукраїнського центру гендерних проблем, голова Одеської обласної організації партії “Жінки України”, член політичної консультативної ради та координаційної ради жіночих організацій Одеської обласної державної адміністрації, член політради партії “Жінки України”, член ради Спілки жінок України, член правління товариства “Знання”.

Урядові нагороди — “Відмінник освіти України” (1997), Орден Княгині Ольги III ступеня (1998), Подяка Президента України.

Внесена до біографічного довідника “Жінки України” (К., 2000).

ГУРЕВСЬКИЙ

Володимир Климентійович

— 1964 р. н., кандидат юридичних наук, доцент кафедри аграрного, екологічного та природноресурсового права, директор Інституту європейського права.

Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1991 року. У 1999 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Автор 20 наукових праць. Доцент кафедри з 2001 року. У 1999 році призначений на посаду заступника декана факультету цивільного права і підприємництва ОНЮА з виховної роботи. З 2001 року — директор Інституту європейського права.

ТУЛЯКОВ

В'ячеслав Олексійович

— 1961 р. н., завідувач кафедри кримінального права, директор Інституту підготовки професійних суддів, доктор юридичних наук, доцент.

У 1983 році закінчив ОДУ, став аспірантом, асистентом. У 1986 році захистив кандидатську дисертацію. У 1988 році йому присуджено вчене звання доцента. У 1997 році перейшов працювати на кафедру кримінології і кримінально-виконавчого права, а з вересня 2000 року очолив кафедру кримінального права. У 2001 році захистив докторську дисертацію на тему: “Учение о жертве преступления: социально-правовые основы”.

Напрями наукової діяльності на сучасному етапі — загальна теорія віктимології, кримінології, кримінальне право. Він — автор 60 наукових праць, серед яких — монографії, присвячені кримінальній віктимології.

Стипендіат Гельсінського інституту ООН з попередження злочинності, у 1992—1997 роках працював експертом спеціального комітету Комісії ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя, член Координаційного бюро з проблем кримінології при Академії правових наук України, член Кримінологічної асоціації, академік УАННП. З 2002 року — директор Інституту підготовки професійних суддів.

АРАКЕЛЯН

Мінас Рамзесович

— 1955 р. н., кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів, декан факультету цивільного права та підприємництва.

У 1977 році закінчив юридичний факультет ОДУ. У 1982 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Після закінчення аспірантури працював викладачем юридичного факультету ОДУ, потім — в управлінні юстиції Одеського облвиконкому. З 1984 року більше 11 років працював в органах прокуратури. З січня 1998 року — доцент ОНЮА. Автор понад 20 наукових робіт та методичних посібників. З 1999 до 2000 року директор Інституту європейського права. У 2001 році — призначений деканом факультету цивільного права та підприємництва.

МИРОШНИЧЕНКО**Наталія Анатоліївна**

— 1949 р. н., кандидат юридичних наук, доцент, декан судово-прокурорського факультету.

У 1967—1972 роках навчалася на юридичному факультеті Одеського державного університету.

У 1972-1974 роках працювала консультантом, потім — старшим консультантом управління юстиції Одеського обласного конком.

З вересня 1974 року працювала на юридичному факультеті Одеського державного університету асистентом, старшим викладачем, а потім, після захисту дисертації — доцентом кафедри кримінального права.

У 1984 році захистила дисертацію в Харківському юридичному інституті на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. У 1987 році їй присвоєно вчене звання доцента.

З вересня 1993 року працює деканом прокурорсько-слідчого факультету Юридичного інституту Одеського держуніверситету, а також доцентом кафедри кримінального права.

Напрямок наукової діяльності на сучасному етапі — кримінальне право України. Працює над проблемами боротьби з поширенням наркоманії та обмеженої осудності.

Автор більше 50 наукових праць.

Науковий керівник 6 пошукачів, під її керівництвом захистились 2 кандидати юридичних наук.

Громадська діяльність — член координаційної ради з питань профілактики та боротьби з наркоманією при Одеській обласній державній адміністрації.

Нагороджена знаком “Відмінник освіти України”, почесними грамотами.

МУЗИЧЕНКО**Петро Павлович**

— 1949 р. н., кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри історії держави і права, декан факультету журналістики.

У 1970 — 1975 роках навчався на юридичному факультеті Одеського державного університету. З 1988 до 1998 року

— вчений секретар спеціалізованої вченої ради з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Є автором понад 90 наукових праць з історії держави і права України, теорії держави і права, екологічного права, з яких 5 колективних монографій, 1 підручник, 20 навчальних посібників, статті в юридичних журналах. Є співавтором “Юридичної енциклопедії”.

Головний напрямок наукових досліджень — “Правова культура на українських землях у XIV — XVI ст.” Під керівництвом П. П. Музиченка захистились 7 кандидатів юридичних наук.

У 1997 році нагороджений знаком “Відмінник освіти України”.

ПЕРЕЖНЯК

Борис Аркадійович

— 1952 р. н., кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету державного управління та міжнародно-правових відносин.

У 1972—1977 роках навчався на юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова. З серпня 1977 року працював на цьому факультеті, пройшовши шлях від асистента до доцента кафедри конституційного та міжнародного права, заступника декана факультету.

З вересня 1993 до грудня 1997 року — декан факультету державного будівництва та управління Юридичного інституту Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, з січня 1998 року — декан факультету державного управління та міжнародно-правових відносин ОНЮА.

Напрямки наукової діяльності на сучасному етапі — конституційне право, муніципальне право, організаційно-правові питання управління розбудовою у соціально-культурній сфері. Автор понад 50 наукових праць, з яких 2 навчальних посібники та 6 розділів у колективних працях.

У 1998 році в числі авторів колективної монографії “Державне управління: теорія і практика” удостоєний другої премії у номінації “Монографічні видання” у республіканському конкурсі на краще юридичне видання 1997—1998 років.

Позаштатний консультант Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності та боротьби з організованою злочинністю і корупцією Верховної Ради України (1998—2002). Є заступником головного редактора журналу “Юридический вестник” (м. Одеса).

СИРОТА

Іван Михайлович

— 1927 р. н., кандидат юридичних наук, професор, декан факультету післядипломної освіти, заслужений юрист України, учасник Великої Вітчизняної війни.

Випускник юридичного факультету Київського держуніверситету ім. Т. Г. Шевченка 1960 року. З 1964 року займається педагогічною діяльністю, працює викладачем, доцентом на юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1973 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Має великий досвід роботи в правоохоронних органах та органах місцевого самоврядування. З 1977 до 1993 року очолював на юридичному факультеті заочне та вечірнє відділення, з 1997 до 1999 року — працював деканом факультету другої вищої освіти. У 1999—2001 роках І. М. Сирота очолює факультет заочного післядипломного навчання, а з 2002 року — післядипломного навчання. Наукове звання професора отримав у 1996 році. Професор І. М. Сирота має понад 150 наукових робіт, у тому числі монографії та учбові посібники. Три роботи удостоєні премій Союзу юристів України. Він брав участь у створенні багатьох нормативних актів України. Йому присвоєно почесне звання “Заслужений юрист України” (1999), “Відмінник освіти України”, нагороджено орденами і медалями СРСР та України.

ТОДОЩАК

Олег Володимирович

— 1975 р. н., кандидат юридичних наук, декан факультету заочного та очно-заочного навчання.

Після закінчення середньої школи вступив у 1992 році до юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова.

З 1997 по 2000 рік навчався в аспірантурі Одеської національної юридичної академії на кафедрі адміністративного та фінансового права. Має дванадцять наукових праць. У 2001 році захистив кандидатську дисертацію. Працював помічником президента ОНЮА, асистентом кафедри адміністративного і фінансового права, з 2002 року — декан факультету заочного та очно-заочного навчання.

ЧАНИШЕВА**Галія Інсафівна**

— 1959 р. н., кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри трудового права і права соціального забезпечення, декан соціально-правового факультету.

Випускниця юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1983 року. З 1987 року працює на юридичному факультеті асистентом, а з 1990 до 1998 року — доцентом кафедри аграрного, екологічного і трудового права.

З 1998 року очолює кафедру трудового права і права соціального забезпечення ОНЮА. У 1988 році захистила кандидатську дисертацію, а в 2002 році — докторську дисертацію. Наукові інтереси — трудове право. Автор понад 80 наукових праць, у т. ч. монографії, навчальних посібників. Науковий керівник 3 аспірантів. З 2002 року — декан соціально-правового факультету. Нагороджена Почесним знаком “Відмінник освіти України”.

ВІТМАН**Костянтин Миколайович**

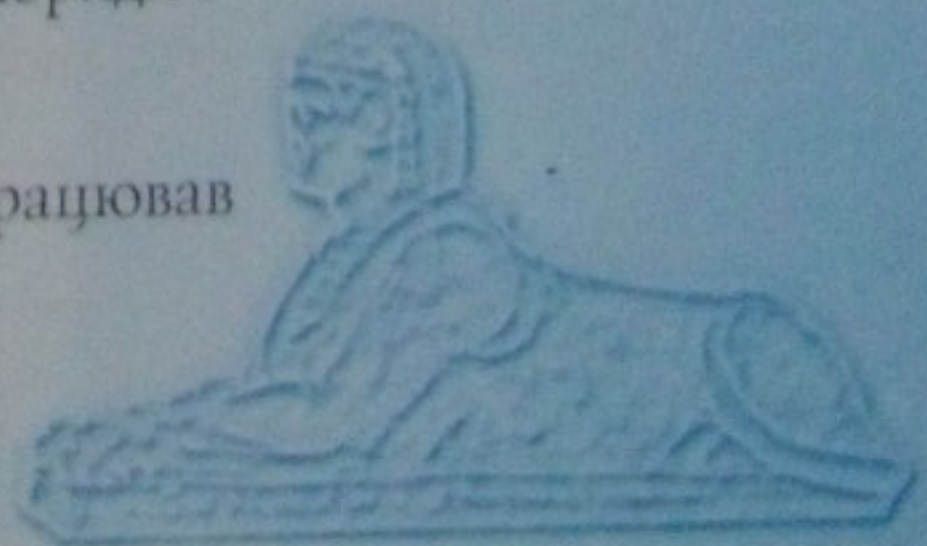
— 1952 р. н., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії держави та права, декан магістратури держслужби ОНЮА.

Випускник історичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1980 року. З 1980 року — аспірант, асистент, доцент ОДУ. У 1985 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. У 1990 році йому присвоєно вчене звання доцента. Є автором понад 40 наукових праць. У 1992—1998 роках працював деканом по роботі з іноземними студентами ОДУ. В 2000 року працював заступником декана судово-правового факультету, а з 2000 року працює на посаді декана магістратури державної служби ОНЮА. Є членом-кореспондентом Української академії наук національного прогресу. У 1997 році нагороджений Почесним знаком Міністерства освіти України “Відмінник освіти України”. В 2002 році присвоєно почесне звання “Заслужений працівник освіти України”.

ПОДЛІНЄВ**Станіслав Дмитрович**

— 1938 р. н., кандидат юридичних наук, доцент, директор юридичного училища.

У 1965 році закінчив Вищу школу МВС (м. Київ). Працював

оперуповноваженим, заступником начальника УВС у Донецькій та Черкаській областях, заступником начальника УВС Одеської області, начальником Чорноморського УВДТ МВС України, з 1993 року — начальником УВС Одеської області. З 1995 року — перший проректор Одеського інституту внутрішніх справ, з 1 січня 1998 року — доцент кафедри адміністративного та фінансового права ОНЮА, директор Юридичного училища ОНЮА.

У 1996 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

На кафедрі веде заняття з адміністративно-правових дисциплін. Є автором понад 20 наукових праць, з них 3 навчальних та навчально-методичних посібників.

Нагороджений орденом “Трудового Червоного Прапора”, нагрудним знаком “Почесний робітник МВС” та 15 медалями. Генерал-майор міліції.

ДУДЧЕНКО

Валентина Віталіївна

— 1964 р. н., кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії держави і права, вчений секретар ОНЮА.

У 1981—1986 роках навчалася на юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1991 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. У 1995 році їй присвоєно вчене звання доцента.

З 1992 року — вчений секретар Юридичного інституту ОДУ, з 1997 року — ОНЮА, з 2000 року — вчений секретар спеціалізованої вченої ради К 41.086.02.

Є членом-кореспондентом Української академії наук національного прогресу.

У 1997 році нагороджена Почесним знаком Міністерства освіти і науки України “Відмінник освіти України”.

Є автором понад 30 наукових праць, серед яких — 2 навчальних посібники (у співавторстві).

Напрямки наукової діяльності — основні проблеми теорії держави і права, серед яких — дослідження питань щодо джерел та форм права, правозастосувальної діяльності.

ЦАРЬОВА**Людмила Кузьмівна**

— 1940 р. н., завідувач підготовчим відділенням, кандидат юридичних наук, доцент.

Закінчила Одеський кредитно-економічний інститут у 1963 році. Після практичної роботи в народному господарстві з 1989 року — на викладацькій роботі в Юридичному інституті ОДУ ім. І. І. Мечникова, з 1 січня 1998 року — доцент кафедри адміністративного та фінансового права ОДЮА.

У лютому 1993 року захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. З 1998 року — докторант кафедри адміністративного та фінансового права. Працює над проблемою характеристики, причин та профілактики фінансових правопорушень.

Очолює роботу наукового студентського гуртка з банківського права. Є автором понад 30 наукових праць. З 1994 року — завідувач підготовчим відділенням ОНЮА.

У 1997 році нагороджена Почесним знаком Міністерства освіти України “Відмінник освіти України”.

ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

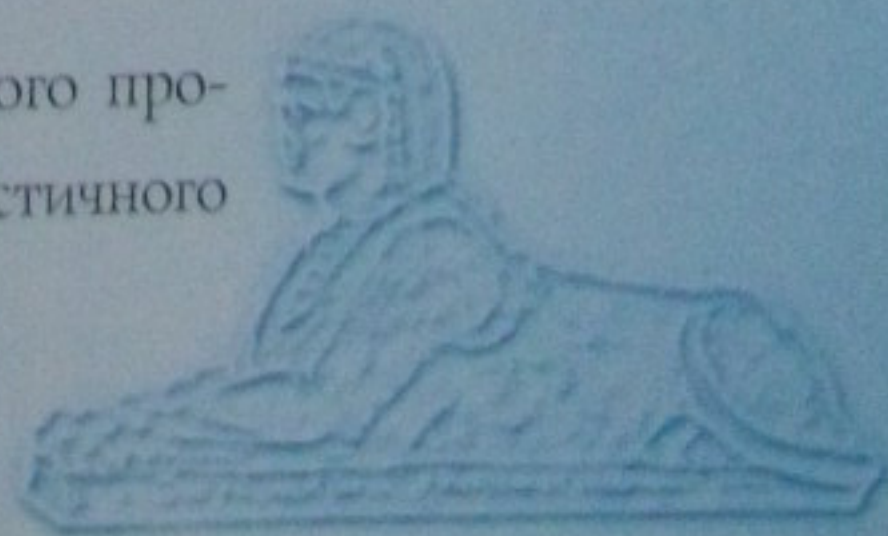
АЛЕНІН**Юрій Павлович**

— 1946 р. н., завідувач кафедри кримінального процесу, доктор юридичних наук, професор.

З 1977 року до нашого часу працював на юридичному факультеті ОДУ, а нині — Одеській національній юридичній академії на посадах викладача, старшого викладача, доцента кафедри кримінального процесу та криміналістики.

У 1997 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук з теми “Теоретичні і практичні проблеми виявлення та розслідування осередків злочинів”.

Ю. П. Аленін розробив і читає провідний курс кримінального процесу та ряд спецкурсів кримінально-процесуального і криміналістичного

циклу, є відомим в Україні фахівцем у галузі методики розслідування злочинів.

Ю. П. Аленін — член Науково-консультативної ради при Верховному суді України, член двох спеціалізованих рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата юридичних і політичних наук, а також член редакційної колегії збірника “Актуальні проблеми держави і права”.

Нагороджений Почесним знаком “Відмінник освіти України” (1997).

Активно займається науковою працею, опублікував понад 60 наукових праць. Основні опубліковані праці (Выявление и расследование очагов преступлений: теория и практика. — Одесса, 1996. — 264 с.; Особенности расследования тяжких преступлений против личности. — Одесса: АО Бахва, 1996. — 112 с.).

БАГАЦЬКИЙ

Володимир Варламович

— 1943 р.н., доцент кафедри соціальних теорій, кандидат історичних наук, доцент.

Випускник історичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1974 року. У 1980 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Працював викладачем в ОДУ з 1976 до 1981 року. Доцент з 1990 року. У 1997 році працював в Одеській облдержадміністрації консультантом відділу з політико-правових питань. Працює в ОНЮА на посаді доцента кафедри соціальних теорій з 1997 року. Він є автором понад 70 наукових праць. У співавторстві видав два навчальні посібники для студентів вищих навчальних закладів. Досліджує культурно-освітні проблеми історії України та історії світової культури.

БАГРІЙ-ШАХМАТОВ

Леонід Васильович

— 1927 р.н., доктор юридичних наук, професор, академік УАННП.

Трудова діяльність: служба у Військово-морському флоті (1943—1949), комсомольська, партійно-політична робота (1949—1955). У 1952 році закінчив юридичний факультет

Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. Служба в органах внутрішніх справ (1955—1975), завідувач кафедри кримінального права Ростовського університету (1975—1978), професор, завідувач кафедри кримінального права та кримінології юридичного факультету ОДУ, пізніше — Юридичного інституту ОДУ (з 1978), а з 1998 до 2000 року — ОНЮА. Директор Одеського Центру Української Академії наук національного прогресу (з 1994), завідувач відділення правових наук (з 1996).

Доктор юридичних наук (1969), професор (1971), академік УАННП (1994), Почесний академік Національної академії наук Грузії (1996), Почесний випускник Вищої школи КДБ Угорщини (1992), заслужений діяч науки та техніки України (1992), науковий консультант Верховної Ради України з питань правової реформи та судово-правової політики з 1995 року.

Створив школу своїх учнів — спеціалістів кримінального профілю, серед яких — 62 кандидати юридичних наук, 3 доктори наук, 3 докторанти, які працюють у ВНЗ МВС, юридичних факультетах університетів, у правоохоронних органах.

Має понад 500 наукових публікацій, серед яких 14 монографій, 3 підручника, 2-томний курс лекцій, 2 “Коментаря до законодавства”. Керував науковим колективом з підготовки Кодексу торговельного мореплавства України.

БЕКЕРСЬКА

Декабріна Андріанівна

— 1927 р. н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент.

Закінчила Московський фінансово-економічний інститут. Працювала контролером-ревізором Контрольно-ревізійної служби України в м. Одесі та головним бухгалтером. У 1971 році перейшла на викладацьку роботу в Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова. У 1974 році захистила кандидатську дисертацію, з березня 1976 року — на посаді доцента. З березня 1997 року займала посаду професора кафедри адміністративного права та управління, а з січня 1998 року — професор кафедри адміністративного та фінансового права ОНЮА. Веде цикл фінансово-правових дисциплін.

Є автором більше 50 наукових робіт, з них — 6 авторських навчальних посібників і 2 — у складі авторського колективу вчених.

Нагороджена Почесним знаком “Відмінник освіти України”.

БЕХРУЗ**Хашматулла**

— 1963 р. н., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри теорії держави та права.

У 1983—1988 роках навчався на юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова, де захистив диплом з відзнакою та став магістром права.

У 1994 році захистив кандидатську дисертацію.

З 1993 року працює на кафедрі теорії держави і права асистентом, потім — старшим викладачем.

Розробляє тему правової держави та ісламської державності.

БІЛА**Любов Романівна**

— 1960 р. н., в. о. завідувача кафедри адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1986 році закінчила Харківський юридичний інститут. До 1989 року перебувала на практичній роботі юрисконсультантом, начальником юридичного відділу. З 1994 року — в Юридичному інституті ОДУ ім. І. І. Мечникова, з 1996 року — доцент кафедри адміністративного права та управління, з 1 січня 1998 року — доцент кафедри адміністративного та фінансового права ОНЮА. Веде цикл адміністративно-правових дисциплін.

У 1995 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

З 1998 до 2000 року — декан магістратури державного управління ОНЮА. Є одним з авторів освітньо-професійної програми підготовки магістрів державного управління за спеціалізацією “Право”. З 2001 року — виконуюча обов’язки завідувача кафедри. У 2002 році присвоєно вчене звання доцента.

Є автором понад 30 наукових праць.

БІРЮКОВ**Олександр Аркадійович**

— 1955 р. н., старший викладач кафедри фізичного виховання.

Майстер спорту з офіцерського багатоборства та кульової стрільби.

Неодноразовий чемпіон та призер чемпіонатів Збройних Сил СРСР, України та військ ППО. Переможець та бронзовий призер міжнародного турніру з кульової стрільби.

Куратор фізвиховання Інституту адвокатури та муніципального управління.

Основні напрями навчальної роботи: загальна фізична підготовка, стрілецька підготовка, пауерліфтинг.

Напрямок наукової роботи: організаційно-методичне забезпечення стрілецької підготовки.

Нагороджений медаллю Президії Верховної Ради СРСР.

БОНДАРЕНКО

Ніна Олександрівна

— 1927 р. н., доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент.

Випускниця Саратовського юридичного інституту, підполковник міліції у відставці, яка довгі роки працювала викладачем і начальником юридичного циклу колишньої Одеської спеціальної середньої школи міліції. З 1988 року — в ОДУ, з 1998 — в юридичній академії. Досвідчений фахівець Загальної й Особливої частин кримінального права. Її наукові інтереси — проблеми міжнародного кримінального права. Цій проблематиці були присвячені її кандидатська дисертація та понад 60 наукових праць. У вересні 1994 року вона стала заступником завідувача кафедри і багато уваги приділяє організації наукової й навчально-методичної діяльності кафедри.

ВАРЄШКІНА

Наталя Володимирівна

— 1959 р. н., доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент.

Випускниця факультету РГФ ОДУ ім. І. І. Мечникова 1981 року. Працювала на кафедрі іноземних мов університету з 1981 року. У 1992 році захистила кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. На посаду доцента її було обрано в 1995 році. З 1998 року займає посаду доцента кафедри іноземних мов ОНЮА.

ВИШНЯКОВ**Олександр Костянтинович**

— 1947 р. н., доцент кафедри підприємницького та комерційного права, кандидат юридичних наук, доцент.

Випускник юридичного факультету Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова 1971 року. З 1973 року — асистент, згодом — старший викладач, доцент кафедри трудового, земельного та колгоспного права юридичного факультету ОДУ. У 1983 році захистив кандидатську дисертацію в Московському державному університеті. З 1998 року — доцент кафедри підприємницького та комерційного права ОНЮА, з липня до жовтня 1999 року — директор Інституту європейського права. Веде курс “Торговельне право ЄС”.

ВОЛОСАТИЙ**Григорій Сергійович**

— 1949 р. н., старший викладач кафедри цивільного процесу.

Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1975 року. Після закінчення держуніверситету Г. С. Волосатий працював на юридичному факультеті асистентом і старшим викладачем кафедри цивільного права та процесу. В ОНЮА працює з часу її створення, веде курс цивільного права.

ГАВЕРСЬКИЙ**Валерій Володимирович**

— 1949 р. н., доцент кафедри національної економіки, кандидат економічних наук, доцент.

Випускник Одеського державного інституту народного господарства 1973 року. З 1974 до 1980 року він працював асистентом, старшим викладачем на кафедрі політекономії Одеського державного політехнічного інституту. У 1984 році В. В. Гаверський захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. З 1988 року він працював доцентом кафедри політекономії ОДУ ім. І. І. Мечникова, з 1995 року — доцентом кафедри соціальних теорій Юридичного інституту ОДУ. З 1998 року працює доцентом кафедри національної економіки ОНЮА.

ГАВЕРСЬКИЙ**Віталій Валерійович**

— 1973 р. н., доцент кафедри морського та митного права, кандидат юридичних наук.

У 1995 році закінчив ОДУ. У 1999 році захистив кандидатську дисертацію. Працював в Одеському міськвиконкомі. З 2000 року — доцент кафедри морського та митного права ОНЮА.

ГАВРИШ**Наталія Панасівна**

— 1954 р. н., доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент.

Випускниця факультету РГФ ОДУ ім. І. І. Мечникова 1976 року. У 1994 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Працює на кафедрі іноземних мов ОНЮА з 1998 року.

ГАНСОВА**Емма Августівна**

— 1939 р. н., професор кафедри соціальних теорій, доктор філософських наук.

Випускниця історичного факультету Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова 1962 року. Працювала в Одеському інституті інженерів морського транспорту, ОДУ ім. І. І. Мечникова, Одеському філіалі Академії державного управління при Президентові України. У 1971 році захистила кандидатську, а в 1985 році — докторську дисертації. Наукові інтереси — соціальна політика, соціальне управління, економічна соціологія. Має понад 80 наукових праць, автор 2 монографій. Здійснює соціологічні дослідження, працюючи в лабораторії соціологічних досліджень при кафедрі соціальних теорій ОНЮА.

ГЛИНЯНИЙ**Володимир Павлович**

— 1951 р. н., завідувач кафедри історії держави і права, кандидат історичних наук, доцент.

Випускник історичного факультету ОДУ 1977 року. Працював в Одеському медичному інституті, ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1982 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних

наук. З вересня 1998 року — завідувач кафедри історії держави і права. Напрями досліджень — правове становище жінки у різних народів у давні часи. Автор понад 30 наукових праць, у т. ч. монографії.

Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти України.

ГОНГАЛО

Регіна Францівна

— 1973 р. н., кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного процесу.

Закінчила ОДУ. Працювала викладачем у Південноукраїнському педагогічному держуніверситеті. З 2001 року — асистент кафедри цивільного процесу. У 2001 році стала кандидатом юридичних наук.

ГРИЦЕНКО

Лілія Олексіївна

— 1938 р. н., старший викладач кафедри фізичного виховання.

Входила до складу збірної команди України, була чемпіоном України, брала участь у міжнародних зустрічах.

Закінчивши Київський державний інститут фізичної культури, працювала викладачем в ОДУ. Відповідала за навчальну та спортивно-масову роботу серед студентів юридичного факультету. Для підвищення фізичної підготовки студентів розробляла методичні рекомендації для домашньої роботи. Збірні команди факультету посідали призові місця з волейболу, футболу, легкої атлетики, боротьби.

Лілія Олександрівна продовжує свою педагогічну працю на кафедрі фізвиховання ОНЮА. Відповідає за учбову роботу з фізвиховання академії, є куратором спортивно-масової роботи на судово-прокурорському факультеті.

ГУРДЖІ

Юлія Олексіївна

— 1973 р. н., доцент кафедри кримінального процесу, кандидат юридичних наук.

У 1995 році закінчила ОДУ. У 2000 році захистила кандидатську дисертацію. Веде курс кримінального процесу.

ДІДЕНКО

Лариса Василівна

— 1974 р. н., старший викладач кафедри соціальних теорій, кандидат юридичних наук.

Випускниця судово-прокурорського факультету Юридичного інституту ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 2001 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. На кафедрі соціальних теорій ОНЮА працює з 1998 року, спочатку асистентом, потім старшим викладачем.

Автор понад 10 наукових праць.

Коло наукових інтересів: політичні інститути та процеси, професійна етика суддів.

ДОДІН

Євген Васильович

— 1931 р. н., завідувач кафедри морського та митного права, доктор юридичних наук, професор.

З 1953 року працював слідчим Одеської обласної прокуратури. З вересня 1956 року — експерт-криміналіст Одеської лабораторії судових експертиз. З січня 1958 до 1965 року працював викладачем, начальником циклу юридичних дисциплін Одеської школи міліції. З вересня 1965 до 1980 року — старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри криміналістики, кримінального права і процесу Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. У 1980—1989 роках займав посаду начальника кафедри адміністративного права й управління Київської вищої школи МВС.

У серпні 1989 року повернувся до Одеського держуніверситету на посаду професора кафедри адміністративного права та управління. У 1997 році призначений на посаду завідувача кафедри морського та митного права Одеської державної юридичної академії.

У 1965 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, у 1975 році — на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему "Докази в адміністративному процесі".

У 1977 році йому присвоєно вчене звання професора, а у 1997 році — почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України".

Напрямки наукової діяльності на сучасному етапі — адміністративне право і процес, митне та морське право.

Є автором понад 200 наукових праць, з яких 4 монографії, 9 навчальних посібників, декілька розділів у складі авторських колективів підручників та інших наукових праць. Серед них: Доказательства в административном процессе. — М., 1972; Доказывание и доказательства в правоприменительной деятельности органов государственного управления. — К., 1975; Административные проступки на транспорте и их профилактика. — К., 1984; Административная деликтология, часть Общая. — Одесса, 1998.

Підготував понад 60 докторів та кандидатів наук.

Є віце-президентом Міжнародної асоціації мореплавців, арбітром Міжнародного морського та річкового суду, членом Науково-консультативної ради Верховного суду України, науковим консультантом Верховної Ради України.

ДОДІНА

Тетяна Михайлівна

— 1945 р. н., старший викладач кафедри трудового права і соціального забезпечення.

Закінчила юридичний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. З 1983 року працює старшим викладачем. Має понад 30 наукових праць, у тому числі співавтор колективної монографії "Трудове право України. Практикум" (Київ, 1999), відзначеної премією Всеукраїнського конкурсу.

ДОЛГОПОЛОВА

Людмила Дмитрівна

— 1942 р. н., доцент кафедри теорії держави і права, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1968 році закінчила юридичний факультет Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. У 1973 році була зарахована на посаду старшого викладача кафедри теорії й історії держави і права. З 1980 року — доцент кафедри теорії й історії держави і права. З 1997 року — доцент кафедри теорії держа-

ви і права ОНЮА. Науковий ступінь — кандидат юридичних наук. Читає курс історії політичних і правових вчень. Напрямки наукової діяльності — теорія держави і права; історія політичних і правових вчень.

ДОЛМАТОВА

Наталія Іванівна

— 1948 р. н., заступник завідувача кафедри історії держави і права, кандидат юридичних наук, доцент.

Випускниця юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1974 року. Працювала лаборантом, асистентом кафедри теорії та історії держави і права цього факультету. У 1977 році закінчила заочну аспірантуру.

З вересня 1978 році працювала викладачем зазначеної кафедри. У 1989 року захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. У 1997 році нагороджена Почесним знаком Міністерства освіти України "Відмінник освіти України".

Є автором 30 статей, співавтором 3 колективних монографій, 2 навчальних посібників.

ДРИШЛЮК

Ігор Анатолійович

— 1955 р. н., доцент кафедри кримінального права кандидат юридичних наук, доцент.

У 1978 році він закінчив юридичний факультет Одеського держуніверситету, потім два роки працював навчальним майстром криміналістичної лабораторії кафедри, у 1979 — 1980 роках був асистентом кафедри, потім два роки служив в армії, повернувся на кафедру. У 1988 році він успішно захистив у Московському держуніверситеті кандидатську дисертацію, у 1990 році йому було присвоєно вчене звання доцента. Очолював факультет цивільного права та підприємництва й Інститут Європейського права (1997—2001). Його наукові інтереси лежать в області кримінально-правового забезпечення безпеки експлуатації морського флоту, мореплавства. Цьому була присвячена і його кандидатська дисертація і близько 30 його наукових праць. З 2001 року — докторант.

Нагороджений Почесним знаком Міністерства освіти України "Відмінник освіти України".

ДРЬОМІН**Віктор Миколайович**

— 1953 р. н., завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, кандидат юридичних наук, доцент.

Працює на кафедрі з 1977 році. Послідовно займав посади асистента, старшого викладача, з 1984 року — доцент. У 1983 року захистив кандидатську дисертацію. У 1994 році закінчив докторантуру при Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка. Автор понад 40 публікацій з проблем кримінології і кримінально-виконавчого права. Член Міжнародної кримінологічної асоціації. Член Кримінологічної асоціації України, голова Одеського відділення Кримінологічної асоціації.

Коло наукових інтересів — загальні проблеми кримінології, злочинна субкультура, пенітенціарна кримінологія, організована злочинність, злочинність неповнолітніх, права засуджених до позбавлення волі.

Читає курси кримінології, спецкурси.

ДРЬОМІНА**Наталія Анатоліївна**

— 1953 р. н., доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1978 році на “відмінно” закінчила юридичний факультет Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова, після чого протягом двох років працювала на посаді старшого консультанта відділу юстиції Одеського міськвиконкому. З 1980 року — адвокат, член Одеської обласної колегії адвокатів.

У 1991 році в Харківському юридичному інституті захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. У тому ж році була прийнята на посаду доцента Одеського інституту соціальних наук. За сумісництвом працювала на кафедрі карного процесу і криміналістики юридичного факультету ОДУ.

З 1998 року працює на посаді доцента кафедри міжнародного права та міжнародних відносин ОНЮОА. У цьому ж році прийнята в докторантуру академії. Напрямок наукових досліджень — міжнародне співробітництво у сфері карної юстиції та захист прав людини.

ЄМЕЛЬЯНОВ**Сергій Леонідович**

— 1956 р. н., завідувач кафедри правової інформатики, кандидат технічних наук, доцент.

У 1979 році закінчив Київське вище інженерне радіотехнічне училище за спеціальністю інженер-радіотехнік. У 1987 році закінчив ад'юнктуру в Харківській вищій інженерній радіотехнічній академії, де працював старшим викладачем, доцентом, професором. У 1996—1997 роках обіймав посаду ведучого викладача-консультанта в Академії ПВО КНР. У 1999—2001 роки — професор кафедри захисту інформатики та спецтехніки Харківського національного університету внутрішніх справ. Є автором понад 50 наукових праць, 4 підручників, 16 авторських свідоцтв.

Має нагороди СРСР, України.

ЄРМОЛАЄВА**Вікторія Оскарівна**

— 1945 р. н., старший викладач кафедри цивільного процесу.

Випускниця юридичного факультету Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова 1969 року. З 1977 року почала працювати на юридичному факультеті університету, потім — в Юридичному інституті. В ОНЮА В. О. Єрмолаєва веде курс сімейного права.

ЄФРЕМОВА**Наталя Володимирівна**

— 1970 р. н., асистент кафедри історії держави і права.

У 1990 році закінчила Юридичний інститут ОДУ, працювала старшим лаборантом, а також асистентом кафедри теорії та історії держави і права. З 1998 року — керівник науково дослідної роботи студентів академії.

У 2002 році захистила кандидатську дисертацію, має понад 15 наукових праць, методичні розробки для студентів.

ЗАВАЛЬНЮК**Володимир Васильович**

— 1964 р. н., заступник завідувача кафедри теорії держави і права, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1986—1991 роках навчався на юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова. З 1991 року працює на зазначеному факультеті,

пройшовши шлях від асистента до доцента. З 1996 року — заступник завідувача кафедри теорії держави і права, з 1993 року — заступник декана факультету.

У 1994 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. У 1997 році йому присвоєно вчене звання доцента.

Напрямки наукової діяльності — теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень.

Є автором 30 наукових праць, з яких 2 навчальних посібники (у співавторстві).

ЗАЛЮБОВСЬКА

Ірина Костянтинівна

— 1978 р. н., асистент кафедри адміністративного і фінансового права. У 2002 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, веде дисципліни з адміністративно-правового циклу. Начальник юридичного відділу ОНЮА.

ЗАТИЛКІНА

Тетяна Василівна

— 1945 р. н., старший викладач кафедри кримінального процесу.

З 1962 до 1970 року працювала секретарем у Центральному районному народному суді м. Одеси і паралельно навчалася на вечірньому відділенні юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова.

З 1971 року працювала асистентом, а потім викладачем, старшим викладачем на кафедрі кримінального процесу і криміналістики Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. З 1997 року працює старшим викладачем кафедри кримінального процесу Одеської юридичної академії.

Сфера наукових інтересів пов'язана з проблемами забезпечення прав громадян у кримінальному судочинстві.

ЗУБАРЬ**Володимир Михайлович**

— 1975 р. н., асистент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук.

У 1997 році закінчив ОДУ, працював асистентом, веде курс цивільного права. У 2002 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

ІВАКІН**Олексій Аркадійович**

— 1936 р. н., професор кафедри філософії, доктор філософських наук, професор.

У 1959 році закінчив геологічний факультет Ленінградського держуніверситету. У 1971 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата, в 1981 році — доктора філософських наук. Працював в Інституті філософії і права Академії наук Казахської РСР. У 1988—1996 роках працював на кафедрах філософії ВНЗ м. Одеси. Протягом 1998—2001 років був завідувачем кафедри філософії ОНЮА.

Коло наукових інтересів — теорія пізнання та діалектична логіка. Має понад 70 друкованих праць, у т. ч. 2 монографії, є співавтором 6 монографій.

Лауреат Державної премії Казахстану (1984).

ІВАНСЬКИЙ**Андрій Йосипович**

— 1970 р. н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права кандидат юридичних наук.

У 1991 році закінчив Донецьке вище військово-політичне училище. До 1998 року перебував на військовій службі на посадах старшого слідчого військової прокуратури, помічника військового прокурора Одеського гарнізону. У 1997 році закінчив юридичний інститут ОДУ, з 1998 року — на викладацькій роботі, а з 2001 року — доцент кафедри адміністративного та фінансового права.

Кандидатська дисертація була захищена у 2000 році. Проводить заняття з банківського та фінансового права. Є автором 6 наукових праць, у тому числі — навчально-методичного посібника.

Працює начальником юридичного відділу Одеської обласної державної податкової адміністрації України.

КАРАКАШ**Ілля Іванович**

— 1947 р. н., доцент кафедри аграрного, екологічного та природноресурсового права, кандидат юридичних наук, доцент.

Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. На кафедрі працює з 1973 року. У 1978 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Є автором понад 40 наукових праць.

З 1979 до 1981 року був головою профкому ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1988—1992 роках брав участь у процесі мирного врегулювання конфлікту у Молдові. Є автором і розробником документів і законопроектів про правовий статус Гагаузької автономії у Молдові. У 1993—1995 роках знаходився на дипломатичній роботі на посаді першого секретаря посольства України в Турції. З 1998 року є головою Одеського регіонального Гагаузького національно-культурного товариства “Бірлік”.

КАРТУЗОВА**Ірина Олексіївна**

— 1973 р. н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук.

Закінчила в 1995 році Юридичний інститут Одеського держуніверситету.

З 1995 року — аспірантка Юридичного інституту ОДУ, потім — Одеської державної юридичної академії. З 1997 року — асистент кафедри адміністративного та фінансового права. Веде практичні заняття з адміністративного права і спецкурсу “Організація державної служби в Україні”. У 1999 році захистила кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, автор 10 наукових праць.

КІВАЛОВА**Тетяна Сергіївна**

— 1976 р.н., доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин, кандидат юридичних наук.

У 1998 році закінчила ОДЮА. Навчалася в аспірантурі, захистила в 2002 році дисертацію на здобуття наукового сту-

історію спеціальності юридичного права, з 2001 року – асистент, з 2002 – доцент кафедри міжнародного права та міжнародного відношення.

Т. С. Євдокіма – адвокат, член Одеської обласної комісії адвокатів. Депутат Одеської обласної ради.

КОВАЛЬЧУК

Акулиничук Анатолій Іванович

– 1956 р. н., доцент кафедри юридичної педагогіки та психології, спеціаліст філософського права.

Випускник ОДУ ім. І. І. Мечнікова. В університеті працював на кафедрі української літератури, а також деканом підготовчого відділення. Займався проблемами української педагогіки. Виступав з доповідями на багатьох наукових та науково-практичних конференціях, конгресах та міжнародних конференціях світового рівня, провів семінар І. Кантаракіаном, П. Кудіну. Має 30 наукових робіт.

Значну увагу приділяє вивченню української субкультури, її ролі та значення в сфері національної духовної культури.

КОМАРА

Богданюк Олександр Іванович

– 1947 р. н., доцент кафедри криміналістики, спеціаліст юридичного права.

Випускник юридичного факультету ОДУ 1961 року, працював на кафедрі криміналістики, завідувач лабораторії криміналістики, викладачем кафедри. У 1986 році захистив кандидатську дисертацію. Має близько 20 наукових праць, з них п'ять – 2 видані монографії, статті в монографіях.

КОРНАЧ

Анатолій Іванович

– 1946 р. н., доцент кафедри історії держави та права, спеціаліст юридичного права, доцент.

Закінчив Одеський державний університет ім. І. І. Мечнікова та спеціальність "Історія" на Одеській державній юридичній академії за спеціальністю правознавство.

З 1966 до 1970 року – працює з міжнародним правом, з 1970 до 1973 року – викладає в ОДУ, з 1973 до 2002 року – працює в ОДУ (нині Одеський державний економічний університет).

У 1979 році захист кандидатської дисертації. З 1986 до 2002 року — викладач кафедри. З 1992 року працює на спеціалізованій в юридичному інституті ОДУ. з 1997 — в Одеській державній юридичній академії, з 2002 року — доцент кафедри теорії держави і права ОНУОА.

Автор близько 100 наукових робіт з проблем державотворення та теорії права і права.

З 1996 року член кореспондент Міжнародної академії політичних наук.

Нагороджений 4 медалями СРСР.

КОРМИЧ

Борис Анатолійович

— 1977 р. н., доцент кафедри міжнародного і загального права, кандидат юридичних наук.

У 1999 році захистив з відзнакою Одеську державну академію на спеціальності — правознавство, у 2000 році — ОДУ ім. І. І. Мечникова на спеціальності — філософія, права і політологія. Учасник міжнародних конференцій у 1996–1998 роках.

У 2000 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Тема дисертації — «Міжнародне право, відносини та міжнародне право права, проблеми міжнародної безпеки». Автор понад 50 наукових робіт, у тому числі монографічної монографії «Державно-правовий механізм захисту територіальної цілісності України» (2000), підручника «Міжнародне право України» (2001), виданого у співавторстві з С. В. Калашником за рекомендацією Міністерства освіти і науки України.

За наукові здобутки наділений стипендією Президента України, Кабінету Міністрів України, премією Української Правничої Асоціації ім. В. Савицького, премією ім. Ваврини. Протягом років працює з журналом «Вісник права». Автор ім'я з автором до дисциплінарного довідника «Вісник права» (2001).

Відомості про Одеську державну академію права.

КРУСЯН**Анжеліка Романівна**

— 1968 р. н., доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук.

У 1991 році закінчила юридичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1992 році вступила до аспірантури Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. У 1996 році прийнята на роботу асистентом кафедри конституційного та міжнародного права Юридичного інституту ОДУ ім. І. І. Мечникова.

З 1998 року працює старшим викладачем кафедри конституційного права ОНЮА. У 1999 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. З 2000 року — доцент кафедри конституційного права.

КРЮЧАТОВ**Іван Олексійович**

— 1928 р. н., доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

Випускник Харківського юридичного інституту 1951 року. Працював слідчим, прокурором слідчого відділу прокуратури області. З 1964 року працював асистентом, старшим викладачем, доцентом в ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1975—1977 та 1981—1988 роках працював заступником декана юридичного факультету. У 1969 році захистив кандидатську дисертацію.

Автор понад 30 наукових праць. Коло наукових інтересів — проблеми кримінального процесу та цивільного процесу.

З 1 січня 1998 року працює доцентом кафедри цивільного процесу ОНЮА.

КУЗНЕЦОВ**Сергій Олександрович**

— 1951 р. н., доцент кафедри морського та митного права, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1969—1975 роках навчався на факультеті судноводіння на морських шляхах Одеського вищого інженерного морського училища. До 1990 року працював на судах закордонного плавання, капітан дальнього плавання.

З вересня 1990 року — старший викладач, потім — виконуючий обов'язки доцента кафедри безпеки морського судноплавства на факультеті

підвищення кваліфікації командного плавскладу суден Одеської державної морської академії.

У 1994 році працював у відділі судноплавної політики Департаменту морського та річкового транспорту України. З 1996 року — на посаді доцента кафедри морського та митного права Юридичного інституту Одеського державного університету. З 1997 року обіймає посаду доцента кафедри морського та митного права ОНЮА.

У 1992 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Напрямки наукової діяльності на сучасному етапі — правове регулювання торговельного мореплавства, безпеки мореплавства, морський арбітраж, митні операції на морському та річковому транспорті.

Є автором 10 навчальних посібників.

С. О. Кузнєцов — віце-президент Міжнародної громадської організації “Асоціація українських мореплавців”, редактор журналу “Торговельне мореплавство”.

КУХАРЕНКО

Анатолій Петрович

— 1947 р. н., старший викладач кафедри фізичного виховання.

У 1972 році закінчив Вище прикордонне училище у м. Алма-Аті. Майстер спорту з легкої атлетики — 1969 року, кандидат у майстри спорту з військового триборства — 1970 року. Призер першостей Прикордонних військ та Спартакіад військ КДБ СРСР з легкої атлетики і військового триборства 1968—1973 років. З 1972 року — викладач у вищих навчальних закладах Прикордонних військ та КДБ. З 1995 року працював викладачем в Одеському інституті сухопутних військ. З 1998 року — старший викладач кафедри фізичного виховання ОНЮА.

МАМИЧ

Мирослава Володимирівна

— 1964 р. н., старший викладач кафедри юридичної педагогіки та психології.

Випускниця філологічного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. Працювала в Одеському інституті сухопутних військ

на кафедрі української та світової культури. З січня 1998 року працює старшим викладачем кафедри.

Неодноразово брала участь у роботі наукових конференцій, має понад 20 наукових праць.

МІЗЕЦЬКА

Віра Ярославівна

— 1955 р. н., завідувач кафедри іноземних мов, доктор філологічних наук, професор.

Випускниця факультету РГФ ОДУ ім. І. І. Мечникова, який закінчила в 1979 році з відзнакою. З 1979 до 1996 року працювала в ОДУ, пройшовши шлях від лаборанта до професора. У 1983 році захистила докторську дисертацію. Завідувач кафедри — з 1998 року. Є автором багатьох наукових праць, у т. ч. монографій, навчальних і методичних посібників. Спеціалізується в галузі філософії, лінгвістичних досліджень, стилістики та культурології. Успішно керує навчанням аспірантів, здобувачів зі спеціальності "Германська мова".

МІНЧЕНКО

Раїса Миколаївна

— 1964 р. н., доцент кафедри цивільного права кандидат юридичних наук.

Випускниця юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1990 року. З 1990 до 1997 року працювала асистентом і старшим викладачем кафедри цивільного права і процесу на юридичному факультеті і в Юридичному інституті, а з кінця 1997 року Р. М. Мінченко працює на посаді старшого викладача кафедри цивільного права ОНЮА, з 2001 року — на посаді доцента.

У 1998 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Р. М. Мінченко є автором понад 20 наукових робіт, у т. ч. навчальних посібників і довідників. З 2000 року працює начальником управління правового контролю Одеського міськвиконкому.

МІХАЛЬОВ

Володимир Олександрович

— 1949 р. н., старший викладач кафедри конституційного права.

Закінчив Юридичний інститут ОДУ ім. І. І. Мечникова в 1983 році.

Працював асистентом, потім старшим викладачем ОДУ, ОНЮА.

Коло наукових інтересів — проблеми прав людини. Співавтор навчального посібника з основ держави і права, має понад 20 наукових робіт.

МОХОВІКОВ

Олександр Миколайович

— 1955 р. н., доцент кафедри криміналістики, кандидат медичних наук.

Випускник лікувального факультету Одеського медичного інституту 1978 року. Працював асистентом кафедри психіатрії цього ж інституту. З 1995 року — начальник психологічного відділу Одеського міського центру соціально-психологічної допомоги дітям, підліткам і молоді. Очолює Центр ВОЗ з дослідження парасуїцидів у м. Одесі, є співробітником НДІ судових експертиз. Кандидат медичних наук, докторант Українського НДІ соціальної і судової психіатрії (м. Київ). Є автором понад 200 наукових робіт. Основна галузь наукових і практичних інтересів — клінічна і судова суїцидологія. Член Міжнародної Асоціації превенції суїцидів, Європейської Асоціації підліткових досліджень, Міжнародного товариства вивчення розвитку поведінки людини, а також віце-президент Української Асоціації невідкладної телефонної допомоги і профілактики самогубств.

МУРАВІН

Олександр Борисович

— 1951 р. н., доцент кафедри кримінального процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

Протягом 1974—1979 років навчався на юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова. До 1980 року працював слідчим прокуратури Житомирського району, Житомирської області. З вересня 1980 року працював на юридичному факультеті ОДУ, де пройшов шлях від асистента до доцента. З грудня 1997 року працює в Одеській національній юридичній академії на посаді доцента кафедри кримінального процесу.

У 1987 році захистив кандидатську дисертацію. У 1997 році нагороджений знаком “Відмінник освіти України”.

Напрямок наукової діяльності на сучасному етапі — кримі-

нальний процес, складання процесуальних рішень слідчого на різних етапах попереднього слідства.

Автор понад 50 наукових праць, у т. ч. 3 навчальних посібників.
Член Асоціації українських правників.

НЕКРАСОВ

Олександр Іванович

— 1944 р. н., доцент кафедри соціальних теорій, кандидат філософських наук, доцент.

Закінчив історичний факультет ОДУ в 1972 році, у 1984 році захистив кандидатську дисертацію.

З 1995 року працює викладачем кафедри соціальних теорій. Викладає курси філософії, соціології, етики. Автор понад 20 наукових робіт, у тому числі навчальних посібників. Коло наукових інтересів — соціальні проблеми сучасного суспільства, зв'язок соціології і права.

НИЖНІКОВА

Лариса Вікторівна

— 1949 р. н., доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент.

Випускниця Мінського державного інституту іноземних мов (1972). На юридичному факультеті ОДУ ім. І. І. Мечникова почала працювати з 1975 року. Кандидатську дисертацію захистила в 1991 році. На кафедрі іноземних мов в ОНЮА працює з 1998 року.

ОБОРотов

Юрій Миколайович

— 1946 р. н., завідувач кафедри теорії держави і права, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1973 році закінчив юридичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, потім працював у ряді ВНЗ м. Одеси, з 1998 року — в ОНЮА. Є одним з ініціаторів впровадження нових форм у системі освіти, організаторів Одеського інституту політології та соціального управління, Інституту європейського права у складі ОНЮА.

Напрямки наукових досліджень — загальна теорія права, філософія права, теорія держави. Має понад 50 публікацій, у тому числі 1 монографія та 2 навчальних посібника.

ОБРАЗЦОВА**Олена Михайлівна**

— 1953 р. н., старший викладач кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук.

Випускниця факультету РГФ ОДУ ім. І. І. Мечникова 1977 року. У 1987 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. З 1999 року працює викладачем іноземних мов ОНЮА.

ОЛІЙНИК**Теофіл Іванович**

— 1927 р. н., доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук.

Випускник факультету класичної філології ЛДУ ім. І. Я. Франка. В ОДУ ім. І. І. Мечникова працював з 1962 до 1998 року викладачем, доцентом, завідувачем кафедри. Є спеціалістом з класичних мов, висока кваліфікація якого підтверджена великою кількістю його публікацій, у тому числі і монографій, присвячених видатним ораторам античності. З 1998 року працює на кафедрі іноземних мов ОНЮА.

ПАЩЕНКО**Олександр Миколайович**

— 1976 р. н., асистент кафедри аграрного, земельного та екологічного права, кандидат юридичних наук.

У 1998 році закінчив ОНЮА, працює асистентом кафедри аграрного, земельного та екологічного права. У 2002 році захистив кандидатську дисертацію.

ПЕХНИК**Алевтина Валентинівна**

— 1972 р. н., старший викладач кафедри соціальних теорій, кандидат політичних наук.

У 1995 році закінчила Юридичний інститут Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. У 1998 році закінчила аспірантуру. У 2000 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук.

З 1995 року працює спочатку асистентом, потім — старшим викладачем кафедри соціальних теорій.

Напрямок наукової праці — професійна етика суддів та адвокатів, політико-правові аспекти державотворення України з урахуванням міжнародного досвіду.

ПІЩЕВСЬКИЙ

Анатолій Леонідович

— 1934 р. н., доцент кафедри історії держави і права, кандидат історичних наук, доцент.

Випускник історичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова (1958). З 1959 до 1968 року працював директором середньої школи, лектором Олександрійського міськкому партії.

У 1966 року нагороджений Почесною відзнакою “Відмінник народної освіти”. З 1972 року — кандидат історичних наук, а з 1978 року — доцент ОДУ ім. І. І. Мечникова. Протягом 14 років працював деканом підготовчого відділення ОДУ. З 1998 року — голова профкому Одеської національної юридичної академії. Доцент кафедри історії держави і права. Є автором понад 50 наукових робіт.

ПОГРІБНИЙ

Олексій Олексійович

— 1950 р. н., завідувач кафедри аграрного, екологічного та природно-ресурсового права, доктор юридичних наук, професор,

Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1978 року. Почав працювати асистентом кафедри трудового, земельного та колгоспного права Юридичного інституту Одеського університету з 1979 року. У 1985 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Звання доцента отримав у 1987 році. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук захистив у 1992 році. У 1993 році обраний членом-кореспондентом Академії правових наук України. Професор О. О. Погрібний очолює кафедру аграрного, екологічного та природно-ресурсового права з 1995 року. Автор понад 140 наукових і навчально-методичних праць, у тому числі 15 колективних та індивідуальних монографій. Є членом спеціалізованих вчених рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій. Під його керівництвом захищено 10 кандидатських дисертацій.

Нагороджений Почесним знаком “Відмінник освіти України”.

ПОГРІБНИЙ**Сергій Олексійович**

— 1976 р. н., асистент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук.

У 1998 році з відзнакою закінчив ОНЮА. Аспірант, з 2001 року — асистент кафедри цивільного права. У 2001 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Сфера наукових інтересів — проблеми майнового права, інститут володіння, порівняльне правознавство у сфері приватного права, принцип правонаступництва у розвитку права, міжнародно-правовий захист біженців. Автор понад 10 наукових праць, серед яких: монографія “Володіння у цивільному праві”, навчальний посібник.

З 1998 до 2002 року — керівник програми “Юридична клініка”.

ПОЛЬОВИЙ**Микола Анатолійович**

— 1972 р. н., доцент кафедри соціальних теорій, кандидат історичних наук.

Закінчив у 1994 році історичний факультет Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова та у 2001 році — Одеський гідрометеорологічний інститут.

У 1997 році захистив кандидатську дисертацію.

Двічі отримував гранти Московського громадського наукового фонду на проведення кліометричних досліджень.

Член асоціації науковців СНД “Історія та коментар”.

Сфера наукових інтересів — економічна історія, історична інформатика, моделювання історичних процесів, історіографія. Автор понад 30 наукових праць.

ПОСТІКА**Ігор Володимирович**

— 1931 р. н., доктор юридичних наук, професор.

Закінчив юридичний факультет ОДУ у 1954 році. Працював в Одеській науково-дослідній криміналістичній лабораторії. Закінчив відділення експертів-криміналістів Вищих курсів

юристів МЮ СРСР. У 1967 році перейшов працювати на кафедру криміналістики юридичного факультету ОДУ — викладачем, потім старшим викладачем, доцентом, професором.

До 2002 року — в ОНЮА. Був завідувачем кафедри, проректором з наукової роботи.

Автор понад 70 наукових робіт. Входив до групи з розробки Закону України “Про судову експертизу”, був членом редколегії міжвідомчого збірника “Криміналістика і судова експертиза”, членом координаційної ради з фундаментальних правових досліджень при інституті держави та права НДН України.

РОЗОВА

Тамара Вікторівна

— 1956 р. н., завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор.

У 1984 році закінчила історичний факультет Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. У 1989 році захистила кандидатську, а в 1997 році — докторську дисертацію. З 1999 року працює на посаді професора кафедри філософії ОНЮА. З 2001 року — завідувач кафедри філософії. Коло наукових інтересів — сучасні проблеми історії філософії, соціальної філософії та філософія права. Автор близько 50 публікацій, з них 2 монографії.

Коло наукових інтересів — філософія культури.

САІНЧИН

Олександр Сергійович

— 1959 р. н., доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук.

Після закінчення Одеської школи міліції працював інспектором кримінального розшуку, викладачем спецдисциплін в Одеському інституті МВС, у відділі по боротьбі з бандитизмом та тероризмом Управління по боротьбі з організованою злочинністю. Юрист, закінчив академію МВД України та Академію МВД СРСР у Москві, кандидат юридичних наук. З 2001 року — доцент кафедри криміналістики ОНЮА. Автор понад 30 наукових праць з питань методики розкриття злочинності.

САМКНУЛОВ**Валентин Іванович**

— 1945 р. н., старший викладач кафедри юридичної педагогіки та психології.

З 1998 року — викладач курсу “Безпека життєдіяльності людини”, багато уваги приділяє практичним заняттям, організації самостійної роботи студентів.

САНІАХМЕТОВА**Ніна Олексіївна**

— 1958 р. н., завідувач кафедри підприємницького та комерційного права, доктор юридичних наук, професор.

Випускниця юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова, який закінчила з відзнакою в 1981 році. З 1982 року почала працювати на юридичному факультеті ОДУ асистентом, а з 1986 року — доцентом. У 1985 році захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук, а у 1998 році — доктора юридичних наук. З 1999 року — завідувач кафедри підприємницького та комерційного права ОНЮА. Є автором понад 160 наукових праць, у т. ч. монографій, підручників і довідників. Під її керівництвом захистилися 2 аспіранти. Неодноразово стажувалась за кордоном.

СОЛОМАХІНА**Олена Миколаївна**

— 1960 р. н., старший викладач кафедри цивільного процесу.

Випускниця юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1986 року. У 1993 році почала працювати асистентом кафедри цивільного права і процесу. З 1997 року працює старшим викладачем кафедри цивільного процесу академії, веде курс цивільного процесу.

СТЕФАНОВ**Сергій Олександрович**

— 1967 р. н., старший викладач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права.

Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. Займав посаду асистента, з 1998 р. — старший викладач. Тематика наукових досліджень — загальні проблеми кримінально-виконавчого права, пенітенціарні та кримінологічні проблеми зайнятості засуджених. Заступник декана судово-прокурорського факультету ОНЮА. У 2002 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

СТРЕМЕНОВСЬКИЙ

Сергій Миколайович

— 1972 р. н., доцент кафедри юридичної педагогіки та психології, кандидат юридичних наук.

У 1996 році закінчив ОДУ. У 2001 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, доцент кафедри юридичної педагогіки та психології.

СУМАРОКОВА

Людмила Миколаївна

— 1938 р. н., доцент кафедри філософії, кандидат філософських наук.

З 1962 до 1965 року — аспірант кафедри філософії спочатку Іванівського педінституту, потім — Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. З жовтня 1965 року — асистент, викладач, старший викладач, доцент кафедри філософії Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова, з 1998 року — доцент ОНЮА.

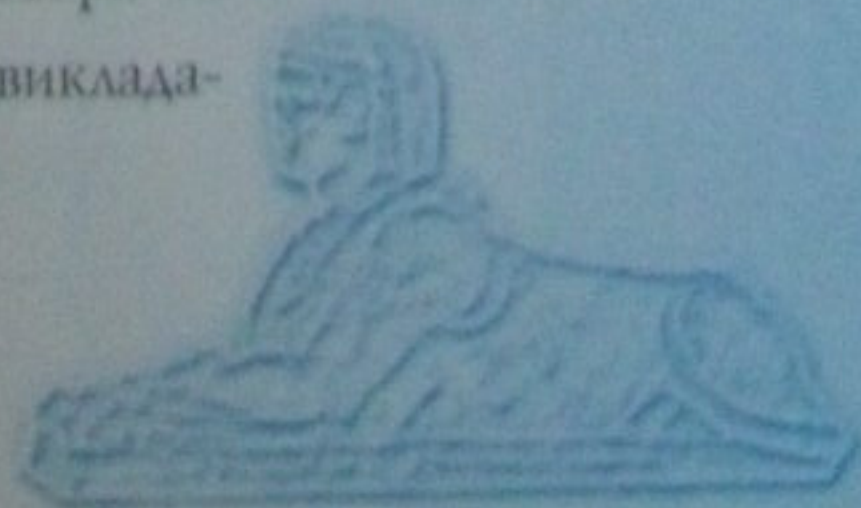
У 1966 році захистила кандидатську дисертацію. Головний напрям наукових досліджень — логіка та методологія науки, філософія мови (60—70-і роки), теорія аргументації, герменевтика (80—90-ті роки). Є автором понад 50 наукових праць, у т. ч. 4 монографій.

СУРІЛОВ

Олексій Васильович

— 1928 р. н., доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

У 1945 році закінчив школу і вступив на юридичний факультет Львівського держуніверситету, протягом 1947—1949 років навчався в Одеському держуніверситеті. З 1949 року — аспірант кафедри теорії та історії держави і права. Після закінчення аспірантури працював викладачем, доцентом вузів Одеси, Кишинєва.

У Кишинівському університеті завідував кафедрою державно-правових дисциплін. У 1953 році О. В. Сурілов захистив кандидатську, а в 1966 році — докторську дисертацію. У 1967 році йому було присвоєно вчене звання професора. З 1968 року О. В. Сурілов очолив кафедру теорії та історії держави і права ОДУ ім. І. І. Мечникова.

Він очолив роботу колективу виконавців нового наукового напрямку “Природоохоронна функція держави”. Результатом цієї діяльності стало написання 2 монографій та підготовка 10 спеціалістів — кандидатів наук.

О. В. Сурілов виступав на міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, багато уваги приділяв методології юридичної науки, мистецтву спілкування з аудиторією. За його ініціативи введено спецкурс “Мистецтво слова”.

З моменту утворення ОНЮА і до останнього дня життя — 6 березня 1999 року — професор О. В. Сурілов очолював кафедру теорії держави і права.

О. В. Сурілов — заслужений діяч науки і техніки України (1997), автор понад 90 фундаментальних праць, серед них 6 монографій. Він — основоположник наукової школи, з якої вийшли 27 кандидатів та 5 докторів юридичних наук, у т. ч. 6 іноземців.

Олексій Васильович залишився в пам'яті своїх колег, учнів, студентів як людина великої душі і щедрого серця.

СУРІЛОВА

Олена Олексіївна

— 1958 р. н. кандидат юридичних наук, доцент.

Випускниця юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. Працювала адвокатом. З 1983 року в ОДУ — аспірант, асистент. У 1988 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. З 1995 року — доцент, з 2000 року — докторант. Автор понад 20 наукових праць.

СУШКО

Анатолій Іванович

— 1952 р. н., доцент кафедри соціальних теорій, кандидат історичних наук, доцент.

У 1974 році закінчив історичний факультет ОДУ. З 1977 року працює в ОДУ, в 1982 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Доцент кафедри соціальних теорій, заступник завідувача кафедри з наукової роботи. Виконував обов'язки вченого секретаря спеціалізованої вченої ради ОНЮА. Наукові інтереси — історія і теорія політичної культури, взаємодії культури і держави. Автор понад 40 наукових праць.

Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти України.

ТИЩЕНКО

Валерій Володимирович

— 1947 р. н., завідувач кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент.

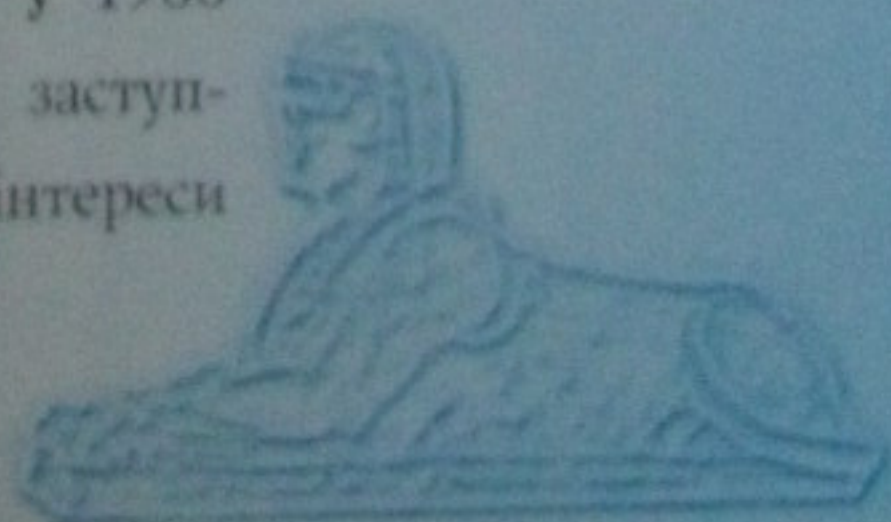
Починав свій трудовий шлях з роботи у Науковій бібліотеці ОДУ, навчався на вечірньому відділенні юридичного факультету Кишинівського державного університету, потім — в аспірантурі на кафедрі кримінального права, процесу і криміналістики ОДУ. У 1973 році захистив кандидатську дисертацію. З 1972 року — асистент, старший викладач, доцент кафедри кримінального права, процесу і криміналістики, а з 1991 до 1997 року — завідувач кафедри кримінального процесу і криміналістики. Потім — завідувач кафедри криміналістики Одеської національної юридичної академії, доцент. Нині працює над докторською дисертацією, яка присвячена криміналістичним аспектам корисливо-насильницької злочинної діяльності та методиці їх розслідування. Ним опубліковано понад 60 наукових праць. Проходив наукове стажування у Франції, входив до робочої групи при Верховному суді України з розробки нового Кримінально-процесуального кодексу України.

ФЕДОРОВ

Володимир Миколайович

— 1950 р. н., доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент.

Працював інспектором УВС Одеської області. З 1980 року працює на кафедрі. У 1986 році успішно захистив кандидатську дисертацію, присвячену кримінальній відповідальності за самовільне захоплення землі. Після захисту дисертації обраний на посаду доцента кафедри. У 1988 році йому присуджено вчене звання доцента. В останні роки — заступник голови профспілкової організації академії. Його наукові інтереси

лежать як в області кримінального, так і в області кримінально-виконавчого і виправно-трудоного права. У нього близько 35 наукових праць і ряд навчально-методичних посібників.

ФОРМАНЮК

Василь Іванович

— 1957 р. н., доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук.

Закінчив ОДУ в 1984 році. Працював на різних посадах. В ОНЮА — з 1998 року, на посаді асистента, а з 2001 року — доцента кафедри цивільного права. У 2001 році захистив кандидатську дисертацію.

ХАРИТОНОВ

Євген Олегович

— 1948 р. н., завідувач кафедри цивільного права, доктор юридичних наук, професор.

Випускник юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова, який закінчив у 1974 р. з відзнакою. Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук захистив у 1980 році. Докторську дисертацію Є. О. Харитонов захистив у 1997 році. Протягом 1974 — 1996 років працював на юридичному факультеті Одеського держуніверситету як асистент, старший викладач, доцент кафедри цивільного права і процесу. З 1996 до 1997 року Є. О. Харитонов був завідувачем кафедри цивільного права і процесу Юридичного інституту Одеського держуніверситету. З кінця 1997 року професор Є. О. Харитонов працює завідувачем кафедри цивільного права ОНЮА. З 1997 року він є академіком Української академії національного прогресу. Є автором понад 120 наукових праць, серед них — монографії, підручники, методичні посібники, довідники тощо.

ХАРИТОНОВА

Олена Іванівна

— 1962 р. н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент.

У 1990 році закінчила Юридичний інститут ОДУ ім. І. І. Мечникова, в 1993 році — аспірантуру цього вузу. З 1993 року — на викладацькій роботі. З 1 січня 1998 року — доцент кафедри адміністративного та фінансового права ОНЮА. Веде курс адміністративного права та організаційно-правових основ управління. Основні наукові інтереси — питання управління економікою, ринкові відносини та права.

У 1995 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Є автором понад 25 наукових праць, з яких 3 навчальних посібника. Член Ради молодих юристів України.

ХІМЧЕНКО

Світлана Анатоліївна

— 1948 р. н., доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент.

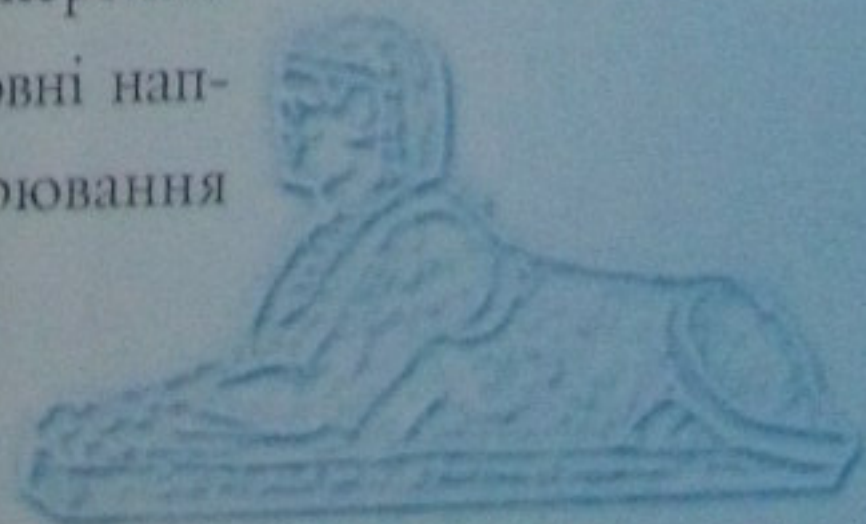
Закінчила в 1975 році юридичний факультет ОДУ, потім працювала інспектором УВС Одеської області. З 1977 року працювала викладачем в Одеському медичному інституті, а з 1985 року — на кафедрі кримінального права в ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1990 році при Київському держуніверситеті вона успішно захистила кандидатську дисертацію, присвячену кримінальним проблемам у сфері здійснення професійної лікарської діяльності. З 1991 року працює доцентом кафедри. У 1993 році їй присвоєно вчене звання доцента. З вересня 1993 до 1996 року була докторантом кафедри. Її наукові інтереси — проблеми криміналізації і декриміналізації діянь медичних працівників, має понад 30 наукових праць.

ЧЕКАНОВ

Леонід Данилович

— 1942 р. н., кандидат медичних наук, доцент кафедри криміналістики.

Закінчив лікувальний факультет Кримського медичного інституту у 1965 році. Вчився в аспірантурі при кафедрі патологічної анатомії Одеського медичного інституту. Працював асистентом цієї ж кафедри, заступником декана з навчання іноземних студентів. У 1977 році обраний на посаду доцента кафедри судової медицини, у 1979 році працював за сумісництвом начальником Одеського обласного бюро судової експертизи. Автор понад 60 наукових робіт у галузі судової медицини. Основні напрямки науково-дослідницької діяльності — судисті захворювання

головного мозку, судово-медична експертиза автотравми, судово-медична деонтологія. З 1986 року викладає курс судової медицини спочатку на юридичному факультеті, потім у Юридичному інституті ОДУ, нині в Одеській національній юридичній академії.

ЧЕРВОНИЙ

Юрій Семенович

— 1927 р. н., завідувач кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Випускник Харківського юридичного інституту 1949 року. Протягом 1961—1965 років він був деканом юридичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. Очолював кафедру цивільного права та процесу. Обраний членом-кореспондентом Академії правових наук України. Є автором близько 100 наукових праць, у т. ч. трьох підручників з цивільного права. Професор Ю. С. Червоний входив до складу робочої групи з розробки нового Цивільного кодексу України. З 1998 року очолює кафедру цивільного процесу ОНЮА. У жовтні 2000 року йому присвоєно почесне звання “Заслужений юрист України”, нагороджено орденами і медалями СРСР та України.

ЧЕРЕМНОВА

Антоніна Іванівна

— 1964 р. н., доцент кафедри аграрного, земельного і екологічного права, кандидат юридичних наук.

У 1988 році закінчила Харківській юридичний інститут. У 2001 році захистила кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Доцент кафедри аграрного, земельного й екологічного права з 2001 року. Має близько 20 наукових праць.

ЧЕРКЕС

Марк Юхимович

— 1930 р. н., завідувач кафедри міжнародного права та міжнародних відносин, кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України.

З 1953 до 1979 року працював адвокатом. З 1966 р. — на викладацькій роботі, пройшов шлях від асистента до доцента. З 1 січня 1998 року — завідувач кафедри міжнародного права та міжнародних відносин. Автор понад 60 наукових праць, у т. ч. 2 монографій.

М. Ю. Черкесу присвоєно почесне звання “Заслужений юрист України”, він був удостоєний Почесної відзнаки Міністерства юстиції України (2001).

ЧУГУННИКОВ

Ігор Іванович

— 1966 р. н., старший викладач кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук.

У 1990 році закінчив Одеський держуніверситет. Має понад 10 публікацій. У 2001 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Заступник декана факультету заочного навчання.

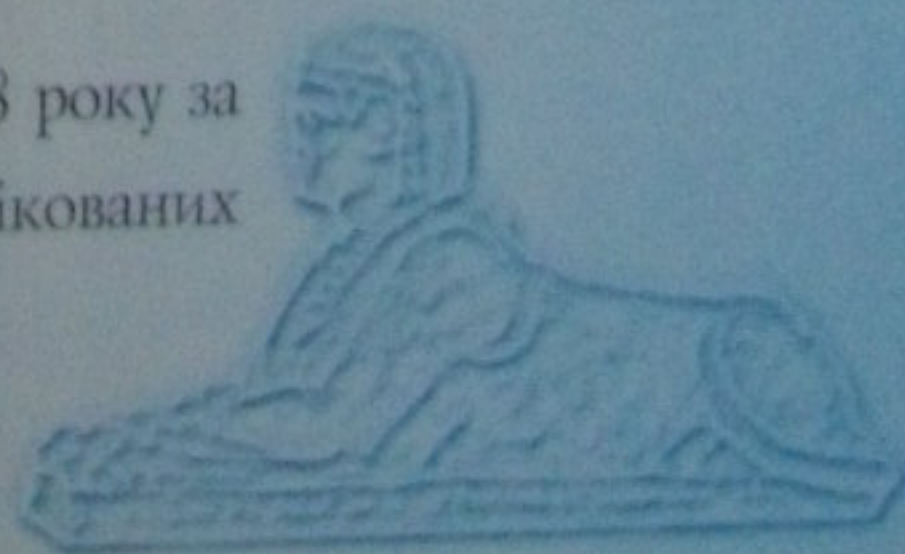
ШЕЛЕСТ

Дмитро Сергійович

— 1937 р. н., професор кафедри соціальних теорій, доктор історичних наук, професор.

Закінчив історичний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, у 1966 році захистив кандидатську дисертацію, докторську — у 1974 році, з 1976 року — професор. Працював викладачем, доцентом кафедри історії України, завідувачем кафедри історії Дніпропетровського державного університету (1966—1979); завідувачем кафедри суспільних наук Одеського гідрометеорологічного інституту (1979—1986); завідувачем кафедри політичної соціології Одеського державного університету (1986—1992), професором кафедри історії України ОДУ (1992—1998), з березня 1998 року — професор кафедри соціальних теорій ОНЮА. Опублікував понад 140 праць, у тому числі 3 індивідуальні та 5 колективних монографій, навчальний посібник “Політико-правові основи етнодержавотворення в Україні” (1999) — у співавторстві. Під його керівництвом захистили кандидатські та докторські дисертації з проблем історії соціально-політичного розвитку українського суспільства понад 30 аспірантів та докторантів.

Указом Президії Верховної Ради України 17 листопада 1978 року за багаторічну плідну працю з підготовки та виховання висококваліфікованих

кадрів нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України, а в 1981 році — медаллю “Ветеран праці”.

ШИМАНОВИЧ

Олександр Кузьмич

— 1944 р. н., старший викладач кафедри фізвиховання.

Майстер спорту з футболу. Бронзовий призер чемпіонату СРСР у складі команди майстрів “Чорноморець”, виступав у складі молодіжної збірної команди СРСР. Член колегії суддів Федерації футболу України. Чемпіон з футболу серед команд ветеранів.

Куратор фізвиховання юридичного училища.

Основні напрями навчальної роботи: загальна фізична підготовка, футбол.

Напрямок наукової роботи — засоби та методи спортивних ігор у професійно-прикладній фізичній підготовці.

ШИМАНСЬКИЙ

Фелікс Володимирович

— 1939 р. н., доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів, кандидат юридичних наук, доцент.

Закінчив у 1967 році Академію служби безпеки в Москві, там же у 1976 році захистив кандидатську дисертацію. Понад тридцять років прослужив в органах державної безпеки, пройшов шлях від оперуповноваженого до начальника контррозвідки армії. Полковник СБУ, працював у прокуратурі Одеської області, старший радник юстиції. Автор ряду наукових статей, академік Української академії наук національного прогресу.

ШТУЦА

Віктор Миколайович

— 1953 р. н., доцент кафедри національної економіки кандидат економічних наук, доцент.

Випускник геолого-географічного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова 1975 року. У 1982 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Звання доцента йому присвоєно в 1983 році. Є автором

понад 30 публікацій. Протягом 1993 – 1998 років працював на кафедрі економічної теорії ОДЮА. З 1998 року займає посаду доцента кафедри підприємств економіки ОДЮА.

ШУЛА

Микола Миколайович

– 1926 р. н., доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент.

Довгий час працював начальником експертно-криміналістичного відділу УВС Одеської області, пенсійним інспектор. З 1967 року – викладач кафедри кримінального права, процесу і криміналістики ОДУ, потім – ОДЮА. У 1977 році захистив кандидатську дисертацію. Опубліковано понад 30 наукових праць.

ШУТО

Микола Ігорович

– 1934 р. н., завідувач кафедри підприємств економіки, доктор економічних наук, професор.

Випусник інженерно-економічного факультету Одеського інституту інженерів залізничного флоту 1973 року. У 1979–1981 роках працює молодшим науковим співробітником Одеського відділення Інституту економіки АН УРСР. Дисертацію на здобуття вищого ступеня кандидата економічних наук захистив у 1980 році. Звання доцента отримав у 1983 році. Докторську дисертацію захистив у 1993 році. Звання звання професора отримав у 1997 році. Протягом 1993–1994 років М. І. Шутю очолював відділ економіки Підприємств комітету Кабінету Міністрів України зі створення Одеської області економічної зони. У 1994–1997 роках М. І. Шутю займав посаду начальника управління з управління комерційним банком Одеської міліції. У 1997–1998 роках М. І. Шутю очолює Управління економіки підприємств розвитку та промисловості Одеського міліціонерства. З 1998 року професор М. І. Шутю працює завідувачем кафедри національної економіки ОДЮА.

ШУХОВИЧ

Ірина Іванівна

– 1923 р. н., кандидат юридичних наук, професор кафедри економічної теорії та підприємств економіки, заслужений професор України.

У 1945–1946 роках перебувала в лагере Голодомору в Україні, з 1946 по

1945 року брав участь у боях з німецько-фашистськими загінниками, мав поранення. Після закінчення Харківської юридичної школи (з відзнакою) та Харківського юридичного інституту (екстерном) працював прокурором Ново-Світлівського району Луганської області (1948—1950), інструктором адміністративного відділу Луганського обкому партії (1950—1956), заступником прокурора Луганської області (1956—1957), прокурором Сумської області (1957—1965), прокурором Одеської області (1965—1983).

Державний радник юстиції 3-го класу. Протягом 1966 — 1983 років за сумісництвом працював доцентом в Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова, з 1983 до 1997 року — доцент, професор ОДУ, з 1997 року — професор кафедри організації судових та правоохоронних органів.

У 1965 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

У 1968 році йому присвоєно вчене звання доцента, у 1996 році — професора. Нагороджений орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни I та II ступенів, Трудового Червоного Прапора, 2 орденами Червоної Зірки, орденом “Знак Пошани”, медаллю “За бойові заслуги”, 17 ювілейними медалями, нагрудними знаками “Відмінник освіти України” та “Почесний працівник прокуратури”. З 1999 року — заслужений юрист України.

Г. М. Ясинський був президентом Асоціації детективних служб Одеської області.

Напрямки наукової діяльності — прокурорський нагляд, кримінальний процес.

Автор шести книг та близько ста наукових статей.

Помер 23 липня 2001 р.

Шляхами сходження

(Бібліографічні сторінки діяльності академії)

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

Про утворення Одеської державної юридичної академії: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1997 р. № 1350 // Юрид. вестник. — 1998. — № 1. — С. 45.

Про включення Одеської державної юридичної академії до Переліку вищих навчальних закладів з підготовки та перепідготовки фахівців органів виконавчої влади та ринкової економіки: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1998 р. № 196 // Офіційний вісник України: Щотиж. зб. актів законодавства. — 1998. — № 7 (5 березня). — С. 113.

Про військову підготовку студентів Одеської державної юридичної академії: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1998 р. № 1742 // Офіційний вісник

Україні: Щодня, аб. невідомості. – 1998. – № 44 (19 листопада). – С. 31.

Воротил чинність на місцях постанов Кабінету Міністрів України № 1066 (866-2001-п) від 26.07.2001 р.

Про надання Одеській державній юридичній академії статусу національної. Указ Президента України від 20 квітня 2000 року № 601/2000 // Офіційний вісник України: Щодня, аб. невідомості. – 2000. – № 16 (3 травня). – С. 73. – Те саме // Юридичний вісник України. – 2000. – 4-17 трав. – С.6; Одес. невідомості. – 2000. – 28 трав. – С.1.

Спеціалізований юридичний рад // Вісник ІАК України. – 2000. – № 4. – С. 22.

Про Інститут підготовки професійних суддів. Указ Президента України від 27 грудня 2001 року № 1272/2001 // Уряд. кур'єр. – 2002. – 18 січня. – С. 10.

Про створення Інституту підготовки професійних суддів. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2002 року № 278-р // Офіційний вісник України: Щодня, аб. невідомості. – 2002. – № 23 (21 червня). – С. 101.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

ОКРЕМІ ВИДАВАННЯ

Питання прийому на програму для вступників до Юридичної академії. – О. Іванюк. 1998. – 36 с.

Одеська державна юридична академія. Історія і сучасність. – О. Курча. 1-ге. 1998. – 246 с.

Одеська державна юридична академія. [Додаток]. – О. Курча. 1998. – 4 с.

Одеська державна юридична академія. Вид. 1998 [Додаток]. – О. Іванюк. 1998. – 36 с. (додаток).

Питання прийому на юридичну програму Одеської національної юридичної академії з 1998 року. Програма курсу "Одеська юридична академія". – О. Курча. 1998. – 32 с.

*

Одеська національна юридична академія: [Буклет]. — О., [2000]. — 4 с.

Правила прийому на перший курс Одеської національної юридичної академії у 2000 році. — О., 2000. — 1 с.

Odessa national academy of law: [Буклет]. — Odessa, 2000. — 4 p.

L'academie nationale juridique d'Odessa: [Буклет]. — Odessa, 2000. — 4 p.

*

Одеська національна юридична академія. Випуск 2001. — О., 2001. — 16 с.

Одеська національна юридична академія. Вип. 2001: Факультет заочного та післядипломного навчання. — О., 2001. — 16 с.

Правила прийому до Одеської національної юридичної академії у 2001 році. Програма курсу "Основи правознавства". — О.: Юрид. л-ра, 2001. — 20 с.

Одеська національна юридична академія. Випуск 2002: Факультет заочного та післядипломного навчання. — О., 2002. — 12 с.

ПУБЛІКАЦІЇ В КНИГАХ ТА НАУКОВИХ ЗБІРНИКАХ

Ківалов С.В. Одеська юридична академія — її буття і прагнення // Актуальні проблеми держави і права: 36 наук. праць ОДЮА. — О., 1998. — С.3-10.

*

Ківалов С.В. Основні тенденції трансформації освіти // Актуальні проблеми політики: 36. наук. праць / ОНЮА. — О., 2000. — Вип. 8. — С. 3-10.

Ківалов С.В. Ступенева освіта в Україні: Досвід Одеської національної юридичної академії // Актуальні проблеми політики: 36. наук. праць / ОНЮА. — О., 2000. — Вип. 9. — С. 3-9.

*

Одеська державна юридична академія // Вищі навчальні заклади України 2000: III- IV рівні акредитації: Інформ. довідник. — К., 2002. — С.105.

Одеська національна юридична академія // Навчальні заклади від "А" до "Я": Київ та регіони. — К., 2002. — Вип. 2. — С. 94.

ПУБЛІКАЦІЇ В ЖУРНАЛАХ

Статут Одеської державної юридичної академії (витяг) // Юрид. вестник. — 1998. — № 1. — С. 46-47.

Кивалов С.В. Юридична освіта та її реформування очима фахівців // Адвокат. — К., 1998. — № 2. — С. 55-60.

Кивалов С.В. Юридическая академия — фундамент правового государства // Судостроительство. — 1998. — № 3. — С. 17-18.

*

Кивалов С.В. Своим выпускникам желаю будущего! / Беседу вела Е.Новосельская // Пассаж. — 1999. — № 12. — С. 102.

Vivat Одесская национальная юридическая академия! // Пассаж. — 1999. — № 12. — С. 108-109.

*

Интегрированный рейтинг высших учебных заведений Украины (на основании оценок молодежи и экспертов) // Персонал. — 2000. — № 2. — С. 81-85; № 3. — С. 79-80.

Кивалов С. Основан на интересах народа: Присвоение ОГЮА статуса национальной / Интервью вел В. Воронков // Альянс правовой. — 2000. — № 5-6. — С.18-19.

Кивалов С.В. Одеса — центр становлення юридичної науки // Золота фортуна. — 2000. — № 2. — С. 186.

Кивалов С. Одесская национальная юридическая академия / Интервью вела А. Гавриш // Студент Украины. — 2000. — № 1 (сентябрь). — С. 6-7.

Кивалов С.В. Наши кадры — наше богатство // Пассаж. — 2000. — № 3. — С. 93-94.

Кивалов С.В. ОНЮА была, есть и будет! // Пассаж. — 2000. — № 12. — С. 76.

Одеса — центр становлення юридичної науки: Одеська державна юридична академія — лауреат Рейтингу // Персонал. — 2000. — № 1. — С. 35.

Одесская национальная — первая! // Пассаж. — 2000. — № 8. — С. 80-81.

Одесская юридическая академия — национальная! // Пассаж. — 2000. — № 6. — С. 90-91.

От Городка — к Академии // Пассаж. — 2000. — № 9. — С. 84-85.

*

День рождения академии // Пассаж. — 2001. — № 1. — С. 94-95.

Наше завтра — мирное завтра: [Про викладачів академії — ветеранів війни] // Пассаж. — 2001. — № 5. — С. 115-116.

*

Рейтинг вузів України "Софія Київська" у 2002 році // Персонал. — 2002. — № 5. — С. 68-77.

ПУБЛІКАЦІЇ В ГАЗЕТАХ

Создана юридическая академия // Веч. Одесса. — 1997. — 12 дек. — С. 1.

*

Ківалов С.В. У юридичної академії завидні перспективи: [Про одержання статусу державної академії] / Бесіду провів Ю.Здериглазов // Одес. вісті. — 1998. — 13 січня. — С. 1.

Сурнина В. Лицей... Колледж... Юридическая Академия... И все это в Одессе! // Одес. вестник. — 1998. — 20 янв. — С. 2.

Паньков А. Академия права / Беседу вела А.Колесник // Регион. — 1998. — 25 июля. — С. 11.

Ківалов С.В. В Одесі — все спокійно: [Про концептуальні засади нового юридичного вузу] // Юрид. вісник України. — 1998. — 13-19 серпня. — С. 3.

Ханіна О. Унікальний навчальний комплекс в Одесі // Уряд. кур'єр. — 1998. — 5 верес. — С. 9.

Полетаев С. Прогулки по академии // Слово. — 1998. — 20 нояб. — С. 3.

День академии. 2 декабря // Веч. Одесса. — 1998. — 3 дек.

Щасливого плавання, академіє! // Юрид. вісник України. — 1998. — 10-16 груд.

Кормич Л. Верю: завтра будет лучше, чем вчера // Одес. вестник. — 1998. — 12 дек. — С. 6.

*

Орзих М. Академия готовит юридическую элиту страны // Одес. известия. — 1999. — 8 апр. — С. 3.

Кивалов С.В. Правознавство: час змін // Чорномор. новини. — 1999. — 10 червня. — С. 2.

Владимирский О. Подводя итоги, академия движется вперед // Слово. — 1999. — 9 июля. — С. 2.

Герасимова Т. Вера в справедливость — категория правовая : [Статья содержит интервью с преподавателями ОГЮА: И.А. Дришлюком, Е.О. Харитоновым и Н.А. Саниахметовой] // Слово. — 1999. — 11 июня. — С.4.

Кивалов С. “Мы не ожидали такого количества абитуриентов” // Слово. — 1999. — 30 июля. — С. 2.

Кивалов С.В. Заказ на юриста: [О перспективах развития ОГЮА] // Одес. известия. — 1999. — 22 сент. — С. 1.

“Золотая фортуна” благосклонна к юридической академии: лауреат в номинации “Высшее учебное заведение как эталон юридического образования в Украине” // Слово. — 1999. — 15 окт. — С. 1.

Сурнина В. Дипломанты “Золотой фортуны-99” — наши земляки: [О присвоении звания лауреата Всеукр. рейтинга популярности качества “Золота Фортуна-99” Одесской государственной юридической академии и президенту ОГЮА С.В.Кивалову] // Одес. вестник. — 1999. — 16 окт. — С. 2.

Золота фортуна — трудова еліта України. Лауреат рейтингу (99) в номінації “Вищий навчальний заклад як еталон юридичної науки в Україні”: [ОНЮА] // Уряд. кур'єр. — 1999. — 28 жовт. — С. 11.

Кивалов С.В. Приватизировать юридическое образование невозможно! // Веч. Одесса. — 1999. — 2 дек. — С. 2. — То же // Слава і січ. — 1999. — 25 груд.

Биденко Ж. Юридическая академия стартует первой: День открытых дверей // Слово. — 1999. — 3 дек. — С. 2.

День академии // Юг. — 1999. — 8 дек.

Матієнко В. День юридичної академії // Одес. вісті. — 1999. — 9 груд. — С. 4.

Кивалов С. 150 лет и два года // Слово. — 1999. — 10 дек. — С.1.

Кивалов С.В. Выпускникам желаю будущего: [О вручении Одесской государственной юридической академии диплома “Эталон подготовки юридических кадров в государстве”] / Беседу вела Е. Новосельская // Плюс мир. — 1999. — 21-27 дек. — С. 3.

*

Кивалов С.В. Если фундамент будет из песка, то и здание получится хлипким: [О болевых точках юридического образования] // Слово.- 2000. — 1 янв. — С. 27.

Кивалов С.В. Юрист должен занимать достойное место в обществе // Теленеделя. — 2000. — 6-13 янв. — С. 3.

Одеська державна юридична академія: Провідний вищий учбовий заклад правознавства, центр юридичної освіти, науки і культури на Півдні України // Чорномор. новини. — 2000. — 27 січ. — С. 2.

Кивалов С.В. Стан юридичної освіти — катастрофічний. Вихід — у посиленні державного регулювання // Юрид. вісник України. — 2000. — 10-16 лют. — С. 4.

Сергей Кивалов: “Во всем СССР юристов готовили пятнадцать вузов. А в Украине сегодня — 178. Это катастрофа для государства!": [О приоритетных задачах академии] / Интервью вел С.Захаркевич // Киев. вестник. — 2000. — 23 февр. — С. 2.

У Юридической академии — редкие награды Международного рейтинга “Золотая фортуна” // Слово. — 2000. — 24 марта. — С.1.

- Волина Л. Юристов племя молодое: [О вручении дипломов выпускникам ОНЮА] // Одес. известия. — 2000. — 14 апр. — С. 4.
- Серый А. Им строить правовое государство: [О вручении дипломов выпускникам факульт. гражд. права и предпринимательства, гос. управления и междунар. права] // Одес. известия. — 2000. — 20 апр. — С. 4.
- Теперь — Одесская национальная // Слово. — 2000. — 28 апр. — С. 1.
- Кивалов С.В. Эталон юридического образования // Южная правда. — 2000. — 11 мая. — С. 2.
- Кивалов С.В. Юристы — это те же врачи, только они отвечают за здоровье общества // Теленеделя. — 2000. — 11-21 мая. — С. 3.
- Кивалов С.В. На полшага, на шаг академия должна идти впереди других вузов. Выпускники 2002 года станут первыми Выпускниками, которые будут говорить: “Мы — из Одесской национальной юридической академии” // Слово. — 2000. — 12 мая. — С. 2.
- Будни и праздники академии: Фоторепортаж // Слово. — 2000. — 12 мая.
- Виват, академия! // Веч. Одесса. — 2000. — 13 мая. — С. 1,8: ил.
- Волина Л. Статус национальной // Одес. известия. — 2000. — 17 мая. — С. 1.
- Почетный статус академии: [Поздравления М.Баглая, В.Бойко, Р.Боделана, В.Медведчука, И.Плюща, М.Потебенько, Д.Притыки, С.Станик] // Слово. — 2000. — 19 мая. — С. 2.
- Аверина И. Академия, достойная статуса национальной // Комсомольская правда в Украине. — 2000. — 19 мая. — С. 25: ил. — То же / Теленеделя. — 2000. — 25 мая-4 июня. — С. 5.
- Сурнина В. Виват, Академия! // Киев. вестник. — 2000. — 29 мая.
- Попа М. Юракадемия: уверенный взгляд в будущее // Коммерсант Юга. — 2000. — 28 июля-4 авг. — С. 1-2.
- Кивалов С.В. Мы все — ученики в нашей многотрудной жизни: [О качественной подготовке специалистов] // Слово. — 2000. — 1 сент. — С.1.
- Кивалов С.В. Професіонал має бути інтелігентним: [Про виховну роботу, яка є невід'ємною частиною навчального процесу] // Освіта. — 2000. — 27 верес. — С. 4.

Ильина В. "Нежный" возраст солидного вуза // Одес. вестник. — 2000. — 5 дек. — С. 3.

Солдатский А. В день рождения Академия помогает пострадавшим от стихии // Слово. — 2000. — 8 дек. — С. 2.

*

Студенты юридической академии будут изучать морское право на пляже: [О передаче искусственного пляжа и бетонной площадки для строительства лодочной станции и корпуса для изучения морского и таможенного права] // Слово. — 2001. — 2 февр. — С. 2.

Кивалов С. Ми відкриті всьому світу // Освіта. — 2001. — 7-14 лют. — С. 5-6.

Кивалов С.В. Вузы Украины должны готовить высококлассных специалистов: Интервью с президентом ОНЮА / А. Солдатский // Слово. — 2001. — 9 февр. — С. 3.

Солдатский А. "Прокурор должен руководствоваться не эмоциями, а законами", — сказал Генеральный прокурор Украины Михаил Потебенько: [О распределении студентов ОНЮА, на котором присутствовали Генеральный прокурор Украины и прокуроры из семи южных областей Украины] // Слово. — 2001. — 23 февр. — С. 2.

Одеська національна юридична академія // Освіта. — 2001. — 7-14 лют. — С. 5-8: ілюстр.

Паньков А. Навчальний процес в академії: європейський рівень — вже сьогодні // Освіта. — 2001. — 7-14 лют. — С. 7.

Солдатский А. Смотрины состоялись: День открытых дверей // Слово. — 2001. — 16 марта. — С. 2.

Солдатский А. Поздравили ветеранов: [Про зустріч в ОНЮА з ветеранами війни — працівниками ЧМП] // Слово. — 2001. — 13 апр. — С. 2.

Миловидова Н. ОНЮА открыта для всех: День открытых дверей // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 11 мая. — С. 17. — То же // Аргументы и факты в Украине. — 2001. — № 19. — С. 14.

Солдатский А. На фронт уходили мальчишками, домой воз-

вращались героями: [Об открытии на здании юридического училища ОНЮА мемориальной доски в честь Героя Советского Союза — бывшего воспитанника Детгородка П.В.Томасевича] // Слово. — 2001. — 18 мая. — С. 6. — То же // Одес. вестник. — 2001. — 12 мая. — С. 7.

Карьера для юриста: День правовой карьеры // Одес. известия. — 2001. — 24 мая. — С. 3.

Один день академії / Матеріал презентації підготував М.Щербань // Освіта. — 2001. — 13-20 червня. — С. 8-9: ілюстр.

Паньков А. “Найдорожче для академії — майбутнє її випускників” // Освіта. — 2001. — 13-20 червня. — С. 9.

Видова М. Одесские академики стали взрослыми. Выпуск-2001 // Аргументы и факты в Украине. — 2001. — № 26 (июнь). — С. 16. — То же // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 29 июня. — С. 15.

Грей О. Виват, академия!: Дипломы — правоведам // Одес. вестник. — 2001. — 26 июня. — С. 3.

В юридической — выпуск // Одес. известия. — 2001. — 3 июля. — С. 4.

Полянський Ю. Студентське самоврядування і особистість // Освіта. — 2001. — 4-11 лип. — С. 10.

Левит А. Самым юным в Украине студентом в нынешнем году стал 13-летний Женя Галчанский, поступивший в Одесскую национальную академию // Факты. — 2001. — 27 июля. — С. 6.

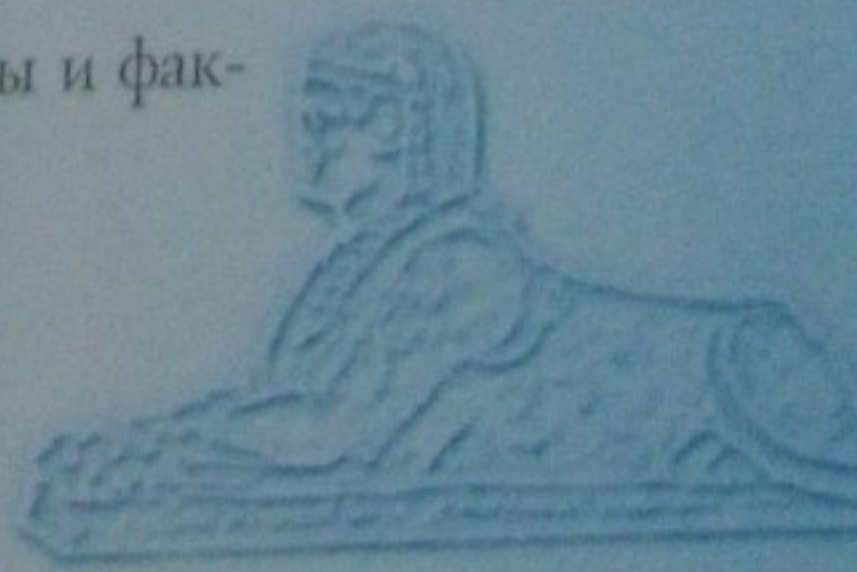
Ківалов В.С. Академія — це шалена робота // Освіта. — 2001. — 4-11 лип. — С. 10.

Чернецкая Т. С детством не успев проститься : [О четырнадцатилетней студентке Криворожского учебного центра Одесской национальной юридической академии Юлии Михайличенко] // Слово. — 2001. — 14 сент. — С. 8.

Видова М. ОНЮА: День юриста // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 19-26 окт. — С. 26.

Довбня А. Свято Академії: [День Академії] // Юрид. вісник України. — 2001. — 22-28 груд. — С. 9.

Миловидова Н. Новое поколение выбирает ОНЮА // Аргументы и факты в Украине. — 2001. — № 32 (август) — С. 14.

Видова М. "Vivat" — кафе студентов ОНЮА // Теленеделя. — 2001. — 8 нояб. — С. 2.

Видова М. ОНЮА — день открытых дверей // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 21-28 дек. — С. 18.

*

Чернецкая Т. 99,9 процента нынешних выпускников ОНЮА востребованы // Слово. — 2002. — 25 янв. — С. 6.

Галин А. "Хочу сделать доброе и полезное ...": [О создании Сашей Николаенко благотворительного фонда помощи женщинам и детям, пострадавшим от агрессии] // Веч. Одесса. — 2002. — 2 февр. — С. 1.

Секержинский М. Турнир будущих юристов: [В ОНЮА состоялась третий этап Всеукраинской ученической олимпиады по правоведению] // Одес. вестник. — 2002. — 6 февр. — С. 2.

Колесник А. Студентов по весне... пересчитаем?: Конфликт вокруг аренды помещения для общежития // Веч. Одесса. — 2002. — 16 февр. — С.1,6.

Булавко В., Жовта І. Сучасна освіта в Україні-2002: Міжнародна виставка: [ОНЮА нагородили золотою медаллю у номінації "Кращий дизайн виставочного стенду"] // Освіта України. — 2002. — 19 лют. — С. 2.

Видова М. ОНЮА — вуз XXI века // Комсомольская правда в Украине. — 2002. — 22 февр. — С. 22.

Галяс А. Генеральный прокурор доволен пополнением // Одес. вестник. — 2002. — 9 марта. — С. 2.

Тыльная сторона монитора: свобода слова: [О круглом столе, посвященном роли СМИ, который состоялся в ОНЮА] // Юг. — 2002. — 21 марта. — С. 4.

Ківалов С. Кидати випускника напризволяще — злочин // Освіта. — 2002. — 27 берез.-3 квіт. — С. 4.

Паньков А.І. Вірити в свої сили: [Про день правничої кар'єри в ОНЮА] // Освіта. — 2002. — 27 берез. — С. 5.

Ярмарок вакансій? Ні, вибір долі: День правничої кар'єри в ОНЮА // Освіта. — 2002. — 27 берез.-3 квіт. — С. 4-5.

Борисенко Т. Надежный причал: [Про допомогу, яку одер-

- жують від ОНЮА ветерани — колишні вихованці Дитячого містечка ім. Комінтерну] // Слово. — 2002. — 29 марта. — С. 2.
- Щербань М. Від якої печі танцювати?: [Про працевлаштування випускників ОНЮА] // Освіта.- 2002.- 3-10 лип.- С. 5.
- Ильина В. Юристов стало больше на четверть тысячи // Одес. вестник. — 2002. — 9 июля. — С. 4.
- Абитуриенты “штурмуют” академию // Слово. — 2002. — 19 июля. — С. 3.
- Многим золотые медали не помогли: К итогам первого потока вступительных экзаменов в ОНЮА // Слово. — 2002. — 9 авг. — С. 3.
- Репула С. Третий семестр — трамплин к карьере: [Производственная практика] // Слово. — 2002. — 9 авг. — С. 3.
- К диплому юриста водительское удостоверение — классно!: [О создании при ОНЮА автошколы] // Слово. — 2002. — 16 авг. — С. 15.
- Кивалов С. Соединяя традиции и современность: Путешествие в страну “Академия” // Слово. — 2002. — 30 авг. — С. 3: ил.
- Черкес М. Усиливая связь теории и практики: [Изучение международного права] // Слово. — 2002.- 20 сент. — С. 19.
- Одесская юридическая академия // Одес. корни. — 2002. — № 15 (сент.) — С. 4.
- Великанов Г. ОТЕЛЬ для студента // Одес. вестник. — 2002. — 29 окт. — С. 2.
- Миловидова Н. ОНЮА: открытие отеля “Юрист” // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 44 (октябрь). — С.14.

ІНСТИТУТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

- Оборотов Ю. Специалисты по европейскому праву // Юг. — 1998. — 12 июня. — С. 2.
- Аракелян М. Юристы учатся работать с Европой: [Создание Института европейского права] / Интервью вел Ю.Гаврилов // Коммерсант Юга. — 2000. — 4-18 февр. — С. 5.
- Аракелян М. “Ноу-хау” Одесской юридической академии: [Об Институте европейского права в составе ОНЮА] // Слово. — 2000. — 18 февр. — С. 4.

Солдатский А. И через национальную академию проходит путь в Европу: [Создание Института европейского права] // Слово. — 2000. — 2 июня. — С. 3.

ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ І МУНІЦІПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Кормич Л. Не лише лекціями живе наш студент: [Робота Інституту адвокатури і муніципального управління] // Слово. — 2002. — 20 сент. — С. 19.

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ

Будущие судьи готовятся в Одессе: [Об открытии Института подготовки профессиональных судей] // Пассаж. — 2002.- № 10. — С.130-131.

Институт для судей // Навчання сьогодні. — 2002. — № 2. — С. 4.

ОНЮА. Открытие нового Института судей // Пассаж. — 2002. — № 4. — С. 134-135.

*

Даценко К. Это — первый! В Одессе создается первый в СНГ Институт подготовки профессиональных судей // Юрид. практика. — 2002. — 20 февр. — С. 2.

Одесса будет готовить судей-профессионалов // Слово. — 2002. — 7 июня. — С. 5.

Туляков В. Не каждому юристу дано быть судьей // Слово. — 2002.- 26 июля. — С. 3.

Черкесова Л. Искусство верить судьбе: [Институт профессиональных судей] // Одес. вестник. — 2002. — 4 сент. — С. 3.

Інститут суддів // Уряд. кур'єр. — 2002. — 5 верес. — С. 2.

Ільченко А. Перший в Україні: [Інститут професійних суддів] // Юрид. вісник України. — 2002. — 7-13 верес. — С. 3.

А судьи где? // Одес. телеграф. — 2002. — 9-15 сент. — С. 3.

Даценко К. Открыт Институт профессиональных судей // Юрид. практика. — 2002. — 10 сент. — С. 2.

ФАКУЛЬТЕТ ГРАЖДАНСКОГО ПРАВА И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Аракелян М.Р. Факультет гражданского права и предпринимательства ОНЮА — базовая основа развития гражданского права и предпринимательства на Юге Украины // Суспільство, держава, право. — 2002. — № 1. — С.13-15.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Милови́дова Н. ОНЮА: открытие нового факультета [социально-правового] // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 26 (июнь). — С. 9.

Чанышева Г. Востребовано временем: При Одесской национальной юридической академии создан новый социально-правовой факультет // Слово. — 2002. — 16 августа. — С. 3.

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Коржинская С. Если учиться второй раз..., то на юриста: [О факультете последипломного образования ОГЮА и его декане И.М.Сироте] // Одес. известия. — 1998. — 24 июля.

Сирота И.М. Второе высшее образование: [Интервью вел В.Черненко] // Одес. известия. — 1999. — 13 марта. — С. 2.

Чернецкая Т. ...А два диплома — лучше // Слово. — 1999. — 2 апр. — С. 2.

Комисаренко С. В прошлом — филологи, военные, ныне юристы // Одес. известия. — 1999. — 21 апреля. — С. 1.

Сирота И.М. Юридический всеобуч не мода, а требование времени: Интервью с деканом факультета последипломного обучения / А.Солдатский // Слово. — 2000. — 11 февр. — С. 9.

Волина Л. Дипломы — лучшим: [Факультет заочного и последипломного образования] // Одес. известия. — 2001. — 22 марта. — С.4.

Серый А. Полку юристов прибыло: [Выпуск факультета заочного и последипломного образования] // Одес. известия. — 2002. — 20 марта. — С. 1.

Сирота И.М. Везде востребован юрист: [Интервью с деканом факультета заочного и последипломного образования / Л.Волина] // Одес. известия. — 2001. — 30 марта. — С. 3.

Сирота И. Второй диплом — мода или необходимость: [О работе факультета последипломного образования] // Слово. — 2002.- 26 июля. — С. 3.

ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО І ВЕЧІРНЬОГО НАВЧАННЯ

Серый А. Полку юристов прибыло: Выпуск факультета заочного и последипломного образования // Одес. известия. — 2002. — 20 марта. — С. 1.

Тодощак О.В. Важно быть лидером / Интервью с деканом факультета заочного и вечернего обучения / Н.Шестакова // Слово. — 2002. — 17 мая. — С. 6.

ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Солдатский А. Веление времени: В Одесской государственной юридической академии с нынешнего года начинается подготовка журналистов—правоведов // Слово. — 2000. — 18 февр. — С. 12.

Авеличев В. Журналисты из юридической академии: Пресс-конф. // Одес. вестник. — 2000. — 18 апр. — С. 2.

Матиенко В. Журналистский корпус пополнится юристами // Одес. известия. — 2000. — 26 мая. — С. 4.

Бойко Л. Новый факультет: [Про відкриття факультету журналістики в ОНЮА] // Уряд. кур'єр. — 2000. — 25 жовт. — С. 8.

Мисюченко П. Потреба журналістів-принципалів [Про створення в ОНУОА факультету юридичної журналістики] // Слово. — 2002. — 23 сер. — С. 3.

ФАКУЛЬТЕТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Карпач А.В. На базі общечеловеческих ценностей: Интервью с зам. кафедрой конституц. теории / Вест В.Мисюченко // Одес. інст.-тис. — 2000. — 2 февр. — С. 3.

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мисюченко Н. ОНУОА — розвиток громадянського права [О кафедре гражданского права ОНУОА] // Товариство. — 2002. — 23 лютого. — С. 3.

СУДОВО-ПРОКУРОРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Соловйов А. Глише — не широкі [Стаття містить інформацію про роботу кафедри уголовного права в кафедрі о формировании правосознания молодых студентов — будущих следователей] // Слово. — 2000. — 19 мая. — С. 3.

КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Кафедра военной подготовки Одесской национальной юридической академии. Весте включены в состав // Писарь. — 2001. — № 2. — С. 34-35.

Мисюченко Т. Принцип законности неукоснительно [О передаче в ведение ОНУОА 36 кафедр Одесского за кафедр ОНУОА соответствующим образом функционировать кафедр] // Вест Одесса. — 1999. — 30 мая. — С. 2.

Ханина О. Скандал, которого могло и не быть: [О конфликте вокруг создания военной кафедры] // Слово. — 1998. — 25 дек. — С. 1,4.

Ясинський Г. Ми Батьківщині ще послужим.. // Думська площа. — 1999. — 14 трав. — С.1-3

“На верность народу присягаю”: [Выпуск на кафедре военной подготовки] // Слово. — 2002. — 19 июня. — С. 3.

МАГІСТРАТУРА

Витман К.Н. Магистры государственной службы / Интервью вела Е.Антонова // Слово. — 2001. — 7 дек. — С. 5.

ЮРИДИЧНЕ УЧИЛИЩЕ

ОНЮА. Юридическое училище № 1 // Пассаж. — 2002. — № 5. — С. 82-83.

*

Подлінев С.Д. Як стати юристом без атестата зрілості? // Думська площа. — 1998. — 17 червня. — С. 4.

Подлинев С.Д. Двадцать первый век: требуются юристы: [О приеме в юридическое училище] // Коммерсант Юга. — 1999. — 25 июня. — С. 1.

Генерал-майор милиции С.Д.Подлинев: “Годы работы с детьми — лучшие в моей жизни” / Интервью вела Д.Дукова // Веч. Одесса. — 2002. — 1 июня. — С. 4.

ФІЛІАЛИ

Юристами не рождаются, ими становятся в Николаевском учебном центре Одесской государственной юридической академии // Горожанин. — 2000. — № 1. — С. 6-15.

Солдатский А. Брак по взаимному расчету: [О работе Николаевского учебного центра Одесской государственной юридической академии] // Слово. — 2002. — 27 окт. — С. 6.

Теперь и у нас есть свои “академики”: [Экономико-правовой факультет в Симферополе] // Крым. правда. — 2001. — 5 июля. — С. 1.

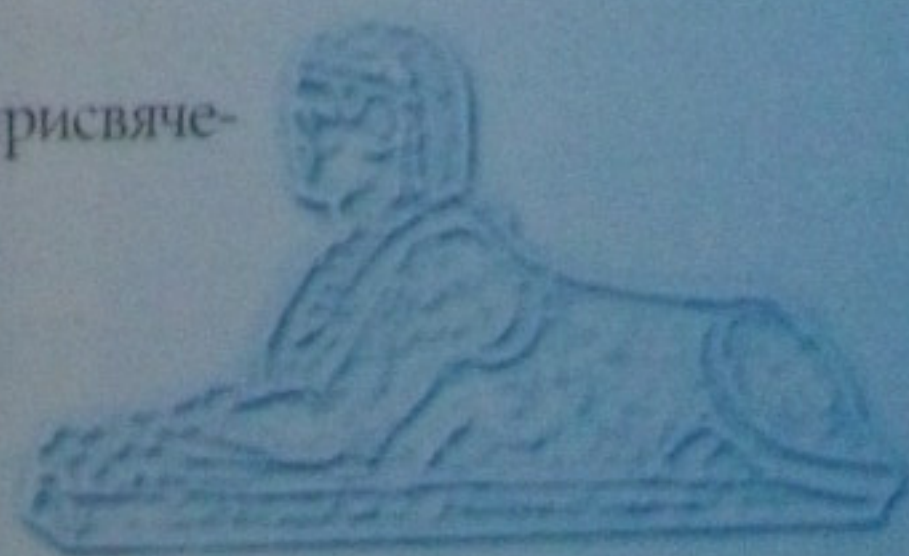
АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКА БАЗА

- Крикливий М.Ф. Сонце сідає на всі дахи: [Інтерв'ю з проректором з адміністративно-господарської роботи / М.Щербань] // Освіта. — 2001. — 28 берез.-4 квіт. — С. 8-10.
- Симоненко С. Дело пойдет, если за него возьмется Николай Крикливый // Слово. — 2002. — 15 марта. — С. 9.
- Крикливый Н.Ф. Качество учебного процесса зависит от состояния материально-технической базы вуза // Комсомольская правда в Украине. — 2002. — 28 марта. — С. 7.
- Крикливый Н. Студенческое общежитие — “пять звезд”!: Интервью вел А.Солдатский // Слово. — 2002. — 19 июля. — С. 3.

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

ОКРЕМІ ПУБЛІКАЦІЇ

- Програма 1-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і аспірантів / ОДЮА. — О., 1998. — 20 с.
- Програма 2-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і аспірантів / ОДЮА. — О., 1999. — 20 с.
- Програма 2-ї звітної студентської наукової конференції / ОДЮА. — О., 1999. — 20 с.
- Програма 3-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і аспірантів / ОДЮА. — О.: Юрид. л-ра, 2000. — 24 с.
- Програма 4-ї звітної щорічної студентської наукової конференції. 20 березня 2001 р. — О.: Юрид. л-ра, 2001. — 24 с.
- План науково-дослідницької роботи Одеської національної юридичної академії на 2001-2005 роки за темою: “Правові проблеми становлення та розвитку сучасної української держави”. — О.: Юрид. л-ра, 2001. — 440 с.
- Програма 5-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і аспірантів, присвяченої другій річниці присвоєння ОНЮА статусу національної. — О.: Юрид. л-ра, 2002. — 36 с.
- Програма 5-ї звітної щорічної студентської наукової конференції, присвяче-

ної другій річниці присвоєння ОНЮА статусу національної. — О.: Юрид. л-ра, 2002. — 32 с.

План науково-дослідницької роботи Одеської національної юридичної академії на 2001-2005 роки за темою: "Правові проблеми становлення та розвитку сучасної Української держави". — О.: Юрид. л-ра, 2002. — 440 с.

ПУБЛІКАЦІЇ В КНИГАХ ТА НАУКОВИХ ЗБІРНИКАХ

Ківалов С.В. Наукова діяльність Одеської національної юридичної академії в 2000 році // Актуальні проблеми держави і права: 36. наук. праць / ОНЮА. — О., 2001. — Вип. 11. — С. 3-20.

Ківалов С.В., Біла А.Р. Одеська школа теорії адміністративного реформування // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — О., 2002. — Т. 1. — С. 5-15.

Багрій-Шахматов Л.В., Туляков В.О. Школа кримінального права Одеської національної юридичної академії // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — О., 2002. — Т. 1. — С. 34-43.

Орзіх М.П. Правове супроводження місцевого самоврядування в Україні // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — О., 2002. — Т. 1. — С. 16-33.

Харитонов Є.О. Школа рецепції римського права в Одеській національній юридичній академії // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — О., 2002. — Т. 1. — С. 44-64.

ПУБЛІКАЦІЇ В ЖУРНАЛАХ

Постика И., Каракаш И. Международная научно-практическая конференция и научные чтения в Одесской государственной юридической академии // Юрид. вестник. — 1999. — № 1. — С. 102-103.

ПУБЛІКАЦІЇ В ГАЗЕТАХ

Ильина В. Права женщин. Пока только предмет разговора: [О научных чтениях "Права женщин", которые прошли в ОГЮА] // Одес. вестник. — 1998. — 17 марта. — С. 3.

Международный семинар юристов // Одес. известия. — 1998. — 3 нояб. — С. 1.

Сибирь Ю. К великим идеалам Декларации: [О заседании круглого стола, посвященного 50-летию Всеобщей Декларации прав человека] // Одес. известия. — 1998. — 10 дек. — С. 1.

Веприк В. Идеалы Всеобщей Декларации могут изменить мир: [О заседании круглого стола, посвященного 50-летию Всеобщей Декларации прав человека] // Слово. — 1998. — 11 дек. — С. 2.

*

Матиенко В. Семинар-дискуссия ["Смертная казнь в правовом поле Украины: национальные интересы и международные обязательства"] // Одес. известия. — 1999. — 24 апр. — С. 2.

Биленко Ж. Наука для юристов: Беседа с проректором по научной работе ОГЮА И.В. Постикой // Слово. — 1999. — 30 апр. — С. 4.

"Гармонией" против насилия: [О проведении "круглого стола" по теме "Правоохранительные органы и обвинение в домашнем насилии" с участием делегации из США] // Юг. — 1999. — 7 июля — С. 1.

Матиенко В. "Гармония" в Юридической академии: [О проведении "круглого стола" по теме "Правоохранительные органы и обвинение в домашнем насилии" с участием делегации из США] // Веч. Одесса. — 1999. — 13 июля. — С. 3.

Матиенко В. Юристы и таможенники работают над новым кодексом: [О международ. научно-практич. конф. "Таможенные операции на морском транспорте"] // Слово. — 1999. — 30 июля. — С. 13.

Биленко Ж. Свежий взгляд на вечные проблемы: [О конф. "Права человека в современной Украине" (17-19 сент.)] // Слово. — 1999. — 24 сент. — С. 2.

Веприк В. Права человека: нас учат их соблюдать: [О семинаре "Конвенция по защите прав и основных свобод человека как неотъемлемая часть национального законодательства Украины в правоприменительной практике"] // Слово. — 1999. — 8 окт. — С. 11.

Матиенко В. Разрабатывается проект закона [“О предотвращении отмывания средств, полученных преступным путем”] // Одес. известия. — 1999. — 15 дек.

*

Матиенко В. “AIESEC” в Юридической академии: [О проведении национальной мотивационной конф. “Назад в будущее” (2-5 марта)] // Одес. известия. — 2000. — 23 марта. — С. 4.

Матієнко В. Конференція молодих юристів [“Розвиток держави і права в Україні в сучасних умовах”] // Одес. вісті. — 2000. — 22 квіт. — С. 1.

Солдатский А. Терроризм легче предупредить: [О проведении первой научно-практич. конф. “Борьба с терроризмом в международном и украинском национальном праве: социальные и правовые проблемы”] // Слово. — 2000. — 9 июня. — С. 4.

Только сильнейший из вузов может дать хорошее образование: [О заседании “круглого стола” по вопросам юридического образования, который прошел в ОНЮА] // Слово. — 2000. — 7 июля. — С. 4.

Астрахович Е. Медиков защитят юристы: [Семинар по проблемам правового обеспечения медицинской отрасли. 12 июля] // Слово. — 2000. — 21 июля. — С. 2.

Матиенко В. Международный проект “Интегрирование этики в демократическое управление”: [Об участии ОНЮА] // Одес. известия. — 2000. — 25 июля. — С. 3.

Солдатский А. Одесса собрала цвет юридической науки: [О проведении первой научно-практич. конф. “Современный конституционализм и конституционная юстиция”] // Слово. — 2000. — 3 нояб. — С. 2.

Ясинская В. Конституционное право: [Проблемы и перспективы обсуждались на международ. научно-практич. конф. “Современный конституционализм и конституционная юстиция”, которая состоялась в ОНЮА] // Одес. известия. — 2000. — 8 нояб. — С. 2.

Шиманский Ф. Спецслужба и опасна, и трудна, или Чем за-

висновок СБУ: [Доклад доц. каф. організації студентів та викладачів-асистентів органів ОВРОВА на між. конф. в Києві "Развитие демократии в Украине"] // Слово. — 2000. — 17 нояб. — С. 3.

Яценко В. Ректори не рекламуют проблеми на болючие и малые: [О наступлении проф. А.И. Пилипко на заседании совета ректоров вузов Одессы] // Одес. вестник. — 2000. — 23 дек. — С. 2.

Василенко О. Студенти всіх країн єдині в та... сперечливості. [Про турнір з парламентських дебатів, що відбувається 23-25 листопада в ОДЮОА] // Студент України. — 2001. — Февраль. — С. 8.

Трицюк А. Парламентські дебати в нападках. [О II міжнародного студентського турніру по парламентських дебатах "Свобода и частная жизнь"] // Вест. Одесса. — 2001. — 1 марта.

Данилюк Р. Парламентські дебати по-студентськи. [О II міжнародному студентському турніру по парламентських дебатах "Свобода и частная жизнь"] // Слово. — 2001. — 9 марта. — С. 5.

Мамоні В. Закриття турніру. [О проведенні 4-6 між. конф. проф. преподават. составу] // Одес. вестник. — 2001. — 29 марта. — С. 2.

Принципи двійного стандарту. [О міжуніверситет. конф. "О реформі освіти в Україні"] // Слово. — 2001. — 30 марта. — С. 6.

Тарасюк А. Студентський виступ. [О регіональному студентському турніру по парламентських дебатах "Визволення України з НАТО"] // Вест. Одесса. — 2001. — 22 мая. — С. 2.

Боніні А. Пленарне про право дитини. [Про міжуніверситет. конф. "Охрана детства. Детское право мира, доклад, лекции", що відбулася в ОДЮОА і була присвячена 30-річчю з часу встановлення Дитячого міжнародного акту. III Конференція] // Одес. вест. — 2001. — 1 червень. — С. 1.

Виринська Л. Дитина — це не море. [О міжуніверситет. конф. "Охрана детства", що відбулася в ОДЮОА] // Слово. — 2001. — 1 июня. — С. 2.

Використання міжнародно-правових стандартів. "Право людини та інші проблеми розвитку української освіти" // Слово. — 2001. — 13-20 червень. — С. 4-6.

Використання міжнародних стандартів. [Про проведення міжнародного симпозіуму проф. В.В. Коваленко] // Слово. — 2001. — 22 июня. — С. 11.

Грей О. Права человека и прописка: [О международном семинаре, прошедшем в ОНЮА] // Одес. вестник. — 2001. — 2 окт. — С. 2.

Утверджувати ідеали та принципи демократії та права: Права людини. Світло і тіні: [Про міжнарод. наук.-практ. конф. захисту прав людини, яка відбулась в ОНЮА] // Юрид. вісник. — 2001. — 17-23 листоп. — С. 2.

Перевернуть пирамиду власти: 9 ноября в ОНЮА состоялась Международная научно-практическая конференция “Судебная защита прав человека: национальный и европейский опыт” / С.В.Кивалов, Н.В.Гарник, Ю.А.Кармазин, П.Буркхар, А.И.Кормич, Ф.В.Шиманский; Подготовила Е.Астрахович // Слово. — 2001. — 16 ноября. — С. 6.

*

Солдатский А. Учимся демократии: [О Второй научно-практ. конф. “Развитие демократии и демократическое образование в Украине”, которая проходила в ОНЮА] // Слово. — 2002. — 31 мая. — С. 2.

Сидорова Г. Где растут государственных мужей: [О конференции “Адаптирование законодательной и нормативно-правовой базы общенациональной системы подготовки, переподготовки и повышения квалификации государственных служащих и должностных лиц местного самоуправления Украины к требованиям Европейского Союза”] // Одес. вестник. — 2002. — 5 июня. — С. 2.

Чугуникова А. Государственной службе нужны магистры: [О Второй конф., посвященной вопросам подготовки, переподготовки повышения квалификации государственных и муниципальных служащих] // Слово. — 2002. — 7 июня. — С. 2.

Волина А. Путь к демократии: [О Второй научно-практ. конф. “Развитие демократии и демократическое образование в Украине”, которая проходила в ОНЮА] // Одес. известия. — 2002. — 13 июня. — С. 2.

Необходима адаптация правовых систем: [О международ. симпозиуме “Украина-Россия: актуальные проблемы

адаптации правовых систем"] // Слово. — 2002. — 21 июня. — С. 2.

Адаптація правових систем: [О международ. симпозиуме "Украина-Россия: актуальные проблемы адаптации правовых систем"] // Одес. вісті. — 2002. — 26 червня. — С. 1.

Черкесова А. Проблемы у нас общие, как и пути их решения: [О международ. симпозиуме "Украина-Россия: актуальные проблемы адаптации правовых систем"] // Одес. вестник. — 2002. — 26 июня. — С. 5.

Миловидова Н. Украина-Россия: навстречу друг другу: [О международ. симпозиуме "Украина-Россия: актуальные проблемы адаптации правовых систем"] // Теленеделя. — 2002. — 11-21 июля. — С. 5.

Леонтьева Е. Ученые размышляют: [О 1-й международ. научно-практ. конф. "Защита окружающей среды, здоровье, безопасность в сварочном производстве"] // Одес. вестник. — 2002. — 12 сент. — С. 2.

Миловидова Н. Спасти все живое!: [О международ. научно-практ. конф. "Защита окружающей среды, здоровье, безопасность в сварочном производстве", которая состоялась в ОНЮА, по окончании которой Б.Патон, совершив экскурсию по академии, признал право академии считаться лучшим юридическим вузом] // Комсомольская правда в Украине. — 2002. — 16 сент. — С. 9.

Ученые размышляют: [О международ. научно-практ. конф. "Защита окружающей среды, здоровье, безопасность в сварочном производстве"] // Пресс-курьер. — 2002. — 19-25 сент. — С. 2.

МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Харитонов Є. Міжнародні зв'язки романістів ОДЮА // Юрид. вестник. — 1999. — № 2. — С. 148.

*

Коняхин В. Одесские студенты едут учиться в Англию и Германию // Одес. вестник. — 1998. — 19 сент. — С. 4.

Одесские студенты смогут учиться у Маргарет Тэтчер: [О договоре о сотрудничестве между ОГЮА и Ноттингемским университетом] // Слово. — 1999. — 14 мая. — С. 1.

Матієнко В. Співробітництво ОДЮА з Ноттінгемським університетом // Одес. вісті. — 1999. — 23 жовт. — С. 1.

Волина Л. На пути в Гаагу: [Об участии студентов ОНЮА в первом национальном этапе международ. соревнований по международ. праву] // Одес. известия. — 2001. — 30 янв. — С. 1.

Додин Е. Студенческая наука — это серьезно!: [На кафедре морского и таможенного права] // Слово. — 2002. — 23 авг. — С. 3.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Яковенко Т. Кращі серед кращих: [Про нагородження І. М. Сироти другою премією за книгу “Право пенсійного забезпечення в Україні” в номінації “Учебные пособия” на конкурсі за краще юридичне видання 1997-1998] // Юрид. вісник України. — 1998. — 21 жовт. — С. 1, 8.

*

В юридической академии учебники станут дешевле // Слово. — 1999. — 20 окт. — С. 2.

Василец В. Право на пенсию: [О выходе в свет книги проф. ОНЮА И.М.Сироты “Все о пенсиях, пособиях социальной защиты граждан Украины”] // Одес. известия. — 2000. — 6 июля. — С. 3.

Итоги конкурса на лучшее юридическое издание: [О журнале “Торговое мореплавание”] // Юрид. практика. — 2000. — 5 окт. — С. 6.

Чудова мить перемоги! Третина кращих видань в Україні належить видавництву “Юрінком Інтер”: [Викладачі ОНЮА — переможці третього Всеукр. конкурсу на кращі юридичні видання 1999-2000 рр.] // Юрид. вісник України. — 2000. — 5-11 жовтня. — С. 8.

Подведены итоги конкурса на лучшее юридическое издание: [Среди победителей в разных номинациях — ученые-преподаватели ОНЮА] // Юрид. практика. — 2001. — 10 окт. — С.4. — То же: // Юрид. вісник України. — 2001. — 13-19 жовт., — С. 4-5.

ГОСТІ АКАДЕМІЇ

Леонид Кучма принял участие в торжествах по случаю 55-й годовщины освобождения Одессы от фашистских захватчиков: [В т. ч. о встрече в Юридической академии] // Факты. — 1999. — 10 апр. — С. 2.

Президент Украины в Одессе: [В т. ч. о встрече в Юридической академии] // Одес. вестник. — 1999. — 10 апр. — С. 1.

Куренной В. Президент Л.Кучма любит Одессу и надеется на взаимность [В т. ч. о встрече в Юридической академии] // Юг. — 1999. — 14 апр. — С. 1.

Леонід Кучма вшанував захисників Одеси: [В т. ч. про зустріч в Юридичній академії] // Демократична Україна. — 1999. — 14 квітня. — С. 1.

Зверева Р. Президент Украины в Одессе: [В т. ч. о встрече в Юридической академии] // Веч. Одесса. — 1999. — 15 апр. — С. 1,2.

Білоус О. Щирі зустрічі на одеській землі: [В т. ч. в Юридичній академії] // Думська площа. — 1999. — 16 квітня. — С. 2-3.

Милови́дова Н. ОНЮА: визит Президента Украины // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 12 (март). — С. 26. — То же // Комсомольская правда в Украине. — 2002. — 15 марта. — С. 7; Теленеделя. — 2002. — 21-31 марта. — С. 2.

*

Матиенко В. Визит представителя Института Гете // Слово. — 1999. — 2 июля. — С. 8.

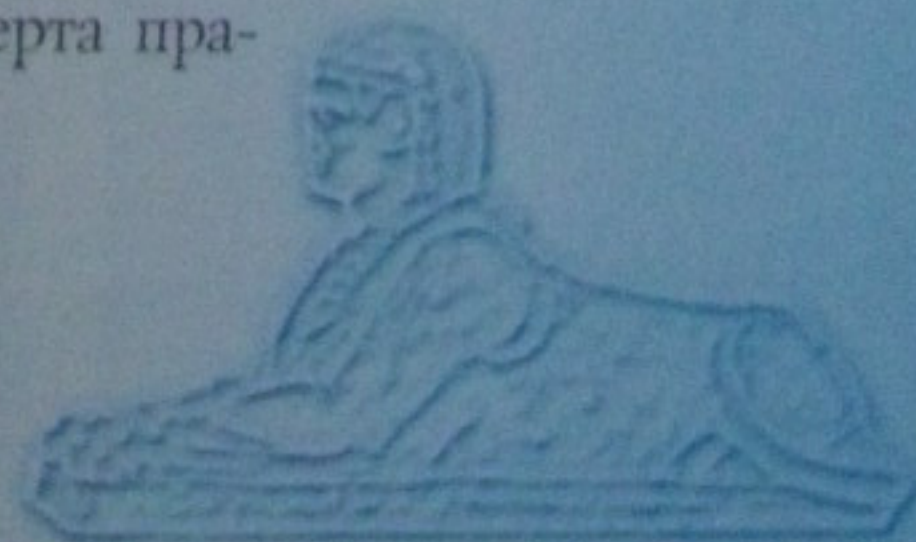
Гость из России посетил Юридическую академию: [О визите председателя Конституционного Суда Российской Федерации М.В.Баглая] // Слово. — 1999. — 13 авг. — С. 2.

В академию приезжал Верховный Комиссар ОБСЕ: [О гостях академии — Максе ван Стуле и проф. международ. права Кильского университета П.Торнберри] // Слово. — 1999. — 17 сент. — С. 1.

Китайские прокуроры оценили юридическую академию в Одессе // Слово. — 1999. — 19 нояб. — С. 1.

*

Гости юридической академии: [О делегации в составе представителей Британского Совета в Одессе, фирмы "Еврокнига", эксперта пра-

вительства Великобритании Л. Коллина] // Одес. известия. — 2000. — 17 февр. — С. 4.

Матиенко В. В Одесской юридической академии делегация Мичиганского университета // Одес. известия. — 2000. — 21 июня.

Галяс А. Генпрокурор принял участие в распределении студентов Юракадемии: Встреча в ОНЮА // Одес. вестник. — 2001. — 21 февр. — С. 2.

Для Генпрокурора авторитетов не существует: [Визит Генпрокурора М.Потебенько] // Веч. Одесса. — 2001. — 22 февр. — С. 1,6.

Галяс А. Единственный авторитет — закон: Визит Генпрокурора // Одес. вестник. — 2001. — 1 марта. — С. 5.

Видова М. Украина и Болгария — в борьбе с организованной преступностью: [О посещении ОНЮА губернатором области С.Гриневецким, Генеральным прокурором Украины М.А.Потебенько и Генеральным прокурором Болгарии Николой Филчевым] // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 8-15 июня.

ОНЮА всегда рада гостям: [О визите В.В. Медведчука] // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 15 июня. — С. 15.

Миловидова Н. ОНЮА: на страже национальной безопасности: [О встрече Председателя Верховной Рады по вопросам обороны, проф. Б. Андрусюка с курсантами военной кафедры ОНЮА] // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 12 окт. — С. 15. — То же // Теленеделя. — 2001. — 18 окт. — С. 5.

*

В сотрудничестве с немецкими юристами: [Визит представителей немецкого международ. фонда правового сотрудничества во главе с Ш.Х.Хьерстером] // Веч. Одесса. — 2002. — 7 февр. — С. 1.

Кремень В. Ми повинні бути кращими: Українська вища освіта звіряє свого годинника за передовими вузами: [Визит Міністра освіти і науки] // Освіта. — 2002. — 6-13 берез. — С. 3.

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА

Погребной С.А. Идея студенческих юридических консультаций // Актуальні проблеми політики: Зб. наук. праць / ОНЮА. — О., 1999. — Вип. 5. — С. 296-301.

*

ОНЮА. Для общего блага: [О юридической клинике] // Пассаж. — 2002. — № 3. — С. 124-125.

Шевцов П. Юридическая клиника // Судовий вісник. — 2002. — № 3. — С.11.

*

Сурнина В. 300 человек проконсультировались бесплатно в центре “Probona” // Одес. вестник. — 1998. — 17 марта. — С. 3.

Якщо нема грошей на адвоката // Думська площа. — 2000. — 9 червня. — С. 9.

Чернецкая Т. За последней надеждой // Слово.- 2002. — 1 февр. — С. 2.

Фотофакт: ОНЮА открыла бесплатную юридическую консультацию // Голос Украины. — 2002. — 5 февр. — С. 3.

Стерненко М. Юридическая клиника — для общественного блага // Веч. Одесса. — 2002. — 5 февр. — С. 1.

Сурнина В. Юридическая клиника “Pro Bono” принимает всех // Одес. вестник. — 2002. — 5 февр. — С. 2.

Бойко Л. Відкрито юридичну клініку // Уряд. кур'єр. — 2002. — 6 лют. — С. 16.

Серый А. В клинику... к юристу // Одес. известия. — 2002. — 6 февр. — С. 1.

Крещук В. Юридическая клиника для одесситов // Рабочая газета. — 2002. — 8 февр. — С. 1.

Милошевич С. Студенческая защита: В ОНЮА оказывают благотворительную правовую помощь // Киев. ведомости. — 2002. — 8 февр. — С. 6.

Чугунникова А. Открылась первая в Одессе бесплатная юридическая клиника // Слово. — 2002. — 8 февр. — С. 2.

Миловидова Н. ОНЮА: открытие юридической клиники // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 6 (февраль). — С. 8.

- Сурнина В. Молодые юристы из "Probona" предлагают бесплатные услуги // Одес. вестник. — 2002. — 24 февр. — С. 2.
- Шевцов П. Юридическая клиника // Судовий вісник. — 2002. — 29 берез. — С.11.
- Сидорова Г. Консультируют студенты // Одес. вестник. — 2002. — 13 июня. — С. 2.
- Солдатский А. Для малоимущих — бесплатные нотариальные услуги // Слово. — 2002. — 14 июня. — С. 2.
- Братська Н. Послуги нотаріуса — безплатно // Чорномор. новини. — 2002. — 22 червня. — С. 2.
- Миловидова Н. Оформляйте сделки грамотно: Юридическая клиника // Комсомольская правда в Украине. — 2002. — 27 июня. — С. 15.

ХРАМ СВ. ТЕТЯНИ

- Да будет храм! // Труд-Украина. — 2000. — 13 мая. — С. 1.
- Крещук В. И поднимется храм святой Татьяны // Рабочая газета. — 2000. — 18 мая. — С. 1.
- Не забывать о душе // Слово. — 2000. — 19 мая.
- Время собирать камни: [Торжества по поводу присвоения ОГЮА звания национальной и закладка храма] // Одес. вестник. — 2000. — 16 мая. — С. 1.
- Чернецкий О. Храм Тетяни зведуть юристи // Демократична Україна. — 2000. — 26 трав.- С. 4.
- Голяева И. В форме пасхального яйца // Одес. известия. — 2000. — 6 окт. — С. 4.
- Невмытый В. Основание у храма прочное // Веч. Одесса. — 2001. — 8 нояб. — С. 1.
- Чернецкая Т. Святыня и символ // Слово. — 2000. — 17 нояб. — С. 6.

БІБЛІОТЕКА

- Литературный кладезь ОНЮА // Пассаж. — 2001. — № 4. — С. 86-87.

ОНЮА. Источник знаний: [О библиотеке] // Одесса. — 2002. — № 1. — С. 118-119.

*

Душа навчання: [Про бібліотеку ОНЮА] // Юрид. вісник України. — 2000. — 18-24 травня. — С. 5.

Читальный зал в подарок: [Об открытии читального зала библиотеки в день Академии] // Веч. Одесса. — 2001. — 4 дек. — С. 4.

Солдатский А. Новое “лицо” библиотеки // Слово. — 2001. — 7 дек. — С. 1.

Миловидова Н. День рождения ОНЮА: [Открытие читального зала библиотеки] // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 14 дек. — С. 18.

Рапіна Л. У день народження Одеська національна юридична академія отримала сучасний читальний зал // Освіта України. — 2002. — 5 лют. — С. 7.

Афанасьев А. Любите книгу!: Уникальный фонд уникальной библиотеки // Слово. — 2002. — 6 сент. — С. 3.

СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ

“Мисс Академия” — это престижно // Пассаж. — 2001. — № 1. — С. 92-93.

Александра Николаенко: “Я всегда чувствую поддержку ОНЮА” // Пассаж. — 2002. — № 2. — С. 104-105.

*

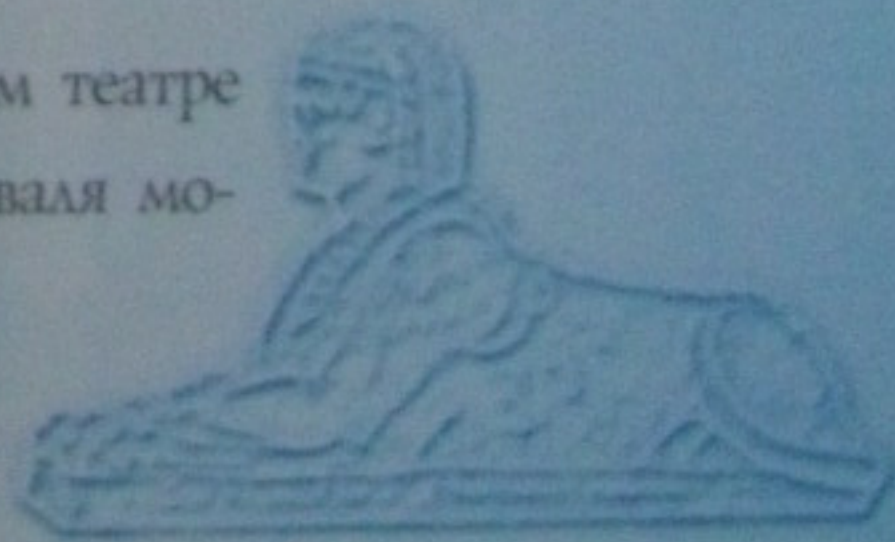
Ильина В. Посвящение в студенты, которое запомнится навсегда // Одес. вестник. — 1998. — 5 сент. — С. 2.

Серый А. Конкурс очаровательных юристов: [О конкурсе “Мисс Фемида-98”] // Одес. известия. — 1998. — 10 окт. — С. 4.

*

Матиенко В. Культурный десант юридической академии: [О студентах и сотрудниках Центра культуры и досуга, представлявших Украину на фестивале студенческих творческих коллективов в Турции] // Слово. — 1999. — 18 июня. — С. 2.

Гран-при — одесскому театру: [Об альтернативном молодежном театре ОНЮА, получившем высшую награду Международ. фестиваля мо-

лодежных театров “Рампа-99”] // Веч. Одесса. — 1999. — 24 июня. — С.5.

Даешь улицу юридическую!: [Интервью студентов в честь 3 годовщины создания ОНЮА] // Слово. — 2000. — 1 дек. — С. 1.

*

Максимова Е. Три минуты, которые покорили жюри: [О включении команды КВН “Де-Юре” ОНЮА в украинскую лигу КВН] // Одес. вестник. — 2001. — 10 февр. — С. 2.

Небесная ласточка-2001 — Саша Николаенко!!! Мисс студенчество Одессы // Теленеделя. — 2001. — 29 марта-4 апр. — С. 1.

Миловидова Н. Титул “Мисс Украина-2001” завоевала студентка Одесской национальной юридической академии // Слово. — 2001. — 11 мая. — С. 1.

Галяс А. У страны одесское лицо: [О победе студентки ОНЮА Саши Николаенко на конкурсе “Мисс Украина-2001”] // Одес. вестник. — 2001. — 15 мая. — С. 5.

Миловидова Н. Весеннее путешествие с “Де-юре”: [О команде КВН ОНЮА] // Теленеделя. — 2001. — 7 июня. — С. 2.

Миловидова Н. ОНЮА: посвящение в студенты // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 21 сент. — С. 15.

Тарасенко А. Театром увлеченные студенты: Две премьеры молодежного театра ОНЮА // Одес. вестник. — 2000. — 21 дек. — С. 8.

Чернецкая Т. Наша Саша — самая лучшая: Студентка ОНЮА вошла в десятку самых красивых девушек планеты // Слово. — 2001. — 23 нояб. — С.1

Корона переможниці престижного світового конкурсу — в української студентки: [Про перемогу студентки ОНЮА на престижному конкурсі “Міс Америкен Дрім — 2001” на Багамських островах] // Освіта України. — 2001. — 7 груд. — С. 3.

*

Веприк В. Одна из самых красивых девушек планеты Земля — одесситка Саша Николаенко // Слово. — 2002. — 4 янв. — С. 15.

- Миловидова Н. "Мисс студенчество—2002": [О победительнице конкурса — студентке ОНЮА Марине Стойковой] // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 28 (апрель). — С. 14.
- Николаева М. Песню дружбы запекает молодежь: [О фестивале искусств "Белый парус"] // Одес. вестник. — 2002. — 27 июня. — С.2.
- Миловидова Н. "Мисс Украина" покоряет Шри-Ланку // Комсомольская правда в Украине. — 2002. — 26 сент. — С. 10.
- Миловидова Н. День юриста: триумф одесситки: [О праздновании Дня юриста в ОНЮА, которое в этом году совпало с победой А.Николаенко на междунаро. конкурсе красоты "Мисс туризм мира — 2002"] // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 42 (октябрь). — С. 14.
- Мисс Туризма Мира-2002 — наша Саша Николаенко ! // Слово. — 2002. — 10 окт. — С. 1.
- Как живете, студенты-юристы?: Блиц-опрос // Слово. — 2002. — 25 окт. — С. 3.

СПОРТ

- Спортивная "Фемида" ОНЮА: [О волейбольной команде] // Пассаж. — 2000. — № 12. — С. 17.

*

- Калиберда О. Дзюдоисты юридической академии на турнире в Лондоне // Слово. — 1999. — 27 авг. — С.16.

*

- Станчев А. Чемпион мира — студент юридической академии: [По кикбоксингу — В.Шанько] // Слово. — 2000. — 19 мая. — С. 2.

- Калиберда О. Юристы умеют бегать, плавать, бороться... // Одес. известия. — 2000. — 28 июля. — С. 3.

- Студент Одесской юракадемии — среди лучших пловцов Европы // Слово. — 2000. — 18 авг. — С. 16.

- Бычихин Ю. "Наша совместная деятельность с юракадемией обещает дать Одессе команду европейского класса": [О волейбольной команде "Фемида" -СКА] // Одесса-спорт. — 2000. — № 18 (октябрь). — С. 14.

*

Физкульт-ура! ура! ура!: [О кафедре физического воспитания] // Слово. — 2001. — 5 янв. — С. 14.

Не только юристы: [Спортивные команды ОНЮА] // Одес. известия. — 2001. — 19 янв. — С. 3.

Каліберда О. Спортивний імідж академії // Освіта. — 2001. — 7-14 лют. — С. 8.

Видова Н. Тренинг для юристов: не только за партой: [О физическом развитии студентов] // Комсомольская правда в Украине. — 2001. — 29 июня. — С. 15. — То же / Аргументы и факты в Украине. — 2001. № 26 (июнь). — С. 16.

Каліберда О.Г. Чарівність і вправність — кращі у нас: [Про фізичне виховання] // Освіта. — 2001. — 4-11 лип. — С. 10.

Тренируйтесь и побеждайте!: [О закрытии V Универсиады Украины в новом спорткомплексе ОНЮА] // Одес. вестник. — 2001. — 18 сент. — С. 4.

Найкращий в Україні студентський спорткомплекс відкрито в Одесі // Одес. вестник. — 2001. — 18 сент. — С. 1. — То же // Теленеделя. — 2001. — 4-14 окт. — С. 8; Освіта України. — 2001. — 28 верес. — С. 1,6

Милошевич С. Суперстадион студентам // Киев. ведомости. — 2001. — 21 сент. — С. 10.

І юристи, і спортсмени: [Відкриття спорткомплексу] // Демократична Україна. — 2001. — 23 жовт. — С. 2.

*

Так победим! Будущие юристы на спортивных аренах страны и мира: [О спортивных достижениях и лучших спортсменах ОНЮА 2001 года] // Слово. — 2002. — 11 янв. — С. 6.

Поповиченко А. Праздник силы, красоты, здоровья // Веч. Одесса. — 2002. — 14 сент. — С. 8.

Бендерский Л. Праздник спорта: [Про міжнарод. турнір по дзюдо на кубок президента ОНЮА С.Ківалова] // Юг. — 2002. — 14 сент. — С.4.

Видова М. Спортивные достижения ОНЮА // Аргументы и факты в Украине. — 2002. — № 43 (октябрь). — С. 14.

ПЕРСОНАЛІЇ

Вчені — юристи України: Довідник / Верховна Рада України — К.: Ін-т законодавства, 1998. — 609 с. — [В т. ч. про вчених ОНЮА].

Професори Одеського (Новоросійського) університету (біографічний словник): У 4 т. — О.: Астропринт, 2000.

*

Ківалов Сергій Васильович // Юридична енциклопедія. — К., 2001. — С. 108.

Ківалов Сергій Васильович // Хто є хто в Україні: [Біографічний довідник] / Київ. наук. т-во ім. Петра Могили. — К., 2001. — С. 188.

Ківалов Сергій Васильович — президент Одеської національної юридичної академії // Ректор третього тисячоліття: Довідково-біографічне видання. — К., 2002. — Вип. 1. — С. 9, 52.

Меншун В. Людина, яка робить те, що інші лише збираються робити // Трибуна. — 2002. — № 7-8. — С. 4-6: Портр.

*

Ивакин А.А. // Алексеев П.В. Философы России XIX — XX столетий. — М., 2002. — С. 357-358.

*

Жакова Т. Кто сказал, что политика — не женское лицо?: Политическая гостиная: [О проф. ОНЮА Л.И.Кормич, возглавившей областную организацию партии “Жінки України”] // Веч. Одесса. — 2000. — 19 окт. — С. 2.

*

Белецкий О. Первые 75 академика Орзиха // Веч. Одесса. — 2000. — 26 окт. — С. 6.

Солдатский А. Трудный путь к вершинам науки: [О М.Ф.Орзихе] // Слово. — 2000. — 27 окт. — С. 2.

Ситник А. “Юридична енциклопедія”. Том четвертый: [Надано відомості про те, що в цьому томі вміщено статтю про М.Орзіха] // Закон і бізнес. — 2002. — 26 жовт. — С. 32.

*

Савчук Е. Не спеши, осень...: [О профессоре ОНЮА И. М. Сироте] // Одес. известия. — 1999. — 8 окт. — С. 2.

НАГОРОДИ

Служебная лестница: [О присвоении почетного звания “Заслуженный юрист Украины” С.В.Кивалову] // Юрид. практика. — 1998. — № 20. — С. 2.

Поздравляем!: [О награждении профессоров ОНЮА: И. М. Ясинского — орденом Богдана Хмельницкого, М.Ф. Орзиха, Л.В. Багрий-Шахматова и И.М. Сироты — орденами “За мужество”] // Слово. — 1999. — 19 нояб. — С. 2.

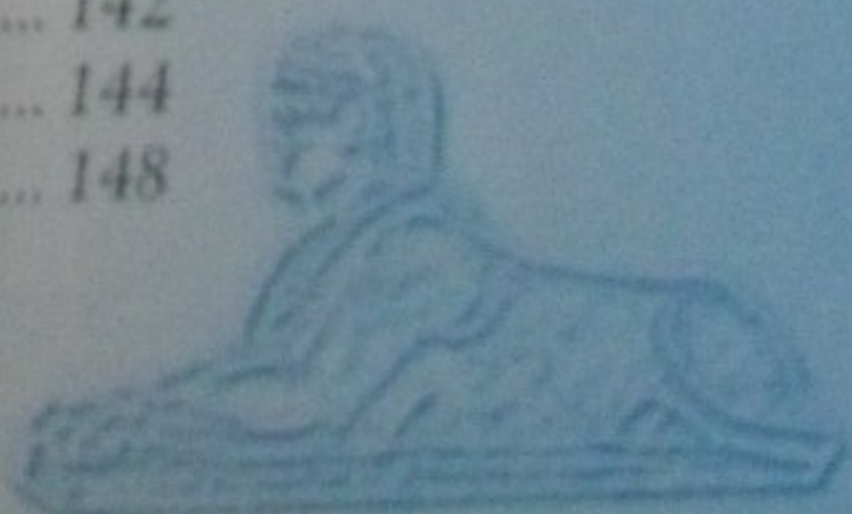
Поздравляем!: [О присвоении почетного звания “Заслуженный юрист Украины” Ю.С. Червоному, проф., зав. каф. гражданского процесса ОНЮА] // Слово. — 2000. — 6 окт. — С. 5.

Державні нагороди юристам: [Про нагородження С.В.Ківалова орденом “За заслуги” 1-го ступеню] // Уряд. кур'єр. — 2002. — 10 жовтня. — С. 1-2.

Про відзначення державними нагородами України юристів: [Присудження Ю.Є.Полянському звання Заслуженого юриста України] // Уряд. кур'єр. — 2002. — 16 жовтня. — С.2. — То же // Юрид. практика. — 2002. — 15 окт. — С. 9.

З М І С Т

РІШЕЛЬЄВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ	6
ІМПЕРАТОРСЬКИЙ НОВОРОСІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ	16
СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ВИЩИЙ ЮРИДИЧНИЙ ЗАКЛАД – ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ	36
ФАКУЛЬТЕТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН	44
<i>Кафедра конституційного права</i>	54
<i>Кафедра адміністративного та фінансового права</i>	66
<i>Кафедра соціальних теорій</i>	72
<i>Кафедра морського та митного права</i>	77
<i>Кафедра міжнародного права та міжнародних відносин</i>	80
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА	82
<i>Кафедра цивільного права</i>	88
<i>Кафедра цивільного процесу</i>	92
<i>Кафедра аграрного, земельного та екологічного права</i>	94
<i>Кафедра підприємницького та комерційного права</i>	96
<i>Кафедра філософії</i>	99
СУДОВО-ПРОКУРОРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ	102
<i>Кафедра криміналістики</i>	115
<i>Кафедра організації судових та правоохоронних органів</i>	119
<i>Кафедра кримінального процесу</i>	123
<i>Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права</i>	128
<i>Кафедра фізичного виховання</i>	133
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	140
<i>Кафедра історії держави і права</i>	142
<i>Кафедра юридичної педагогіки та психології</i>	144
<i>Кафедра іноземних мов</i>	148

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ	154
<i>Кафедра трудового права</i>	
<i>і права соціального забезпечення</i>	154
<i>Кафедра національної економіки</i>	159
ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ	161
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ	162
КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	165
ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ І МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	168
ІНСТИТУТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА	172
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ	173
Магістратура державної служби	174
Підготовче відділення	176
Юридичне училище	177
Наукова діяльність професорсько-викладацького складу та наукове співробітництво ОНЮА	179
Міжнародне співробітництво	187
Наукова Бібліотека	198
Матеріально-технічна база	202
Центр культури	204
ПЕРСОНАЛІЇ	
Історія	208
Керівництво ОНЮА	251
Професорсько-викладацький склад	263
ШЛЯХАМИ СХОДЖЕННЯ	
(Бібліографічні сторінки діяльності академії)	302

Історія Одеської національної юридичної академії / Головний редактор С. В. Ківалов; заст. головного редактора А. І. Паньков, А. І. Кормич. — Одеса: Юридична література, 2002. — 340 с.
ISBN 966-7694-93-3.

Присвячується 155-річчю Одеської юридичної школи, яку репрезентує Одеська національна юридична академія. На широкому фактичному матеріалі розкривається навчальний процес, наукова діяльність, культурні і міжнародні зв'язки академії.

I 4302000000-040 Без оголош.
7694-2002

ББК 74.583(4Укр-4Од-20)
УДК 378.094(477.74-25)